

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ARCHIVNICTVÍ A POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ POSTAVENÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ ŽIDOVSKÉ
NÁBOŽENSKÉ OBCE V SEDLČANECH ZA PROTEKTORÁTU ČECHY A
MORAVA
(SE ZVLÁŠTNÍM ZŘETELEM K ROKU 1940)**

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.

Autor práce: Bc. Lucie Kruchňová

Studijní obor: Archivnictví navazující

Ročník: II.

2017

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Sedlčanech 28. července 2017

.....

Lucie Kruchňová

Anotace

Úkolem předkládané diplomové práce bylo vypracovat soupis židovského majetku v soudním okrese Sedlčany, který by poskytl odpověď na hospodářské a sociální postavení perzekvované menšiny. Základními prameny byly evidenční karty z kartotéky židů, přihlášky židovského pozemkového majetku politického okresu Sedlčany, policejní přihlášky a sčítání obyvatel z roku 1930. Získané informace o majetku se vztahují k roku 1940, proto i tato práce je zaměřena na období Protektorátu Čechy a Morava. První kapitola stručně čtenáře seznámí s dějinami židů v českých zemích se zaměřením na konkrétní lokality Sedlčanska. Nedílnou součástí je podrobnější nástin zásahů do hospodářského života židů nejen Třetí říší, na základě kterých pak získávali jejich majetek „áriji“. Stěžejní částí práce je jmenný seznam židovské populace žijící v sedlčanských obcích před deportacemi, přehled rodinných vazeb a movitého i nemovitého majetku jednotlivců. Další významnou kapitolou jsou restituční majetku třinácti přeživších osob, které poukazují na reakci státu i jednotlivců na návrat židů po 2. světové válce a průběh úředního procesu. Součástí diplomové práce jsou grafy, tabulky, mapy s označenými obcemi, kde židé bydleli, a tři mapy ilustrující židovské osídlení v obcích Sedlčany, Kosova Hora a Petrovice, rodokmen rodiny Lurieových z Petrovic, inventární seznam zboží obchodu Luriových z Petrovic a v neposlední řadě fotografiemi některých židů žijící v roce 1940 v soudním okrese Sedlčany.

Annotation

The purpose of this thesis is to elaborate the inventory of Jewish possessions in the town district of Sedlcany which would provide an answer to the economic and social status of this persecuted minority. The primary sources are the record-keeping cards from the Jewish card files, the registration of the Jewish landed estate in the town district of Sedlcany, the police entries, as well as, the population census from 1930. The acquired information about the Jewish possessions relates to the year 1940 too, therefore, this thesis is also focused on the period of the Protectorate of Bohemia and Moravia. The first chapter briefly engages the reader with the history of the Jews in Bohemia with a specific focus of the town district of Sedlcany. The key part of this work is the detailed outline of the encroachment on the economic life of the Jews not only in the Third Reich, but also on which ‚the Aryan race‘ received their possessions. The key part of this thesis is a list of the Jewish population living in the town district of Sedlcany and nearby villages before deportations, an overview of family ties, and also an overview of movable and immovable assets of individuals. Another essential charter of this work is the restitution of thirteen survivors that emphasises the response of the country and individuals to the return of the Jews after the Second World War and the progress of the administrative process. At last, this thesis offers charts, tables, maps with highlighted municipalities where the Jews had lived, and also three maps illustrating the Jewish settlement in the town district of Sedlcany, and the municipalities of Kosova Hora and Petrovice. It further illustrates a family tree of the Lurie family from Petrovice, an inventory list of goods from Lurie’s shop in Petrovice and, last but not least, photos of some Jews living in the district of Sedlcany in 1940.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucí mé diplomové práce, paní Mgr. Lence Martínkové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky a také za její trpělivost. Mé díky patří kolegům ze Státního okresního archivu v Příbrami, především Mgr. Tereze Průchové, z Národního archivu v Praze, především Mgr. Monice Sedlákové, z Městského muzea v Sedlčanech, především Mgr. Pavlovi Žakovi a také kolegům ze Státního okresního archivu v Benešově. Děkuji také mému bratrovi za pomoc při překladu anotace do angličtiny, sestře za pomoc při bádání a mému příteli za nezištnou podporu a pomoc při závěrečných úpravách na této práci. V neposlední řadě také mé rodině za umožnění studia a podpory v něm.

Obsah

1. Úvod.....	9
1.1 Územně správní členění soudního okresu Sedlčany.....	11
1.2 Zhodnocení dostupných pramenů.....	13
1.2.1 Židovské evidenční karty.....	13
1.2.2 Další prameny.....	18
2. Dějiny židovské populace v Čechách.....	22
2.1 Základní přehled o dějinách židů v době exodu.....	22
2.2 Židovská náboženská obec v Sedlčanech.....	32
2.2.1 Sedlčany.....	32
2.2.2 Kosova Hora.....	34
2.2.3 Petrovice.....	38
2.2.4 Kamýk nad Vltavou.....	39
2.2.5 Drážkov.....	40
2.2.6 Třebnice.....	40
3. Zásahy Velkoněmecké Říše do hospodářského života židů v Protektorátu.....	41
3.1 Majetková protiprávní nařízení.....	41
3.2 Treuhandstelle.....	52
3.3 Ústředna pro židovské vystěhovalectví.....	53
3.4 Daňové zatížení židovského obyvatelstva.....	55
3.5 Životní pojištění.....	56
3.5.1 Životní pojištění ŽNO Sedlčany.....	59
3.6 Arizace.....	63
3.7 Proplácení životních pojistek z období holocaustu po roce 1989.....	66
4. Sociální postavení Židů v soudním okrese Sedlčany.....	71
4.1 Sčítání obyvatel 1930.....	72
4.2 Profesní struktura židů.....	76

4.3 Přehled sociální struktury	77
4.4 Sociální rozbor židovské populace ŽNO v Sedlčanech.....	79
4.5 Věková struktura židovské populace ŽNO v Sedlčanech.....	83
4.6 Komparace židovských náboženských obcí v Sedlčanech a v Prčici.....	85
5. Přehled židovské populace v soudním okrese Sedlčany.....	88
5.1 Přehled židovské populace k roku 1940	88
5.2 Rozbor rodinné, společenské, majetkové a finanční situace židovských rodin..	101
5.2.1 Sedlčany.....	101
5.2.2 Kosova Hora	117
5.2.3 Petrovice	125
5.2.4 Krásná Hora	134
5.2.5 Kamýk nad Vltavou	136
5.2.6 Radíč	140
5.2.7 Nalžovice	141
5.2.8 Štětkovice.....	142
5.2.9 Počepice	144
5.2.10 Vysoký Chlumeč.....	145
5.2.11 Bolechovice	146
5.2.12 Bratříkovice	146
5.2.13 Dobrohošť	147
5.2.14 Drážkov.....	147
5.2.15 Obděnice	148
5.2.16 Rovina.....	149
5.2.17 Panská Tisovnice	149
5.2.18 Třebnice	150
6. Navrácení židovského majetku po roce 1945	151
6.1 Pozůstalost po Maxovi Fürthovi z Krásné Hory.....	154

6.2 Pozůstalostní řízení v dědictví otce Zikmunda Kaufmanna vedené Editou Ketnerovou a Vlastou Kabíčkovou-Follprechtovou	158
6.2.1 Společná pozůstalost po Zikmundovi Kaufmanovi a Otakarovi Klepetářovi	158
6.2.2 Pozůstalost po Zikmundu Kaufmannovi.....	161
6.2.3 Pozůstalost po Otakarovi Klepetářovi	161
6.3 Pozůstalost po Emilovi Poláčkovi z Kosovy Hory.....	162
6.4 Pozůstalost po Karlu Poláčkovi	164
6.5 Pozůstalostní řízení vedená Růženou Mrvkovou a bratry Hochmannovými	165
6.5.1 Pozůstalost po Anně Lurieové	165
6.5.2 Pozůstalost po Růženě Kaufmannové.....	165
6.5.3 Pozůstalost po Adolfu Šulcovi, Josefovi Šulcovi a Miroslavě Šulcové	166
6.5.4 Pozůstalost po Heleně Lurieové a Jaroslavovi Lurie	166
6.6 Navrácení velkostatku Emanuela Polláka.....	170
7. Exkurz.....	172
7.1 Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu (dále jen SOPVP)	172
8. Závěr	179
Seznam použitých pramenů, literatury a internetové zdroje.....	183
Seznam příloh	189

1. Úvod

Podle průzkumu Tomáše Jelínka se v úvodním příspěvku knihy „Bílá místa ve výzkumu holocaustu“ z roku 2014 uvádí, že v současné době upadá zájem o široké téma holocaustu, a to včetně studentských prací. Z grafu oddělení historické bibliografie Historického ústavu AV ČR vytvořeného autorem příspěvku vyplývá, že po přechodu režimu z komunismu do demokratické republiky, začaly přibývat odborné články na toto téma. Tento trend ale začal postupně klesat po roce 2000. Přesto, jak uvádí, vzniklo mnoho monografií a sborníků z konferencí. V dalším grafu vycházející z knihovního přírůstku Národní knihovny ČR vyplývá, že vzniklo od 90. let do roku 2013 mnoho literatury, která se věnovala tématu holocaust, a to jak domácí, tak i překladové (zahraniční). Dále zmiňuje vizi M. Kárného, který si představoval, že by historici pracovali i s odborníky z jiných oborů, např. ekonomy, sociology a dalšími, aby se dosáhlo komplexnějšího a širšího rámce výzkumu, který ale narazí na určité problémy. Jednak je to práce s prameny a dále seznámení se s odbornou literaturou. Práci s prameny by si tito „mimo oboroví“ kolegové museli osvojit, a naopak historici by si museli vytvořit náhled na téma a na možnosti zpracování z pohledu druhých kolegů. Spolupráce obou stran je potom zřejmá.

Další kdo tento klesající trend v zájmu o holocaust potvrdil, byla ředitelka Institutu Tereziánské iniciativy Jaroslava Milotová, která se zmínila, že studenti zastávají názor, že téma je téměř prozkoumané a že už není o čem psát. Vznikají různé projekty a programy k digitalizaci dokumentů, vzdělávání žáků a učitelů o holocaustu. Souhlasím a potvrzuji na svém příkladě názor J. Milotové, že *„problém není tzv. kontroverznost tématu, jak se někdy uvádí, nýbrž jeho obtížnost. Na potencionálního zpracovatele bude klást mimořádné nároky nejen po stránce odborné, ale i s ohledem na množství tzv. práce drobné, kterou bude muset vynaložit“*. Věřím tedy, že má diplomová práce bude další střípek k historii šoa, ale i k historii židů a jejich osídlení v českých zemích obecně¹.

Ve své diplomové práci jsem chtěla sestavit přehled židovského obyvatelstva v politickém okrese Sedlčany a zmapovat jejich sociální postavení ve společnosti mikroregionu Sedlčany. Soudní okres Sedlec, kde sídlila Židovská náboženská obec

---

¹ Tomáš JELÍNEK, *Bílá místa ve výzkumu holocaustu*, in: T. Jelínek-B. Soukupová (edd.), *Bílá místa ve výzkumu holocaustu*, Praha 2014, s. 11-20.

Prčice (dále jen ŽNO), jsem zpracovala ve své bakalářské práci. Začala jsem nejprve zpracovávat soudní okres Sedlčany, protože ten je mi bližší, neboť ze Sedlčan pocházím. Během mé práce jsem ale narážela na různá úskalí a dohledávání základních údajů o jednotlivých osobách, jako byla například data narození. Konkrétní problémy uvádím v následujících kapitolách. Také v tomto okrese žilo původně dvakrát větší množství osob židovského původu než v Sedlci. Proto se stalo mé bádání složitější a také časově náročnější, i vzhledem k faktu, že jsem již v pracovním poměru. Množství dat, které jsem statisticky zpracovávala, bylo rovněž několásobně větší. Z těchto důvodů jsem musela ustoupit od mého původního záměru a zúžit téma své práce pouze na soudní okres Sedlčany. I přesto jsem mohla udělat srovnání se soudním okresem Sedlec, respektive se ŽNO Prčice. Snad bude ještě v budoucnu možnost doplnit k mým dosavadním výzkumům zpracovaný politický okres Sedlčany o soudní okres Votice, a tedy o informace o ŽNO Votice.²

Mým cílem se tedy stalo zpracování přehledu židovských rodin a osob, pokud možno všech, které žily v roce 1940 v ŽNO Sedlčany: jednak jejich základních životních dat, jako je narození, úmrtí či sňatku, dále pak jejich profesního zaměření, a tedy sociálního zařazení, a konečně i jejich majetku. Rok 1940 byl jako mezník pro sběr informací stejně jako u mé bakalářské práce zvolen záměrně. Hlavním pramenem se staly tzv. evidenční karty židů, které museli vyplnit v létě 1940 o sobě, o svém majetku a o všech dalších podstatných skutečnostech. Tento pramen je hromadné povahy, ale do současnosti se bohužel zachoval jen v některých okresních archivech. Kompletace údajů se tak stala výchozím bodem mého snažení, abych dokázala relevantně odpovědět na mnou kladené otázky. Byla židovská komunita ze Sedlčanska spíše příslušníkem střední vrstvy? Vlastnili židé nějaké pozemky, na kterých by mohli hospodařit jako většinová populace Sedlčanska?³ Měly i ženy svůj majetek nebo ho vlastnily s manželem na půl či nevlastnili nic a vše leželo na bedrech manžela? Zjištěné odpovědi o ŽNO Sedlčany jsem pak komparovala s ŽNO Prčice. Snad tedy mnou vytyčené cíle byly alespoň z větší části splněny a třeba se stanou i podnětem pro další

---

²² O ŽNO Votice existuje ještě nezpracovaný koncept Paměti dr. Huga Kohna, který se zaměřuje hlavně na dějiny celé ŽNO, také významným osobám, zdejším židovským památkám nebo spolkům, které autor doplnil vlastními vzpomínkami. Koncept je datován 9. února 1969 ve Voticích. Po zpracování a doplnění budou paměti vydány ve Sborníku vlastivědných prací Podblanicka. Zpracování paměti je v režii ředitele SOKA Benešov Michala Sejka, s jehož svolením jsem mohla do konceptu nahlédnout.

³ Sedlčansko bylo spíše zemědělsky zaměřené, žádný významný průmysl zde nebyl.

regionální badatele o této minoritě kdysi žijící s námi v poměrně hojném počtu v naší společnosti.

1.1 Územně správní členění soudního okresu Sedlčany

Soudní okres Sedlčany byl součástí politického okresu Sedlčany. Do něho ještě patřily další dva soudní okresy, a to Sedlec a Votice, konkrétně od roku 1868. Od této doby se Sedlčany staly sídlem okresního úřadu a okresního soudu. Změna ve správním uspořádání nastala v roce 1939 zřízením Oberlandratů, které nově spravovaly Protektorát Čechy a Morava. Oberlandráty dozíraly na jim podřízené okresy. Nejprve soudní okres Sedlčany spadal pod Oberlandrat Tábor a od roku 1942 pod Oberlandrat Praha. Tato podoba správního členění skončila druhou světovou válkou. Po ní vznikaly okresní a místní národní výbory. V roce 1960 došlo k další změně, která způsobila odejmutí statusu okresního města, protože se Sedlčany, potažmo Sedlčansko, stalo součástí okresu Příbram. Poslední zásadní správní přeměna nastala v roce 2002, kdy od 1. ledna 2003 byly zrušeny okresní úřady, jejichž agendu částečně převzaly obce s rozšířenou působností. Takovou obcí se staly i Sedlčany, pod které ještě spadá obec Sedlec-Prčice a dalších dvacet menších obcí.⁴

Soudní okres Sedlčany se nacházel na pravém břehu řeky Vltavy, ze tří zmíněných okresů mu byl toku řeky nejbližší. Součástí okresu je tzv. sedlčanská kotlina, která se nalézá na soutoku potoků Mastníku a Sedleckého potoka. Sídlem politického i soudního okresu bylo ve studovaném období město Sedlčany, kde byla podle sčítání lidu z 30. let 20. století soustředěna největší část zdejší židovské populace. Sedlčany jsou vzdáleny asi 60 km jižně od hlavního města Prahy. Soudní okres Sedlčany byl obklopen ze severu neveklovským okresem, dále votickým, sedleckým, milevským, mirovickým, příbramským a dobříšským.

Podle sčítání lidu z roku 1930 bylo v soudním okrese Sedlčany celkem 127 obcí a osad, z toho 43 obcí připadalo na soudní okres Sedlčany. Tento soudní okres byl svou rozlohou největší (33 657 ha), bylo zde napočteno 4 255 domů, ve kterých žilo 21 462 obyvatel. Lidé ze zdejšího okresu se hlásili v 99,5 % k československé národnosti, zbylé 0,5 % k německé, židovské či jiné a neznámé, k židovské národnosti konkrétně 14 osob. Z celkového počtu přítomných obyvatel se 95 % hlásilo k římsko-katolickému vyznání, 1,7 % k evangelickému, 1,2 % byla bez vyznání, 0,9 % k izraelskému, 0,7 % česko-

---

⁴ Jiří PÁV-Lubomír PROCHÁZKA, *Sedlčansko*, Praha-Litomyšl 2010, s. 5-6.

slovenskému a 0,4 % k jinému či neznámu náboženství. Pro porovnání počtu židovských obyvatel v jednotlivých okresech uvedenu jejich přesný počet: okres Sedlčany uváděl 182 osob židovského vyznání, okres Sedlec pak 70 osob a okres Votice 159 osob, celkem zde tedy bylo doloženo 411 osob židovského vyznání v celém politickém okrese Sedlčany. Největší část židovské populace žila v sedlčanském soudním okrese, pak ve votickém a nejméně v sedleckém. V roce 1930 byli židé usazeni v těchto obcích: Sedlčany (50), Kosova Hora (32), Petrovice (21), Kamýk nad Vltavou (11), Krásná Hora (9), Počepice (9), Radíč (8), Krašovice (8), Kosobudy (5), Nalžovice (4), Vysoký Chlumeč (3), Křepenice (3), Štětkovice (3), Třebnice (3), Příbýška (2), Dražkov u Sv. Jana (2), Bolechovice (2), Bratříkovice (2), Obděnice (2), Rovina (2) a Skryšov (1).⁵

Během následujících deseti let se židé stěhovali, umírali nebo se jim naopak rodily děti, každá rodina se rozhodovala jinak, zda bude pokračovat v rodinném podniku nebo se přestěhuje a založí vlastní živnost. Život zdejších židů také ovlivnila smíšená manželství nebo politická situace. Ta přinutila židy ze zabraného pohraničí migrovat do středu země, kde hledali útočiště, a také zdejší lidé jim ho poskytli. To ovlivnilo podobu osídlení i počet zde žijících židů v roce 1940, těsně před vypuknutím hromadných transportů na východ. Jednalo se o osmnáct obcí, v nichž je židovské osídlení k roku 1940 doloženo (obce jsou řazeny podle velikosti osídlení židovskou populací), a sice: Sedlčany, Kosova Hora, Petrovice, Krásná Hora, Kamýk nad Vltavou, Radíč, Nalžovice, Štětkovice, Počepice, Vysoký Chlumeč, Bolechovice, Bratříkovice, Dobrohošť, Dražkov, Obděnice, Rovina, Panská Tisovnice a Třebnice. Vyjmenované obce jsem označila v *mapě č. 1*, která je přílohou této práce. Mapu jsem použila z knihy *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko* od Čenka Habarta.⁶ Obce jsou vyznačeny červenými body. Zároveň jsou označeny i obce ŽNO Prčice, které jsem zpracovala ve své bakalářské práci.⁷

---

⁵ Statistický lexikon obcí v zemi České, Praha 1934. 1 sv.

⁶ Čeněk HABART, *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Bláníkem a vyličení života jejího lidu*, 4. díl, Sedlčany 1994. Mapa je v příloze č. 1 - Mapy. Nakreslil ji v roce 1925 Václav Černý.

⁷ Lucie KRUCHŇOVÁ, *Židovské obyvatelstvo soudního okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*, FF JCU, Bakalářská práce, České Budějovice 2014.

1.2 Zhodnocení dostupných pramenů

V mé bakalářské práci, kde jsem se věnovala ŽNO Prčice, se nakonec staly výchozím pramenem tzv. evidenční karty židů uložené ve fondu Okresního úřadu Sedlčany, ze kterých jsem vypsalá veškeré údaje, které donich sami židé vyplnili. Musela jsem především ověřovat data narození, které jsem konfrontovala s policejními přihláškami, sčítáním lidu a případně i s židovskými matrikami. Stejně tak jsem postupovala i v případě ŽNO Sedlčany, protože jsem již byla seznámena s těmito prameny a také s jejich možnostmi i limity. Ve svém bádání jsem využívala rad a zkušeností mých nových kolegů z Národního archivu, především kolegyně Moniky Sedlákové, která pracuje v oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945. Díky našim konzultacím mě upozornila na článek, který by mi mohl pomoci při zpracování tohoto pramene. Jedná se o článek Tomáše Fedoroviče v Terezínských listech č. 36,⁸ ve kterém zmapoval, do jaké míry jsou evidenční karty v okresech dochovány a čím se od sebe navzájem lišily. Vzhledem k tomu, že evidenční karty, dle mého názoru, jsou hromadným pramenem, byť ne dobře dochovaným, za to ale vzácným, jedinečnost tohoto pramene vyplývá z jeho jednoduchosti, neboť má formu přehledné předtištěné tabulky, ale významný je i svou obsahovou hodnotou. Tento pramen, v podstatě dotazník, zahrnuje informace o bydlištích, jeho změnám, o povolání, majetkovém stavu (movité i nemovité věci), a stejně tak o rodině (manžel, manželka, děti či příbuzní v zahraničí). Z výše uvedených důvodů bych se ráda v následujících řádcích těmto evidenčním kartám ráda věnovala podrobněji.

1.2.1 Židovské evidenční karty

Než přejdu k přímé analýze karty jako informačního zdroje čili pramene, a také její výpovědní hodnotě, tak je třeba si položit otázku, proč evidenční karty židů vůbec vznikly? Sedlčanské evidenční karty⁹ vyplňovali židé od 18. do 25. července 1940, proto je i záběr mé práce zúžen na rok 1940 (karty evidují stav k tomuto roku). To je doba, kdy je vydávání protižidovských opatření na „denním pořádku“. Nacházíme se ve třetím období protižidovských opatření, které bylo typické svými hospodářskými

---

⁸ Tomáš FEDOROVIC, *Židovské evidenční karty – opomíjený pramen k historii perzekuce židovského obyvatelstva*, Terezínské listy 36, 2008, s. 140–162. K centrální evidenci Alena HÁJKOVÁ, *Vznik a složení kartotéky židovských osob z let nacistické okupace*, Terezínské studie a dokumenty 2000, s. 347–354; Alena HÁJKOVÁ, *Evidence protektorátního židovského obyvatelstva*, Terezínské studie a dokumenty 1997, s. 45–54.

⁹ SOKA Příbram, Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 779, sign. I/10, ka 219-220.

omezeními, jak obšírněji ukáží v kapitole o zásazích Třetí říše do hospodářského života židů. Evidenční karty potvrzují, že nacistický správní aparát potřeboval mít dokonalý přehled o jednotlivých židech od nejnižší správní úrovně (tj. místní), aby tak mohl sestavit seznam židů žijících v protektorátu, který se stal základním kamenem pro nacistické „konečné řešení židovské otázky“. Jak podotýká T. Fedorovič, tak bez takovéto důsledné statistiky a evidence za pomoci protektorátních i židovských institucí, by k holocaustu takového rozsahu u nás zřejmě nedošlo. Prostřednictvím těchto evidčních karet mohla nacistická správa konfrontovat údaje, které jí dodávaly jednotlivé židovské náboženské obce.

Evidenční karty si museli židé koupit (1 K za tiskopis) a povinně vyplnit dva výtisky. Ty pak odevzdávali příslušné četnické stanici, která je opatřila svým kulatým razítkem a podpisem nadstrážmistra četnické stanice.¹⁰ Dále byly postoupeny územně příslušnému okresnímu úřadu,¹¹ z jehož podnětu četnické stanice zjišťovali stav nejen židovstva v obvodu stanice (také podávali hlášení o cizincích, německých státních příslušnících a Polácích). Poté jim byla uložena kontrola správnosti vyplněných karet. Karty vyplňovali všichni židé, kteří se nacházeli v době vyplňování v obvodu četnické stanice, to znamená i ti, kteří zde bydleli přechodně. Podle odpovědi okresního úřadu ŽNO ve Voticích na dotaz k vyplňování karet, se dozvídáme, že je měli vyplňovat pouze zletilí židé a nezletilí měli být uvedeni na kartách svých rodičů. Vyplnit je měli v němčině. Některé karty jsou vyplněny dvojjazyčně, německy i česky. Podotknuto bylo, že je nutné připojení fotografií co nejmladšího data. Musím ale doplnit, že zřejmě k vyplňování nedostali židé žádné přesné instrukce, a možná dokonce ani četnické stanice, protože mnoho dětí mělo vyplněné evidenční karty i s fotografiemi, a byly to často i velmi malé děti do pěti let.¹² V Okresním úřadě Roudnice n. Labem měly zavedeny zvlášť karty pro židovské míšence. To však neplatí pro okres sedlčanský.¹³ Karty byly aktualizovány, např. při přestěhování (doplnění u Cecílie Böhmové). Dále

---

¹⁰ Oberwachtmeister. Předtištěno bylo místo pro podpis pro Wachmeistera, takže si vždy před titul dopsali „Ober“. Za četnickou stanici Sedlčany to byl pan Lebeda, za Krásnou Horu pan Jindra, za Vysoký Chlumec pan Vrba, za Obděnice pan Hanzal, ostatní podpisy byly málo čitelné a nebylo smyslem mé práce je dohledávat. Razítko důsledně četnické stanice nedávaly, například se vůbec neobjevuje u Kamýka nad Vltavou a sporadicky u Petrovic.

¹¹ Referát židovských záležitostí při okresním úřadu v Mělníce měl zajišťovat nejvhodnější postup a celistvost v přípravě a provádění protizidovských opatření.

¹² Fotografie jsou přílohou této práce.

¹³ Pokud to byli mladí lidé, kde jeden z partnerů byl žid, a měli děti, tak to byly děti do patnácti let, děti uvedl židovský partner na své kartě (např. děti Hildy Hulanové, čp. 193, Kosova Hora). Pokud byly děti starší patnácti let, měli také svojí kartu, určenou pro židy. (např. sestry Süssnerovy, Kodícilova čp. 3, Sedlčany).

byly předávány zemským radům ke schválení a rozhodnutí, stejně jako Ústředně pro židovské vystěhovalectví či místnímu odboru NSDAP. Nakonec se tiskopis se ukládal po jednom vyhotovení na územně příslušném okresním úřadě a druhém na místní četnické stanici.

První pokus o evidenci židů okresními úřady byl uskutečněn již v březnu roku 1939, což pak vedlo ke vzniku tzv. Juden-Evidenzkarten, neboli židovské evidenční karty.¹⁴ Ve středních Čechách se tyto karty se dochovaly ve Státním okresním archivu (dále SOKA) Mělník pro Kralupy nad Vltavou, v SOKA Litoměřice pro Roudnici nad Labem, Kladno a Terezín, v SOKA Tábor pro Tábor, v SOKA Písek pro Písek, v SOKA Praha-východ pro Brandýs nad Labem, v SOKA Beroun pro Beroun, v SOKA Benešov pro Benešov, SOKA Mělník pro Mělník a SOKA Příbram pro Sedlčany (postihují celý politický okres Sedlčany, ve kterém byly ŽNO Sedlčany, Votice a Sedlec). Tyto evidenční pokusy vzešly od samotných okresních úřadů, které pak své „zkušenosti“ předávaly dalším, a tím došlo k rozšíření této praxe prakticky po celých Čechách. Tato samovolná praxe byla pak nadřízenými úřady dodatečně schválena. Toto zjištění jen potvrzuje snahy protektorátní správy, a to od nejnižších instancí, podílet se na protizidovských opatřeních a postupném vyřazování židů z veřejného života! Podnětem k vytvoření evidenčních karet pro sedlčanský okres byl dopis z července 1940 okresnímu hejtmanovi v Sedlčanech, jehož součástí byla i navržená podoba tiskopisu evidenční karty. Evidenční karty výše zmíněných okresů mají mnoho společného, ale přece zachycují něco trochu jiného, jak podotýká T. Fedorovič, lze to přičíst vydávání protizidovským opatření, na které tato evidence reagovala.

Nyní bych popsala jednotlivé rubriky, které evidenční karty okresu Sedlčany obsahují. V hlavičce je nadepsán okres („*Bezirksbehörde Seltschan*“) a název karty „Juden-Evidenzkarte“. První rubrika je určena pro jméno a příjmení, popř. rodné příjmení, druhá pro datum narození, místo a okres, třetí pro trvalé bydliště v okrese, čtvrtá pro byt v ulici, čp. a od kdy zde bydlí, pátá pro předchozí bydliště s datem od kdy do kdy tam bydlel, šestá pro byl osobní stav: svobodný/á, ženatý/vdaná, rozvedený/á, ovdovělý/á, sedmá dřívější náboženská příslušnost a nynější náboženství a od kdy, osmá se týkala zaměstnání (od kdy a u koho pracuje, pracovní zařazení a měsíční příjem). Pro živnostníky byla určena devátá kolonka, kde zaznamenali svou nezávislou nebo

---

¹⁴ Evidenční karty byly založeny na samostatný popud bezpečnostního odboru roudnického okresního oddělení a pak teprve schváleny na podzim 1939.

provozovanou živnost, desátá na ni navazovala doplněním živnostenského oprávnění, tj. data vystavení s číslem vydaného živnostenského listu a obchodním registračním číslem. Jedenáctá kolonka byla pro osoby vykonávající veřejný úřad v managementu, v hospodářství či jiném oboru, dvanáctou rubriku pak vyplňovali vlastníci domů, kteří museli uvést, kde se nachází a jeho odhadní cenu. Ve třinácté rubrice se uváděly pozemky, které židé vlastnili, kde a odhadní cenu. Čtrnáctá rubrika se týkala vybavení pokojů také s odhadem ceny vnitřního zařízení, patnáctá byla určena pro šperky s uvedením přihlášky u Národní banky, šestnáctá kolonka byla pro vlastníky automobilů a obrazů s uvedením odhadní ceny, a ta byla poslední na přední straně přihlášky. Na druhé straně pokračovala rubrika sedmnáctá, kde židé vyplnili, zda mají životní pojistku, akcie a cenné papíry, v osmnácté byl uveden kapitál v hotovosti nebo měnové instituci, v devatenácté byl uveden půjčený kapitál a ve dvacáté dluhy. Ve dvacáté první byl sepsán pro majetek v zahraničí. Rubrika dvacet dva byla určena pro oznámení o příbuzných v zahraničí, dvacet tři pro křestní jméno manžela a dvacet čtyři pro jména dětí. Pod tabulku na předtištěné místo se zaznamenalo místo, datum a podpis osoby, která kartu vyplnila. Pod podpisem vpravo je prostor pro umístění fotografie (rámeček). Vlevo byl předtištěný prostor pro Pověřenou četnickou stanici, která vyplnila také místo, datum, doplnění četnictva a podpis strážmistra. Mezi podpisem strážmistra a fotografií bylo předtištěné místo pro razítko (slovy Stempel).

Během výpisu informací z karet jsem narazila na několik nepřesností, které mi znemožnily vytvořit komplexní součty či statistiky. Snad jen jednou jsem se setkala s nevyplněným rodným příjmením židovky, jinak bylo pravidelně vyplňováno. Pokud někdo změnil své náboženské vyznání, tak je uvedl i s přesným datem přestupu, což potvrzuje snahu se vymanit se z protižidovských nařízení. Živnosti byly uváděny s přesnými daty udělení živnostenského oprávnění. Jisté potíže mi činilo rozhodnutí v případech, kdy byli majiteli domů oba manželé. V mnohých případech nebylo jasné, zda odhadnutá cena byla již cenou za polovinu domu nebo celková. Po zohlednění různých aspektů, například ceny domů jiných židů, jsem odvodila jednu nebo druhou možnost. Ve výsledku většinou uváděli opravdu hodnotu poloviny domu. Stejně jsem postupovala i v případě pozemků a zařízení pokojů. Vše jsem pečlivě poznamenávala do poznámek pod čarou. V případě automobilů bylo vše v pořádku, v doplnění pomohly policejní přihlášky, kde mimo jiné byly zaznamenávány automobily i s poznávacími značkami. Největší zkreslení mých výsledků je kvůli následujícím rubrikám sedmnáct

až dvacet jedna. Pokud tedy dochází k nějakému zkrácení mých výsledků, pak se tak stalo kvůli obsahu rubrik semnáct až dvacet jedna. Velmi často se totiž objevují pouze vyplněné finanční obnosy, které nejsou dále specifikovány (kde jsou uloženy, komu půjčil či dlužil atd.). Opět jsem vše popsala v poznámkách pod čarou. Poslední dvě rubriky, manžel a děti, mi velmi usnadnily práci v dohledávání z jiných pramenů. Jednoduše jsem tak mohla spojit manžele a často doplnit všechny jejich děti. Ženy vždy neuváděly jméno svého manžela, přestože vyplnily, že jsou vdané. Ne vždy byly děti uváděny, protože často se již jednalo o dospělé jedince, kteří měli své rodiny. V jiných případech matka uvedla všechny své děti, ačkoliv byly dospělé a samostatné. Někdy zase byly uvedeny pouze vyživované nezaopatřené děti. Sedlčanské evidenční karty jsou uchovány po jednom tiskopisu každého místního žida a všechny jsou opatřeny fotografiemi.¹⁵

Své bádání jsem rozšířila i na fondy SOKA Benešov, kde jsem prohlédla jejich dochované evidenční karty. Chtěla jsem především zjistit stav dochování, odlišnosti a případně, zda se tam nenachází karty vztahující se k politickému okresu Sedlčany. Zjistila jsem, že pro benešovský okres jsou evidenční karty zachovány ve dvojnásobném vyhotovení a jsou na modrých tiskopisech A4, sedlčanské jsou stejné velikosti na bílé kartě (dnes spíše zažloutlé). Vyplňovány jsou výhradně německy, oproti sedlčanskému okresu, kde se občas čeština objeví. Rubriky jsou totožné. Fotografie jsou téměř na všech kartách, vzhledem k tomu, že jsou ve dvou vyhotoveních, tak vždy alespoň na jedné z karet fotografie je. Zajímavé je, že jsem mezi nimi našla i karty židů ze sedlčanského politického okresu.¹⁶ Proč tomu tak je, bohužel nevím. Možná šlo o migraci, jak uvádí T. Fedorovič, neboť v jiných okresech panovala praxe, že si četnické stanice evidenční karty předávaly nebo vyhotovovaly nové. Vzhledem k tomu, že karty měly být aktualizované, tak jsem na kartách z benešovského okresu nenašla nové

---

¹⁵ SOKA Příbram, OÚ Sedlčany, inv. č. 779, sign.I/10, ka 219-220. Dopisy mezi četnickou stanicí a okresním úřadem, které dokládají, jaký důraz byl kladen na fotografie. Pokud někdo fotografii neměl, měl ji v co nejkratší době donést.

¹⁶ Konkrétně jde o **ŽNO Sedlčany**: manžele Ledererovi z Bratříkovic, Allan Šimon Löbner, Evženie Löbnerová, Josefa Löbnerová, Olga Löbnerová, Otýlie Löbnerová, Luisa Rosenzweigová, Helena Süssnerová, Marie Süssnerová, Tereza Süssnerová, Klára Weilová, Bedřich Weil, Mořic Weiner a Bruno Wiener; **ŽNO Prácheň**: Olga Lenková, Maxmilián Roubíček, Arnošt Scheck, Jiří Scheck, Karel Scheck, Olga Schecková, Arnoštka Weilová, Marta Weilová, Žofie Weinerová, Johana Weinsteinová, Adolf Wiener a Františka Wienerová; **ŽNO Votice**: Oto Rosenzweig, Mořic Rosenzweig, Richard Rosenzweig, Marie Rosenzweigová, Zdenka Roubíčková, Jan Roth, Anna Rubinsteinová, Irma Schlesingerová, Jan Spitzer, Rudolf Silberstern, Karel Spiegel, Růžena Spiegelová, Matylda Spitzová, Anastázie Suchařípová, Hermína Suchařípová, Mořic Suchařípa a Marta Weinsteinová.

bydliště, pokud se tedy židé skutečně přestěhovali. U všech těchto židů se karty zachovaly i v příbramském archivu.

Souhlasí tedy počet dochovaných evidenčních karet se skutečným počtem židů žijících k roku 1940 v soudním okrese Sedlčany? S jistotou mohu říci, že nikoli. Karty měly být vyplněny židy staršími patnácti let, ale v některých případech byly vyplněny i pro žáky a malé děti. Jinak byly děti obvykle uvedeny na kartách rodičů. Dalo by se říci, že takhle mohly být zachyceny již pracující osoby, které také mohly nabývat majetek, o který především šlo. Karty se mohly i při předávání mezi úřady ztratit.

Důležitost a významnost evidenčních židovských karet je zřejmá, o to více jsou ochuzeny okresní archivy, v nichž se karty nedochovaly. Jako určité unikum tohoto typu pramene bych vyzdvihla to, že veškeré uvedené záznamy, přestože úředního charakteru, jsou o jednotlivých individuích židovské společnosti, jimž navíc můžeme pohlédnout do očí díky připevněným autentickým fotografiím, které se na kartách dochovaly.¹⁷

1.2.2 Další prameny

Dalším důležitým pramenem pro mé zkoumání se staly tzv. policejní přihlášky, jejichž prostřednictvím jsem si mohla ověřovat data a místa narození, případně doplnit povolání. Cennými se staly informace o rodinných vazbách (manželé, děti, rodiče), o příchodu na místo bydliště či o předchozím pobytu na jiném místě. Obzvláště významnou informací se stal vlastnoruční podpis majitele domu, kde v případech, že židé v evidenční kartě neuvedli číslo popisné domu, který vlastnili, mi tento podpis potvrdil můj předpoklad a mohla jsem vlastnictví tedy považovat za pravdivý údaj.¹⁸ Popřípadě jsem tak zjistila, u koho v podnájmu bydleli, především jednalo-li se o přistěhovalé po roce 1930. Další doplňující informací bylo například vlastnictví automobilu.

Podstatným zdrojem se také staly „Přihlášky židovské držby akcií, židovských podílnických práv a účastenství“ a „Přihláška židovského majetku, práv rovnajících se

---

¹⁷ **Fotografie** jsou součástí této práce, umístěné v poslední příloze č. 6.

¹⁸ Z množství mnou prohlédnutých policejních přihlášek se domnívám, že opravdu bylo dodržováno, aby se podepsal skutečný majitel domu. Jednak se tam podepsal přihlášený, pak majitel bytu a nakonec majitel domu.

pozemkovému majetku a hypoték“.¹⁹ Tyto předtištěné formuláře přihlášek museli židé vyplňovat v březnu roku 1940, tedy přibližně čtyři měsíce před vyplněním evidenčních karet. Informace získané z karet tak potvrzovaly a v řadě případů podstatně doplnily má zjištění. Někdy také byly v rozporu s údaji z evidenčních karet, například o výši odhadní ceny domů a pozemků. Buď byly nadhodnoceny, nebo naopak podhodnoceny. Z těchto pramenů bylo možné také zjistit data nabytí jednotlivého vlastnictví i jejich původní majitele.

Dále jsem využívala sčítací operáty sčítání lidu z roku 1930 uložené v Národním archivu (dále NA), které mi také potvrzovaly již zjištěné údaje, jako byla data narození, povolání, ale poskytly mi také data sňatků a počty narozených a zemřelých dětí. V případě dětí, které v roce 1930 bydlely s rodiči, jsem získala některá doplnění. Důležitou část údajů o židovském osídlení tvoří služebnictvo, protože i to byl znak určitého stupně majetnosti a jiný pramen mi tuto informaci nemohl poskytnout. Na internetovém serveru badatelna.eu jsem studovala dochované matriky. Knihy narozených bohužel neobsahovaly žádné zápisy od třicátých let. Knihy zemřelých posloužily i přesto, že poslední zápis je z roku 1937, v knihách oddaných jsou poslední záznamy po jednom sňatku z roku 1923 a 1932, i tak jsem z nich čerpala. Také jsem využila ohledacích listů z ghetta Terezín, které jsem prohlížela na internetovém serveru holocaust.cz. Ty byly užitečné ke zjištění příčiny smrti.

Doplňující údaje o životě sedlčanské ŽNO jsem získala z presidiálních spisů Okresního úřadu Sedlčany z let 1919–1939 a z presidiálních spisů Okresního úřadu Sedlčany z let 1939–1945, které jsem ale nemohla využít zcela beze zbytku.

V Městském muzeu v Sedlčanech jsem našla osobní pozůstalosti několika místních židů, které mi alespoň částečně umožnily nahlédnout do praxe restitucí židovského majetku po druhé světové válce. A zároveň významně rozšířily mnou dosud zjištěné informace o majetku některých židů. Na několika příkladech tedy možné nahlédnout téměř do „domácnosti“ židů. Uloženy jsou v jediném kartonu pod signaturou D 564. Tyto archiválie vznikly z činnosti sedlčanského notáře Ludvíka Hlineckého. V podstatě každá osobní pozůstalost se lišila jak dochováním, tak také i stavem majetku, ve kterém se židovský majetek nacházel. V městském muzeu jsem dále

---

¹⁹ Přihlášky jsou uloženy v Okresního úřadu v Sedlčanech 1855–1945, kde jsou součástí živnostenských oprávnění. SOkA Příbram, Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 848, sign. VI/2a, ka 257.

využila karton se signaturou D 562, který úzce souvisel se židovskou populací, protože se v něm nachází archiválie z činnosti Svazu osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu (SOPVP), jehož členy byli i osvobození přeživší židé. Chtěla jsem ještě pozůstalosti doplnit, a tak jsem pátrala v SOkA Příbram ve fondu Notářství v Sedlčanech. Podle podacího deníku jsem vyhledala příslušné notářské spisy, které ale bohužel nebyly nalezeny. Přesný důvod neznám, ale podle informací kolegyně z archivu chybí celá část agendy, ve které se nacházely mnou hledané spisy, takže byla patrně v blíže neznámé době (ještě před předáním do archivu) skartována.

V SOkA Benešov jsem studovala, jak jsem již uvedla, evidenční karty z fondu Okresního úřadu Benešov, pak v témže fondu náboženské a školské spolky a Židovskou náboženskou obec, kde jsem nenašla nic dalšího, co by se vztahovala k ŽNO Sedlčany ani k ŽNO Votice či ŽNO Prčice.

Zmínila jsem, že jsem využívala možností digitalizovaných archiválií na webových stránkách a prohlížela jsem židovské matriky uložené v Národním archivu na badatelna.eu. Dalším zdrojem byl web holocaust.cz, kde jsem si také ověřovala svá zjištění a také zjišťovala i poslední místa pobytu na našem území před transportem, což mě jen utvrzovalo v tom, že židé až do povolání do transportů žili v sedlčanském okrese. Využívala jsem i digitalizovaných ohledacích listů židů, kteří zemřeli v Terezíně. Tyto ohledací listy jsou uloženy v NA, ale díky jeho spolupráci s Institutem Tereziánské iniciativy došlo ke zdigitalizování a zveřejnění těchto archiválií na internetu. Výše zmíněné weby mi velmi usnadnily práci.

Cílem mé diplomové práce (dále DP) bylo zpracovat a komparovat jednotlivé ŽNO v politickém okrese Sedlčany. Již jsem věděla, kam bude má DP směřovat a dobře jsem znala základní prameny ze zpracování mé bakalářské práce (dále BP) a věřila jsem, že se mi již můj cíl podaří splnit. Při zadávání této práce jsem byla ještě studentkou, před dokončením mého studia jsem se stala archivářkou pražského Národního archivu v oddělení Foto-, fono-, kinodokumentů a služeb veřejnosti. Tím se zpracování mého záměru stalo mnohem náročnějším a to především z časového hlediska. Nejenže jsem musela prostudovat více fondů, které se nachází v několika paměťových institucích, ale také jsem je pak musela relevantně zpracovat do své práce. Faktem také je, že se jedná o téměř dvě stovky osob, tedy dvakrát větší množství dat než jsem zpracovávala u BP.

Snad v budoucnu se najde ještě příležitost doplnit tyto údaje i pro ŽNO Votice, a to buď mnou, nebo někým jiným, kdo by na mou práci navázal.

2. Dějiny židovské populace v Čechách

2.1 Základní přehled o dějinách židů v době exodu

Židé se do českých zemí dostávali po obchodních stezkách od jihu přes Alpy a od východu přes Balkán. Po zániku židovského státu v roce 70 n. l. se židé ze své původní vlasti v Palestině a dnešní Izraeli stěhovali do Persie, severní Afriky, jižní Evropy a do římských sídlišť v Porýní a v Rakousku. Od raného středověku využívali cesty přes *limes Romanus*, aby obchodovali s Kelty, Germány a později i se Slovy.

Přesvědčivě je přítomnost židů v českých zemích doložena až od 10. století v diplomatické zprávě Ibrahima ibn Jakuba. Zmiňuje se v ní o židovských obchodnících v Praze, které potkal na své cestě po střední Evropě. V následujících stoletích se židé podíleli na vývoji domácího obchodu i obchodně-řemeslném podnikání. Rozvíjeli peněžnictví jako finanční poradci u panovnického dvora a působili i jako vysocí dvorští úředníci. Především židé půjčovali peníze na úrok (lichva), což křesťanům zakazovala jejich víra. Postupně vznikající židovské obce měly pravděpodobně plnou vnitřní autonomii. Do prvních křížových výprav z konce 11. stol. můžeme jejich právní postavení považovat za dobré asi i proto, že nebylo nijak právně ukotveno. Teprve v době křížových výprav, které provázely náboženské excesy a fundamentalismus, docházelo v Evropě i v českých zemích k útokům na židy (tzv. pogromy) a často i nucenému křtu.²⁰

Zlom v právním postavení evropských židů nastal po IV. lateránském koncilu, který potvrdil předchozí usnesení církevních sněmů, na základě čehož byli židé odděleni od ostatních obyvatel křesťanského vyznání. Museli začít nosit zvláštní označení, např. pláště, velké krejzlíky, šlojiře, kukly, čepice, špičaté klobouky s rolničkou či bambulí nebo barevné označení na oděvu aj. V kontaktu s křesťanskou společností mohli být pouze v obchodních či soudních věcech. Přibližně od 13. stol. směli židé žít pouze v ulicích nebo čtvrtích oddělených od ostatních obyvatel neboli v tzv. ghettech. S odvoláním na stará usnesení koncilů nesměli najímat na práci křesťany, vlastnit půdu, zabývat se zemědělstvím a nemohli být přijati ani do řemeslnických a obchodnických cechů. Takto se židé stali osobně nesvobodnými

---

²⁰ Tomáš PĚKNÝ, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 2001, s. 11–18.

lidmi, tzv. *servi camerae regiae*, neboť byli podřízeni přímo panovníkovi, který jim za přesně stanovených podmínek poskytoval jistou míru ochrany.²¹

Základním právním ukotvením od druhé poloviny 13. století upravovalo společenské i právní postavení židů v českých zemích, bylo vydání *Statut Judeorum* Přemyslem Otakarem II., jejichž platnost trvala až do konce 18. století. Statuta upravovala vztah židů a panovníka, omezovala styk s křesťany, stanovovala poměrně autonomní správu a soudní činnost uvnitř židovských obcí a určovala jejich právní postavení.²² Nové právní postavení tkvělo v přímém poddanství panovníkovi, který jim zajišťoval ochranu a výsady, za které mu museli platit daně a poskytovat výhodné půjčky.²³ Svá privilegia si museli židé nechat vždy opětovně stvrdit každým novým panovníkem, který usedl na trůn. Za jejich potvrzení si však králové žádali vysoké částky.

V průběhu dějin probíhaly čas od času pogromy na židy, kteří byli obviňováni z trávení studní, rituálních vražd dětí nebo ze znesvěcování hostií. U nás neprobíhaly v tak velkém měřítku jako v soudních zemích. K největším pogromům, které byly ve středověku v západoevropských zemích spáchány na židech, došlo za epidemie černé smrti neboli moru po polovině 14. století. V jejich důsledku se přeživší židé stěhovali na východ, tedy do Čech, do Polska a na Litvu. Podle privilegia krále Václava IV. z roku 1393 mohly být spory židů souzeny pouze podkomořským soudem. Za jeho vlády se uskutečnil dne 18. dubna 1389 největší pogrom na pražské židy, jehož důsledky překonaly teprve nacistické zločiny.²⁴

Zdá se, že židé v lecčems souhlasili s husitským reformním hnutím, ba že je dokonce podporovali. V době husitské revoluce nemuseli židé v některých místech nosit zvláštní označení, mohli se učit některým řemeslům nebo se třeba usazovat na venkově. Ve 14. až 15. století byl problém židů částečně upozaděn pod vlivem probíhajících domácích válek. Jejich postavení však fakticky zůstávalo bez změny. Přesto byli tito lidé téměř na čtyři století vyhnáni z Jihlavy, Brna, Olomouce, Znojma a Uničova.²⁵

---

²¹ Panovník mohl zasahovat do jejich majetkových, populačních záležitostí, bez jeho souhlasu se nemohli usazovat, pracovat a stěhovat. Hlavně za vše museli náležitě zaplatit.

²² Statuty byl zakázán útok na židy a jejich majetek, včetně zabití. Podle stupně obvinění hrozil i nejvyšší trest, ztráta hrdla.

²³ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 19–24.

²⁴ Tamtéž, s. 31–33, 38.

²⁵ Tamtéž, s. 43–49.

Během husitských válek se postupně pravomoc nad židovstvem dostávala z výhradní moci panovníka a jeho úředníků do rukou šlechty a měst. Takto se židé nedobrovolně dostali do područí šlechty nebo v královských městech konšelů, ale teoreticky i prakticky se na ně stále vztahovala i pravomoc panovnických úřadů. Teprve na konci 15. století doznalo postavení židů ve společnosti změn. Křesťané mohli začít obchodovat s penězi, čímž se stali podstatnou konkurencí pro židy, kteří byli až do té doby výlučnými poskytovateli půjček. Jejich zisky z obchodu s penězi postupně klesaly, takže už nebyli schopni platit panovníkovi a dalším „ochráncům“ vysoké poplatky a poskytovat rychlé a levné půjčky. Na tento stav reagovaly vrchnosti tím, že je nechtěly za těchto podmínek nadále chránit. Četné nespory o nadvládu nad židy mezi šlechtou, městy a panovníkem byly ukončeny tzv. Olomouckým ediktem z roku 1510, kdy král Ludvík Jagellonský potvrdil právo židů usazovat se v zemi.²⁶

Staré výsady židům v českých zemích také potvrdil král Ferdinand I. v roce 1527. Postupně se židé začali angažovat v některých řemeslech, na což začaly negativně reagovat cechy. Docházelo často ke konfliktům, mnohdy velmi malicherným, které však nakonec vedly k tomu, že panovník v roce 1541 vypověděl židy z celého Českého království. Jedním z důvodů vyhnání, který podnítil panovnicko rozhodnutí, byl požár, který zničil velkou část Hradčan, téměř celou Malou Stranu a zasáhl i Pražský hrad. Při tomto požáru shořela i stará práva a desky zemské a z jeho založení byli zcela účelově obviněni židé.

Přitom jen o rok dříve se za židy postavil papež Pavel III. ochrannou bulou, kterou zaslal biskupům v Polsku, Uhrách a v Čechách. V důsledku probíhajících válek s Turky byli židé obviňováni z vyzvědačství. Roku 1545 byl vydán všeobecný glejt, který usedlým židům opět umožnil pobyt, ostatní si museli opatřit jiné zvláštní glejty.²⁷ Po prvním stavovském odboji z roku 1547 a po vítězství Ferdinanda I došlo k potrestání odbojné šlechty a měst. Tímto vítězstvím panovník získal mnohé a mezi tím i svou původní vrchní pravomoc nad židy z královských měst. Ovšem už roku 1557 byl všeobecný glejt opět zrušen a židé byli znovu vypovězeni pod hrozbou ztráty majetku a hrdla ze země. Významná změna nastala za vlády Maxmiliána II., který majestátem z roku 1567 potvrdil usedlým židům v Českém království stará privilegia, a slíbil, že židé nebudou z království vyháněni. Zrušil i některá omezení jejich obchodu a

---

²⁶ Tamtéž, s. 50–57.

²⁷ Vycházelo se z tzv. *Popisu Židů pražských*, kde byli sepsáni usedlí židé.

podnikání, a dokonce se svou manželkou císařovnou Marií a s nejvyššími dvořany navštívil pražské Židovské město.²⁸

Maxmiliánův majestát pak potvrdil roku 1577 i císař a král Rudolf II. a roku 1611 také jeho nástupce císař a král Matyáš. Rudolf znovu podřídil pražské ghetto císařskému soudci, legalizoval některé obchody českých židů se zbožím, osvobodil Židovské město ve městech pražských od placení mýt a cel a také nad pražským Židovským městem držel ochrannou ruku před cechy. Díky takto uvolněným právům se mohli židé lépe rozvíjet jak v hospodářském, tak v kulturním životě.

Pražské židovské město se tak stalo jedním z největších židovských sídlišť v tehdejší Evropě. Našli bychom zde talmudské školy, hebrejské tiskárny nebo moderní podobu chevra kadiša, bylo to jedno z hlavních aškenázských středisek. Podíl na rozvoji měl bankéř a obchodník Mordechaj ben Šemuel Maisl a finančník a obchodník Jakob Baševi z Treuenburgu.²⁹ Mordechaj nechal postavit na vlastní náklady radniční Vysokou synagogu (pozdější Maislova synagoga), špitál pro nemocné a chudé, lázeňský dům, mikve, tři tzv. klausy, také se podílel na výstavbě radnice a vykonal mnohé další pro celé pražské ghetto. Jakob Baševi byl především bankéřem tří českých králů, dokonce od Ferdinanda II. získal šlechtický predikát a erb, který byl navíc dědičný. Požíval všech práv vysoké šlechty, a tak bydlel na panovnickém dvoře a postavil si vlastní Velkodvorskou synagogu, špitál a lázně. Navázal na práci Mordechaje, když se stal představeným pražské židovské obce. Díky němu bylo pražské ghetto rozšířeno, neboť vydobyl povolení k nákupu většího množství domů konfiskovaných po roce 1621 exulantům.

Za třicetileté války židé získali další podstatná privilegia, protože židé byli oporou panovníků z habsburské dynastie nejen po finanční stránce, ale pomohli rozvíjet i možnosti v obchodu a řemeslech. Dalším významným dokumentem bylo privilegium Ferdinanda II. pro židy z roku 1623, které opět potvrzovalo dosavadní práva, ale zároveň jim propůjčilo i další výsady a práva, kterými si židé polepšili v oblasti

---

²⁸ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 62–71.

²⁹ Oba požívali práv dvorního žida, kterému patřilo privilegované místo mezi obyvateli ghett.

soudních řízení, v samosprávě nebo v podnikání.³⁰ Privilegium z roku 1627 pomohlo znovu rozšířit židovskou působnost v obchodě, ale hlavně v řemeslech.³¹

Právě v té době bylo pražské Židovské město rozšířeno o zkonfiskované domy evangelických exulantů, které mohli židé koupit. Tento budovatelský vývoj byl zastaven třicetiletou válkou. Židé vypomáhali finančně, ale dokonce se podíleli aktivně při obraně Prahy proti Švédům, stali se válečnými spojovateli, drželi strážní a protipožární službu, pomáhali při opevňovacích pracích a také bojovali. V důsledku války však došlo k všeobecnému úpadku, ghetta zchudla díky vysokým finančním injekcím pro panovníka, na vydržování vojsk, na úroky z půjček, na kontribuce pro obě válčící strany. Nastal i úbytek židovských obyvatel v zemi. Později se díky migraci počet židů opět zvýšil.³²

Ferdinand III. v roce 1648 potvrdil židům jejich práva, které ještě rozšířil v oblasti vnitřního obchodu, řemesel a osídlení. K omezení jejich práv však došlo o pouhé dva roky později na základě usnesením českého zemského sněmu, které omezilo židovské podnikání v zemi. Usnesením jim byl zakázán nájem mýt a cel, nesměli najímat křesťanskou čeleď, zakazoval či omezoval se prodej v neděli a také o svátcích atd. Na to navazoval návrh dalšího usnesení, aby se židé vystěhovali z míst, která neobývali před 1. lednem 1618, což vyvolalo spontánní vyhánění židů z ghett. Císař Leopold I. roku 1681 ratifikoval toto usnesení s platností v časovém rozpětí 1618 až 1657, v podstatě akceptoval tehdejší stav židovského osídlení v Čechách.

Období let 1679 až 1726 bychom mohli nazvat dobou „úředního antisemitismu“, neboť s podporou dvora byl uskutečňován tlak vůči židovskému obyvatelstvu, jehož cílem bylo snížit počet židů. V tomto duchu spolupracovali české místodržitelství, rakouská dvorská a česká dvorská kancelář s církevními úřady. V této situaci zasáhla Evropa v roce 1679 velká morová epidemie, jež do českých zemí dorazila následující rok. Na počátku 18. stol. byla zřízena komise, která měla navrhnout, jak snížit počet židů v českých zemích. Po vestfálském míru se nedařilo rozvíjet obchodní a řemeslné podnikání křesťanů, kteří pochopitelně obviňovali židovskou konkurenci. Ale ani sami židé na tom dobře nebyli. Vliv na hospodářská rozhodnutí měla i dvorská a česká

---

³⁰ Rozšířena byla oblast vykonávaných živností, zavedena byla větší volnost obchodu a prodeje vlastního zboží, osvobození židovských kupců od cel a mýt v pražských městech, byla posílena pravomoc starších a královského židovského soudce, mohli se usazovat po celém království aj. T. PĚKNÝ, *Dějiny*, s. 83.

³¹ Židé se mohli vyučít téměř všem řemeslům, která pak ale provozovali omezeně pouze v ghettech.

³² T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 72–87.

královská komora především proto, že si uvědomovala, jak důležitou složkou obyvatel židé jsou. Židé byli pravidelně k dispozici, což znamenalo, že se po nich požadovaly pravidelné či mimořádné dávky, výpomoc či půjčky, k nimž museli být svolní. V příjmech panovnické komory tvořily tyto částky od židů (tzv. židovská daň) jejich významnou část. Svého hospodářského významu si však byli vědomi sami židé.

Protižidovské tažení vídeňského dvora dosáhlo svého vrcholu ve dvacátých letech 18. století, kdy byl židům zapovězen obchod s tabákem, se solí a s cizím suknem, z nichž byly vytvořeny státní monopoly, dále jim byl zakázán podomní prodej zboží, nájmu mýt, ovčáren, pivovarů a dvorů atd. Některá opatření však byla namířena přímo proti přítomnosti židů na našem území státu. V letech 1726 až 1727 byla vydána vládní nařízení, která zakazovala venkovským židům se stěhovat do Prahy a na venkově v Čechách mohlo bydlet pouze 8 541 židovských rodin a na Moravě 5 106 židovských rodin. Translokační reskript židům nařídil bydlet pouze v ulicích a čtvrtích, které ležely dále od katolických hřbitovů, kostelů a míst, kde probíhaly náboženské průvody. Z toho důvodu se židé museli znovu stěhovat, vznikala nová ghetta nebo byli z nějakého důvodu rozmístěni po obcích. Zároveň byl vydán tzv. familiantský zákon, který přesně stanovil počet židovských rodin, tzv. *numerus clausus*. Ženit se mohl pouze nejstarší syn, který zdědil „číslo“ otcova inkolátu. Pokud nejstarší zemřel, mohl ho mladší bratr nahradit. Nesměli být uzavírány tajné sňatky. Při porušení familiantského zákona hrozilo bičování či vypovězení ze země. Mnoho rodin nemohlo získat inkolát, v důsledku čehož odcházely do Polska nebo do Uher. Pro židy to byl velmi významný zásah do života, protože rodina byla jedna ze základních životních podstat jejich společnosti. Familiantský zákon byl zrušen až v roce 1849.³³

Roku 1744 byl vydán tzv. lakonický edikt, kterým Marie Terezie vypověděla židy z Čech, Moravy a českého Slezska pro údajnou kooperaci s Prusy, s nimiž vedla válku. Tentokrát se židé nesměli přestěhovat ani do jiných korunních zemí, což způsobilo v českých zemích velké hospodářské ztráty, které významně pocítila především Praha. V roce 1749 po naléhání zemského sněmu povolila Marie Terezie návrat všem židům na deset let, za podmínky placení toleranční daně (300 000 zlatých rýnských ročně).³⁴ Po návratu našli židé zničená a vydrancovaná svá bývalá obydlí,

---

³³ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 88–97.

³⁴ Za židy také intervenovali čeští stavové s pražským arcibiskupem, papež, vyslanci Anglie, Holandska, Dánska a Turecka.

kteřá si museli na vlastní náklady opravit. Ještě roku 1750 přikázala Marie Terezie židům nosit označení, svobodní bezvousí muži museli mít na pravém předloktí žlutý soukenný pásek a ženy podobný pásek ve vlasech. Po navrácení do běžného života a všech nutných opravách, bohužel přišel v roce 1754 požár pražského ghetta. Marie Terezie pak v roce 1758 prodloužila pobyt židů v českých zemích.³⁵

Reformy císaře Josefa II. zasáhly do života židů daleko výrazněji než reformy jeho matky. Změny byly součástí souborů patentů, z nichž nejvýznamnější byly toleranční patent a patent o zrušení nevolnictví z roku 1781. Od tohoto roku nemuseli židé nosit viditelná označení, mohli navštěvovat všechny typy domácích vysokých škol včetně univerzit mimo teologické fakulty, mohli provozovat všechny živnosti vyjma nájmu šenkoven, desátků a mlýnů, a mohli vykonávat všechna řemesla. Mohli také zakládat cechy a vypracovat se na mistry. Mohli najímat panské grunty, především však mohli začít obdělávat zemědělskou půdu, ovšem pouze s židovskou čeledí. Dále mohli zakládat směnárny, velkoobchody, obchodovat se střížním zbožím, kupeckým a smíšeným zbožím. Také mohli bydlet s křesťany pod jednou střechou. Téhož roku byl zaveden všeobecný soudní řád a za tři roky došlo k úpravě soudnictví, které přineslo rovnoprávnost židů s křesťany. Židovské obce se tak staly pouze náboženskými spolky.³⁶

Základní josefínské úpravy v životě židů platily i po jeho smrti a staly se podstatou pro vytvoření tzv. Systemálního židovského patentu z roku 1797, který shrnoval do té doby vydaná židovská nařízení. František II. doplnil dosavadní praxi o drobné dodatky, jako bylo navýšení o malý počet povolených familiantských rodin, nejstarší synové museli vykonávat zkoušku z němčiny i náboženskou zkoušku u rabína v němčině či prokázat dostatečný majetek pro provozování obchodu nebo řemesla. Se zavedením němčiny do úředního jednání i do vyučovacího jazyka souviselo nařízení přijetí německých příjmení židy v roce 1787. Součástí dekretu byl i seznam povolených jmen. Židé museli vést matriky a obchodní knihy v němčině, představený pražské obce musel absolvovat německou školu, rabín musel mít německé zkoušky a německé vzdělání museli mít i soukromí učitelé náboženství a židovští kantoři museli znát německy. Snoubenci před sňatkem museli prokázat vysvědčením z německé školy a

---

³⁵ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 98–106.

³⁶ Na konci 18. století bylo 52 židovských obcí na Moravě a pouze jedna – pražská v Čechách, židé na vsích byli podřízeni soudní obci.

skládali v němčině náboženskou zkoušku. Systemální patent narazil při zřizování židovských normálních škol, kde se mělo vyučovat matematice, německému jazyku a mravouce. Do těchto škol nechtěli ortodoxní židé posílat své děti, i přes hrozbu vysokých pokut, neboť nařízení bylo zaměřeno proti tradičním židovským institucím. Tento rozpor se stal součástí židovské emancipace a kulturní asimilace do celé společnosti, v jejímž důsledku ztratili některé své tradice a identifikovali se s německou kulturou.

Roku 1841 byl vydán císařský dekret, který částečně uvolnil familiantský zákon. Pro židy byl zrušen trest vypovězení ze země. Továrníci a velkoobchodníci mohli bydlet na hlavních ulicích Prahy. Židé směli nakupovat i pronajímat dominikální a městské pozemky a na nich stavět, ale nikoli pozemky rustikální.

Židé se ztotožňovali s revolučními událostmi z roku 1848–1850, protože vedly k rovnoprávnosti všech obyvatel a k ustavení konstituční formy vlády. Židovské osobnosti v těchto revolučních dnech bychom našly mezi novináři, politiky, reformátory, německými liberály, německými spisovateli i mezi radikály. Účastnili se vídeňského a kroměřížského ústavodárného sněmu, pracovali na březnové petici, zasedali ve Svatováclavském výboru. Židy, kteří se nadšeně zapojili do revoluce, podporovali hlavně studenti a inteligence, už méně obchodníci, živnostníci a sedláci. Těm se rovnoprávnost s židy nelíbila vůbec. V reakci na to ve velkých městech rakouského císařství probíhali protižidovské bouře. Mnohé z židovských rodin tak po jisté době opět odcházely do emigrace. Další vlna pronásledování židů následovala po porážce revoluce, kdy židé emigrovali z politických důvodů.

Revoluce však zásadně změnila právní postavení židů: získali svobodu pohybu a usídlení, mohli se svobodně ženit a vdávat a mohli vstupovat jako zaměstnanci do veřejných úřadů. Došlo ke zrušení familiantského zákona, byl odvolán *numerus clausus* pro venkovské židy, dále byl zrušen inkolát, ghetta a toleranční daň. Absolutistická vláda však ani v době tzv. neoabsolutismu již nedokázala změnit podstatu proměn v postavení židovského obyvatelstva. Prosincovou ústavou z roku 1867 bylo židům dáno státní občanství, politická a občanská rovnost před zákonem, volnost stěhování, nabývání nemovitostí, volba jakékoli živnosti nebo aktivní i pasivní volební právo. Židé se tak začali stěhovat z těsných ghatt do vesnic a menších měst a naopak. Započala vnitřní migrace. Ostatní obyvatelé nesdíleli jejich nadšení. Díky novým poměrům měli

židé možnost rozvíjet svůj potenciál a rozšiřovat své majetky, a proto už na konci 19. století se sociálně posunuli mezi dobře zajištěné městské i venkovské střední vrstvy společnosti.

Po roce 1848 získaly židovské obce autonomii a měly možnost se stát samosprávnými politickými obcemi. Takto bylo uznáno 27 židovských náboženských obcí na Moravě, v Čechách opět pouze pražská, zatímco ostatní židovské obce v Čechách se mohly organizovat pouze za účelem náboženských povinností. V roce 1890 byly židovské náboženské obce rozděleny geograficky: každý žid pak byl příslušný podle bydliště do ustavené židovské náboženské obce.

Všechny tyto změny dovršily emancipaci židů v českých zemích s většinovou společností. Přestože působily na život židů kladně, negativně se odrazily v rozpadu jejich tradičních společenských, kulturních a sociálních vazeb uvnitř židovské komunity a způsobily krizi jejich institucí. S nově nastoleným řádem také souvisí vznik nacionalismu, antisemitismu, antijudaismu příp. nacionálního antisemitismu.³⁷ Tyto směry ještě posílila aféra, tzv. hilsneriáda, která vypukla na konci 19. století. Roku 1899 vznikla studentská sionistická organizace Bar Kochba, jejímiž členy byli např. Hugo Bergmann, Hans Kohn, Robert Weltsch a Max Brod. Ti také přispívali do sionistického týdeníku „Selbstwehr“ (1907–1938). Emancipace, vznik nových ideových směrů (pražský sionismus, českožidovské hnutí), výrazný demografický rozvoj, sociální a hospodářský růst, široké možnosti vzdělání, ale také široká radikalizace národnostní politiky vedly ke zformování nového sociálního a kulturního jádra, totiž moderního českého „Židovstva“.

Na počátku 20. století žili židé převážně ve městech a byli jazykově bilingvní. Příklon k německé kultuře byl sice na ústupu, ale přesto nesmíme opomenout fenomén pražské německé literatury. Dnes zřejmě nejvíce známým jejím protagonistou je Franz Kafka. Roku 1906 bylo založeno Židovské muzeum v Praze. O rok později byl uveden v život sionistický spolek „Theodor Herzl“ a „Svaz českých pokrokových židů“. Do života nově vzniklé společnosti zasáhla první světová válka, do které byla zapojena většina zemí světa, a která na určitou dobu zastavila dosavadní rozvoj. Do válečných

---

³⁷ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 107–128.

akcí války se také zapojili židé, kteří bojovali i v českých legiích, a asi 125 000 jich padlo.³⁸

V říjnu 1918 vznikl první československý stát pod vedením T. G. Masaryka. Během války posílila migrační vlna haličských židovských uprchlíků a po válce i slovenští židé a židé z Podkarpatské Rusi. Hned po válce vznikla „Národní rada židovské a Sionistické organizace“, která chtěla sjednotit československé židy, aby mohli být zastoupeni v Národním shromáždění. O rok později byla ustavena „Židovská strana Československá“, která kandidovala zatím v komunálních volbách a „Svaz Čechů-židů v ČSR“. Do parlamentních voleb v roce 1920 Židovská strana vstoupila pod novým názvem „Sdružení židovské strany“. V roce 1920 byla uzákoněna ochrana práv menšin. Tímto krokem se stalo Československo nejliberálnější zemí v Evropě. Téhož roku byly otevřeny židovské základní školy v Praze a v Brně, kde vzniklo i židovské gymnázium. V témže roce také získala Velká Británie od Společnosti národů mandát na správu Palestiny.

V roce 1922 byl uspořádán XII. sionistický kongres v Kalových Varech, v roce 1923 pak XIII. Sionistický kongres v témže místě a v roce 1933 se sjezd konal v Praze. Rok 1926 byl důležitý díky založení „Nejvyšší rady židovských náboženských obcí v českých zemích“. Významným gestem o rovnoprávnosti židů v ČSR byla návštěva T. G. Masaryka v Palestině, kde se setkal jako první hlava státu po 1. světové válce se zástupci Židů. „Společnost pro dějiny Židů Československé republiky“ vznikla roku 1928. Společnost vydala za předsednictví Samuela Steinherze devět svazků ročenky „Jahrbuch der Gesellschaft für die Geschichte der Juden in der Čechoslovakischen Republik“. Později vycházela periodika, která také reagovala na poptávku po dějinách židů. Dva poslanci Židovské strany, dr. Ludvík Singer a dr. Julius Reisz byli zvoleni do Národního shromáždění. Ve volbách v roce 1935 Židovskou stranu zastupovali dr. Angelo Goldstein a dr. Chajim Kugel. Židé se podíleli na rozvoji nové republiky nejen hospodářsky, intelektuálně, ale také politicky. V odborovém hnutí byl činný Robert Klein. Ve vládě se uplatnili čtyři židé jako ministři, dr. Adolf Stránský (zakladatel Lidových novin), dr. Alfred Meissner, dr. Lev Winter a dr. Ludwig Czech.³⁹

---

³⁸ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 133–135; Hillel J. KIEVAL, *Země mezi. Češi, moravští a slovenští Židé*, in: Natalia Bergerová (ed.), *Na křižovatce kultur. Historie československých Židů*, Praha 1992, s. 46–50.

³⁹ T. PĚKNÝ, *Historie*, s. 135–139; H. J. KIEVAL, *Země*, s. 107–116.

Během poklidného československého demokratického vývoje docházelo k postupné radikalizaci Německa. Vyostřování a radikální vymezování se vůči židům můžeme zasadit do třicátých let 20. stol. V roce 1933 se Adolf Hitler, vedoucí představitel NSDAP, se stal německým kancléřem. O dva roky později vyhlásil na území Německa tzv. Norimberské zákony, tedy zákon o říšském občanství a zákon na ochranu německé krve a německé cti a prováděcí nařízení, která stanovila pojem žid a židovský míšenec. Tím počala židovská perzekuce v Německu.

Na české Židovstvo se začaly tyto normy uplatňovat po mnichovské dohodě z 29. září 1938, ve které evropské mocnosti podepsaly s nacistickým Německem dohodu o odstoupení československého pohraničí. Evropští političtí představitelé se mylně domnívali, že tak předejdou válce. Z 15. na 16. března následujícího roku vstoupili německé jednotky na zbylé československé území a německá vláda vyhlásila tzv. Protektorát Čechy a Morava. Na jeho území se pod vedením německých okupačních orgánů postupně začala prosazovat protižidovská opatření, nejprve prostřednictvím protektorátní vlády a později nacistickou správou přímo. Počala cílená politická segregace, koncentrace židů, která vedla až k tzv. „konečnému řešení židovské otázky“ vypracovanému Adolfem Eichmannem a Reinhardem Heidrichem.

2.2 Židovská náboženská obec v Sedlčanech

Židovskou náboženskou obec v Sedlčanech tvořily ty obce Kamýk nad Vltavou, Kosova Hora, Krásná Hora, Krašovice, Nalžovice, Nechvalice, Obděnice, Petrovice, Počepice, Příčovy, Radíč, Rovina, Sedlčany, Svatý Jan, Třebnice a Vysoký Chlumec. Z těchto obcí zde připomenu pouze nejdůležitější a také ty, v nichž bývaly anebo se až do současnosti dochovaly židovské památky. V ostatních obcích židé sice žili, ale náboženské rituály vykonávali v nejbližších obcích, kde byly např. modlitebny nebo hřbitovy. Na závěr u každé obce připojím souhrnný přehled souhrn židovských, popř. smíšených rodin s uvedením živností, které jejich příslušníci provozovali.

2.2.1 Sedlčany

Není přesně známo, od kdy židé v *Seltschan* neboli Sedlčanech žili, ale usazovali se tu „od dávných časů“.⁴⁰ Do roku 1894 netvořili náboženskou obec, ale

---

⁴⁰ Jaroslav POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny Židů v Kosově Hoře a v Sedlčanech*, in: H. Gold (ed.), *Die Juden und Judengemeinden Böhmens in Vergangenheit und Gegenwart*, Brno-Praha 1934, s. 10.

podíleli se na financování školy a hřbitova v Kosově Hoře. Židé se pravidelně účastnili trhů v Sedlčanech a Jistebnici. Po správní změně z roku 1890 došlo ke geografickému rozdělení židovských náboženských obcí. Každý žid byl příslušný podle bydliště do ustavené židovské náboženské obce, v tomto případě k sedlčanské. Od této doby mohla Židovská náboženská obec vybírat tzv. židovskou náboženskou daň. Každá obec musela mít schválené stanovy. Díky stanovám se stala platným spolkem, který sdružoval všechny židy soudního okresu Sedlčany. Býval mezi nimi větší počet velkostatkářů, kteří po zákazu provozování zemědělských živností o své provozy přišli.

Po roce 1848 byl významným místním velkostatkářem Emil Pollák, který vlastnil 155 ha půdy a výrobní oprávnění na 234 hl lihu ročně. Emilův otec významně přispěl na stavbu vlakové trati z Votic-Veselky do Sedlčan, která byla vybudována v roce 1894. Židé se v Sedlčanech nevěnovali jen podnikání, ale také byli pošmisty. V Nadějkově to byl M. Steiner v polovině 19. stol. a v Kosově Hoře Joachim Adler. Významnými osobnostmi ze Sedlčan a Kosovy Hory byli ředitelé České eskomptní banky Gustav a Josef Adlerové, obchodní rada a továrník Bohdan Rindler, Vilém Lehenhart, ředitel Vídeňské bankovní jednoty Rudolf Chobocký nebo ředitel České eskomptní banky pan Elišák. Soužití židů s ostatními zdejšími obyvateli bylo vcelku klidné a dobré. Židé byli součástí města a místní lidé k nim chodili běžně nakupovat. Drobné změny nálad ve vztahu k židům začaly až za protektorátu, kdy je podněcovali nacisté.⁴¹ V Sedlčanech nebyl nikdy založen hřbitov ani spolek *Chevre Kadiša*, ani německá židovská škola, ani lázně. Synagoga tu ale byla postavena koncem 19. stol v Kodíčilově ulici čp. 3.

Přibližný počet židovských rodin, které žily v roce 1940 v Sedlčanech, je sedmnáct bydlících v šestnácti domech včetně synagogy (do doby transportů se někteří odstěhovali nebo zemřeli přirozenou smrtí). Sedlčanští židé ve třicátých letech 20. století obývali domy okolo náměstí nebo domy velmi blízko umístěné. Je to logické, když většina z nich provozovala obchodnické živnosti a náměstí s okolními ulicemi bylo centrem městského života i obchodu. V *mapě č. 2* jsem označila domy, v nichž židé před transporty bydleli.⁴² Mapu z roku 1941 mi poskytlo místní městské muzeum

---

⁴¹ J. Polák-Rokycana, *Dějiny*, s. 10. Blanka MOULÍKOVÁ, *Židé na Sedlčansku za druhé světové války*, Seminární práce, 1992, s. 5–6, 17–25.

⁴² Mapa č. 2 je součástí příloh č. 1 – mapy.

v digitální podobě.⁴³ V čp. 4 žili Hochmannovi, kteří vykupovali kůže a peří; v čp. 46 je doložena Růžena Dejmková se svým árijským manželem; v čp. 62 bydlela rodina Chobockých, které patřil obchod s koloniálním obchodem naproti bance; v čp. 74/75 bydlel povozník Zikmund Kaufmann se svou „árijskou“ manželkou a obchod se smíšeným zbožím zde měl Otakar Klepetář; v čp. 80 bydleli v prvním bytě Heřmanovi, kteří provozovali železářství, a v druhém bytě bydleli Štarkovi, kteří měli obchod s galanterním a střížním zbožím; v čp. 84 bydleli Klepetářovi, jimž patřil obchod se smíšeným zbožím, peřím a kožešinami; v čp. 113 žili manželé Oestreichovi; v čp. 159 jsou doloženi Lebenhartovi, z nichž Bohdan byl zvěrolékař; v čp. 160 a v čp. 169 bydleli Elišákovi, kteří měli střížní obchod; v čp. 183 Ema Wolfová, v čp. 231 žili manželé Blochovi, kteří měli obchod se smíšeným zbožím, zemědělskými výrobky, peřím a kůžemi; v čp. 401 bydlela Marie Beranová se svým „árijským“ manželem a v čp. 43/304 proti kostelu bydleli Metzgerovi, kteří měli palírnu.

2.2.2 Kosova Hora

Amschelberg neboli Kosová Hora se nachází přibližně 4 km východně od města Sedlčan. V této menší obci se kdysi nacházela poměrně významná komunita židovského obyvatelstva, která má své počátky v druhé polovině. 16. století. Zdejší židovské osídlení patřilo k jednomu z nejstarších ve středních Čechách. Již v 15. století se zde nacházela židovská osada a v soupisu míst z království českého z roku 1570, v nichž se židé mohli usazovat, je uvedena i Kosova Hora se dvěma daňově zatíženými židy.

Vznik židovské obce je kladen přibližně do druhé poloviny 17. století. V nejstarší pamětní knize Kosovy Hory z roku 1738 je zachycena malba židovského náměstí, na níž jsou vyobrazeny židovské domy a synagoga před požárem. Za josefinského mapování pro katastr bylo do map zakresleno jednadvacet židovských domů označených římskými čísly od III. – XXI. První tři čísla v plánu chybí, protože tyto domy tehdy ještě nebyly obnoveny po požáru. Židovská škola a synagoga měla č. XIX a špitál č. XIII. Židovské lázně byly pravděpodobně ve špitále. Od zavedení familiantského zákona v Kosově Hoře žily 44 rodiny s čísly 1630 až 1665.⁴⁴

⁴³ Městské muzeum v Sedlčanech, sign. D 444.

⁴⁴ Široké rozpětí čísel je způsobeno nástupem nových rodin po vymřelých. Marcela VONDROVÁ, *Židovská škola v Kosově Hoře (1846–1900). Profil venkovské židovské komunity v 2. pol. 19. stol.*, FF MU, Bakalářská práce, 1999, s. 14. (Uloženo v Městském muzeu Sedlčany, D 564).

Kolem roku 1870 v obci bydlelo zhruba 400 židů. V této době měla největší početní zastoupení rodina Fürthova, která měla v nájmu také panský statek a která byla nazývána tzv. domácím židy, tedy usedlými na šlechtických panstvích. Úctě se těšila rodina Zikmunda Klepetáře,⁴⁵ Šalamouna Adlera,⁴⁶ Leopolda Fürtha,⁴⁷ Leopolda Polláka,⁴⁸ poslance v českém sněmu, říšské radě a velkostatkáře ve Štětkovících, dále Mořic Elišák,⁴⁹ nájemce velkostatku Vysoký Chlumeč, Lotti Openheimerová,⁵⁰ předsedkyně židovského ženského spolku a mnozí další. Jednací protokoly obce jsou od roku 1871 psané v němčině a pravidelně byly podepisovány prezenční listiny. V roce 1894 se kosohorská židovská obec spojila se sedlčanskou.⁵¹ Do života židovské komunity v Kosově Hoře se zapsali rabín Samuel ha-Kohen (Kohn), rabín David Löwy či německy píšící spisovatel a překladatel Friedrich Adler.⁵²

Dodnes velmi zachovalé *ghetto* najdeme na severozápadním okraji obce. Vzniklo nejpozději v polovině 17. století a mělo tvar lichoběžníku. V první polovině 19. století v něm stálo více než 30 domů.⁵³

Místní vrchnost, Karvinští z Karviné, listinou ze dne 29. června 1741 povolila výstavbu *synagogy* zástupci židovské obce, kterým byl Jakub Beneš, v Kosově Hoře vážený a zřejmě nejbohatší žid v té době. Barokní synagoga nahradila starší vyhořelou ze 17. století. Synagoga má dodnes čp. 31 a stojí na jižní straně židovského náměstí. Je spojena s patrovým rabínským domem. K bohoslužebným účelům sloužila do dvacátých let 20. stol., ale po druhé světové válce zde bylo umístěno skladištěm hnojiv.⁵⁴

V současnosti je synagoga ve vlastnictví manželů Ehlových, kteří s vypětím všech sil i financí synagogu opravili, takže je dnes funkční kulturní památkou.⁵⁵ Prvotní opravy proběhly v roce 1989 a pokračovaly v r. 2005. Finance však nestačily, i když manželé získali dotaci Ministerstva kultury ČR. Aby mohli získat prostředky

---

⁴⁵ Zikmund Klepetář *1857 - †25. června 1929.

⁴⁶ Šalamoun Adler *25. července 1817 - †14. dubna 1897.

⁴⁷ Leopold Fürth *14. května 1797 - †30. prosince 1864.

⁴⁸ Leopold Pollák *25. ledna 1839 - †17. května 1900.

⁴⁹ Mořic Elišák *4. listopadu 1867 - †17. srpna 1916.

⁵⁰ Lotti Openheimerová †1923.

⁵¹ J. POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny*, s. 6–8.

⁵² M. VONDROVÁ, *Židovská škola*, s. 15–16.

⁵³ Blanka ROZKOŠNÁ – Pavel JAKUBEC, *Židovské památky Čech. Historie a památky židovského osídlení Čech*, Brno 2004, s. 201.

⁵⁴ J. POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny*, s. 6 a 10.

⁵⁵ Více podrobností o přestavbě Petr EHL, *Příběh jedné synagogy*, Podbrdsko 19, 2012, s. 300–307. Nejnověji P. EHL, *Historie kosohorské synagogy*, Podbrdsko 21, 2014, s. 214–216.

z nadačních fondů a také od soukromých osob, museli založit občanské sdružení. V roce 2007 vzniklo občanské sdružení „Synagoga Kosova Hora“. V následujících letech na opravách pracovali restaurátoři a další pracovníci, kteří práci dokončili v roce 2010. Po nainstalování expozice byla v červnu 2011 na Den Jeruzaléma památka slavnostně otevřena. V letošním roce se kosohorská synagoga poprvé připojila k celorepublikové akci Veřejné čtení jmen obětí holocaustu – Jom ha-soa 2017.⁵⁶

Nejstarším židovským spolkem v sedlčanském okrese bylo pohřební bratrstvo *Chevra Kadiša* v Kosově Hoře, čili pohřební bratrstvo. Na „babí hůře“ byl asi roku 1580 založen židovský *hřbitov*, který leží asi půl kilometru jižně od obce. Dne 3. února 1907 byl hřbitov rozšířen a opravován. V roce 1910 se byli členy spolku Zikmund Klepetář, S. Feigl, Jakub Kaufmann, Adolf Poláček, Josef Lovosický, Simon Steiner, Max Heller a Bohumil Rindler ze Sedlčan. V roce 1925 byla ustavena zvláštní komise, sestávající se z rodáků a potomků z Kosovy Hory a ze Sedlčan, která se měla zasadit, aby se dal opravit zchátralý hřbitov, jehož zeď musela být povalena. Jejím předsedou byl velkoobchodník Vilém Lehenhart. Bylo vybráno 17 000 Kč, které byly v úschově u továrníka Oty Kaufmanna, a tato částka se později navýšila na 24 000 Kč.⁵⁷ Obec si nakonec opravu hřbitova zaplatila sama a získané peníze měly být uloženy pro budoucnost. Na hřbitově se nachází asi 500 náhrobků a jedna tumba v časovém horizontu jejich vzniku od 18. století až do třicátých let 20. století. Nejstarší dochovaný náhrobek pochází z roku 1780. Součástí hřbitova je klasicistní márnice, která tvoří zároveň bránu na hřbitov a torzo hřbitovního domku.⁵⁸

Židé v Kosově Hoře měli také židovský ženský spolek „*Amschelberger Frauen-Verein*“, jehož stanovy byly potvrzeny 12. srpna 1870. Výbor tvořily Sára Hellerová, Sára Adlerová, Lotti Oppenheimerová, Josefína Backová, Anna Adlerová a Babeta Oppenheimerová jako předsedkyně. Pokladní byla Františka Straková, která tuto funkci zastávala ještě v roce 1922. Spolek měl pomáhat chudým rodinám a přispívat k věnu dívek z chudých židovských rodin. Spolek byl účasten svatby hraběte Vojtěcha Mladoty ze Solopisk. Na paměť tohoto aktu byla vytvořena nadace nesoucí jména novomanželů.

---

⁵⁶ Akce se konala na více místech České republiky dne 24. dubna 2017.

⁵⁷ Členy komise byli JUDr. Alfred Stein, starosta Jubilejní synagogy v Praze, Bohumil Rindler, obchodní rada a továrník a Adolfa Oppenheimer, advokáta v Praze.

⁵⁸ J. POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny*, s. 7–8; B. ROZKOŠNÁ – P. JAKUBEC, *Židovské památky*, s. 202; Petr EHL – Arno PAŘÍK – Jiří FIEDLER, *Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy*, Praha 1991, s. 159.

V roce 1914 se stala předsedkyní Lotti Oppenheimerová a v roce 1922 se jí stala Emma Hellerová.⁵⁹

Kosohorská komunita měla pro své děti zřízenou *německou židovskou školu*, ale není jasné, kdy byla založena. Původně to bývala soukromá hebrejská škola, která se roku 1874 změnila na německou. Roku 1858 si židé zažádali o rozšíření na dvoutrídňou školu. Náboženství vyučoval rabín David Löwy a od roku 1864 první učitel Zikmund Stein, který se stal i první řídícím učitelem po změně na obecnou školu. Od roku 1874 se škola stala obecnou a byla při ní zřízena Místní školní rada pro německou školu. Vyučovacím jazykem byla němčina. Škola stávala vedle synagogy. Židovskou německou školu navštěvovaly i katolické děti, které měly svého vyučujícího náboženství. V některých letech jejich počet dosahoval poloviny počtu všech dětí.⁶⁰ Kvůli stále se zmenšujícímu počtu dětí a vyšším nákladům na provoz školy, rozhodla v říjnu 1896 místní školní rada o zrušení školy. To sice vyvolalo vlnu odporu několika zastánců jejího zachování, ale všechny diskuze byly ukončeny roku 1898, kdy prezidium Nejvyšší c. k. Zemské školní rady v Praze vydalo výnos o jejím zrušení.⁶¹

V Kosově Hoře v roce 1940 bydlelo ve čtrnácti domech přibližně šestnáct židovských nebo smíšených rodin. Rozmístění židovských domů jsem zaznamenala do *mapy č. 3*, kterou mi laskavě zapůjčila obec Kosova Hora.⁶² Jednotlivé budovy jsou v černobílé katastrální mapě vyznačeny červenou barvou tak, aby byla vidět katastrální čísla. V čp. 34 bydleli Kaufmannovi; v čp. 40 žili Sternovi, kteří měli obchod se smíšeným zbožím a železem; v čp. 41 bydleli Klepetářovi, soukromníci; v čp. 45 žili Poláčkovi obchodující se střížním zbožím; v čp. 100 další Poláčkovi, také obchodující se střížním zbožím; v čp. 103 žily sestry Eislerovy; v čp. 115 jsou doloženi Lovosičtí, kteří měli obchod se smíšeným zbožím, v čp. 117 žily sestry Oppenheimerovy, které měly obchod se smíšeným zbožím; v čp. 124 bydlely sestry Steinovy; v čp. 125 bydlel Viktor Heller se svou manželkou „árijského“ původu. Hellerovi vlastnili továrnu na kožešiny a usně. V čp. 129 žili Kaufmannovi, kteří měli továrnu na výrobu vaty a prošívání pokrývek; v čp. 130 bydlela Pavla Fischelová; v synagoze s čp. 131 bydleli

---

⁵⁹ J. POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny*, s. 10.

⁶⁰ Rodiče děti posílali do této školy, aby si osvojily němčinu, protože zdejší školy byly české.

⁶¹ M. VONDROVÁ, *Židovská škola*, s. 19–26. Marcela JANDOVÁ, *Postavení židovského obyvatelstva s konkrétním příkladem obce Kosova Hora*, FF UK, Diplomová práce, 1995, s. 45–48.

⁶² Katastrální mapa pochází z roku 1940. Mapa je uložena na Obecním úřadě v Kosově Hoře. Mapa č.3 je součástí Přílohy č. 1 - Mapy. V mapě není zakreslen dům Ludvíka Kaufmana čp. 207, který dnes již neexistuje a nepodařilo se dohledat jeho původní umístění.

Langbartovi, přičemž pan Langbart byl kostelníkem; v čp. 193 žili Hulanovi, respektive „árijec“ Tomáš Hulan s židovskou Hildou Hulanovou, roz. Steinovou; a v čp. 207 pobýval Ludvík Kaufmann se svou „árijskou“ manželkou.

2.2.3 Petrovice

První zmínku o židech v Petrovicích nalezneme ve vrchnostenských spisech ze 17. století. V polovině 19. století tu žilo asi dvacet židovských rodin. Díky významné osobě Samsona Löbnera, který bydlel v domě čp. 43, byly vztahy židů s ostatním obyvatelstvem obce dobré. Židé byli respektováni, za což vděčili i dlouholeté tradici osídlení v Petrovicích. Samson Löbner byl vzdělaný muž nejen ve víře, ale vedl i příkladný život a proslul jako spravedlivý člověk, čímž si získal respekt u širokého obyvatelstva. V domě Samsona Löbnera byla do roku 1869 umístěna židovská *modlitebna*.

Od roku 1864 se v obci začalo se stavbou vlastní synagogy, a to na půdě darované od Samuela Elsnera. Stavební projekt vypracoval stavitel František Smrt. Dary členů obce bohužel na stavbu nestačily, a proto se Samson Löbner vydal do Vídně a získal od tamních židů další příspěvky, především od bankéřské rodiny Rotschildů. Takto získal 2 000 zlatých, zbytek doplnil sám Samson. Klasicistní synagoga mohla být vysvěcena v roce 1869. Synagoga má čp. 66 a nachází se 50 m jižně od náměstí. V synagoze se nacházely také byty pro duchovní. V sedmdesátých letech 20. století došlo k přestavbě na kanceláře a byty pro místní JZD, ale nyní je celá budova obytná.

Na Samsona Löbera navázal syn Šimon. Jeden z posledních členů zdejší obce, který se snažil udržovat klasickou podobu židovství, a to jak v životě, tak ve vzdělání. Šimon sepsal historii synagogy do Kroniky města Petrovic. Dalšími významnými členy obce byli Karel Elsner, její dlouholetý představený, Mojžíš Lurie a Josefa Löbnerová, ale také učitelé náboženství, jimiž zde byli Adler, Fischel, Samec, Podvinec, Kauder, Schneider, Kohn, Schleissner a Lederer.⁶³

V Petrovicích žilo v roce 1940 asi dvanáct židovských rodin v devíti domech. Přesný počet rodin se bohužel zjišťuje špatně, neboť se židé stěhovali, především se příbuzní přistěhovali ke zdejším rodinám. Opět jsem se pokusila jednotlivé domy zakreslit do mapy, tentokrát jsem použila císařský otisk ze stabilního katastru. *Mapa se*

---

⁶³ J. POLÁK-ROKYCANA, *Dějiny*, s. 477.

nalézá v přílohách pod č. 4.⁶⁴ V čp. 7 bydleli Lurieovi, kteří měli obchod se smíšeným zbožím; v čp. 11 jsou doloženi Katzovi; v čp. 12 bydleli Löbnerovi; v čp. 13 žili Vodičkovi, kteří měli obchod se smíšeným zbožím; v čp. 18 se nacházeli Kohnovi, jimž patřil obchod s kůžemi a peřím; v čp. 43 bydleli všemi vážení Löbnerovi; v čp. 54 byli Kohnovi a Brummlovi; v čp. 65 žili Lurieovi a Mrvkovi (příčemž pan Mrvka byl „árijec“), kde Lurieovi měli další obchod se smíšeným zbožím a také textilem a se střížním zbožím; a v čp. 90 bydlela Cecílie Böhmová se svým árijským manželem.

2.2.4 Kamýk nad Vltavou

V Kamýku n. Vltavou bychom našli nejstarší židovské osídlení již od počátku 17. století. V roce 1880 po dobu osídlení obce židy, jich zde žilo nejvíce, a to celá stovka. Jihovýchodně se od náměstí nalezneme malou *židovskou čtvrť*, jejíž vznik spadá také do 17. století. Malé náměstíčko mělo díky umístění židovských domů trojúhelníkový tvar, z nichž je dodnes zachováno v přestavbách pět domů. Novogotická *synagoga* byla postavena v letech 1864–1874 místo starší z počátku 18. století. Za komunistického režimu v letech 1958–1959 byla zbořena i se sousedním *špitálem*.

Kamýcký *židovský hřbitov* z roku 1650 se nachází 1 km jižně od města, asi 100 m východně od silnice vedoucí do Novosedel na Nežárkou. Před polovinou 19. století byl rozšířen, posledním pohřeb se zde konal v roce 1965. Na hřbitově je asi 136 náhrobků, z nichž nejstarší jsou z 18. století. Významné jsou náhrobní kameny rabína a učitele Lazara Beneše nebo Gustava Hoeniga, lékaře barona Rothschilda. Kamýčtí židé pohřbívali své zesnulé také na Radobylici u Drázkova.⁶⁵

V Kamýku žily před deportacemi tři rodiny a jeden samostatně žijící žid. V čp. 7 žili Klingerovi, kteří měli obchod se smíšeným zbožím; v čp. 29 bydleli Ullmannovi, jimž patřil další obchod se smíšeným zbožím; v čp. 71 se nacházel Rudolf Gottlieb, který se živil jako nákupčí a manipulant ložního peří; a v čp. 97 bydleli Mündsteinovi, kde otec rodiny pracoval jako obchodní cestující a nákupčí surové kůže.

---

⁶⁴ Mapa č. 4 je součástí Přílohy č. 1 – Mapy. V mapě není zaznamenán dům čp. 90, protože se nepodařilo zjistit jeho původní umístění. V císařském otisku nebyly domy s čp. 18 a 65, které byly dostaveny v pozdější době, než je vznik mapy.

⁶⁵ B. ROZKOŠNÁ – P. JAKUBEC, *Židovské památky*, s. 185.

2.2.5 Drážkov

Drážkov je vzdálen asi 10 km západně od Sedlčan. Počátky židovského osídlení v této vsi nejsou jasné, ale židovská obec tu prokazatelně byla nejpozději od první poloviny 18. století. Zrušena byla koncem 19. století v souvislosti se správními změnami. Tehdy byla asi roku 1893 byla připojena k Židovské náboženské obci v Sedlčanech.

Zdejší *synagoga* postavena roku 1852 a se nachází ve východní části obce. Bohoslužby se konaly do roku 1932. V roce 1940 byla prodána obci, která ji v roce 1954 přestavěla na obecní dům a zdravotní středisko s čp. 33.

Významný *hřbitov* je umístěn 2 km jihozápadně od vsi na vrchu Radobylka. Zřízen byl ve druhé polovině 17. století, možná roku 1680, protože nejstarší dochovaný náhrobek je z roku 1681. V roce 1936 se zde uskutečnil poslední pohřeb. Byli zde pohřbíváni i židé z Kamýka nad Vltavou. Na hřbitově je 300 náhrobků a také *márnice* (*tahara*) se zachovalým kamenným stolem pro rituální omývání zemřelých. Za války poničili hřbitov příslušníci Hitlerjugend, kteří měli rekreační středisko v Kamýku nad Vltavou. Po roce 1991 byl hřbitov opraven⁶⁶

Poslední dvě židovské obyvatelky z Drážkova odjely transportem do Osvětimi, kde zahynuly.

2.2.6 Třebnice

Třebnice se nachází 5 km od Drážkova. Bývala tu v 19. až 20. století modlitebna. Před deportacemi v letech 1940–1942 tu žil Richard Glazar (1920–1997), který je autorem vzpomínkové knihy *Treblinka, slovo jak z dětské říkanky*.⁶⁷ V soupisu židovského obyvatelstva bohužel není zahrnut, protože neměl evidenční kartu (podrobněji v Rozboru rodin). V roce 1940 v Třebnici žil pouze jediný žid, který se později přestěhoval. Byl transportován z Prahy do Terezína a pak do Osvětimi, kde zahynul.

---

⁶⁶ B. ROZKOŠNÁ – P. JAKUBEC, *Židovské památky*, s. 126; P. EHL – A. PAŘÍK – J. FIEDLER, *Staré židovské hřbitovy*, s. 154; Dita WEIDENTHALEROVÁ, *Židovské obce na Sedlčansku*, seminární práce, 1996, s. 9. <http://www.holocaust.cz/zdroje/zidovske-komunity-v-cechach-a-na-morave/jiri-fiedler-zidovske-pamatky-v-cechach-a-na-morave/drazkov/>. 18.7.2017.

⁶⁷<http://www.holocaust.cz/zdroje/zidovske-komunity-v-cechach-a-na-morave/jiri-fiedler-zidovske-pamatky-v-cechach-a-na-morave/drazkov/>. 18.7.2017

3. Zásahy Velkoněmecké Říše do hospodářského života židů v Protektorátu

3.1 Majetková protiprávní nařízení

Druhá světová válka byla velkým ekonomickým zatížením pro každou zemi, ať to byla velká či malá země. Některým neutrálním zemím v tomto smyslu pomohly Spojené státy americké v rámci zákona o půjčce a pronájmu, jejíž celkový náklad činil 50 792 mil. \$. Z toho Československo získalo 0,4 mil. \$. Německo v okupovaných zemích zavedlo řízené válečné hospodářství, které bylo stále více uzpůsobováno potřebám války. V těchto zemích zůstávala v oběhu domácí měna nebo byly zavedeny jiné, které ale umožnily parazitování říšské marky na nich. Co se týče clearingového obchodu Německa vůči okupovaným zemím, tak Německo se zadlužilo a okupované země se staly jeho věřiteli. To okupované země donutilo k inflační emisi domácí měny. *„Nadměrná emise oběživa při potlačovaném vzestupu úředních cen vedla k rostoucímu převýšení cen na černém trhu nad cenami úředními.“*⁶⁸

Prvním zásahem do československého hospodářství byl zábor pohraničí, kterým ČSR ztratila 30 % území a třetinu populace, dále ztratila 35 % národního důchodu, dvě pětiny průmyslu, 45 % energetického potenciálu státu a v hornictví to byly lokality s celou produkcí, které tvořily cca 17 % surové železné rudy, 93 % hnědého uhlí a 55 % černého uhlí, což způsobilo zdražení hnědého uhlí o téměř 40 %. Nejvýznamněji se zábor pohraničí projevil v palivových zdrojích. Československo zároveň přišlo o 35 % železniční sítě a více než 30 % motorových vozidel, proto se stalo závislým na svých sousedech. V oblasti zemědělství a lesnictví ČSR ztratila 33 % orné půdy a 26 % lesů. V bankovníctví se stát potýkal se ztrátou 25 % vkladů. Německo také žádalo náhradu za stažené oběživo z pohraničí. Jejich požadavky byly ale veliké. Nakonec došlo k dohodě, že *„stažené státopky Němci vykoupí za 500 mil Kč kapitálové účasti českých bank v pohraničí, za 500 mil. výzbroj čs. armády a o použití zbývajících 500 mil. mělo být rozhodnuto později. Za stažené bankovky mělo být říšské bance předáno 481 mil. Kč ve*

---

⁶⁸ Václav PRŮCHA a kol, *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992*, 1. díl období 1918-1945, Doplněk, Brno 2004, s. 419, 422.

zlatě. Zbývajících 769 mil. Kč bylo zúčtováno s různými pohledávkami a s majetkem republiky v pohraničním pásmu.“ Německu pak bylo postoupeno 14 tun zlata.⁶⁹

Další faktor, který působil na život v druhé republice, byla klesající životní úroveň, změny v sociálním postavení všech společenských vrstev, s čímž souvisel pokles reálných příjmů, znehodnocování úspor, zvyšování daní a v neposlední řadě růst nezaměstnanosti. Nezaměstnaní se museli přihlásit u okresního úřadu a mohli získat podporu, pokud nebyli zařazeni do pracovních táborů.⁷⁰ Nezaměstnanost měla být částečně řešena zřízením kárných pracovních táborů ministerstvem vnitra v březnu 1939,⁷¹ nebo zaměstnáním v zahraničí. V kárných táborech mohly pracovat pouze osoby, které dovršily osmnáctý rok věku a neprokázaly se, že mají řádně zajištěnou obživu. Zdarma získaly vojenské oblečení, jídlo a ubytování. Jejich mzda ale byla velmi nízká, 1,50 K/den a 40 haléřů za odpracovanou hodinu s hodinovou odměnou 10 haléřů/hod. Pracovali 48 hodin týdně. Na dovolenou neměli nárok.⁷² Toto vládní nařízení koncentrovalo osoby „povalečské“, čímž byli myšleni tuláci, žebráci a cikáni. V těchto táborech mohli lidé pobýt alespoň dva týdny, nejdéle však 84 dny.⁷³ Státní zaměstnanci byli předčasně posíláni do předčasného důchodu, dobrovolně odcházeli s odstupným a s provdanými ženami byl nuceně rozvázán pracovní poměr. Dále došlo ke srážkám z platů, snižování důchodů nebo skončení výplaty penzí provdaným důchodkyním.⁷⁴

Po mnichovské dohodě se začaly projevovat antisemitské útoky proti židům a jejich majetku, tedy počátky vyřazování židů nejen z hospodářského života. V tzv. druhé republice činil odhadovaný židovský majetek 16 miliard Kč. Británie a Francie poskytla v roce 1938 ČSR půjčku ve výši 30 mil. £. Díky této půjčce mohlo přibližně 12 000 židů emigrovat a také přesunout svůj majetek do zahraničí. Tito lidé směřovali především do Palestiny, Anglie, USA a Kanady. Emigraci z počátku zajišťoval Ústav pro péči o uprchlíky a po převzetí agendy gestapem Ústředna pro

---

⁶⁹ Tamtéž, s. 427–431.

⁷⁰ Tomáš JELÍNEK, *Pojišťovny ve službách hákové kříže. Prosazování německých zájmů v protektorátním pojišťovníctví, arizace pojistek a mezinárodní odškodňování*, Praha 2015, s. 57.

⁷¹ V. PRŮCHA a kol, *Hospodářské a sociální dějiny*, s. 434, 442–445.

⁷² *Vládní nařízení 72/1939 Sb. ze dne 2. března 1939 o kárných pracovních táborech.*

⁷³ Monika SEDLÁKOVÁ, *Pracovně výchovné tábory*, in: Museli pracovat pro Říši. Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války. Sborník ze semináře konaného ve Státním ústředním archivu v Praze dne 2. dubna 2004, Praha 2004, s. 138.

⁷⁴ V. PRŮCHA a kol, *Hospodářské a sociální dějiny*, s. 446. T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 57.

židovské vystěhovalectví (Zentralstelle für jüdische Auswanderung).⁷⁵ Ústav vznikl při ministerstvu sociální péče. Zajišťovalo uprchlíkům právní ochranu, vymáhalo náhrady za opuštěný majetek a pomáhalo při hledání práce a bydlení, také se podílel na zakládání nových živností, především prostřednictvím půjček a přidělů půdy a také při vystěhování. Židovští uprchlíci museli nechat v pohraničí majetek v hodnotě 979 mil. K z celkové hodnoty 2 903 mil. K.⁷⁶ Uprchlíci z pohraničí však nebyli ve zbytku ČSR vítáni, naopak byli striktně odmítáni, především Židé a Němci. Zejména během tzv. křišťálové noci ministerstvo vnitra zakazovalo Židům, kteří zde nemají domovské právo, vstup do vnitrozemí.

Dne 15. března 1939 obsadilo Německo vnitrozemí a byl zřízen Protektorát Čechy a Morava. Od této chvíle začalo intenzivní včleňování bývalého Československa do hitlerovské Třetí říše a do jejich „velkoprostorového hospodářství“. Hitler si dobře uvědomoval, že Československo bylo strategickou zemí, prostřednictvím níž mohl uskutečňovat své plány. Československý prostor měl být germanizován a nejvýrazněji se to projevovalo v hospodářské sféře, konkrétně v konfiskaci majetku. Významnou částí tohoto postupu byla tzv. arizace.

V následujících řádcích se zaměřím na právní omezení vlastnictví a majetkových práv židů. Kolektiv autorů knihy „Židovské zlato, ostatní drahé kovy, drahé kameny a předměty z nich“ rozdělili nacistické období na čtyři fáze, které měly určité charakteristické znaky v právním omezování židů.⁷⁷ Toto rozdělení bych zde použila a více popsala z pohledu právních předpisů, jejichž soupis jsem využila z knihy „Zákonné bezpráví“ od Heleny Petrův.⁷⁸

1. období: 15. březen 1939 – 20. červen 1940

První období je charakteristické v právním omezování přechodu židovského majetku do českých rukou, odvážení za hranice protektorátu a s tím související omezení práva židů se svým majetkem nakládat. Započínají konfiskace majetku gestapem.⁷⁹

---

⁷⁵ V. PRŮCHA a kol, *Hospodářské a sociální dějiny*, s. 441–443.

⁷⁶ T. JELÍNEK, *Pojištění*, s. 55.

⁷⁷ Drahomír JANČÍK – Eduard KUBŮ – Jan KUKLÍK – Jaroslava MILOTOVÁ – Jiří NOVOTNÝ – Jiří ŠOUŠA, *Židovské zlato, ostatní drahé kovy, drahé kameny a předměty z nich v českých zemích 1939-1945. Protiprávní zásahy do majetkových práv, jejich rozsah a následné osudy tohoto majetku*, Praha 2001, s. 10–11.

⁷⁸ Helena PETRŮV, *Zákonné bezpráví. Židé v Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 2011, s. 101–134.

⁷⁹ D. JANČÍK – E. KUBŮ – J. KUKLÍK – J. MILOTOVÁ – J. NOVOTNÝ – J. ŠOUŠA, *Židovské zlato*, s. 10.

V březnu 1939 vydala protektorátní vláda nařízení o správě hospodářských podniků a dozoru nad nimi. Díky tomu stát dovolil, „vyžadoval-li to veřejný zájem“, dosazovat do hospodářských podniků důvěrníky, kteří měli veškerou správu a dohled nad podniky a jejich závody. Důvěrníci či vnučení správci byli dosazováni ministerstvy.⁸⁰ Toto nařízení se sice tváří jako nekonkrétní, tedy výslovně se nezaměřuje na židovské obyvatele, ale je zcela evidentní, jaký záměr tam byl.⁸¹

Okupační správa vydala nařízení omezující přesun židovského majetku už za vojenské správy Čech a Moravy, přičemž v Čechách bylo vydáno jedno a na Moravě dvě.⁸² V Čechách nařízení vydal šéf civilní správy při armádní skupině 3. Týkal se všeho židovského majetku, a zakazovala se v něm nabytí koupí, jakákoli opatření o hospodářských podnicích, účast a majetkové hodnoty všeho druhu, které byly úplně nebo zčásti židovské. Mohla být udělena výjimka, o kterou se žádalo u šefa civilní správy. Tímto opatřením v podstatě pozbyla platnost protektorátního nařízení, protože nedovolovala dosazování důvěrníků a správců ani nakládání s židovským majetkem, které bylo možné pouze se souhlasem šéfů civilní správy. Dalšími opatřeními těchto šéfů bylo tzv. opatření k ochraně měny. To umožňovalo evidenci židovského majetku a zákaz jeho vývozu.⁸³ Oběžníky vydávané ministerstvem financí byly doručovány peněžním ústavům a veřejnost se o nich dozvěděla z denního tisku.⁸⁴

2. období: 21. června 1939 – 26. ledna 1940, resp. 1. března 1940

V druhém období byly ustanoveny základní právní normy, od kterých se odvozovala další doplňující nařízení, vydávaná i v dalších obdobích. Byly to nařízení protektora o židovském majetku a nařízení o vyřazování židů z hospodářského života. Dalšími nařízeními byli židé omezeni v nových dispozicích se svým majetkem. Výjimky z nich mohl dávat říšský protektor a v některých případech vrchní zemští úředníci, zároveň

---

⁸⁰ Pověřenými ministerstvy byly: ministerstvo průmyslu, obchodu a živností, zemědělství, vnitra, financí, veřejných prací, sociální a zdravotní správy.

⁸¹ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 102.

⁸² Pro moji práci bylo nadbytečné uvádět nařízení pro Moravu, protože zkoumaná oblast je v Čechách, proto nezařazeno.

⁸³ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 103-104. Jednalo se oběžníky ministerstva financí. První oběžník omezoval peněžní transakce u peněžních ústavů, kde již židům mohlo být vypláceno 1 500 K týdně z jejich osobních kont. Dalším bylo ustanoveno, že úkony prvního oběžníku vykonávaly revizní odbory ministerstva financí nebo orgány okresních finančních ředitelství za součinnosti orgánů celních pátracích úřadů říšskoněmeckých. V dalším byl podrobně popsán postup nakládání s židovskými bezpečnostními schránkami nebo úschovami, které upravovaly oběžníky předešlé. Další byl doplněk o výplatě z kont majitelů z říše.

⁸⁴ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 102-104.

byla konkretizována místa povoleného prodeje. Gestapo však běžně provádělo konfiskace majetku.⁸⁵

Výše uvedená nařízení zrušil *základní předpis říšského protektora* Konstantina von Neuratha z 21. června 1939 o židovském majetku,⁸⁶ který byl následující den otištěn v okupantském deníku Der Neue Tag. Říšský protektor mohl nařízení vydávat, pouze pokud hrozilo nebezpečí z prodlení a bylo-li to ve veřejném zájmu, jak povoloval výnos vůdce a říšského kancléře z 16. března 1939. Od této chvíle mohli židé disponovat se svým majetkem pouze se souhlasem říšského protektora. V nařízení říšského protektora se píše, že může dosadit správce k věrné ruce jak židovského majetku, tak nežidovského. Ale především jim byly v protektorátu zavedeny norimberské zákony, které přesně vymezovaly pojem „žid“.⁸⁷ Dalším důležitým definovaným pojmem byl „židovský podnik“. Za takový byl považován ten, který vlastnil žid. U obchodních a komanditních společností stačilo, když osobně ručil alespoň jeden žid. U podniků právnických osob platilo, že pokud alespoň jeden žid byl jejím zástupcem, pokud byl žid členem správní nebo dozorčí rady, či pokud byli významnými podílíky kapitálu, minimálně z jedné čtvrtiny, nebo hlasovacího práva, kde židé měli polovinu celkového počtu hlasů. Dále u akciové a komanditní společnosti byl-li alespoň jeden žid členem představenstva, správní rady nebo dozorčí rady, nebo „byl-li pod rozhodujícím vlivem Židů“. Tato věta dovoľovala úplně volnou interpretaci, která byla zneužitelná. Židovským podnikem byla i pobočka židovského podniku. Proto židovská sdružení osob nebo podnikové árijské pobočky byly též židovské, pokud tam byl vedoucím žid nebo pokud alespoň jeden z několika vedoucích byl žid.⁸⁸ „Židé, židovské podniky a židovská sdružení osob nemohli nakládat s pozemky, právy na pozemcích, hospodářskými závody a podíly na nich, cennými papíry všeho druhu, propachtovat pozemky a hospodářské závody a převádět pachtovní práva tohoto druhu bez písemného schválení říšského protektora. Bylo jim dále zakázáno nabyvat pozemky a práva na pozemcích, podíly na hospodářských podnicích a cenné papíry, přebírat a nově zřizovat

---

⁸⁵D. JANČÍK – E. KUBŮ – J. KUKLÍK – J. MILOTOVÁ – J. NOVOTNÝ – J. ŠOUŠA, *Židovské zlato*, s. 10.

⁸⁶Jaroslava MILOTOVÁ, *K historii Neurathova nařízení o židovském majetku*, Tereziánské studie a dokumenty 2002, s. 63–94.

⁸⁷Podrobněji rozvedeno v mé bakalářské práci. Lucie KRUCHŇOVÁ, *Židovské obyvatelstvo soudního okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*, FF JCU, Bakalářská práce, 2014, s. 34–35.

⁸⁸D. JANČÍK – E. KUBŮ – J. KUKLÍK – J. MILOTOVÁ – J. NOVOTNÝ – J. ŠOUŠA, *Židovské zlato*, s. 15.

*hospodářské závody a pachtovat pozemky.*⁸⁹ Židé, židovské podniky a židovská sdružení osob musela přihlásit do konce července 1939 zemědělské a lesní pozemky, které vlastnili nebo měli podíl na vlastnictví či jimi byly propachtované. Nahlásit je měli u příslušného vrchního zemského rady. Totéž platilo u zlata, platiny, stříbra, drahokamů a perel, které hlásily u Národní banky. Ani výše zmíněné předměty nesměli nabývat, zcizovat a zastavovat, včetně dalších šperků a uměleckých sbírek do výše 10 000 K. Říšský protektor mohl pověřit správce k věrné ruce k těmto předmětům.⁹⁰ Nedodržení těchto nařízení mělo za následek věznění, peněžní pokuty a vedle toho i zabavení majetku. K tomuto nařízení říšského protektora bylo vydáno dalších devět prováděcích výnosů.⁹¹

Dne 26. ledna 1940 vydal říšský protektor *nařízení o vyřazování Židů z hospodářství protektorátu*, s nímž byl současně vydán první prováděcí výnos. Tímto nařízením mohlo být Židům zakázáno vedení hospodářských závodů všeho druhu. Podniky, které se neřídily tímto nařízením, mohly být uzavřeny, a podniky, kterým bylo zakázáno vedení hospodářských závodů, zrušeny či zlikvidovány. Pokud bylo ale třeba podnik zachovat např. pro zajištění potřeb obyvatel, mohl protektor nebo vrchní zemští radové udělit výjimku, a pak byl převeden na árijského vlastníka. Nařízení zohlednilo služební a nájemní smlouvy. Služební smlouvy mohly být vypovězeny dříve, než to zákon umožňoval, pokud byla splněna podmínka šestitýdenní výpovědní lhůty. Propouštění židovských zaměstnanců se řídilo nařízením ze dne 23. října 1939. Nájemní smlouvy na pronajaté místnosti pro závod, pro sebe nebo svou rodinu mohly být zrušeny, aniž byl brán zřetel na ujednání o trvání nájemní smlouvy nebo výpovědní lhůty s dodržáním zákonné výpovědní lhůty k prvnímu termínu, ke kterému byla výpověď možná po nabytí zákazu. Zaměstnancům, kteří dostali pracovní výpověď z důvodu uzavření podniku, mohli nájemní poměr k místnostem vypovědět se čtyřnedělní výpovědní lhůtou ke konci měsíce.⁹² Zboží, které Židům zůstalo ve skladech, museli nabídnout Společnosti pro zhodnocování zboží. Židé neměli nárok na odškodnění. Prováděcí výnos jim zakazoval k 30. dubnu 1940 vedení podniků v oboru maloobchodu s textiliemi, obuví a kůžemi. Prodej musely zastavit také židovské obchody, které toto

---

⁸⁹ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 106.

⁹⁰ Tamtéž, s. 107. Říšský protektor stanovoval práva a povinnosti správců, jmenoval a odvolával je.

⁹¹ Tamtéž, s. 104–107.

⁹² Také bez ohledu na trvání nájemní smlouvy nebo výpovědní lhůty.

zboží prodávaly, a od 1. února 1940 nebylo možné, aby se účastnili trhů, veletrhů či výstav. Židé nesměli provozovat podomní obchod a všechny kočující živnosti.⁹³

Židé se museli vystěhovat z bytů v obecních domech, jak jim bylo uloženo podle zprávy z deníku *Der Neue Tag* z května 1940. Od 13. září 1940 nesměli židé najímat byty v Praze. Od 7. října 1940 platilo, že pouze se souhlasem Ústředny pro židovské vystěhovalectví v Praze, mohly být židům pronajímány byty a obytné místnosti, kterým byla zrušena nájemní smlouva. Stejně tak byl potřebný souhlas Ústředny v případě bytů obcí v bytové péči.⁹⁴

Židé nemohli manipulovat se svými financemi, příjmy a dalšími majetkovými hodnotami, jak dokazují další nařízení. Ministerstvo financí v listopadu 1939 nařízením stanovilo, aby nájemné a pachtovné z nemovitostí, které vlastnili nebo spoluvlastnili židé, židovské podniky nebo židovská osobní sdružení, byly ukládány na vázaný účet nájemného. Nakládání s vázaným účtem nájemného bylo možné se souhlasem příslušného okresního finančního ředitelství. Pachtovné museli ukládat na devizový účet banky. Dále toto ministerstvo v prosinci 1939 ukládalo židům pro odesílání zásilek do zahraničí, aby měli povolení revizního odboru ministerstva financí.⁹⁵ Ve vyhlášce revizního odboru ministerstva financí z 23. ledna 1940 bylo nařízeno, že židé, židovské podniky a židovská sdružení osob mohli ukládat jen na vázané účty u devizových bank, později byly povoleny i účty všech spořitelen, okresních hospodářských záložen, občanských a živnostenských záložen a některých kempeliček.⁹⁶ S těmito účty bylo možné volně nakládat jen se souhlasem protektorátního ministerstva financí! Stejně tak potřebovali povolení k dispozici vkladními knížkami, k převedení cenných papírů, ke zřizování bezpečnostních schránek a k uzavření úschovny a k výběru z nich. Židé mohli získat naturální plat pouze, pokud tak bylo smlouveno nebo to bylo obvyklé. Také mohli dostávat jízdenky a denní zálohy na cestovné do 50 K, v případě nevyčerpání celé částky, byl zbytek odeslán na vázaný účet. U účtů smíšených manželství platilo, že platby byly zasílány pouze na vázaný účet židovského manžela nebo na společný účet

---

⁹³ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 114–116.

⁹⁴ Tamtéž, s. 130.

⁹⁵ Zásilky poštovních známek odesílané jako dar nebo na výměnu mohly být poslány jen s povolením revizního odboru ministerstva financí, pokud jejich hodnota přesáhla 20 K měsíčně u jednoho odesílatele.

⁹⁶ Na účet se ukládaly všechny platby, zejména mzdy, služné, penze a renty, platby z pojištění, výbavné poskytované nositeli pojištění při svatbě pojištěnky, jednorázové odbytné pro vyloučené židovské zaměstnance, provize a cestovné, dary i dědické podíly a zaopatřovací platy (u nich museli vyplňovat prohlášení, bez něhož mohlo dojít zastavení výplat těchto plateb nebo trestní stíhání. Později to platilo i pro příjemce služebních požitků ve veřejné službě).

obou manželů. Za židovský účet byl také považován ten, k němuž měl právo dispozice alespoň jeden žid. Židovským podnikům, které měly dosazeného árijské správce k věrné ruce, bylo možné vyplácet platy v hotovosti nebo u plateb za zboží, za výkon při provozu podniku nebo povolání, u kterých „byla obvyklá platba v hotovosti“. Nájemné a pachtovné židům-vlastníkům se mohlo platit hotově a po odečtení životních nákladů, musel žid zbytek odevzdat na vázaný účet. Ze svých vázaných účtů mohli židé vybrat týdně pro sebe a svou rodinu 1 500 K pouze na provozní náklady, které museli dokladovat. Totéž platilo pro smíšená manželství od 8. března 1940, a to až už se jednalo o společné nebo rozdělené účty u jednoho nebo více peněžních ústavů, bez ohledu na počet vyživovaných příslušníků rodiny. Od března 1939 do října 1940 mohli židé vybírat pouze 500 K z vkladních knížek peněžních ústavů, kromě banky. Platy z ciziny v cizí měně, které došly židovi nebo árijci ve smíšeném manželství, byly vyplaceny v korunách v hotovosti, pokud ale přesáhly 1 500 K měsíčně, vznikla jim oznamovací povinnosti vůči reviznímu odboru ministerstva financí. Stejně tak to platilo u platů z clearingové ciziny. K platbám do ciziny nebo do říše nebylo třeba povolení či jiného, pouze se řídily pravidly devizových předpisů. Ministerstvo dopravy vydalo vyhlášku v únoru 1940, kde stanovilo, že při každé výplatě z vkladní knížky Poštovní spořitelny musel žadatel podepsat prohlášení, že není židem a že knížku žid nevlastní. Pokud se ale jednalo o žida, musel vyplnit, že během sedmi kalendářních dnů ze všech svých vázaných účtů nevybral více než 1 500 K a nemá na obživu. Dále ministerstvo dopravy doplnilo, že poštovní poukázkové, dobírkové, příkazní, výběrové a šekové služby jsou mimo lednovou vyhlášku ministerstva financí, protože Poštovní spořitelny jsou prostředníky. Povinnost placení na vázaný účet židů se pohlíží v případě Poštovní spořitelny jako na placení šekovým výplatním lístkem na šekový účet.⁹⁷

3. období: 2. března 1940 – 11. října 1941

Třetí období je charakteristické v omezování hospodářských činností židů, povinným ukládáním majetkových hodnot u devizových bank. Zároveň stále plynule pokračovaly konfiskace majetku gestapem.⁹⁸

Po vydání nařízení říšské protektora o židovském majetku a po vydání devíti prováděcích výnosů vyšlo několik protektorátních opatření, které vydávala většinou

---

⁹⁷ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 118–121.

⁹⁸ D. JANČÍK – E. KUBŮ – J. KUKLÍK – J. MILOTOVÁ – J. NOVOTNÝ – J. ŠOUŠA, *Židovské zlato*, s. 10–11.

ministerstva. Ty většinou navazovaly na nařízení protektora. Ministerstvo spravedlnosti vydalo počátkem května 1940 opatření, kterým bylo stanoveno, že obchodní a živnostenské komory měly vydávat potvrzení o tom, že podniky a společnosti byly nežidovské. Ministerstvo vnitra vydalo oběžník o postupu vůči židovským podnikům, které měl na starosti dosazený správce k věrné ruce. Ministerstvo spravedlnosti vydalo výnos o vyrovnacím a konkurzním řízení vedeném proti židovskému dlužníkovi s podnikem v Sudetech. Další výnos ministerstva spravedlnosti pocházel z června 1940 a stanovoval postup při zápisu do veřejných knih a rejstříků se zohledněnými zásadami o židovském majetku a také o dražbě židovských nemovitostí. Oběžníkem ministerstva vnitra byly vydány pokyny k provádění berní exekuce na vázané předměty, který sdělil, že není nutné schválení k zabavení majetku. Naopak potvrzení bylo potřeba v případě exekučního zpeněžení. Další zpeněžení bylo možné pouze se schválením říšského protektora nebo vrchních zemských radů, kteří mohli s těmito předměty nakládat. Výnos ministerstva spravedlnosti stanovoval stejné nakládání s židovskými vázanými předměty v exekuci. Výnosem ministerstva spravedlnosti z dubna 1941 byl dán výklad pro soudy, kterým říšský protektor nařídil schválení od vrchních zemských radů ve věci nabídky nucených dražeb nežidovských pozemků, pokud byly ve správě vnuceného správce nebo důvěrníka ustanoveného německým komisařským vedením. Dalším nařízením pro židy byl zákaz nabývání předmětů při dražbě, které se objevilo v Židovských listech.⁹⁹

Druhým prováděcím výnosem k nařízení říšského protektora o vyřazování židů z hospodářství protektorátu bylo židům zakázáno vykonávat hospodářskou činnost ve filmu (výrobu, ateliéry, kopírovací ústavy, půjčovny, biografy atd.). Třetí prováděcí výnos zakazoval židům podnikat v dalších sedmnácti oborech, a to v obchodu ve velkém i malém na vlastní nebo cizí účet, dále sem byla zařazena hostinská a ubytovací živnost, pojišťovací podniky, lodní plavby, dopravnictví a uskladňování, pořádání a zprostředkování cest, živnost průvodců cizinců, dopravní a povoznické podniky všeho druhu včetně pronajímání motorových vozidel a povozů, banky a směnárnictví, zastavárenská živnost, živnost informační a inkasní, hlídačská živnost, živnost umístění automatů, zprostředkování inzerce, zprostředkování bytů, realit a hypoték, zprostředkování míst a sňatků. Zakázáno jim bylo *„nově začít činnost ke zprostředkování právních obchodů týkajících se zboží nebo živnostenských úkonů*

---

⁹⁹ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 111–113.

každého druhu nebo rozšiřování takové činnosti.“ Výnos protektorátního ministerstva spravedlnosti reguloval likvidaci židovských podniků. Říšským nařízením byl majetek příslušníků bývalého polského státu (tedy i židé) podřízen zabavení, komisařské správě či propadnutí, což platilo pro celou Velkoněmeckou říši, a tedy i pro Protektorát. Protektorátním ministerstvem vnitra z počátku května 1941 bylo doplněno nařízení protektora, které rozšiřovalo zákazy na židy cizí státní příslušnosti.¹⁰⁰

V květnu 1941 říšský protektor nařídil, aby opětovný pronájem místností nebo nemovitostí po 12. únoru 1940 k živnostenským účelům pro židy či židovské podniky prošel přezkumným řízením vrchním zemským radou. Vrchní zemský rada mohl smlouvu zrušit a nařídít vyklizení, při neuposlechnutí dokonce exekuci nuceným vyklizením. Toto nařízení platilo i pro pachtovní smlouvy a jiná přenechávání k používání. Nebyla možnost odškodnění. Pronajímatelé bytů byli povinni sdělit obci byty, na kterých již nevázlo nájemní nebo jiné právo užívání. V případě židovských bytů se tak dělo až na výzvu Ústředny pro úpravu „židovské otázky“.¹⁰¹ Bez úředního souhlasu nebylo možné se vzdát majetkových hodnot, myšleno předmětů bytového zařízení nebo domácnosti, práv a pohledávek atd. Židé nesměli svá bytová zařízení nebo předměty domácnosti prodat, darovat a zastavit, dát do úschovy nebo podobně s nimi disponovat, bez souhlasu nesměli disponovat ani s jinými majetkovými hodnotami, např. pohledávkami. Ani nesmělo dojít ke zhoršení hodnoty majetku z důvodu dispozice. *„Veškeré prodeje bytových zařízení, domácích předmětů a jiných movitostí, které byly provedeny po 10. říjnu 1940, bylo nutné hlásit Ústředně“.* Zabavené byty a bytové zařízení židů přecházely na bytový úřad NSDAP.¹⁰²

Od března 1940 byly vkladní knížky v Poštovní spořitelně označovány písmeny „N“ pro židy a „A“ pro árijce. O týden později se začaly označovat písmenem „N“ i árijským manželům židů. Protektorátní ministerstvo financí vybídlo všechny poživatele státních a jiných veřejných zaopatřovacích platů, kteří žili v manželství se židem nebo židovkou, aby do 29. března 1940 vyplnili prohlášení, že není židem podle nařízení protektora o židovském majetku, pod výhružkou zastavení jejich výplaty nebo trestního stíhání. Výnosem ministerstva dopravy z dubna 1940 byly upraveny Poštovní spořitelnou u clearingových účtů šekové poukázky Národní banky prohlášením o židovském původu.

¹⁰⁰ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 116–117.

¹⁰¹ Dříve Ústředna pro židovské vystěhovalce.

¹⁰² H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 131–132.

Pokud vlastník poukázky byl žid, suma mu byla vyplacena na vázaný účet. Výnosem říšského protektora ze dne 26. června 1940 byli lidé povinni vyplnit árijské prohlášení, které jim zasílali peněžní ústavy, pokud by tak všichni oprávnění k dispozici včas prohlášení nevyplnili, byl účet prohlášen za neárijský. Ministerstvo financí vydalo výnos, který zakazoval převod pohledávek z říše do protektorátu, pokud se tak přeci jen stalo, měla být suma vyšší než 100 K vložena na vázaný účet. To platilo jak pro židy, tak pro árijské partnery žijící v manželství se židem. Vyhláškou revizního odboru ministerstva financí z listopadu 1940 byly zrušeny všechny židovské spořitelny, vkladní knížky a vkladní listy, a platilo to i pro nežidovské schovatele. Vklady a úroky pak byly uloženy na židovské vázané účty do 31. prosince 1940.¹⁰³ Novelizací vyhlášky ministerstva financí z 6. prosince 1940 mohli svobodní či ovdovělí židé bez povolení vybírat 2 000 K ze svých vázaných účtů, osoby žijící v manželství 3 000 K a 500 K za každého, který byl v židovské domácnosti zaměstnán, bydlel a stravoval se tam. To neplatilo pro árijce ve smíšeném manželství a židy cizí státní příslušnosti. Začátkem prosince 1940 nařídilo ministerstvo financí soupis hotovostí náležející židům, židovským podnikům a židovským sdružením osob na zbylé části říše mimo protektorát. Židé museli nahlásit její stav k 15. prosinci 1940 nejpozději do 15. ledna 1941 u revizního odboru ministerstva financí protektorátu.¹⁰⁴ Bez souhlasu ministerstva financí s nimi nebylo možné jakkoli nakládat. V únoru 1941 nařídilo protektorátní ministerstvo financí židům, židovským podnikům a židovským osobním sdružením uložit u devizové banky či zmocněného peněžního ústavu k vedení vázaných židovských účtů své vlastní sbírky známek a celistvostí, které mohly být i jen ve spoluvlastnictví nebo v držbě. To se nevztahovalo na židy cizí státní příslušnosti a na árijce ve smíšeném manželství. S povolením revizního odboru ministerstva financí mohli židé disponovat se sbírkami.¹⁰⁵

4. období: 12. říjen 1941 – konec války

Poslední čtvrté období probíhalo v duchu doplňování předchozích nařízení především majetkových, která ale co do počtu řídla. Vzhledem k započatým

---

¹⁰³ Peněžní ústavy podléhaly Svazu bank a peněžních ústavů.

¹⁰⁴ Povinností bylo nahlásit pohledávky, úschovy a bezpečnostní schránky nad 10 000 K, které se nacházely u peněžních ústavů a podniků na ostatním říšském území. Dále to byly pohledávky z účtů správních domů a pohledávky z firemních účtů židovských podniků v protektorátu s vnuceným správcem k věrné ruce nebo podnik na ostatním říšském území s vnuceným správcem. U osobních společnostech všichni majitelé, u podniků s vlastní správní osobností všechny osoby určené k zastupování.

¹⁰⁵ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 121-126.

hromadným deportacím židů přecházel majetek do správy Vystěhovaleckého fondu, a tím tedy do bezprostřední nacistické správy.¹⁰⁶

Ministerstvo financí ve své vyhlášce nařizovalo židům, židovským podnikům a židovským sdružením osob přihlásit předměty ze zlata, platiny, stříbra, drahokamy a perly, další vzácné a umělecké předměty či sbírky všeho druhu, pokud cena jednotlivého předmětu nebo sbírky byla vyšší než 10 000 K, u revizního odboru ministerstva financí do 15. října 1940. Měli uvést stav k 15. září 1940. Stejně tak to platilo i pro nežidovské majitele, pokud tyto předměty byly ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví žida a žid byl vlastníkem či spoluvlastníkem. K vyhlášce byl připojen seznam předmětů, které nepodléhaly přihlašovací povinnosti. Seznam se nelišil od seznamu z vyhlášky říšského protektora ze dne 2. března 1940. Vyhláška neplatila pro židy cizí státní příslušnosti. Ministerstvo spravedlnosti vydalo v listopadu 1940 výnos o konkurzech na jmění židovských podniků, jímž byly dány všeobecné směrnice pro takové řízení. Návrh na konkurz byl dispozicí, a proto bylo třeba schválení. Zplnomocnění správci těchto podniků si jej museli vyžádat u protektora nebo vrchních zemských radů.¹⁰⁷

3.2 Treuhandstelle

V rámci ŽNO v Praze bylo na podzim roku 1941 zřízeno zvláštní oddělení „*Treuhandstelle*“.¹⁰⁸ To mělo zjišťovat a spravovat nábytek a ostatní movitosti osob, které byly vysídleny nebo poslány do ghetta z obvodu pražského oberlandrátu. Vystěhované byty byly určeny pro nacisty, kteří se později stěhovali do protektorátu. Pro Moravu tuto správu majetku zajišťovala brněnská pobočka říšskoněmecké instituce *Treuhand-und Revisionsgesellschaft*, zřízena v roce 1940.

V květnu 1942 došlo ke změně v nakládání se zabavenými byty a uměleckými předměty. Zastupující říšský protektor Kurt Dauega zřídil zvláštní operační štáb k zajištění a převzetí kulturních památek v protektorátu, tzv. *Einsatzstab I*.

---

¹⁰⁶ D. JANČÍK – E. KUBŮ – J. KUKLÍK – J. MILOTOVÁ – J. NOVOTNÝ – J. ŠOUŠA, *Židovské zlato*, s. 11.

¹⁰⁷ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 113–114.

¹⁰⁸ Podrobněji Helena KREJČOVÁ – Jana SVOBODOVÁ – Anna HYNDRÁKOVÁ, *Židé v protektorátě. Die Juden im Protektoraten Böhmen und Mähren. Hlášení Židovské náboženské obce v roce 1942. Dokumenty*, Praha 1997, s.199–206.

a Einsatzstab II.¹⁰⁹ Úřady měly dvě hlavní funkce. První bylo zabezpečení uměleckých předmětů zvláště z českých a moravských zámků a druhým byla výstavba a příprava ubytování v protektorátu pro rodiny z říše, které přišly bombardováním o střechu nad hlavou. Ty pak v roce 1943 zrušil K. H. Frank.¹¹⁰ Byly pořízeny sklady, ve kterých se ukládaly movitosti. Každý sklad byl určen pro konkrétní věc, např. nábytek,¹¹¹ tkaniny, umělecké předměty, knihy aj. Správu a uspořádání skladů zajišťovala Správa skladů. Prodej movitostí dělala Ústředna pro židovské vystěhovalectví v Praze. Odhad nábytku pro prodej probíhal už v bytech a u ostatních movitostí pak ve skladech úředně zmocněnými odhadci. Kvalifikační oddělení vstupovalo do bytů první a dělalo první odhady. Množství zabavovaných movitostí stále rostlo a s tím i agenda, a proto byl zřízen vlastní sekretariát Treuhandstelle. Také muselo být vytvořeno evidenční oddělení, které především vykonávalo pravidelnou kontrolu všech fází a změn, také např. rozesílalo pokyny a směrnice vydané z Ústředny pro židovské vystěhovalectví v Praze. Vznikla Ústřední registratura spisových akt, která v jednotlivých deskách soustřeďovala veškeré písemnosti k jednotlivým bytům.¹¹² Také vznikla centrální evidence bytů formou knihy a kartotéky.¹¹³ Ta se stala základnou pro jejich přidělování a vyklízení. Vyklízení probíhalo podle obvodů a ulic, což umožňovala kartotéka. Úřad postupoval velmi racionálně a ekonomicky. Postup prací byl následující: nejprve převzetí, odhad, pak balení, a nakonec odvoz bytového zařízení. Vše podléhalo přísné kontrole a dokonalé evidenci. Během počátečních osmi měsíců byl tento úřad rozdělen na 20 oddělení a podléhalo mu 18 skladišť.¹¹⁴

3.3 Ústředna pro židovské vystěhovalectví

Ústředna pro židovské vystěhovalectví (dále jen Ústředna) vznikla výnosem říšského protektora Konstantina von Neuratha z 15. července 1939. Od tohoto okamžiku

---

¹⁰⁹ Monika SEDLÁKOVÁ, *Úloha tzv. Einsatzstabů při zcizování židovského majetku*, Terezínské studie a dokumenty 2003, Praha 2003, s. 263–288.

¹¹⁰ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 130–134.

¹¹¹ Od roku 1942 se musel přísně oddělovat nábytek od ostatních movitostí.

¹¹² Spis – nájemníci a podnájemníci jsou rozlišeni barvou desek. Desky jsou řazeny podle písmen, jimiž byly označeny transporty a podle transportních čísel. Uvnitř transportů podle jednotlivých bytů. Jeden transport má průměrně 500 spisů, tedy 19 pražských transportů má cca 10 000 spisů.

¹¹³ Seznamy bytů byly v knize „H“, kde jsou všechny byty odstěhovaných nájemníků a k nim jsou přiloženy mnohé další informace o bytu, nájemníkovi a podnájemníkovi a osobách zůstávajících v bytech. Součástí je zvláštní příloha II - kniha „U“ pro podnájemníky a osoby zůstávající v bytech. Originály spravovala Ústředna pro židovské vystěhovalectví v Praze, kopie Treuhandstelle. Knihy „H“ byly seřazeny také podle transportů, zároveň k nim Treuhandstelle vedla kartotéku. Ta mohla být podle obvodů a ulic, případně abecedně podle jmen transportovaných.

¹¹⁴ H. KREJČOVÁ – J. SVOBODOVÁ – A. HYNDRÁKOVÁ, *Židé*, s. 199–205.

se židé mohli vystěhovat jen prostřednictvím Ústředny. Aktivně činní ve zřízení a vedení Ústředny byli dr. Walther Stahlecker a Adolf Eichmann. Eichmann využil svých zkušeností z Ústředny ve Vídni, kterou tam vybudoval. Od dubna 1940 dozor nad Ústřednou vykonával Horst Böhme, Hans Günther stanul v jejím čele, kde setrval až do konce války.¹¹⁵

Mezi činnosti Ústředny patřilo „vytvoření vystěhovaleckých možností, zajišťování devizových prostředků pro účely vystěhování, spolupráce s cestovními a lodními společnostmi“, dozor nad židovskými a ostatními organizacemi, které se zapojovaly do vystěhovalectví, zřizování přeškolovacích středisek,¹¹⁶ zajišťování stálého styku s německými úřadovými a institucemi, které měly co dočinění s židovským vystěhovalectvím. Část protektorátních úředníků, kteří byli v rezortech týkajících se vystěhovalecké agendy, měli podle říšského vzoru pracovat v tomto nově zřízeném úřadě. Vykonávali by tak stejnou agendu jen v jiném místě.¹¹⁷ Ústředna měla být financována zahraničními židovskými organizacemi opět po říšském vzoru, které „poukazují pro usnadnění vystěhovalectví v devizách, jsou osvobozeny od povinnosti odvádění Říšské bance a jsou k dispozici ústředně“, a zástupci tamní ŽNO mohli stanovovat výši poplatku zámožným vystěhovalcům, čímž by vystěhování bylo umožněno i nemajetným židům. Tím bylo financování přeneseno na samotné židovstvo.¹¹⁸

Aby mohli židé vycestovat, museli zaplatit cestovní daň,¹¹⁹ poplatky za vystavení cestovního pasu a dalších dokladů. Po vystavení cestovního pasu a zaplacení všech daní a poplatků, si mohl žadatel opatřit vízum a cestovní lístek. Zároveň mu byla stanovena lhůta k vycestování, nejpozději však do dvou měsíců. Od jara 1940 měla Ústředna veškerá dozorčí práva nad všemi ŽNO a nad celou populací židů v protektorátu.¹²⁰ Tím

---

¹¹⁵ Jaroslava MILOTOVÁ, *Ústředna pro židovské vystěhovalectví v Praze. Geneze a činnost do počátku roku 1940*, Terezínské studie a dokumenty, Praha 1997, s. 10–12.

¹¹⁶ Přeškolovací střediska byla pro zájemce o vystěhování, kteří se zde měli připravovat na nové profese v zemích, kam se chtěli přestěhovat.

¹¹⁷ Tím odpadla otázka financování těchto zaměstnanců, protože by stále byli zaměstnáni protektorátními úřady.

¹¹⁸ J. MILOTOVÁ, *Ústředna*, s. 13–14.

¹¹⁹ Po vydání nařízení z 21. června 1939 bylo zamezeno převodu židovského majetku, dále z něho vyplývalo „vyměření takové výše dávky na vycestování, aby dobrovolní či nucené emigranty maximálně expropriovala“. J. MILOTOVÁ, *Ústředna*, s. 21.

¹²⁰ Neurathovo nařízení O péči o Židy a židovské organizace z 5. března 1940. Ústředna získala neomezené dozorčí a rozhodovací práva nad ŽNO, spolky, nadacemi a fondy. Mohla je rušit, přenášet na jiné právní subjekty, předávat jejich majetek do správy Vystěhovaleckého fondu. Rozhodnutí nemusela odůvodňovat a nebylo možné se odvolat.

se stala klíčovou institucí v „řešení židovské otázky“. Zároveň byl zřízen Vystěhovalecký fond.¹²¹

V letech 1942 a 1943 ubývalo židovských opatření ohledně majetku, protože už byl podchycen. Tím se některá opatření stala nepotřebnými, například árijská prohlášení u obchodního a finančního styku. Vyplácená hotovost do 5 000 K z účtů na dodávky a výkony firem jednotlivců nemusela být zkoumána pro árijský původ.¹²² Lidé se mohli podle vládního nařízení z března 1943 dožadovat pomoci soudu z podnětu války, kvůli které museli zastavit nebo zásadně omezit svůj podnik, čímž byli omezeni v plnění závazků. Soudcovská pomoc se zakládala na úpravě splatnosti platebních závazků, zrušení oboustranných smluv či snížení nájemného u obchodní místnosti. Tuto možnost nemohli využít židé. Ti také nemohli žádat odškodnění za dluhopisy polského státu po zřízení Generálního gouvernementu podle vyhlášky říšského ministerstva financí z července 1943. Židé se ani nevyhnuli ohlašovací povinnosti u některých druhů zboží, které byly určené například pro německé válečné zajatce, jako ostatní, kterým to povolovala vyhláška ministerstva hospodářství a práce z června 1943.¹²³

3.4 Daňové zatížení židovského obyvatelstva

Daně v průběhu války židům postupně stále přibývaly, zde předkládám alespoň jejich základní výčet. Židé museli platit daň z vystěhování, kterou jim uložila protektorátní vláda v nařízení ze dne 23. listopadu 1939. Daň byla stanovena na 25 % z čisté hodnoty zdanitelného jmění. Osvobození od daně pro židovské vystěhovalce nebylo přiznáváno.¹²⁴ Její výběr měly na starosti berní správy a berní úřady pro obor daně z vystěhování. Daňové přiznání židovského majetku, který byl pod vedením pověřenců, podával sám pověřenec. V případě včasného nezaplacení, hrozila pokuta čtyřnásobku původní sazby, tedy zabavení celého majetku.¹²⁵

Další zavedenou novou daní byla tzv. sociální vyrovnávací dávka, která platila pro židy, cikány a Poláky do roku 1943. Vládní nařízení také definovalo jednotlivé osoby.

---

¹²¹ J. MILOTOVÁ, Ústředna, s. 19, 23–24.

¹²² Výnos protektorátního ministerstva vnitra z 5. března 1943.

¹²³ H. PETRŮV, *Zákonné bezpráví*, s. 126–127.

¹²⁴ „Vystěhování předpokládá, že osoba, která se stěhuje, měla na území nynějšího protektorátního bydliště nebo pobyt a že opouští toto území jako vystěhovec, tj. za okolností, z nichž lze usuzovati, že nemá v úmyslu se vrátiti buď vůbec, nebo až po delší době.“

¹²⁵ Frank DRAUSCHKE – Tomáš JELÍNEK, *Arizované životní pojistky v Protektorátu Čechy a Morava*, in: T. Jelínek – B. Soukupová, *Bílá místa ve výzkumu holocaustu*, s. 57.

Tato daň byla ve výši 15 % důchodu.¹²⁶ Pro židy byla vytvořena zvláštní úprava daňové povinnosti u jednotlivých daní. Židé nebyli osvobozeni od daně z obratu.¹²⁷ U daně z majetku nemohli uplatnit žádné sumy osvobození z daně, jako byl odečet za sebe, manželku, děti nebo jiné při splnění určitých podmínek.¹²⁸ Daňové příznání byli povinni podat už v případě, že jejich majetek přesáhl 50 000 K.¹²⁹

Ve smíšených manželstvích bylo možné, aby pozůstalý židovský manžel priznal prostou sumu pro zemřelého árijského manžela, pakliže měli potomky, kteří nebyli považováni za židy nebo pokud jediný syn padl v probíhající válce. Jinak židé nepřiznávali daně z prostých částek. Jiná pravidla platila i v případě daně ze mzdy, a to nejen pro židy, ale také pro cikány a Poláky. Do I. daňové skupiny byli zařazeni židé, neženatí Poláci a cikáni, do II. ženatí Poláci a cikáni. První skupina platila nejvyšší daň a slevu mohli uplatnit jen v případě, že měli nežidovské potomky nebo nežidovské manželské nevlastní děti. Na židovské členy rodiny nebylo možné slevu uplatnit.¹³⁰ Podle vládního nařízení o důchodové dani nebylo možné uplatnit zvláštní odpočitatelné výdaje za osoby židovské. Zdanění domácnosti podléhalo přísnějším podmínkám, pokud v ní žili židovské děti nebo jiní židovští příslušníci. I zde se uplatňovaly výše zmíněné daňové skupiny a definice osob z nařízení o sociální dávce.¹³¹

3.5 Životní pojištění

Uzavření smlouvy mezi pojistníkem a pojišťovnou na určitý druh pojištění je pojistka. Pojistných událostí, na které se pojištění vztahuje, je vícero a v průběhu let se vyvíjelo. S tím také souvisí množství pojišťoven, které na trhu fungovaly, a se šíří jejich nabídky. Pojištění plní úlohu ochrany především osob a majetku. To je vlastně úplně to nejstarší a nejzákladnější pojištění, které bylo na trhu. Dnes se můžeme setkat s různými dalšími, která reagují na rozvoj naší společnosti. Jedno z nejběžnějších pojištění osob je životní pojištění. Toto pojištění může pojistit pojištěného pro případ úmrtí, pro případ pracovní neschopnosti, za trvalé následky úrazu, za hospitalizaci následkem úrazu nebo

---

¹²⁶ U zaměstnanců se vyměřovala ze mzdy a ostatních požitků, u ostatních osob z důchodu, který byl základem pro vyměření důchodové daně.

¹²⁷ Daň z obratu platili soukromý učenci, umělci, spisovatelé, obchodní jednatelé nebo makléři a domácí živnostníci, kteří nedosáhli obratu 60 000 K v kalendářním roce.

¹²⁸ Pro všechny položky to byla částka 100 000 K.

¹²⁹ Manželé a ovdovělé osoby podávaly daňové příznání, pokud jejich majetek přesáhl 200 000 K a u svobodných 100 000 K.

¹³⁰ Pro určení osob, které jsou považovány za žida, cikána nebo Poláka bylo použito nařízení o sociální vyrovnávací dávce, která definici obsahuje.

¹³¹ H. PETRŮV, *Zákonné bezprávi*, s. 127–130.

také v případě invalidity aj. I toto pojištění běžně měli židé uzavřené a na nemalé částky, které se také staly předmět zisku pro nacistické Německo.

V roce 1937 bylo v Československu 48 pojišťoven, které měly právní formu podnikání akciových společností. Jedinou zajišťovnou jako takovou byla První česká zajišťovací banka, která se na základě smlouvy s ostatními pojišťovnami dělila o rizika pojištění pojišťoven. Pochopitelně na trhu působily i zahraniční, ale také se této věci věnovaly i domácí pojišťovny, a to na principu vzájemné smlouvy. Velkou říšskou zajišťovnou, která fungovala po celou dobu války a na celém nacistickém území, byla Münchener Rück.¹³²

Svaz československých pojišťoven byl zájmovým sdružením českých pojišťoven, které vzniklo po první světové válce. Jeho úkolem bylo hájit a podporovat společné zájmy čl. soukromých pojišťoven, ale také účast na přípravě zákonů, právních norem, řešení zaměstnaneckých otázek a každoroční uzavírání a prodlužování kolektivních smluv. Dále vznikaly další zájmové organizace, např. Svaz československých dopravních pojišťoven, Svaz pro pojišťování vadných životů aj.¹³³

V roce 1936 bylo nejvíce pojistného vybráno v elementárním (škodovém) pojistném na škody způsobené požárem, a to více než polovina celkem vybraného pojistného. Dále to bylo pojištění odpovědnosti, které představovalo cca 18 %, pak velmi podobně okolo 8 % měla pojištění proti úrazu a proti vloupání. Další pojištění měla podíl několik málo procent, patřily sem pojistné události jako krupobití, doprava, rozbití aut, stroje, šomáž, sklo, úvěr, koně a skot, cenné zásilky, povětrnost. Životní pojištění mělo v témže roce podíl 60 % z objemu pojistného a zajistného elementárního pojištění. Pojištěný kapitál v těchto životních pojištěních tvořil 13,8 miliardy korun a průměrná hodnota pojištěného kapitálu na jednu pojistnou smlouvu činila 7 650 K u čl. ústavů, kdežto u zahraničních to bylo 26 413 K.

Mezi významné poskytovatele pojištění patřila První česká vzájemná pojišťovna, která byla založena za Rakouského císařství v roce 1827, vzájemná pojišťovací banka Slávia fungující za Rakouska-Uherska od roku 1869, dalšími jsou Concoridia, Fénix, která ale skončila v červenci 1936 a přinesla s sebou následky v podobě sanačního

---

¹³² T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 37, 143.

¹³³ Josef CHALOUPECKÝ – Miroslav MARVAN, *Dějiny pojišťovnictví v Československu*, 2. díl (1918-1945), Bratislava 1993, s. 110, 294.

plánu až do roku 1997. Sanačním plánem byly rozděleny náklady mezi pojistníky, stát a pojišťovny. Tím byl zasažen trh životního pojištění.¹³⁴ Krachem pojišťovny Fénix byl dán poslední impuls k uzavření Dohody o úpravě vzájemné soutěže životních pojišťoven, pracujících v Československé republice („Životní dohoda“). V ní bylo ujednáno, že pojišťovny budou dodržovat pojistné tarify a pojistné podmínky, které byly dozorčím úřadem potvrzeny, a nebudou poskytovat žádné slevy ani provize. Při nedodržení hrozila peněžní pokuta.¹³⁵

Zásluhou Aloise Rašina, ministra financí, a Jaroslava Preisse, vrchního ředitele Živnostenské banky, vzniklo mezi léty 1919-1922 šestnáct nejvýznamnějších soukromých pojišťovacích ústavů: Continentale, Lidová pojišťovna Čechoslavia, Dopravní pojišťovna, Labe – životní, Labe – škodní, Evropská pojišťovna, Legie, Lloyd, Merkur, Moldavia-Generali,¹³⁶ Národní pojišťovna, Republikánská pojišťovna, Sekuritas, Slovanská pojišťovna, Union a Všeobecná pojišťovna. S tím také souvisel politický vliv od politických stran v jednotlivých pojišťovnách.¹³⁷ Svou tradici si udržovala Hasičská vzájemná pojišťovna založená v roce 1900. Největší německou pojišťovnou na území Československa byla Viktoria v Berlíně, která byla ovlivňována německými nacionálními hnutími a také je podporovala, především SdP.¹³⁸ Významný podíl na pojišťovacím trhu měla také italský koncern Riunione Adriatica di Sicurtà (RAS), která měla v ČSR zastoupení filiálkou a Československou pojišťovnou (Continentale). Britské pojišťovny měly svého zástupce u Anglo-Elementar ve Vídni, která u nás měla filiálku, která spadala pod Commercial Union v Londýně. Jediný německý koncern, který měl u nás filiálku, byla pojišťovna Viktoria v Berlíně.¹³⁹ Pojišťovna Star byla založena v červenci 1937 za zkrachovalou rakouskou pojišťovnu Fénix.¹⁴⁰ Pojišťovna se zaměřovala na životní a úrazové pojištění. Star byl trnem v oku ostatním pojišťovnám, protože nebyl založen v souladu s ustanovením pojišťovacího regulativu, tedy nebyl akciovou společností ani vzájemným ústavem.¹⁴¹ U této

---

¹³⁴ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 38–40.

¹³⁵ J. CHALOUPECKÝ - M. MARVAN, *Dějiny*, s. 289-299.

¹³⁶ Nejvýznamnější zahraniční koncern v ČSR byla Assicurazioni Generali, která zde měla filiálky Generali, Modavia-Generali, Sekuritas a První česká zajišťovací banka, ta pouze poskytovala zajištění. V červnu 1939 se sloučily Moldavia-Generali a Sekuritas. T. Jelínek, *Pojišťovny*, s. 75.

¹³⁷ Union byla pojišťovna založená podnikateli německé národnosti.

¹³⁸ Sudetoněmecká strana.

¹³⁹ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 41–43, 76.

¹⁴⁰ Pojišťovna poskytla v roce 1943 půjčku firmě Messerschmitt ve výši 22 mil. K. T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 100.

¹⁴¹ J. CHALOUPECKÝ - M. MARVAN, *Dějiny*, s. 239.

pojišťovny mělo několik sedlčanských židů zřízeny své životní pojistky, přestože nejvíce svých obchodních aktivit měla v zabraném pohraničí.

Po záboru pohraničí musely podle mnichovské dohody čsl. pojišťovny postoupit sudetoněmecké, polské a maďarské kmeny. Všechny pojistné smlouvy zůstávaly v platnosti, ať už byly uzavřeny s jakoukoli pojišťovnou. Zůstala v platnosti všechna práva a povinnosti obou pojistných stran. Čsl. pojišťovny si mohly samy zvolit, komu kmen prodají, což vyvolalo konkurenční boj o ně.¹⁴²

Během válečných let nevznikla žádná nová pojišťovna. Pouze došlo ke sloučení některých pojišťoven. Pouze deseti říšským pojišťovnám bylo povoleno podnikat v protektorátu, ty se specializovaly na určitá nová odvětví.¹⁴³

3.5.1 Životní pojištění ŽNO Sedlčany

V tabulce č. 1,¹⁴⁴ jsem vypracovala přehled životního pojištění židů z ŽNO Sedlčany podle evidenčních karet. Tento údaj židé vyplňovali v rubrice č. 17, kam měli vypsát svá životní pojištění, akcie nebo cenné papíry. Údaj je bohužel zkreslený, protože jak jsem již uvedla v úvodu, tak židé v jednotlivých rubrikách uvedli pouze částky bez přesného označení. Ty, kteří částku nevyplnili, jsem vynechala, zaznamenala jsem pouze ty, kteří uvedli alespoň název pojišťovny, samotnou částku s označením „životní pojištění“ bez udání názvu pojišťovny a v nejlepším případě kompletní informace, tzn. životní pojištění v konkrétní pojišťovně s pojistnou hodnotou. Z tabulky se tedy dozvídáme, že pouhých čtrnáct osob mělo svá životní pojištění. Pouze Oskar Stern měl tři pojistky ve třech různých pojišťovnách, ani v jednom případě nedoplnil hodnoty. Oskar Mautner měl pojištění ve dvou pojišťovnách a uvedl souhrnnou hodnotu. Ostatní měli uzavřené po jedné životní pojistce. Celková suma pojištěného kapitálu je 508 531 K. Ze čtrnácti pojistníků byly čtyři ženy a deset mužů, tedy v poměru 2:5. Pouze v jednom případě mají oba partneři pojištění, je to Helena a Oskar Mautnerovi z Bolehovic. Téměř polovina pojistek byla uzavřena ve Staru nebo ještě

¹⁴² T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 63, 66, 70.

¹⁴³ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 119-120. Byly to pojišťovny: Öffentliche – Rechtliche Sachversicherungsanstalt der Sudetenländer (Liberec, elementární pojištění), Sudetoněmecká Union (Liberec, životní a úrazové), Elementar, všeobecná pojišťovna (Vídeň, elementární), Lidové péče (Ústí n. Labem, životní a úrazové), Tela (Berlín, slaboproudá zařízení), Elektra (Frankfurt, slaboproudá zařízení), Gladbacher požární pojišťovna (Mnichov, pojištění lesních požárů), Deutsche Bauerdienst Tierversicherung (Berlín, pojištění zvířat), Deutsche Kranken-Versicherung (Berlín, nemocenské pojištění), D.A.S. (Mnichov, právní ochrana).

¹⁴⁴ Tabulka č.1 je součástí Přílohy č.2 – Tabulky.

ve zkrachovalém Fénixu, celkem šest. Dva v Riunione Adriatica di Sicurtà, to byli právě manželé Mautnerovi, a ostatní jsou po jednom zastoupeni u pojišťoven Kotva, Assig Generali, První česká vzájemná pojišťovna Praha a Slávia. Pokud se podíváme do poslední rubriky v evidenční kartě, kde je připojeno každé osobě její povolání, tak zjistíme, že 50 % tvoří obchodníci, dvě ženy byly v domácnosti a po jednom se vyskytují soukromník, obchodní společník, statkář, kostelník, a pouze jeden neuvedl své povolání. Většina povolání tedy patřila do střední vrstvy.

Během období druhé světové války všeobecně narůstal zájem o jednotlivé druhy pojištění, což způsobila rychle rostoucí inflace a snaha o zbavování se přebytečných peněz. Určitým faktorem, který se podílel na zřizování pojištění, byla i skutečnost, že si lidé prostě jen chtěli zajistit své movité i nemovité věci. Vládním nařízením č. 14 z ledna 1942 přešel dozor nad pojišťovnami z rukou ministerstva vnitra na ministerstvo hospodářství a práce, které bylo přímo podřízeno nacistickému Německu. Stejně tak se stalo ve věci sociálního pojištění, které zastřešovalo Ministerstvo sociální správy a měny a peněžnictví od ministerstva financí. „Pověřenec pro organizaci pojišťovnictví“ byla funkce zřízená pod úřadem říšského protektora.

Vládním nařízením č. 233 z konce června 1942 bylo stanoveno, že „za základ výpočtu pojistných rezerv kapitálového a důchodového pojištění“ smí být „použita početní úroková míra nejvýše 3,5 %“. V závěru okupace byla zařazena do životních pojištění i na rizika úmrtí a zranění civilního obyvatelstva při náletech. Válečné škody v elementárním pojištění zahrnuty nebyly, výjimku tvořilo dopravní pojištění, které krylo i válečnou škodu, ale za zvláštních pojistných podmínek pro válečné nebezpečí.

V roce 1940 musely pojišťovny převzít ručení ze všech životních pojištění až do výše 200 000 K pojistné částky na jednoho pojistníka. Náklady, které tímto pojišťovnám vznikly, uhradily srážky při výplatách pojistného plnění nebo přirážky při uzavření nové smlouvy. V říjnu 1943 se ještě ručení zvýšilo na jeden milion korun, na úroveň Říše. V květnu 1941 byla ustanovena nová nejvyšší organizace soukromého pojištění: Ústřední svaz soukromého pojištění v Čechách a na Moravě, který nahradil Svaz čsl. pojišťoven. V rámci tohoto svazu fungovaly dvě skupiny, hospodářská skupina pojištění osobních a hospodářská skupina pojištění věcných, ty mohly mít další

podskupiny. Členství bylo povinné.¹⁴⁵ Německé úřady měly v protektorátu splnit dva hlavní cíle, které se týkaly pojišťovnictví. Především měly zajistit český obchod, který by přešel do německých firem, a zároveň zvýšit německý vliv.

Češi byli především pojištěni u českých pojišťoven, proto Němci plánovali dosáhnout cíle skrze majetkové podíly a zajišťovací obchod. Druhým bylo sjednocení pojišťovacích ústavů, které by pak byly zapojeny do říšského pojišťovnictví. Další roli hráli také vnucení správci v jednotlivých ústavech. Nakonec zůstala nezměněná a samostatná protektorátní struktura pojišťoven, která byla pod přímým vlivem říšského protektora.¹⁴⁶ Investiční politika pojišťoven v Říši byla podřízena válečnému hospodářství, proto dvě třetiny disponibilních prostředků muselo být k dispozici Říši a třetí třetinu mohly ústavy užít pro vlastní financování, ale pouze pro takové, které bylo schválené.¹⁴⁷ Ale i tak poslední třetina mohla být použita Říši.¹⁴⁸ Lidé tak ukládali v ústavech své úspory, které pak na základě pokladničních poukázek byly postoupeny ministerstvu financí. Jednalo se tedy o více než 70 % uložených vkladů.¹⁴⁹

Od října 1943 platily dva pokyny ÚSSP, které měly ulehčit práci pojišťovnám po dobu války. Tímto bylo zakázáno přebírání pojištění sjednaných u jiného ústavu, sjednávání dopojištění k pojistkám uzavřeným u jiného ústavu (možné to bylo u ústavu, kde bylo pojištění zřízeno), zákaz vydávat nové pojistné smlouvy při samočinném prodloužení smlouvy a pojistné smlouvy nemohly být nahrazeny novými bez zvláštního důvodu, pokud jim nevypršela smluvní doba. Klientům nemohly být vydány kvitance bez udání důvodu, nemohly dávat zvláštní pojistné podmínky, tarify nebo tarifní podmínky.¹⁵⁰

Důležitou roli v pojišťovnictví za druhé světové války sehrál pražský Němec Robert Rosenkranz, který začínal jako pracovník pojišťovny RAS. Rosenkranz byl aktivním členem SdP, konkrétně vůdce lehkého motorizovaného oddílu sudetoněmeckých Freikorps v Praze. Pro SdP vykonával zpravodajskou službu. Stanul ve funkci tajemníka sudetské pobočky Říšské skupiny pro pojišťovnictví. Byl pověřencem říšského

---

¹⁴⁵ M. MARVAN – J. CHALOUPECKÝ, *Dějiny*, s. 306–322.

¹⁴⁶ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 90–92.

¹⁴⁷ Schválené bylo financování stavby bytů, veřejné půjčky, obligace podniků důležitých pro válku, naopak nesmělo být použito pro nákup akcií pojišťoven a bank, koupi nemovitostí a zápůjčky nedůležité pro válku. T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 103.

¹⁴⁸ Velká Británie a USA financovaly válku dlouhodobými válečnými obligacemi, které nabídly celému národu a z daní a poplatků.

¹⁴⁹ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 103–104.

¹⁵⁰ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 113.

protektora pro organizaci pojišťovnictví v protektorátu. Po vzniku Ústředního svazu soukromého pojištění v Čechách a na Moravě stanul v jeho čele Rosenkranz. Tento muž měl přednášku v dubnu 1940 v Německém domě na pražských Příkopech, kde mimo jiné řekl, že životní pojištění je významný prostředek k vyřazení přebytečných peněz z oběhu, které by se pak staly zdrojem pro financování války, a v boji proti inflaci. To byl jeden z hlavních důvodů, proč bylo pojišťovnictví podporováno Říší. Občané mohli uplatnit odpočet premií od základu daně z příjmu.¹⁵¹

Zaměstnávání židů a jejich nežidovských partnerů soukromými pojišťovnami bylo upraveno vládním nařízením z prosince 1941. Pro pracovní zařazení žida musela mít pojišťovna souhlas úřadu práce. V červenci 1942 vyšlo další vládní nařízení, které odřízlo židovské zaměstnance od běžných ochranných funkcí pracovního práva. To se týkalo příplatků za přesčas, noční a nedělní práci, placenou dovolenou a příplatky na děti. Dále nemohli dostat odměny za dobrou službu, vánoční prémie, dary k životnímu výročí či odstupné. Ústavy mohly židům dát výpověď kdykoliv ke konci následujícího pracovního dne. Pro zaměstnané židy do 18 let se uplatnily předpisy o pracovní době pro dospělé a pro dospělé židy neplatily žádné. Finance, které tímto způsobem pojišťovny nastřádaly, musely postoupit Vystěhovaleckému fondu. Platy, penze, renty byly poukazovány na vázané účty židů, jak již bylo zmíněno výše.¹⁵²

Konfiskace životních pojistek mohla být přímá nebo nepřímá. Přímá je taková, kdy pojistka propadla, protože ji vlastnil buď žid anebo nepřítel Říše. Nepřímá konfiskace znamenala užití životní pojistky k umoření dlužných daní při vystěhování. Z povinné úschovy byly pojistky osvobozeny. O vyplacení pojistky musel rozhodnout berní úřad, který stanovoval výši vystěhovalecké daně. Se souhlasem revizního odboru ministerstva financí a Národní banky pro Čechy a Moravu příslušná pojišťovna vyplatila odkupní hodnotu bernímu úřadu.¹⁵³

Z výše uvedeného vyplývá, že struktura pojišťovnictví během války byla zachována, přestože došlo ke spojení některých ústavů. Říše kontrolovala činnost pojišťoven, dosazovala své vnucené správce. Prioritou pro ni byla kontrola využívání prostředků.¹⁵⁴

---

¹⁵¹ Tamtéž, s. 44–46, 97, 99.

¹⁵² Tamtéž, s. 112.

¹⁵³ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 176, 183.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 127.

3.6 Arizace

Zvláštní kapitolou pronikání německého vlivu do protektorátu tvoří tzv. arizace. Ta byla rovněž buď přímá anebo nepřímá. V případě *přímé* se jednalo o arizaci firem, nemovitého majetku a zlata. V *nepřímé* bylo zařazeno množství arizačních aktivit bank, které jim přinesly ohromné zisky. V Říši proběhlo šest fází arizace (podle Helmuta Genschela), ovšem v protektorátu se již v podstatě prvních pět neuplatnilo. Šestá byla státem řízená arizace. To bylo způsobeno tím, že už byla vytvořena právní opatření k omezení židovského obyvatelstva, a hlavně byly v roce 1935 stanoveny norimberské zákony. Říšské právní zákony se staly základními pravidly, která byla postupně uplatňována v protektorátu nařízeními říšského protektora, a opakovány, příp. malinko doplňovány protektorátní správou.¹⁵⁵ Arizace dobrovolná znamenala různé druhy nátlaku spojené s antisemitismem (bojkot nákupu v židovských obchodech, pouliční násilí, různé kontroly, výslechy, zatýkání, nápisy na výlohách, provokace hlídek SA aj.), kterým šikanovaný dlouhodobě nemohl odolat a nakonec udělal, co po něm bylo vyžadováno. Po ní následovala arizace nucená, již řízená státem, formou poplatků a dávek, a později židovský majetek úředně označený jako nepřátelský jako celek propadl státu.

Arizace firem byla hodně podhodnocena pod reálnou tržní cenou a rozhodně nebyly zhodnoceny nemateriální statky, jako výrobní tajemství, pozice na trhu, stálá klientela atd. Tím byla i částečně odstraněna konkurence v různých oblastech podnikání, což jistě mnoho jiných podniků uvítalo. Podle různých zahraničních průzkumů bylo arizováno asi 25 % podniků, ostatní byly zlikvidovány. Byla vyměřována, ale ne pravidelně, tzv. arizační dávka,¹⁵⁶ která byla vypočítána z rozdílu mezi „*nízkou uměle stlačenou kupní cenou*“, která byla poslána na vázaný účet žida, a reálnou tržní cenou. I když byla daň stanovena, tak byla velmi nízká. Daň byla skládána na účet říšského protektora pro potřeby okupační správy. Většina arizátorů na regionální úrovni byla členy NSDAP,

---

¹⁵⁵ V každé satelitní zemi nacistického Německa se arizace uplatňovala rozdílně, přesto „*jednotčím principem „arizací“ na obsazených územích bylo zajišťování výlučných pozic Němců v ekonomice, posilování ekonomických vazeb spojujících obsazená území se „Starou říší“.*“ Drahomír JANČÍK – Eduard KUBŮ, „*Arizace“ a arizátoři. Drobný a střední židovský majetek v úvěrech Kreditanstalt der Deutschen (1939-45)*, Praha 2005, s. 20.

¹⁵⁶ Tzv. říšská vyrovnávací „arizační“ dávka, říšská dávka = Reichsausgleichsabgabe, Arisierungsabgabe, Arisierungsaufgabe. Podrobnější výklad výpočtu arizační dávky D. JANČÍK – E. KUBŮ, „*Arizace*“.

jak dokazuje průzkum, který provedli D. Jančík a E. Kubů. Dokonce se musela na žádosti o arizaci uvádět adresa příslušného krajského vedoucího strany.¹⁵⁷

Po správní stránce arizace v ČSR podléhala říšskému protektorovi pro Čechy a Moravu, tedy hospodářskému oddělení jeho úřadu, v němž byla zřízena skupina pro arizaci (Entjudungsreferát). Treuhändery jmenoval říšský protektor. Na nižší úrovni to byly Oberlandraty, kde kontrolu a ochranu zajišťovali vrchní zemští radové.¹⁵⁸ Arizace zemědělské půdy byla nejprve v režii německého IX. odboru protektorátního ministerstva zemědělství, na ně přešla agenda Pozemkové úřadu, a od roku 1942 to byl Pozemkový úřad pro Čechy a Moravu. V Říši měla velký vliv na župní úrovni na průběh arizací NSDAP, což v protektorátu úplně neplatilo (myšleno na státní úrovni), zde byl hlavní osobou říšský protektor.¹⁵⁹

Významné velké banky napomáhaly arizaci a zařizovaly procesy v podnicích, kde měly vliv. Zisky banky, ať už z přímé či nepřímé arizace, byly obrovské a jejich činnosti v rámci ní byly široké. Banky také fungovaly jako prostředník, jímž pronikal německý vliv do velkých českých firem. Po okupaci někteří židé přehali za hranice a nechali své podniky opuštěné, a tam protektor dosadil treuhändera, zatímco do konfiskovaných podniků dosadilo gestapo německé komisařské správce.

Většina židovských podniků se zadlužila. Nově dosazení správci mohli uzavírat úvěrové smlouvy, ale u nacionálně německých ústavů. Díky tomu vznikl prostor pro německé banky. Žid, který se chtěl vystěhovat, musel dát svůj movitý i nemovitý majetek¹⁶⁰ správci k věrné ruce – nacistickou správou vybranému peněžnímu ústavu, jinak nedostal výjezdní doklady. Banka tedy vystupovala v roli treuhändera. Samozřejmostí bylo zaplatit bance poplatky a daně, kterým majetek podléhal, jak bylo zmíněno výše. Se souhlasem říšského protektora tento majetek prodala a výnos z nich poukázala na vázaný účet žida, který pak propadl říši. Nepřímý zisk z arizací měly banky za úroky a depozitní poplatky z nucené úschovy židovských akcií, kuksů, cenných papírů a v neposlední řadě z poplatků za manipulaci s vázanými účty.

---

¹⁵⁷ D. JANČÍK – E. KUBŮ, „Arizace“, s. 5–21, 25.

¹⁵⁸ Netýkalo se německého obyvatelstva protektorátu a na arizace, ze které byly vyňati národnostně české právnické a fyzické osoby. D. JANČÍK – E. KUBŮ, „Arizace“, s. 25; Také Monika SEDLÁKOVÁ, *Arizace potravinářských podniků a obchodů v Protektorátu Čechy a Morava, Židé v Čechách*, 2007, s. 60.

¹⁵⁹ D. JANČÍK – E. KUBŮ, „Arizace“, s. 21–26.

¹⁶⁰ Tj. firmy, cenné papíry, nemovitosti, zlato atd.

Dalšími příjmy bank byla správa židovských a nepřátelských nemovitostí, makléřská činnost, jejímž prostřednictvím za provizi prodávaly firmy a nemovitosti. U nemovitosti zisk činil průměrně 2 % a u pozemku 3 % z prodejní ceny. Neméně důležitou část na zisku bank tvořily tzv. arizační úvěry. Tyto úvěry získali arizátoři, kteří neměli finance na nákup arizovaného majetku. Úrok se pohyboval okolo 5 %. Skrze tento úvěr bylo možné získat lukrativního zákazníka a částečně jimi byl řešen přebytek vkladů. Úvěr mohl arizátor získat v podstatě u všech typů německých peněžních ústavů.¹⁶¹ V zásadě se nepočítalo s tím, že banky budou půjčovat téměř celou částku, jen nějakou menší část, kterou arizátor neměl k dispozici. V průběhu se zjistilo, že je málo osob, které by disponovali dostatečně velký kapitálem. Tady musela na neochotu bank dávat úvěry reagovat říše, která se zaručovala v rámci tzv. říšské hospodářské pomoci, aby banky nepřišly o své peníze. Průměrná doba splatnosti úvěru byla deset let. Arizátoři¹⁶² většinou ručili arizovanou nemovitostí.¹⁶³ V roce 1945 přišel konec války a s tím i nedoplatené úvěry. Ty nehodlali dědicové původních majitelů, případně majitelé zcela logicky doplatit. Ani možnost repatriací vůči Německu nevyšla, a tak peněžní ústavy, které likvidovaly židovské majetky všeho druhu, byly samy zlikvidovány.¹⁶⁴

Co se týče pojišťovnictví, tak se to týkalo přímých odkupů smluv na vázané účty židů nebo dosazení německých treuhänderů do pojišťoven, kteří „*úvěrováním u nacionálně německých finančních ústavů umožnili německým velkobankám převádět podniky do německých rukou*“. Zvláště činnými byly Böhmische Escompte-Bank, což byl koncern Deutsche Bank a Böhmische Union-Bank, a dále to byl koncern Dresdener Bank. Arizace pojišťoven mohla být uskutečněna i v případě, že židé byli v jejich vedení, např. vysocí manažeři či členové statuárních orgánů.¹⁶⁵

---

¹⁶¹ Byly poskytovány bankami, spořitelny i peněžními družstvy. Některé ústavy nechtěly úvěry poskytnout, protože se obávaly návratnosti zapůjčeného kapitálu.

¹⁶² Podle rozsáhlé studie D. Jančíka a E. Kubů („*Arizace a arizátoři. Drobný a střední židovský majetek v úvěrech Kreditanstalt der Deutschen (1939-45)*“), na příkladu arizačních úvěrů Kreditanstalt der Deutschen, kde arizovaný majetek představoval drobný a střední majetek, zjistili, že arizátoři pocházeli ze středostavovského prostředí a spodní vrstvy kapitalistického velkopodnikání. Arizace totiž znamenala rozšíření majetku dotyčného arizátora ale posun jeho sociálního statusu.

¹⁶³ D. JANČÍK – E. KUBŮ, „*Arizace*“, s. 91–92.

¹⁶⁴ D. JANČÍK – E. KUBŮ, „*Arizace*“, s. 26–55.

¹⁶⁵ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 128–129.

3.7 Proplácení životních pojistek z období holocaustu po roce 1989

Životní pojistky, které židé uzavřeli v ČSR, nebyly po roce 1945 vypláceny, protože pojišťovny byly podle prezidentských dekretů znárodněny. Toto téma se stalo aktuálním v 90. letech 20. století především díky Spojeným státům americkým (dále USA). Mnoho židů před válkou i během ní a také po návratu z koncentračních táborů odjíždělo za hranice naše státu. Jen velmi malé procento jich zde dožívalo. Nejčastěji odjížděli do USA, Izraele, Velké Británie a jinam. A právě v USA v této době začali potomci židů nejen z Československa nárokovat pojistné smlouvy, které jejich předci uzavřeli před druhou světovou válkou. Jejich proplácení nebylo žádáno jen z hlediska finančního, ale mělo vliv i na morální vnímání oné doby, která krádeže židovského majetku zavinila a umožnila, a současně znamenaly i vyrovnání se s touto neblahou dobou. To se stalo jedním z ústředních témat amerických médií, která měla nemalý vliv na postavení těchto společností na trhu. V USA proběhlo několik pokusů, které měly pomoci k jejich návratu. Jednak potomci židů uplatňovali na pojišťovacích společnostech žaloby, při nichž je američtí advokáti zastupovali jménem obětí (a jejich potomků), které žily v USA. Dále americký kongres a senát se snažily přijímat rozhodnutí týkající se majetků z období druhé světové války. Požadovaly na příklad, aby pojišťovny zpřístupnily předválečné seznamy pojistek. Bohužel žádný návrh nebyl přijat.

Mnohem důležitější roli pak hrála komise ICHEIC, viz níže. Švýcarské banky byly zasaženy první zásadní žalobou, jejíž vyvrcholení přišlo v roce 1996. Ústředním tématem byla tzv. spící konta obětí nacismu a konta, na nichž bylo uloženo nacistické zlato a další uloupené cennosti. Následovalo mnoho dalších žalob, které se dotýkaly také Československa. Pojišťovací společnosti ze střední a východní Evropy se důsledně odvolávaly na to, že jejich aktiva byla znárodněna, a proto nemohou navrácení akceptovat, což bylo základem argumentů z této části Evropy. Významnou iniciátorkou v odškodnění obětí nacismu se stala Deborah Sennová, která začátkem roku 1997 vyzvala asociaci amerických regulátorů pojišťovnictví (NAIC),¹⁶⁶ aby pomohla bezvýhodnou situaci vyřešit. Poté komisaři z 25 států sestavili pracovní skupinu.

---

¹⁶⁶ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 18. National Association of Insurance Commissioners – NAIC. Pojišťovny v USA fungovaly na úrovni jednotlivých států, ve kterých byli komisaři, kteří na ně dohlíželi. Komisaři byli nezávislí na federální vládě.

Její iniciativě pomáhal fakt, že mnoho předválečných evropských pojišťoven tou dobou působilo na finančním trhu v USA. Odškodnění byla tedy dosažitelnější.¹⁶⁷

Na jaře roku 1998 se sešli dva pojišťovací komisaři¹⁶⁸ se zástupci dvou židovských organizací: „World Jewish Restitution Organization“ a „Claims Conference“, a také se zástupci pojišťoven Allianz, Generali, AXA a Zürich. Společně se dohodli na vytvoření Dohody o porozumění o vzniku mezinárodní komise pro pojistky z období holocaustu a o založení humanitárního fondu.¹⁶⁹ Tím by pojišťovnám byl uznán argument znárodnění poboček ve střední Evropě a zároveň by tak obešly přijatou legislativu, která vyžadovala zveřejnění seznamu nevyplacených pojistek a možnost náhrady i z nepřímých důkazů o jejich existenci.

V České republice byla tou dobou zřízena pracovní skupina, které předsedal první náměstek ministra zahraničních věcí Otto Pick. Pracovní skupina v sobě zahrnovala zástupce MZV, MF, Kanceláře prezidenta republiky, České pojišťovny a historiků z akademické obce. Skupina se zaměřila především na bádání, aby získala vhodné podklady pro další jednání. *„V červenci 1998 zveřejnil Výbor pro spravedlnost obětem holocaustu velkoplošné inzeráty v amerických denících včetně New York Times s tvrzením, že vlády Polska, Maďarska a České republiky stále odmítají převzít odpovědnost za pojistky obětí šoa, přestože bývalé pojišťovny byly znárodněny komunisty. V inzerátech byly chváleny aktivity senátorů ..., kteří oproti „agresivním“ útokům NAIC na soukromé pojišťovny, jejichž pobočky byly znárodněny, požadují výplatu pojistek obětí holocaustu od vlád“* těchto zemí.¹⁷⁰ Podle autorů se tak mělo stát ještě před přijetím těchto zemí do NATO. Výše zmíněný „Výbor pro spravedlnost obětem holocaustu“ se stal podle některých názorů „lobbistickým nástrojem Generali“, což se ukázalo jako pravdivé až s odstupem času.

K tématu pojištění a holocaustu se konal v Praze 4. září 1998 seminář, jehož tématem bylo znárodnění ve střední Evropě.¹⁷¹ Na seminář dorazili zástupci NAIC, představitelé pojišťoven RAS a Generali a delegace ČR, Slovenska, Maďarska, Slovenska a Polska. Zde bylo zopakováno, že pojišťovny byly znárodněny,

---

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 16–18.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 19. Pojišťovací komisař Neil D. Levin za stát New York a Chuck Quackenbush za Kalifornii.

¹⁶⁹ Tato iniciativa byla mimo pracovní skupinu NAIC.

¹⁷⁰ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 20.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 22. Seminář byl pod záštitou amerického ministerstva zahraničí a konal se v budově Rádia Svobodná Evropa.

ale už Benešovým dekretem z 24. října 1945. Využito bylo dokumentů, které dokazovaly předchod pojistek na instituce německé Říše. Německo pochopitelně žádnou náhradu za ně těmto státům nikdy nevrátilo. Dále bylo prokázáno, že ČSR a Itálie měly mezistátní smlouvu z roku 1966, díky níž pojišťovny Generalli a RAS „získaly platby za vlastnictví svých poboček v poválečném Československu, čímž byl naplněn i zmiňovaný znárodňovací dekret, který počítal s kompenzací i v případě italských majitelů.“¹⁷²

Na podzim roku 1998 byla podepsána dohoda o vzniku „Mezinárodní komise pro pojistné nároky z období holocaustu“ (ICHEIC)¹⁷³ mezi NAIC a pojišťovnami Allianz, Generalli, Basler Leben, Winterthur, Zürich a AXA. Komisi vedl výbor v čele s předsedou, kterým se tehdy stal Lawrence Eagleburger. Výbor se skládal z dvanácti členů: šest členů bylo z pojišťoven, tři z NAIC, jeden z Izraele, jeden z židovské organizace „Claims Conference“ a jeden z WJRO.¹⁷⁴ Na jaře roku 1999 přijel do Prahy předseda ICHEIC, aby promluvil s MZV a s prezidentem Václavem Havlem o poslání ICHEIC. Zde se dohodli na tom, že ČR bude mít roli pozorovatele jako jiné zainteresované země. V těchto rolích pak byli MZV vybráni diplomaté Jiří Šitler a Tomáš Jelínek.¹⁷⁵

Hlavním cílem ICHEIC bylo najít životní pojistky obětí šoa z let 1920–1945 a zajistit jejich proplacení buď přeživším oběrem nebo jejich dědicům. Každý žadatel mohl podat přihlášku, která byla bezplatná a mohla být využita pro stanovení nároků i nepřímých důkazů, a to dokonce i v případě, že potomci neznali konkrétní pojišťovnu, protože bádání v archivech prováděli ICHEIC a členské pojišťovny. Díky tomu si mohli zavést databázi potenciálních žadatelů. I do této oblasti se zapojila ČR, a dohledala údaje k 7384 pojistným smlouvám. Žádost o odškodnění bylo možné podávat od února

---

¹⁷² Tamtéž, s. 19–22.

¹⁷³ The International Commission for Holocaust Era Insurance Claims – ICHEIC. Komise za pět let fungování utratila 56 mil. dolarů a žadatelům dala nabídku za méně než 40 mil. dolarů. (T. Jelínek, *Pojišťovny*, s. 25).

¹⁷⁴ World Jewish Restitution Organization – WJRO.

¹⁷⁵ Autor knihy *„Pojišťovny ve službách hákového kříže. Prosazování německých zájmů v protektorátním pojištnictví, arizace pojistek a mezinárodní odškodňování“*. Tomáš Jelínek v letech 1996–2002 pracoval jako ekonom v politickém odboru Kanceláře prezidenta republiky. (Zdroj: <http://www.isea.cz/Osobnosti/TomasJelinek/tabid/93/Default.aspx>; 15. června 2017). V letech 1996 až 2001 pracoval v Kanceláři prezidenta republiky, kde zodpovídal především za ekonomickou agendu prezidenta Václava Havla. Byl např. spoluorganizátorem setkání představitelů WBG/IMF s nevládními organizacemi na Pražském hradě v roce 2000. Zabýval se též problematikou odškodnění obětí nacismu. Zastupoval Českou republiku u International Commission for Holocaust Era Insurance Claims vedené Lawrenceem Eagleburgem a byl součástí odborného týmu při jednání o odškodnění obětí nucené a otrocké práce. (Zdroj: <http://www.dbm.cz/tym/?id=Tomas%20Jelinek>; 15. června 2017).

2000. Žadatel musel mít potvrzení, že má pojistný nárok po některé oběti. Toto potvrzení mohlo mít formu dokladu o existenci pojistky, nebo se mohli odvolávat na ústní svědectví. Dalším krokem bylo bádání v spolupracujících archivech. Žádost mohl podat každý dědic k jakékoli části světa.

Vyřizování tak obrovského počtu žádostí trvalo sedm let. „*Za tu dobu ICHEIC obdržel 91 558 žádostí, z nichž 47 353 bylo uznáno dle podmínek komise za oprávněné, avšak z toho 31 300 žádostí bylo vyplaceno v režimu „humanitární platby“ ve výši 1 000 dolarů, což zahrnovalo nároky vůči nečlenským pojišťovnám, nedohledané smluvní vztahy členských ústavů, zamítnuté žádosti apod.*“¹⁷⁶ Z takového množství žádostí byly 3 % občanů ČR a z toho 10 % se obracelo k pojišťovnám na území tehdejší ČSR. Čtvrtina žádostí se vztahovala k členským pojišťovnám ICHEIC, jmenovitě k Generalli a RAS. Oběti holocaustu, jimž byly potvrzeny nároky na zkonfiskované životní pojištění, měly své životní pojistky uzavřeny nejčastěji u Generalli, Modavia-Generalli, RAS, Victoria zu Berlin, Merkur a Lloyd. Pouze v 18 % byla českým žadatelům vyplacena humanitární částka.¹⁷⁷ Řešila se otázka stanovení hodnoty pojistek, a to podle aktuálních hodnot amerického dolaru.¹⁷⁸

ICHEIC svou činnost ukončila v roce 2007, ale ještě předtím uzavřela dohody s Německem, Rakouskem, Belgií a Nizozemím o postupu vůči dalším 75 pojišťovnám. Za dobu fungování ICHEIC bylo vyplaceno 300 milionů amerických dolarů, z toho 190 milionů amerických dolarů bylo vloženo na „humanitární fond“, na který dohlížela „Claim Conference“.¹⁷⁹ Závěrem lze říci, že bez nátlaku amerických regulátorů a advokátů, by čeští žadatelé neměli možnost, získat tyto životní pojistky. Po celou dobu těchto procesů a vyplácení oškodného nebyl důsledně vyvíjen tlak na Německo, které tyto pojistky zkonfiskovalo. Jen některé pojišťovny se na tuto skutečnost odvolávaly. Nakonec se i Německo pod tlakem veřejného mínění připojilo k ICHEIC.

---

¹⁷⁶ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 25.

¹⁷⁷ Pojistky byly u nečlenských ústavů.

¹⁷⁸ T. JELÍNEK, *Pojišťovny*, s. 27. „*Nejprve byla hodnota v lokálních měnách převedena na americké dolary v kurzu roku 1938, který byl diskontován o 30 %. Následně byla tato částka znásobena multiplikátorem 11, 286, čímž byla stanovena hodnota nároku v roce 2000. Další úročení bylo odvozeno od sazeb dlouhodobých amerických dluhopisů.*“

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 27. Z celé částky bylo určeno 80 % na pomoc přeživším holocaustu, 20 % na vzdělávání a připomínku holocaustu.

Dodnes je možné, aby oběti šoa i jejich potomci své nároky uplatnily. Podmínkou je, že to musí být pojistná smlouva uzavřená u historické pojišťovny, která dosud existuje.¹⁸⁰

---

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 22–28.

4. Sociální postavení Židů v soudním okrese Sedlčany

V této kapitole bych se pokusila zachytit sociální strukturu židovské populace k roku 1940. Bohužel se tomuto tématu ještě nikdo detailněji nezabýval.¹⁸¹ Určitý nástin nabídnou monografie a studie kolektivu autorů J. Macháčová a J. Matějček. Pro mou práci, kde se zabývám konkrétním vlastnictvím židů, jsou ale nedostačující. Zvolila jsem tedy přístup dosavadní literatury, která vztahuje sociální poměry ke sčítání obyvatel z roku 1930, které jsem také studovala a využila jsem vytvořeného schématu sociální struktury kolektivu autorů monografie „Arizace“ a arizátoři.¹⁸² Velmi důležitým aspektem, který ovlivnil sociální postavení všech obyvatel Československa, byla hospodářská krize ve 30. letech. Mnoho lidí v důsledku této události přišlo o svůj majetek, tím došlo k degradaci jeho sociálního postavení. V případě židovského obyvatelstva, které jak se uvádí, zařadíme do střední vrstvy, nebo alespoň jeho poměrnou většinu. Židé dokázali své finance investovat a ukládat, jak do životního pojištění, akcií, obligací, tak na své běžné účty či koupí majetku. Tyto investice po hospodářské krizi byly znehodnoceny. Kvůli této skutečnosti, a také ne vždy přesně vyplněným údajům, které jsem získala, jsem se rozhodla sestavit sociální žebříček podle povolání. Majetky, které židé vlastnili, odráží vlastnictví k roku 1940, jak je uvedli v evidenčních kartách a v přihláškách židovského pozemkového majetku. Ty dokreslují celkový pohled na místní menšinu. Výchozí bod v podobě povolání jsem zvolila i proto, že i přes hospodářskou krizi přetrvala. Další fakt je, že většina místních židů provozovala živnosti, které krizi překonaly. V důsledku nacistické okupace nemohli postupně židé vykonávat svá povolání, a proto museli pracovat například jako dělníci. V takových případech dotyčné osoby zařazuji do příslušné kategorie jejich původního povolání, protože mi především jde o zachycení jich zvoleného, ne vnuceného. Židé ostatně v evidenčních kartách uváděli svá původní povolání včetně „nového“, než jim byly obchody zabaveny, nebo zakázáno vykonávat svobodná povolání. Věřím, že mé rozhodnutí je správné, a že bude dostatečně vypovídající.

Po revoluci 1848 došlo k migraci všech obyvatel, včetně židů. Židé se rychle přizpůsobovali novým svobodám, které náležitě využívali. Začali výrazně pronikat do nově vznikajícího českého průmyslu, například do cukrovarnictví, palíren a lihovarů,

---

¹⁸¹ Konstatují autoři Václav PRŮCHA a kol., *Hospodářské a sociální dějin*, I. díl, s. 364; D. JANČÍK-E. KUBŮ, „Arizace“, s. 8.

¹⁸² D. JANČÍK-E. KUBŮ, „Arizace“, s. 7–12.

pivovarnictví nebo výroby mouky. Uplatňovali se jako úředníci, inteligence, správci, obchodníci a překupníci. Tyto zaměstnání vykonávali jak v německém, tak českém prostředí, což podpořilo jejich integraci do společnosti. V polovině 19. století většina židů pocházela z chudého prostředí, ať už venkova, tak městských ghett. To se změnilo revolucí a na konci tohoto století se poměrná část židů stala dobře situovanou střední vrstvou. Svůj kapitál mohli investovat do nájmu nebo držby půdy. Samozřejmě ne všichni židé se stali úspěšnými podnikateli, úředníky či jinou významnější osobou, ale změna poměrů jim přinesla také možnost svobodného přístupu ke vzdělání pro mladé generace a perspektivu sociálního růstu. Do roku 1900 se zvyšoval podíl židovských dětí v českých obecných školách, které si tam učili českému jazyku, to následně pomáhalo zařazení židů do celé společnosti již v raném věku a také pozdějšímu příklonu k Čechům (sčítání lidu 1930). S klesající tendencí porodnosti, klesal i počet dětí ve školách. Zastoupení židů na středních školách rostlo. Většinou si vybírali německá gymnázia nebo reálné školy. V letech 1926-28 to bylo dokonce 43 %. Tito studenti pak pokračovali ve vysokoškolském studiu. Daleko pravidelněji volili německou pražskou univerzitu a techniku, ale i na českých vysokých školách dosáhli nejvyššího zastoupení v letech 1926-28 39 %. Volba povolání měla vliv na pozdější sociální strukturu. Po první světové válce a vzniku nového státu měli možnost se přihlásit k židovské národnosti, neboť byli uznáni za národnostní skupinu. Později došlo k rozdělení československého židovstva. Někteří volali po návratu k tradici, především venkovští židé, někteří naopak konvertovali, někteří se chtěli cíleně začlenit do české společnosti, sionisté podporovali myšlenku sebeurčení židovského národa a návrat do pravlasti a jiní se ztotožnili s německým prostředím vyšších vrstev. S tím šel ruku v ruce vznik židovských spolků a organizací,¹⁸³ např. česko-židovského nebo sionismu.¹⁸⁴

4.1 Sčítání obyvatel 1930

Ve sčítání obyvatel z roku 1930 se setkáme s termíny „obyvatelstvo k povolání příslušné“ a „obyvatelstvo v povolání činné“. Do obyvatelstva k povolání příslušné patří veškeré obyvatelstvo a v povolání činné jde o pracující osoby, buď samostatně

---

¹⁸³ ŽNO Praha po 15. březnu 1939 měla vypracovat soupis židovských spolků. Sepsané spolky lze kategorizovat: náboženské spolky, kulturní a výchovné, spolky sociální péče, politické spolky, zájmové společnosti, ostatní sdružení, sionistické a lóže. H. KREJČOVÁ-J. SVOBODOVÁ-A. HYNDRAKOVÁ, *Židé*, s. 134–138; Jiří KŘEŠTAN a kolektiv, *Židovské spolky v českých zemích v letech 1918 – 1948*, Praha 2001.

¹⁸⁴ Jana VOBECKÁ, *Populační vývoj Židů v Čechách v 19. a první třetině 20. století. Společenské a hospodářské souvislosti*, Studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, Praha 2007, s. 31-33, 58-69, 94-97.

výdělečně činní, nebo jako zaměstnanci. Mimo byli počítáni pomáhající členové rodin a služebnictvo bydlící v domácnosti zaměstnavatele. Povolání se dělila na čtyři základní skupiny. Těmi jsou samostatní a nájemci, úředníci, zřizenci a dělnické kategorie. Do dělnické kategorie byli zařazeni dělníci, nádeníci, domácí dělníci, učni a služebnictvo. Mezi zřizence můžeme zařadit dílovedoucí, mistři, podúředníci, poddůstojníci z povolání, četníci, strážníci, železniční zřizenci, průvodčí, listonoši, šoféři, piloti, obchodní příručí, prodavačky, pokladní, vrchní číšníci, ošetrovatelky, vrátní, skladníci, šafáři aj. Do neucelené kategorie úředníků patřili ředitelé podniků, ministři ale i poloproletářské skupiny zaměstnanců. Druhou neméně komplikovanou skupinou byli samostatní, kam patřili velcí podnikatelé, statkáři, výměnkáři, podomní řemeslníci a žebráci. Nájemci v této velké skupině tvořili pouhé 1 % a lze sem zařadit nájemce zemědělských hospodářství, hostinců a živností v potravinářských oborech.¹⁸⁵

Podíl z těchto čtyř kategorií, které byly ekonomicky aktivní, tvořili nejvíce dělníci 51,7 %, pak samostatní a nájemci 34 %, zřizenci 7,3 % a úředníci 7 %. Z aktivní populace tvořily 35 % ženy a muži 65 %. Ženy nejčastěji vykonávaly dělnické práce, pak jako samostatní a nájemci, úřednice a nejméně pracovaly jako zřizenci. Typickou ženskou prací byly domácí služby. V průmyslu se prosadily v odvětví tabákové průmyslu, šití prádla, výrobě stávkového a pleteného zboží, krajkářství nebo v čistírnách prádla, ty v podstatě staly pro ženy dominantními odvětvími. Dále se hodně podílely na obchodech, mezi zemědělským dělnictvem, pomocnými pracovníky a v domácí výrobě.¹⁸⁶

Složení obyvatelstva můžeme rozdělit na sektory a odvětví společenské činnosti. Ta se dělí na primární, sekundární a terciální sféru. Do *primární* patří zemědělství, lesnictví a rybářství, do *sekundární* průmysl, stavebnictví a řemeslo, a nakonec *terciální*, kam se řadily zbylé odvětví společenské činnosti (obchod, cestovní ruch, peněžnictví, veřejná služba, svobodná povolání aj.) včetně domácích služeb. Ještě je k těmto kategoriím přiřazena jedna, „ostatní“, tam jsou zahrnuti dělníci, nádeníci, soukromníci, rentiéři, penzisté, dělníci na odpočinku, invalidé, výměnkáři, žebráci, kočovní Rómové, chovanci různých ústavů, trestanci, žáci a studenti mimo domov aj.¹⁸⁷

---

¹⁸⁵ V. PRŮCHA a kol., *Hospodářské a sociální dějin*, I. díl, s. 364-366.

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 367.

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 367.

Židovská menšina ve sčítání obyvatel 1930 se podle odvětvové struktury nejvíce věnovala obchodu a peněžnictví 42,9 %, průmyslu a řemeslu 22,2 %, zemědělství a lesnictví 13,1 %, ostatní 11 %, veřejná služba a svobodná povolání 6,5 % a 3,6 % dopravě. Podle procentuálního rozdělení v sociální struktuře největší podíl tvořili samostatní 68,8 %, úředníci a zřizenci 18 % a dělníci 13,2 %.¹⁸⁸

Zde uvedu charakteristiky některých početných sociálních skupin, aby pak byly povolání židů snadněji zařaditelná.¹⁸⁹

Dělníci

Dělníci – námezdní pracovníci, vykonávající manuální práci, kteří neřídí práci jiných. Zařazeni jsou dělníci zaměstnaní úklidem, topením, posílkami či mechanickým rozmnožováním spisů.

Nádeníci – nádenická práce byla hlavně sezónní, tudíž práce v zemědělství, lesnictví, stavebnictví a průmyslu stavebních hmot. Dostávali denní mzdu a pracovali i u více zaměstnavatelů.

Učni – učni se nacházeli především v řemeslech jako pekaři, řezníci, stavební řemeslníci, krejčí, číšníci a obchodní povolání. Často se tak dělo v rodinách, kde otec připravoval syna na převzetí podniku. V některých podnicích byli učni placeni, jinde zadarmo. Jejich sociální postavení nebylo jednotné.

Služebnictvo – služebné mohly docházet do zaměstnání nebo bydlet u zaměstnavatele. Nejběžněji služebnictvo zaměstnávali lékaři, lékárníci, advokáti, lesníci, osoby činné v bankovníctví, obchodě a veřejném stravování.

Kovorolníci a stavorolníci – ti vykonávali námezdní práci v průmyslu nebo stavebnictví a zároveň měli vlastní zemědělské hospodářství.

Domácí dělníci – místo výkonu práci bylo doma nebo v pronajatých místnostech, kam jim často podnikatelé vozili surovinu ke zpracování, kterou pak od nich odebrali. Ke zpracování využívali vlastní výrobní stroje. Především to byly obory textilní, sklářské, šití prádla, výroba skleněné bižuterie, obuvnictví a výroba hudebních nástrojů. Jedna z nejchudších vrstev obyvatel především na vesnicích a malých městech.

---

¹⁸⁸ V. PRŮCHA a kol., *Hospodářské a sociální dějin*, I. díl, s. 369.

¹⁸⁹ Charakteristiky vychází z V. PRŮCHA a kol., *Hospodářské a sociální dějin*, I. díl, s. 371-395.

Zřízenci – osoby pověřené řízením práce dělníků, nižší odborní zaměstnanci či další, kteří by byli zařazeni na přechodu mezi úřednictvem a dělníky. Našli bychom je v železniční dopravě, spotřebním družstevnictví, zprostředkovatelských službách, ozbrojených silách, finanční stráži a kulturních institucích.

Zemědělství dělníci – do této kategorie zařadíme čeled', deputátníky, řemeslníky, ostatní dělníci s peněžitou odměnou, stálí nádeníci, sezónní dělníci zaměstnaní po celé vegetační období. Dostávali část mzdy naturální a část v penězích, jejich příjem dosahoval téměř poloviny platů v průmyslu.

Živnosti

Řemeslníci – krejčí, švadleny, obuvníci, řezníci a uzenáři, truhláři, kováři a podkováři, sklenáři, pokrývači, klempíři, malíři pokojů, koláři, košíkáři, kominíci, cukráři.

Obchod a příbuzné obory

Peněžnictví a pojišťovnictví

Doprava – tady byla významná hranice mezi malými a velkými podniky. Velký podíl měli státní podniky a soukromé akciové firmy, kam patří železnice, pošta, státní autobusová doprava, říční plavba a letecká doprava. Mezi drobné živnosti např. povoznictví, drožky, taxikáře, nosiči břemen a přívozy.

Ostatní drobné podnikání – holiči, kadeřníci, zubní technici, lékárny, některé živnosti kulturní a pedagogické, podomní řemeslníci a obchodníci, mezi ně patří dráteníci. Ti se řadili k nejchudším.

Duševní pracovníci=inteligence

Duševní pracovníci vykonávají duševní práci, mají vzdělanostní průpravu, větší pracovní zaměstnanost a nezávislost (X dělník). Jejich životní úroveň se pohybuje mezi životním minimem a obvyklým životním komfortem. Jsou si vědomi své společenské nadřazenosti. Byli označováni jako tzv. „bílé límečky“.

Úředníci - do této skupiny jsou zařaditelní úředníci s rodinnými příslušníky, jiní duševní pracovníci v zaměstnaneckém poměru, kancelářský personál, penzisté a další osoby úředního charakteru

Svobodná povolání=samostatně činné osoby - advokát, lékař, veterinář, auditor, notář, soudci, profesori, učitelé, vychovatelé, kněží, novináři, spisovatelé, umělci, divadelníci, hudebníci, inženýři, geometři, kvalifikovaní pracovníci výzkumných ústavů aj.

Buržoazie

Buržoazii můžeme charakterizovat podle vlastnictví materiálních statků a jiného majetku, manažerských schopností, politického vlivu, vlivného postavení a širokých společenských styků. Tato skupina byla také vnitřně hodně rozdílná. Patří sem podnikatelé zaměstnávající námezdní síly – továrníci, statkáři, obchodní podnikatelé, bankéři. Jednotlivci i skupiny dosahující podobných příjmů a podobným způsobem života – rentiéři, špičky státní byrokracie, vedoucí manažeři ve větších soukromých firmách, ale i nejlépe postavení příslušníci svobodných povolání. Vedoucí činitelé státu a vládních politických stran se svým úzkým okruhem osob, ovládající hlavní ekonomické pozice můžeme nazvat jako vládnoucí elitu. Zařadíme i bývalou šlechtu a členy církve či vysoké důstojníky ozbrojených sil. Velkou změnu zaznamenali statkáři po pozemkové reformě, kdy došlo k velkým přesunům držby majetku.

4.2 Profesní struktura židů

Profese, které mohli židé v minulosti vykonávat, není moc široká. Židé přišli na naše území jako obchodníci, kteří se tu usazovali. Ve 12. století začal být ovlivňován výběr povolání různými restriktivními opatřeními. Především nesměli vlastnit půdu, ale mohli půjčovat peníze na úrok, podomní obchod nebo obchod s použitým zbožím. Ty byly křesťanům zakázány. Postupem času se židé mohli orientovat na obchod s dalším zbožím a řemeslnou výrobu. V průběhu staletí jim byla nějaká povolání povolena, poté zase zakázána. Úplnou rovnoprávnost s ostatním obyvatelstvem definitivně získali prosincovou ústavou z r. 1867. Mohli se začít volně stěhovat, navštěvovat školy a s tím souvisela specializace na různé druhy práce, tedy rozšíření okruhu pracovních profesí. To si sebou přenesli do nově vzniklého Československa.¹⁹⁰

Profesní struktura židů nebyla tak rozmanitá jako u majoritní společnosti, a to kvůli omezování výběru povolání v průběhu staletí. Od 2. pol. 19. století si je vybírat mohli, zaměřili se na nová či expandující odvětví. Doufali, že budou mít lepší příležitost

---

¹⁹⁰ J. VOBECKÁ, *Populační vývoj*, s. 97.

vyniknout v takových odvětvích, do kterých ještě většinová společnost nepronikla. Nová odvětví také nabízela vyhlídku na větší zisky. Podle sčítání obyvatel z roku 1930 pracovalo nejméně židů v zemědělství, naopak se nejvíce uplatnili v obchodu, peněžnictví a dopravě. V posledních jmenovaných odvětvích byla zaměstnána větší polovina židů. Přibližně 20 % se věnovalo průmyslu, řemeslům a živnostem, asi 10 % veřejné službě, svobodným povoláním nebo bylo ve vojenské službě. Nejvíce židé pracovali v odvětví oděvnickém, kožedělném, potravinářském, polygrafickém a papírenském, lehkém strojírenském průmyslu a chemickém. Většinou to byly menší závody, s menším počtem zaměstnanců se zaměřením na maloobchodní odběratele. Asi 63 % ekonomicky aktivních židů pracovalo v průmyslu a obchodu. Zboží a služby byly určeny konečnému spotřebiteli – zákazníkovi. Zboží bylo prodáváno na volném konkurenčním trhu maloobchodní sítě. Postavením v zaměstnání byli buď vlastníky, spoluvlastníky, živnostníky nebo obchodníky. Také byli v zaměstnaneckém úřednickém poměru, nebo vykonávali svobodná povolání, cca 11 %. Nejčastěji to byla povolání lékařů, lékárníků, právníků, architektů nebo novinářů.¹⁹¹

4.3 Přehled sociální struktury

Předchozí charakteristika povolání ujednotila pohled na jednotlivá povolání a jejich obsah. Každý ovšem vlastnil nějaký majetek, který ve sčítání obyvatel nebyl a nemohl být pro velké množství dat zohledněn. Proto jsem pro potřebu této práce využila schéma kolektivu autorů publikace „Arizace“ a arizátoři. Ti sestavili detailní tabulku hierarchie sociální struktury pro protektorátní společnost.¹⁹² Autoři konstatují, že k sociálním dějinám obyvatel pro období první republiky sice odborná literatura existuje, ale výčtový žebříček sociální struktury chybí. Během 30. a 40. let došlo k různým změnám, které ovlivnily rozložení společnosti. Nejvýrazněji to byla hospodářská krize a migrace po zabrání pohraničí, které prohloubilo nezaměstnanost a kladlo nároky na sociální stát.¹⁹³ Jedná se především o práce M. Kučery, Otty Urbana a nejnověji tým Jana Machačová – Jiří Matějček. Výčet zohledňuje majetek, výši příjmů, podíl na ekonomické a politické moci, s níž je spojena společenská prestiž,¹⁹⁴ a

---

¹⁹¹ J. VOBECKÁ, *Populační vývoj*, s. 98-103.

¹⁹² D. JANČÍK-E. KUBŮ, „Arizace“, s. 9.

¹⁹³ Jakub Rákosník – Igor Tomeš a kol., *Sociální stát v Československu. Právně-institucionální vývoj v letech 1918-1992*, Praha 2012, s. 104–118.

¹⁹⁴ „Vnímání sociální role vždy bylo a také dnes je spojeno se subjektivními hodnoceními. ... Víme, že sociální prestiž je výrazem sociální akceptace role jednotlivce a ta je zpravidla postupným procesem,

v některých případech bylo využito členění kapitalistického sektoru ekonomiky nacistické správy pro židovský majetek (např. podrobnější členění vyšší třídy).¹⁹⁵

Vyšší třída

- **velkokapitalisté** – majitelé firem s obratem více než tři milióny Kč resp. zaměstnávajících více než 100 zaměstnanců, velkostatkář (100 a více ha půdy)
- **kapitalisté** – majitelé firem s obratem v rozmezí od jednoho do tří miliónů Kč resp. zaměstnávajících 11-100 zaměstnanců, statkář (25-100 ha půdy)
- **management a státní byrokracie** – vrcholový management veřejnoprávních firem (obchodních akciových bank, průmyslových a obchodních akciových společností, vrcholoví představitelé zákonodárné, výkonné a soudní moci

Střední třída

- **horní vrstva**¹⁹⁶
  - nezávislí – akademicky vzdělaní ve svobodných povoláních (lékaři, veterináři, lékárníci, advokáti, veřejní notáři),¹⁹⁷ sedlák (16-25 ha půdy), rentiéři
  - závislí – akademicky vzdělaní v zaměstnaneckém poměru s vyšším institucionálně vymezeným postavením (vyšší byrokracie, inženýři, národohospodáři, vysokoškolští učitelé apod.)
- **střední vrstva**
  - nezávislí – živnostníci a malopodnikatelé (majitelé obchodů, hostinští, drobní malovýrobci atd.), střední rolníci (s výměrou půdy mezi 9-15 ha)
  - závislí – úředníci a zaměstnanci státní správy (policisté, vojáci, četníci, učitelé, poštovní úředníci, železničáři),¹⁹⁸ dílovedoucí a dílenští mistři

---

nezřídka velmi dlouhodobým ... plná sociální akceptace je dílem mnoha let, desetiletí ba i generace.“ D. JANČÍK-E. KUBŮ, „*Arizace*“, s. 11.

¹⁹⁵ D. JANČÍK-E. KUBŮ, „*Arizace*“, s. 8-11.

¹⁹⁶ Rozdíl mezi horní vrstvou „střední třídy“ a spodní kapitalistickou vrstvou jsou majitelé závodů s 5-10 zaměstnanci nebo ročním obratem okolo 1 miliónu Kč, v zemědělství to jsou majitelé podniků s výměrou 25 a více ha půdy s vyšší bonitou, ti tvoří spodní hranici skupiny statkářů.

¹⁹⁷ Výše postaveny jsou některé skupiny s vysokoškolským vzděláním, neboť měly vysokou prestiž, ačkoli jejich příjem by je posunul do nižší kategorie.

¹⁹⁸ Jiří MATĚJČEK, *Ke studiu středních vrstev společnosti českých zemí v devatenáctém a dvacátém století: početnost úřednictva v období 1871-1938*, Slezský sborník = Acta Silesiaca. Čtvrtletník pro vědy o společnosti 100, č. 1, 2002, s. 1-10. Týž, *Střední vrstvy v českých zemích – tradice a dlouhodobý vývoj vlastností*, Slezský sborník = Acta Silesiaca. Čtvrtletník pro vědy o společnosti 100, č. 4, 2002, s. 241-250.

- **spodní vrstva** – nesamostatní řemeslníci a kvalifikovaní dělníci, obchodní příručí, maloročníci (s výměrou půdy 2-8 ha)

Nižší třída¹⁹⁹

- **(chudina)** – nádeníci, sezónní dělníci, majitelé trpasličích venkovských hospodářství (neúživná hospodářství do 2 ha), venkovská čeleď žijící v podruží, podomní poskytovatelé služeb, nezaměstnaní, žebráci

Nejasný, nevykrytalizovaný sociální status

- vdovy, ženy v domácnosti, učedníci, studenti

4.4 Sociální rozbor židovské populace ŽNO v Sedlčanech

V této části kapitoly na předestřeném schématu sociálního statusu bych popsala sociální stav židů na Sedlčansku. Mým cílem bylo zjistit aktuální povolání každé osoby v roce 1940. V mém případě bylo složitější zvolit to správné, neboť zvolený rok 1940 ovlivnila politická situace, která vzdělané židovské obyvatele nutila pracovat jako dělníky či zemědělce. Za takové situace by došlo ke zkreslení informací, protože by bylo vybráno zaměstnání, které si dobrovolně židé nezvolili. Proto jsem v takových případech zohlednila jimi vystudovaná nebo dříve vykonávaná povolání. V několika případech židé uvedli jak své současné (k roku 1940), tak své původní povolání. Další komplikací bylo rozdílné označení povolání v evidenční kartě z roku 1940 a policejní přihlášce, které vesměs pochází z roku 1941.

Dva muži uvedli v kartě, že byli bývalými obchodníky v policejní přihlášce, že jsou soukromníky. Oba jsem zahrnula, vzhledem k věku přes šedesát let, do skupiny povolání soukromníka, neboť již jejich synové obstarávali obchody. František Elišák vystudoval práva, ale v uvedeném roce pracoval jako dělník, zvoleno bylo povolání právníka. Takto jsem se rozhodla i u dalších osob.

Co se týká žen, které se označily jako ženy v domácnosti a pomáhaly svým manželům či synům v zemědělství nebo v obchodě, tak jsem zařadila do široké skupiny „v domácnosti“, protože se prvotně staraly o domácnosti a druhotně pomáhaly manželům. Pokud to ale byly děti rodičů, které pomáhaly v obchodě, tak jsem je

---

¹⁹⁹ Do kategorie nižší třída jsou zařazeny osoby na samém okraji společnosti, měly nízký životní standard a každý den bojovali o přežití a zajištění potravy.

zařadila mezi pomocníky v obchodě, protože se někteří učily obchodníkovi. Jedna žena své povolání nazvala „manželka obchodníka“. Toto označení lze chápat tak, že se výrazněji podílela na chodu obchodu manžela nebo naopak to mělo znamenat, že díky manželově dobré práci je ona v domácnosti. Tady jsem ženu zařadila mezi pomocnice v obchodě. Zde je možné, že podíl pomoci ženy v obchodě byl vyšší. Mezi pomoc v obchodě jsem také zařadila manipulanty a obchodní příručí. V jednom případě byla jedna žena zmocněncem pro obchod se smíšeným zbožím, vedla sestřin obchod, proto jsem ji zařadila mezi obchodníky. Také tu byly páry, které vlastnily obchod společně, pak i manželku jsem označila jako obchodnici. Některé ženy naopak se označily jako soukromnice a i jako ženy v domácnosti, pak jsem je považovala za soukromnice.

Několik mužů mělo vlastní obchod a zároveň měli zemědělství, označili se tedy za obchodníky a zemědělce. Zpracované zemědělské výrobky pak také prodávaly v obchodech. Hlavní živnost ale tvořil obchod, proto se jejich počet promítnul do skupiny obchodníků. Příležitostnou práci jedné ženy, která byla kvůli svému zdravotnímu omezena výběrem povolání, jsem zařadila mezi ty, kteří své povolání nevedli. Stejně tak jsem postupovala v případě žáků. Tyto rozhodnutí jsou čistě subjektivní, takže mé úsudky nemusí být správné. Jak jsem již uvedla, nemohu se opřít ani o relevantní literaturu, proto věřím, že jsem tímto postupem vytvořila vypovídající soubor informací ze zkoumaného soudního okresu Sedlčany.

Věkovou strukturu židovských obyvatel jsem sestavila podle aktuálního stáří osob v roce 1940. Důvodem byla cíleně zvolená kartotéka židů, kterou židé museli vyplnit v létě 1940. Ta je základním pramenem této práce. Životní data získaná z evidenčních karet jsem porovnávala s policejními přihláškami, sčítání lidu z roku 1930 a s internetovým serverem holocaust.cz. Nežřídká jsem narážela na různá data narození. Data se lišila ve dnech, měsících, ale i rocích narození, což výrazně ztížilo mou práci. Postupovala jsem stejně jako v případě mé bakalářské práce, kde jsem zvolila to datum, které se alespoň jednou opakovalo.

Věkové skupiny jsem zvolila stejně jako u mé bakalářské práce.²⁰⁰ Všechny osoby jsem rozdělila do tří základních skupin obyvatel z hlediska jejich zapojení do pracovního procesu. První představovaly osoby do 30 let včetně. Tato skupina ještě nebyla plně ekonomicky aktivní, jedná se především o děti, žáky a studenty, popřípadě

---

²⁰⁰ L. KRUCHŇOVÁ Lucie, *Židovské obyvatelstvo*, s.68–78.

mladé pracující, kteří jsou částečně zapojeni na pracovním trhu. Druhou skupinou byli lidé středního věku, tedy od 30 do 50 let, kteří jsou již plně ekonomicky aktivní. U této skupiny se předpokládá výdělečná činnost. Třetí tvořily osoby starší 50 let, jejichž valná většina již není ekonomicky aktivní, jsou to například penzisti.

V *grafu č. 9* je zaznamenáno všech 178 osob žijících v roce 1940.²⁰¹ Do tohoto grafu jsem zahrnula i osoby, které své povolání nevedly „bez povolání“ a osoby, které zapsaly, že jsou „v domácnosti“. Ostatní jsou zahrnuti pod profesemi: obchodník, soukromník, svobodná povolání, pomocník v obchodě, dělník, zemědělec, švadlena, hospodyně statkář, nádeník, vozka, obchodní jednatel, švadlena, učedník, penzista, kostelník, elektrotechnik a osoba vykonávající veřejné práce. Jednotlivé sloupce jsou popsány procenty zastoupení v jednotlivých povoláních. Osoby bez uvedeného povolání a osoby v domácnosti tvoří celkem 50 % všech osob. Tyto osoby můžeme označit za ekonomicky neaktivní, a druhá polovina osob byla výdělečně činná. Jednotlivé osoby židovské náboženské obce Sedlčany jsem zahrnula do *tabulky č. 2*,²⁰² která se týká povolání. Zde jsou nejen povolání, ale i věk těchto osob a jejich měsíční plat, pokud ho uvedly.

Přesně padesát čtyři osoby nevedly své povolání. Tyto osoby jsou ve věku do patnácti let nebo naopak nad padesát let. Jinak řečeno, jedná se o děti předškolního i školního věku a druhou část této skupiny tvoří staří lidé starší šedesáti let, kteří už nejsou ekonomicky aktivní, své živnosti předali svým potomkům. Pouze osm žen, které bychom zařadily do skupiny do padesáti let, své povolání nevedly. Ty s největší pravděpodobností byly v domácnosti a nepovažovaly tuto skutečnost napsat.

Naopak status „v domácnosti“ vyplnily pouze ženy. Největší zastoupení měly ženy nad padesát let – šestnáct osob, pak do třiceti let – jedenáct osob a nejméně mezi třiceti a padesáti let – osm osob. Z toho vyplývá, že v domácnosti byly především ženy ekonomicky neaktivní a jen menší část žen v aktivním věku nepracovala. To mohlo být způsobeno nedostatkem pracovních příležitostí v převážně zemědělském kraji, nebo soběstačností manžela, který z živnosti rodinu uživil. Většina židovských manželek také pomáhala v živnosti, ale to neznamená, že by byly výdělečně činné.

---

²⁰¹ Graf č. 9 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰² Tabulka č. 2 je součástí Přílohy č. 2 – Tabulky.

Výdělečně činnými bylo osmdesát devět osob. Z toho do 30 let včetně bylo čtrnáct mužů a deset žen. Sem zařadíme i mladé učně. Mezi 30. a 50. rokem života bylo aktivních čtrnáct mužů a deset žen. Téměř polovina ekonomicky činných osob byla ve věku nad 50 let, tedy čtyřicet jedna, z toho čtrnáct žen a dvacet sedm mužů. Nejstarší Aloisie Rosenzweigová z Kosovy Hory, které bylo 88 let, byla v penzi. Tu ale jako plnohodnotně pracující nemůžeme považovat. Pak by nejstarší byly dvě soukromnice ve věku 86 let, Josefa Kaufmannová z Kosovy Hory a Berta Kaufmannová z Dobrohoště. Nejstarší pracující muž byl Mořic Langbart, který pracoval jako kostelník v synagoze. Muži i ženy v prvních dvou kategoriích tvořili dohromady polovinu pracujících. V první i druhé skupině to bylo celkem dvacet čtyři pracujících. Ve věku nad padesát let měli muži převahu téměř dvou třetin nad ženami zastoupené jednou třetinou.

Z celkového počtu 178 osob ŽNO Sedlčany bylo ekonomicky aktivních 89. Nejčastěji si tito lidé vybrali povolání obchodníka (30 osob), soukromníka (12 osob) a pomocníka v obchodě (11 osob). Mezi pomocníky v obchodě jsem zařadila manipulanty, nákupčí nebo obchodní příručí. Méně zastoupené bylo povolání dělníka (8 osob), zemědělce (5 osob), svobodná povolání (5 osob) a švadleny (4 osoby). Mezi svobodná povolání jsem zařadila právníka, lékaře a zvěrolékaře. Tři osoby byly učedníky. Po dvou osobách je povolání hospodyně a statkáře. Jednotlivě jsou zastoupena povolání nádeníka, vozky, obchodního jednatele, penzisty, kostelníka, elektrotechnika a jedna osoba vykonávající veřejnou práci.

Z uvedených údajů můžeme jednotlivá povolání zařadit do konkrétních sociálních vrstev. Podle uvedeného schématu můžeme do **vyšší třídy** zařadit pouze dva statkáře, konkrétně mezi velkokapitalisty, protože vlastnili více než 100 ha půdy. Emanuel Pollák byl vlastníkem 219, 12 ha půdy a Oskar Mautner 193, 3736 ha půdy. Do horní vrstvy **střední třídy** zařadíme svobodná povolání: zvěrolékaře, lékaře a právníka. Do střední vrstvy zahrneme všechny obchodníky, soukromníky, zemědělce, obchodního jednatele, úředníka a penzistu. Do spodní vrstvy pak budou patřit: pomocník v obchodě, švadlena, vozka a elektrotechnik. Do nižší třídy zařadíme nádeníka, dělníka, hospodyně, kostelníka a osobu vykonávající veřejné práce. Mezi **nejasný sociální status** zařadíme pětatřicet žen v domácnosti, tři učně, žáky a studenty.

Drtivá většina židů ŽNO Sedlčany patřila do střední třídy, z toho polovina do střední vrstvy střední třídy. Ostatní povolání se rozprostřela do dalších skupin, přičemž

jejich zastoupení bylo mnohem menší, často po jediném jedinci. Výjimku tvoří dva velkostatkáři, kteří převyšují celou židovskou komunitu.

4.5 Věková struktura židovské populace ŽNO v Sedlčanech

V roce 1940 v soudním okrese Sedlčany žilo 178 osob židovského původu. Z toho bylo sto čtyři žen (58,4 %) a sedmdesát čtyři mužů (41,6 %). Z *grafu č. 1* vyplývá, že z celkového počtu žen bylo 24,1 % nezletilých.²⁰³ Plnoletých žen mezi 21 až 50 lety bylo 31,7 % a nad padesát let z nich mělo 44,2 % žen. *Graf č. 2* ukazuje,²⁰⁴ že mezi muži bylo 21,6 % nezletilých, 33,8 % zletilých do padesáti let a 44,6 % starších padesáti let. Ženy o 16 % převyšovaly muže. Nezletilé dívky převyšovaly nezletilé chlapce. V opačném případě je to v další věkové kategorii, kde převyšují ekonomicky aktivní muži nad ženami. V poslední kategorii jsou počty osob v penzi stejné. Výrazný počet osob starších padesáti let potvrzuje vysokou natalitu poslední třetiny 19. století, kdy židé získali nově nabyté svobody. Především nebyli svázáni familiantským zákonem, který udržoval počet židovských rodin v českých zemích. Naopak počet pracujících plnoletých poukazuje na počínající klesající trend od počátku 20. století, který se prohlubuje v následujících generacích nezletilých. V jednotlivých obcích bylo věkové zastoupení různé, což nám ukazují jednotlivé grafy.

V Sedlčanech padesát jedna osob židovského původu a pouze jedno dítě se narodilo po roce 1940, které jsem do počtů nezařazovala právě kvůli danému mezníku v roce 1940. V Sedlčanech žilo 19,6 % nezletilých dětí, 33,3 % zletilých a důchodového věku 47,1 %. Věkovou strukturu ilustruje *graf č. 3*.²⁰⁵ V obci bylo velmi vysoké zastoupení starších padesáti let, což lze přičíst tomu, že Sedlčany byly okresním městem a tedy centrem okresu, kde obchodníci jako byli židé, měli uplatnění. Od konce 19. století se sem židé mohli volně stěhovat a obchodovat. V roce 1940 to jsou již starší lidé, kteří své živnosti předali svým dětem. Zastoupení druhé skupiny je o jednu čtvrtinu nižší než starších padesáti let. Posledním narozeným před rokem 1940 byla Dagmar Klepářová, která v tomto roce oslavila své šesté narozeniny.

V Kosově Hoře žilo v roce 1940 třicet devět židů a jedno dítě se narodilo později, takže jsem ho také nezařazovala. Nezletilých tu bydlelo 20,5 %, osob do

---

²⁰³ Graf č. 1 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰⁴ Graf č. 2 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰⁵ Graf č. 3 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

padesáti let 33,3 % a starších padesáti let 46,2 %. Tyto údaje obsahuje *graf č. 4*.²⁰⁶ Věkové zastoupení je velmi podobné tomu v Sedlčanech, to by mohlo souviset s dlouholetou tradicí Kosovy Hory, kde bylo jedno z nejstarších židovských osídlení v soudním okrese Sedlčany, ale také s geografickou polohou. Kosova Hora je vzdálena od Sedlčan asi 4 km, má tedy velmi blízko do okresního města.

Židé v Petrovicích byli zastoupeni v počtu dvaceti šesti jedinců v roce 1940, které později doplnily tři narozené děti, které v součtu nejsou započteny. Nezletilých tu žilo 30,8 %, starších 21 let do 50 let bylo 38,4 % a starších padesáti let bylo 30,8 %. Věkové složení židů v Petrovicích ukazuje *graf č. 5*.²⁰⁷ Počty nezletilých a starších padesáti let jsou v Petrovicích vyrovnány a o téměř deset procent převyšují ekonomicky aktivní osoby. Petrovičtí židé vykazují dobrou natalitu i proti Sedlčanům a Kosově Hoře, vyšší podíl pracujících a přiměřený počet starších osob v obci, ale mnohem nižší než v Sedlčanech a Kosově Hoře.

Další obcí s vyšším podílem židovských obyvatel je Krásná Hora, která měla sedmnáct žijících židovských osob. V této obci bylo 52,9 % nezletilých, 35,3 % do padesáti let a 11,8 % nad padesát let. Z *grafu č. 6* vyplývá,²⁰⁸ že nezletilé děti tvořily více než polovinu židovských obyvatel, pracujících zde bylo podobně jako v Petrovicích. Děti významně převyšují počty dětí v Sedlčanech, Kosově Hoře ale i v Petrovicích. Oproti větším komunitám v Sedlčanech a Kosově Hoře je zde i více ekonomicky aktivních osob a naopak významně méně starších padesáti let. Tento výsledek ovlivňuje to, že tu žily čtyři rodiny, které ale měly většinou dvě děti a jedna rodina měla osm dětí, z nichž šest ještě v roce 1940 žilo s rodiči.

Poslední obcí, která měla větší zastoupení židů, byl Kamýk nad Vltavou, ve kterém bydlelo třináct osob. Z nichž bylo nezletilých 7,6 % (pouze jeden nezletilý), dále zletilých do padesáti let bylo 46,2 % a stejně 46,2 % starších padesáti let. V této obci se úplně nejméně rodily děti, a proto jsou počty ekonomicky aktivních osob do padesáti let a nad padesát let tak vysoké. Výsledky ilustruje *graf č. 7*.²⁰⁹

---

²⁰⁶ Graf č. 4 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰⁷ Graf č. 5 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰⁸ Graf č. 6 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

²⁰⁹ Graf č. 7 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

Pro další obce, kde se zastoupení židů pohybovalo od čtyř po jednu osobu žijící v konkrétní obci. Obce, které jsou zahrnuty, jsou malé vesnice, i proto jsem je sloučila. Jsou to: Radíč, Nalžovice, Štětkovice, Počepice, Vysoký Chlumeč, Bolechovice, Bratříkovice, Dobrohošť, Drážkov, Obděnice, Rovina, Panská Tisovnice a Třebnice. V úhrnu se jedná o třicet dva osob židovského původu. Z nich bylo 15,6 % nezletilých, od jednadvaceti let do padesáti let to bylo 18,8 % a starších padesáti let bylo 65,6 %. Z grafu č. 9 vyplývá,²¹⁰ že v malých vesničkách se zdržovali nejvíce osoby starší padesáti let, které se již blížili závěru svého života. Počty nezletilých a ekonomicky aktivních jsou si velmi blízké. Jejich nízký počet poukazuje na to, že vesnice neměli mladým lidem, co nabídnout, a ti se stěhovali blíž centru okresu, kde pracovní možnosti byly lepší. Jen hrstka z nich ve vesnicích žila a založila rodiny.

Z těchto popsanych grafů lze zjistit, že všeobecný trend stěhování se do měst, když zdejší město Sedlčany bylo spíše menším městem, platí i pro tuto oblast. V okresním městě Sedlčany a přilehlých obcích, popřípadě větších obcí žilo více ekonomicky aktivních židů, kteří tu zakládali rodiny. Malé vesnice obývali především starší židé, přičemž starších šedesáti let je jedenáct osob, jedná se tedy o osoby již plně ekonomicky neaktivní. Určitou roli zřejmě hrálo i zakořenění této minority v hlubší minulosti v některých větších obcích. Přesto pokles porodnosti židů od počátku 20. století v soudním okrese Sedlčany je zřetelný. Nejstarší ženou v soudním okrese Sedlčany v roce 1940 byla Kateřina Ullmannová z Kamýku nad Vltavou, které bylo devadesát let a nejstarším mužem byl Šimon Löbner z Petrovic, kterému bylo devadesát jedna let.

4.6 Komparace židovských náboženských obcí v Sedlčanech a v Prčici

V ŽNO v Sedlčanech měla v roce 1940 178 členů a ŽNO v Prčici 94 členů. Poměr zastoupení mužů a žen v těchto obcích je stejný. Převažují ženy nad muži. V sedlčanské ŽNO bylo ale dvakrát více nezletilých žen. Přibližně o 3 % více žen ve věku mezi jedenatřiceti až padesáti lety žilo v prčické ŽNO. O 8,5 % více žen starších 50 let žilo v prčické ŽNO. V případě nezletilých mužů žilo o 6 % více v sedlčanské ŽNO, shodný počet mužských jedinců ve středním věku žilo v obou obcích a téměř o 7 % více mužů nad padesát let žilo v prčické ŽNO. Můžeme tedy říci, že v židovské náboženské obci v Sedlčanech žilo více nezletilých než v Prčici. Počet ekonomicky

---

²¹⁰ Graf č. 9 je součástí Přílohy č. 3 – Grafy.

aktivních jedinců v obou obcích byly srovnatelné. Naopak více starších obyvatel žilo v ŽNO Prčice, respektive převyšovalo počty nezletilých. V ŽNO v Prčici byla celkově židovská populace starší než v Sedlčanech. Důvodem může být, že soudní okres Sedlec neměl kromě Sedlce a Prčice žádné významné obce, spíše menší vesnice a stál tak trochu stranou od centra Sedlčan. Sedlec i Prčice byly menšími obcemi než Sedlčany. Srovnatelný trend je například u menších obcí ŽNO v Sedlčanech, kde žili především starší židé nad padesát let. Naopak více mladých lidí bylo v ŽNO v Sedlčanech. To značí, že mladí židé se stěhovali do centra politického okresu Sedlčany nebo poblíž k tomuto centru, kde zakládali rodiny. Ve městě Sedlčany bylo více pracovních příležitostí, sídlily zde hlavní úřady politického okresu.²¹¹

Když porovnáme osoby, které ve svých evidenčních přihláškách neuvedly svá povolání v obou židovských obcích, zjistíme, že údaje jsou srovnatelné. Tyto osoby, které nemají jednoznačný sociální status, byly děti ve věku základní školní docházky, popřípadě střední školy, nebo osoby důchodového věku. Osoby starší padesáti let byly ženy, které se většinou staraly o domácnost a pomáhaly svým potomkům.

Status v domácnosti uváděly pouze ženy. V ŽNO v Prčici své povolání takto označily ženy ve věku do 30 let tři, do 50 let sedm žen a nad 50 let to bylo šest žen. V ŽNO v Sedlčanech tento status napsalo jedenáct žen do 30 let, osm žen do 50 let a šestnáct žen nad 50 let. Větší poměr počtu žen ve věku do 30 let s tímto zaměstnáním bylo v ŽNO v Sedlčanech, téměř shodný počet žen to uvedlo v obou ŽNO a mnohem více žen s tímto statutem ve věku nad 50 let bylo v ŽNO v Sedlčanech. Lze se domnívat, že větší počet žen do 30 let v ŽNO v Sedlčanech souvisí s tím, že to byly mladé dívky, které nebyly ještě provdané, anebo naopak mladé ženy, které se čerstvě vdaly a očekávaly rodinu, proto žádné zaměstnání neměly. Žen do 50 let bylo méně, to by mohlo souviset s nezaměstnaností nebo dostačujícím zaopatřením ze zaměstnání manžela, proto žena ani práci nehledala. Ženy v tomto věku také velmi často vypomáhaly svým manželům v podnikání. Ženy nad 50 let už prostě nebyly ekonomicky aktivní a zůstávaly v domácnostech, o které pečovaly.

Ekonomicky činných bylo v ŽNO v Sedlčanech v roce 1940 osmdesát devět osob, v ŽNO v Prčici padesát jedna. Téměř o polovinu více jich bylo v ŽNO v Sedlčanech. V kategorii do 30 let byl poměr mužů a žen v obou obcích téměř

---

²¹¹ Srovnej L. KRUCHŇOVÁ, *Židovské obyvatelstvo*, s. 57-58.

vyrovnány. U ŽNO v Prčici činil rozdíl jednu osobu ve prospěch žen, u ŽNO v Sedlčanech to byl rozdíl čtyř jedinců ve prospěch mužů. V kategorii mezi 30 až 50 lety v ŽNO v Prčici o jednu osobu převažovaly ženy, u ŽNO v Sedlčanech o čtyři osoby převažovali muži, a kategorii nad 50 let v ŽNO v Prčici to byl rozdíl o jednu osobu ve prospěch mužů, v případě ŽNO v Sedlčanech to byl rozdíl o třináct jedinců ve prospěch mužů. V obou věkových kategoriích u porovnávaných ŽNO jsou počty žen a mužů téměř srovnatelné. Stejně tak to platí pro osoby nad 50 let u ŽNO v Prčici. Pouze výrazný rozdíl je mezi muži a ženami v ŽNO v Sedlčanech ve věku nad 50 let. V důchodovém věku více pracovali muži. Důvodem může být to, že často vlastnili pozemky, které obdělávali či stále pracovali ve svých obchodech.

Příslušníci obou porovnávaných ŽNO si nejčastěji vybrali povolání obchodníka a soukromníka. Dále židé pracovali jako dělníci, pomocníci v obchodech či jako zemědělci. V ŽNO v Prčici nebyla vůbec zastoupena svobodná povolání, statkáři, švadleny či učňové. Naopak v ŽNO v Sedlčanech nenajdeme povolání drogisty, pojišťovacího agenta nebo pokladníka. Řadu různých povolání ještě rozšiřují židé ze ŽNO v Sedlčanech, kteří vykonávali povolání: nádeníka, vozky, obchodního jednatele, penzisty či elektrotechnika. Při srovnání povolání je zřejmé, že v obou židovských náboženských obcích si židé vybírali typická povolání pro tuto minoritu. Méně jsou zastoupeni dělníci či zemědělci. Ostatní povolání jsou zastoupena méně početně nebo jednotlivě. To naopak může znamenat, že se židé snažili najít práci i v jiných nových profesích.

5. Přehled židovské populace v soudním okrese Sedlčany

5.1 Přehled židovské populace k roku 1940

V roce 1940 žili židé v osmnácti obcích v soudním okrese Sedlčany. Největší zastoupení měli v Sedlčanech, Kosově Hoře, Petrovicích, Krásné Hoře nad Vltavou a Kamýku nad Vltavou. V ostatních obcích bylo jejich zastoupení velmi nízké, pohybovalo se mezi čtyřmi a jedním židovským jedincem v obci. Podle velikosti zastoupení, to jsou obce: Radíč, Nalžovice, Štětkovice, Počepice, Vysoký Chlumeč, Bolechovice, Bratříkovice, Dobrohošť, Drážkov, Obděnice, Rovina, Panská Tisovnice a Třebnice. V předládaném přehledu židovských rodin k roku 1940 je uvedeno 178 židů, jedenáct „árijských“ partnerů a pět dětí narozených po roce 1940, z toho tři jsou ze smíšených manželství. Celkem je to 183 osob židovského původu podle definice norimberských zákonů.²¹²

Následující výčet tehdy žijících židovských obyvatel soudního okresu Sedlčany je vztažen k roku 1940. Přehled je vytvořen dle obcí, které jsou řazené podle velikosti židovského osídlení. V rámci nich pak posloupně podle čísel popisných. Pokud v domě bylo více bytů nebo více rodin, tak potom i podle jednotlivých rodin. Křestní jména jsou české formě, příjmení jsem použila ve formě, jak je židé napsali do evidenčních karet. U dat narození nejsou pravidelně uváděny okresy u místa narození. To je dáno tím, že většina židů pocházela z politického okresu Sedlčany, u těchto osob okres dolněn není, naopak je u osob narozených mimo zmíněný okres. Do seznamu jsem zahrnula i tzv. „árijské“ partnery, aby pohled na rodiny byl celistvý. Ti jsou graficky odlišeni kurzivním tvarem písma. V některých případech se mi nepodařilo zjistit data narození „árijských partnerů“. Do seznamu jsem doplnila děti, které své evidenční karty neměly a také ty děti, které se narodily po roce 1940, o kterých vím. Čáry, které oddělují židy žijící v jednom popisném čísle, značí oddělení jednotlivých rodin. Je možné, že v domě žili i židovští jednotlivci, a ti jsou pak takto také odděleni, aby bylo jasné, že k rodině nepatří, že nejsou jejich příbuzní. V rámci rodin jsem jednotlivé osoby uspořádala hierarchicky: otec, matka, děti a další příbuzní v domě (např. rodič jednoho z manželů).

---

²¹² Tento počet ale nemusí být konečný. V textu za tímto přehledem upozorňuji na některé další osoby, o kterých vím, že tu bydleli a měli tu poslední bydliště. Bohužel k nim nemám souhrnné majetkové informace, proto nejsou zahrnuti do celkového přehledu. V těchto případech mi ani není jasné, zda tu žili již v roce 1940.

Protože ve většině případů dům nebo byt vlastnil otec rodiny, popřípadě i s manželkou, tak je dodržena výše predestrená hierarchie. V případě, že ale majitelem domu byl jiný žid, často již žil sám, tak ho zařazují jako prvního a po něm následují rodiny dle rodinného hierarchického uspořádání, neboť tyto rodiny zde žili v podnájmu.

Za tímto přehledem jsou umístěny informace sebrané z evidenčních karet, z přihlášek židovského majetku, policejních karet, sčítání lidu z roku 1930 a dalších pramenů, které podávají informace o hospodářském a sociálním postavení židů v sedlčanském soudním okrese, ale také o rodinných vazbách a dalších nájemnících. Do textu jsem sepsala další mě dostupné informace, jako jsou rodinné vazby, osoby s přechodným bydlištěm, informace o úmrtí²¹³ nebo zaměstnané služebné a jiné.

Sedlčany

Kodicilova ul. čp. 3 (synagoga)

Julie	Lebenhartová	*22. února 1860 Třebnice
<i>Adolf</i>	<i>Süssner</i>	*2. listopadu 1886 Stará Role (okr. Karlovy Vary)
Helena	Süssnerová, roz. Fischerová	*3. července 1885 Stará Role (okr. Karlovy Vary)
Tereza	Süssnerová	*21. května 1912 Stará Role (okr. Karlovy Vary)
Marie	Süssnerová	*19. září 1913 Stará Role (okr. Karlovy Vary)
Klára	Weilová, roz. Löwenbeinová	*17. února 1875 Dalovice (okr. Karlovy Vary)
Bedřich	Weil	*18. září 1895 Horní Slavkov (okr. Locket)
Pražská ul. čp. 4		
Růžena	Kaufmannová, roz. Lurieová	*5. prosince 1867 Petrovice
Karel	Hochmann	*18. prosince 1882 Počepice
Berta	Hochmannová, roz. Lurieová	*21. ledna 1888 Petrovice

²¹³ V několika málo případech se mi nepodařilo zjistit data úmrtí.

Marie	Hochmannová	*23. ledna 1925 Sedlčany
Jiřina	Hochmannová	*5. června 1927 Sedlčany
Bedřich	Hochmann	*20. prosince 1930 Sedlčany

Nám. Komenského čp. 46

Růžena	Dejmková, roz. Steinerová	*25. dubna 1875 Kosova Hora
--------	---------------------------	-----------------------------

Palackého ul. čp. 62

Karel	Chobocký	*12. prosince 1886 Sedlčany
Olga	Chobocká, roz. Justigová	*11. února 1901 Bílkovice (okr. Benešov)
Rudolf	Chobocký	*2. února 1930 Sedlčany
Julie	Chobocká	*29. září 1932 Sedlčany

Palackého ul. čp. 75

Zikmund	Kaufmann	*26. září 1896 Sedlčany
Blažena	Kaufmannová, roz. Vaněčková	*?

Nám. TGM čp. 80

František	Heřman	*24. listopadu 1883 Sedlčany
Irma	Heřmanová, roz. Spitzerová	*17. listopadu 1892 Humpolec (okr. Humpolec)

Hynek	Štark	*2. února 1870 Police (okr. Moravské Budějovice)
Anna	Štarková, roz. Popperová	*12. července 1885 Dolany (okr. Stříbro)
Karel	Štark	*18. února 1913 Sedlčany
Helena	Štarková	*4. května 1916 Sedlčany
Růžena	Štarková	*18. května 1925 Praha

Švehlova ul. čp. 84

Otakar	Klepetář	*16. ledna 1896 Nemyšl u Sudoměřic (okr. Mladá Vožice)
Františka	Klepetářová, roz. Kaufmannová	*30. ledna 1901 Sedlčany

Eliška	Klepetářová	*13. července 1927 Sedlčany
Dagmar	Klepetářová	*20. srpna 1934 Sedlčany
Mořic	Kaufmann	*18. září 1868 Chyšky (okr. Milevsko)

Nádražní ul. čp. 113

Emil	Oestreicher	*12. srpna 1864 Ležky (okr. Podbořany)
Emilie	Oestreicherová, roz. Lebenhartová	*29. září 1893 Třebnice

Tyršova ul. čp. 159

Bohdan	Lebenhart	*23. března 1872 Třebnice
Gizela	Lebenhartová, roz. Lebenhartová	*14. února 1875 Psáry (okr. Praha)
Ludmila	Lebenhartová	*12. května 1876 Psáry (okr. Praha)

Tyršova ul. čp. 160

Max	Elišák	*10. prosince 1871 Počepice
Zdeňka	Elišáková	*19. listopadu 1908 Sedlčany
Vlasta	Elišáková	*12. prosince 1917 Sedlčany

Josef	Katz	*10. června 1905 Veselíčko (okr. Milevsko)
-------	------	---

Pražská ul. čp. 169

Josef	Elišák	*5. listopadu 1879 Sedlčany
Selma	Elišáková, roz. Friedová	*25. prosince 1885 Prčice u Sedlce
František	Elišák	*15. února 1914 Sedlčany

Svatotrojská ul. čp. 183

Emma	Wolfová	*25. března 1887 Praha 2
------	---------	--------------------------

Nové Město čp. 231

Eduard	Bloch	*7. ledna 1879 Čelina (okr. Příbram)
Marie	<i>Blochová, roz. Párová</i>	*21. srpna 1889 Libodřice (okr. Kolín)

Nám. Palackého čp. 401

Karel	Beran	*20. července 1909 Sedlčany
Marie	Beranová, roz. Blochová	*18. března 1909 Čelina (okr. Příbram)
Karel	Beran	*27. března 1942 Sedlčany

Nám. Palackého čp. 43/304

Gustav	Metzger	*1. ledna 1880 Radihošť (okr. Milevsko)
Kamila	Metzgerová, roz. Weinerová	*3. prosince 1888 Milevsko (okr. Milevsko)
Bohumil	Metzger	*23. února 1921 Sedlčany
Mořic	Weiner	*23. června 1856 Modlíkov

František	Metzger	*16. května 1913 Milevsko (okr. Milevsko)
Anna	Metzgerová, roz. Wienerová	*26. dubna 1920 Milevsko (okr. Milevsko)

Kosova Hora**čp. 34**

Adolf	Kaufmann	*27. února 1888 Nalžovice
Marie	Kaufmannová, roz. Katzová	*28. února 1903 Struhařov (okr. Benešov)
Miluše	Kaufmannová	*2. srpna 1926

čp. 40

Karel	Stern	*15. července 1881 Třešť
-------	-------	--------------------------

		(Morava)
Marie	Sternová, roz. Weinerová	*29. listopadu 1891 Moraveč (okr. Tábor)
Jiří	Stern	*19. prosince 1920 Kosova Hora
čp. 41		
Vítězslav	Klepetař	*12. března 1880 Kosova Hora
Ludmila	Klepetařová, roz. Kaufmannová	*8. listopadu 1891 Nechvalice
<hr/>		
Anna	Steindlerová	*8. prosince 1893 Drážkov
<hr/>		
Irma	Herschmannová, roz. Lamplová	*20. dubna 1891 Bechyň (okr. Milevsko)
Hana	Herschmannová	*17. června 1924 Benešov
čp. 45		
Emil	Poláček	*1. srpna 1881 Benešov
Olga	Poláčková, roz. Santlová	*21. ledna 1891 Mnichovice u Říčán
<hr/>		
Karel	Poláček	*7. března 1877 (?)
Hana	Poláčková, roz. Heřmanová	*24. ledna 1922 Sedlčany
čp. 100		
Arnošt	Poláček	*14. října 1900 Kosova Hora
Klára	Poláčková, roz. Kreutnerová	*19. listopadu 1903 (?)
Alenka	Poláčková	*24. listopadu 1937 Kosova Hora
čp. 103		
Julie	Eislerová	*2. února 1870 Žemličkova Lhota (okr. Tábor)
Žofie	Eislerová	*2. února 1870 Žemličkova Lhota (okr. Tábor)

čp. 115

Olga	Lovosická	*9. března 1888 Kosova Hora
Emilie	Lovosická	*29. listopadu 1891 Kosova Hora
Osvald	Lovosický	*26. července 1897 Kosova Hora

čp. 117

Pavčina	Oppenheimerová	*14. června 1868 Kosova Hora
Ida	Oppenheimerová	*17. července 1874 Kosova Hora

čp. 124

Louise	Rosenzweigová, roz. Steinová	*8. ledna 1852 Kosova Hora
Klára	Steinová	*13. června 1857 Kosova Hora

čp. 125

Viktor	Heller	*4. června 1899 Kosova Hora
<i>Ludmila</i>	<i>Hellerová, roz. Zvolská</i>	*9. října 1903 Praha

čp. 129

Oto	Kaufmann	*18. září 1884 Stará Hut' (okr. Beroun)
Hermína	Kaufmannová, roz. Becková	*6. září 1893 Slaný
Eliška	Kaufmannová	*13. října 1921 Praha
Josefa	Kaufmannová, roz. Kohnová	*15. února 1854 Ješín (okr. Velvary)

čp. 130

Pavla	Fischelová	*14. září 1888 Praha
-------	------------	----------------------

čp. 131 (synagoga)

Mořic	Langbart	*18. září 1867 Chlum u Sedčan
-------	----------	-------------------------------

Františka Langbartová, roz. Karpelesová *8. června 1877 Malá Hraštica
(okr. Dobříš)

čp. 193

Tomáš Hulan *28. října 1907 Kosova Hora
Hilda Hulanová, roz. Sternová *18. března 1912 Libáň u Jičína
Eva Hulanová *3. února 1933 Kosova Hora
Tomáš Hulan *4. prosince 1935 Kosova Hora
Ludmila Hulanová *22. srpna 1944 Kosova Hora

čp. 207

Ludvík Kaufmann *4. června 1889 Kosova Hora

Petrovice

čp. 7

Helena Lurieová *24. listopadu 1923 Petrovice
Jaroslav Lurie *31. března 1926 Petrovice

čp. 11

Amalie Katzová, roz. Elsnerová *22. srpna 1882 Petrovice
Jiří Rosenberger *19. října 1933 Brno

čp. 12

Olga Löbnerová, roz. Kohútová *2. srpna 1898 Chomutov
Allan Šimon Löbner *3. prosince 1936 Praha

čp. 13

Karel Vodička *12. srpna 1899 Petrovice
Ida Vodičková, roz. Taussigová *11. listopadu 1915 Pletený
Újezd (okr. Kladno)
Karel Vodička *25. září 1941 Petrovice
Věra Vodičková *9. května 1943 Terezín
Anastazie Vodičková, roz. Bergmannová *7. června 1866 Kovářov
(okr. Milevsko)

čp. 18

Otto Kohn *12. dubna 1898 Předbořice
(okr. Milevsko)

Hermina Kohnová, roz. Friedová *26. října 1896 Petrovice

čp. 43

Šimon Löbner *1. září 1849 Petrovice

Josefa Löbnerová, roz. Krásová *25. července 1855 Kosova
Hora

Otýlie Löbnerová *18. listopadu 1886 Petrovice

Evženie Löbnerová *13. ledna 1889 Petrovice

čp. 54

Ludvík Kohn *8. července 1878 Petrovice

Hana Kohnová *16. ledna 1927 Petrovice

Jaroslav Brumml *4. března 1909 Pelhřimov

Berta Brummlová, roz. Kohnová *15. února 1920 Petrovice

Ivanka Brummlová *13. listopadu 1938 Tábor

Evženie Brummlová, roz. Roubíčková *22. dubna 1876 Košetice
(okr. Ledeč nad Sázavou)

čp. 65

Anna Lurieová, roz. Lurieová *17. července 1890 Petrovice

Pavel Lurie *2. srpna 1915 Petrovice

---

*Jaroslav Mrvka *28. dubna 1909 Klatovec (okr.
Dačice)*

Růžena Mrvková, roz. Lurieová *1. května 1917 Petrovice

Jaroslav Mrvka *18. ledna 1939 Prčice

Ivana Mrvková *28. dubna 1946 Petrovice

čp. 90

Oto Böhm *?

Cecílie Böhmová, roz. Lipmanová *28. září 1909 Praha - Opatov

Krásná Hora

čp. 15

Max Fürth *26. března 1899 Drážkov
Františka Fürthová, roz. Košeráková *29. října 1907 Hořelice
(okr. Kladno)
Ota Fürth *21. července 1929 Krásná
Hora

Eleonora Sára Porgesová, roz. Abelesová *25. listopadu 1865 Točnick
(okr. Hořovice)

čp. 110

Viktor Hecht *3. prosince 1890 Krašovice
Anna Hechtová, roz. Máchová *23. září 1898 Krásná Hora
Marta Hechtová *25. listopadu 1932 Krásná
Hora
Pavel Hecht *15. února 1940 Krásná Hora

čp. 133

Růžena Hechtová, roz. Kussiová *11. srpna 1881 Radnice
(okr. Rokycany)
Josef Hecht *12. května 1912 Mokřice
Karel Hecht *5. ledna 1916 Mitrovice
(okr. Mladá Vožice)
Emil Hecht *18. dubna 1919 Radnice
(okr. Rokycany)
Ladislav Hecht *30. listopadu 1920 Krašovice
Milada Hechtová *31. prosince 1923 Krašovice
Věra Hechtová *30. dubna 1926 Krašovice

čp. 147

Josef Krasanovský *?

Amálie	Krasanovská, roz. Hechtová	*24. ledna 1897 Krašovice
Jiřinka	Krasanovská	*8. února 1930 Krásná Hora
Libuška	Krasanovská	*29. dubna 1931 Krásná Hora

Kamýk nad Vltavou

čp. 7

Emanuel	Klinger	*4. prosince 1872 Kamýk n. Vltavou
Hermína	Klingerová, roz. Glücková	*6. února 1883 Daleké Dušníky
Barbora	Klingerová	*4. června 1866 Kamýk n. Vltavou

čp. 29

Max	Ullmann	*4. dubna 1881 Kamýk n. Vltavou
Marie	Ullmannová, roz. Pisingerová	*26. září 1896 Hříměždice
Růžena	Ullmannová	*28. ledna 1915 Kamýk n. Vltavou
Otto	Ullmann	*28. července 1917 Kamýk n. Vltavou
Jiří	Ullmann	*8. března 1923 Kamýk n. Vltavou
Kateřina	Ullmannová, roz. Kopfsteinová	*29. května 1850 Třešť u Jihlavy

čp. 71

Rudolf	Gottlieb	*18. září 1896 České Budějovice
--------	----------	------------------------------------

čp. 97

Richard	Mündstein	*10. ledna 1885 Studená (okr. Dačice)
Irma	Mündsteinová, roz. Herlingerová	*30. října 1897 Horní Planá

(okr. Krumlov n. Vltavou)

Kurt Mündstein *15. května 1913 Studená (okr. Dačice)

Radíč

čp. 48

Otto Bloch *25. července 1907 Čelina (okr. Příbram)

Blažena Blochová, roz. Horká *14. září 1909 Most

Miloš Bloch *7. srpna 1930 Sedlčany

Slavomír Bloch *17. listopadu 1931 Sedlčany

Hana Blochová *16. července 1938 Radíč

Nalžovice

čp. 40

Rudolf Fišer *18. července 1881 Dražkov

Malvína Fišerová, roz. Herrmannová *14. dubna 1888 Senožaty (okr. Humpolec)

Marie Fišerová *6. června 1919 Nalžovice

Růžena Fišerová *18. září 1921 Nalžovice

Štětkovice

čp. 1

Emanuel Polák *5. května 1885 Nemyšl (okr. Tábor)

Aurelie Poláková *20. prosince 1892 Heřmaň (okr. Kamenice n. Lipou)

čp. 8

Max Fišl *15. února 1880 Květuš

Emilie Fišlová, roz. Voglová *4. ledna 1876 Praha - Žižkov

Richard Fišl *3. dubna 1917 Štětkovice

Počepice

čp. 60

Oskar	Stern	*8. srpna 1888 Veselí n. Lužnicí (okr. Třeboň)
Nella	Sternová, roz. Gansová	*16. února 1887 Zalužany (okr. Mirovice)
Barbora	Gansová, roz. Steinová	*15. října 1858 Kosova Hora

Vysoký Chlumeč

čp. 62

Hynek	Elišák	*14. července 1860 Třebnice
Emilie	Elišáková, roz. Fürtová	*5. listopadu 1860 Kosova Hora
Marta	Fürthová	*5. října 1894 Dražkov

Bolechovice

čp. 1

Oskar	Mautner	*30. června 1879 Bolechovice
Helena	Mautnerová, roz. Medlová	*2. října 1901 České Budějovice

Bratříkovice

čp. 16

Leopold	Lederer	*24. ledna 1850 Zhoř
Žofie	Ledererová, roz. Kaufmannová	*20. února 1855 Nechvalice

Dobrohošť

čp. 1

Berta	Kaufmannová, roz. Bergerová	*17. září 1854 Chyšky
Friederika	Glücková, roz. Kaufmannová	*7. září 1881 Nechvalice

Dražkov

čp. 33

Anna	Königová	*3. ledna 1884 Hojšín
------	----------	-----------------------

čp. 34

Hermína Steindlerová *24. července 1885 Drážkov

Obděnice**čp. 38**

Zikmund Stern *10. dubna 1873 Rovná (okr. Pacov)

Marie Sternová *15. srpna 1882 Pohnání (okr. Tábor)

Rovina**čp. 39**

Regina Inselová, roz. Ledererová *3. července 1858 Dušníky (okr. Příbram)

Františka Podzhradská, roz. Ledererová *25. května 1856 Dušníky (okr. Příbram)

Panská Tisovnice (u Vysokého Chlumce)**čp. 52**

Bruno Wiener *8. února 1908 Teplice-Šanov

Třebnice

František Brok *23. října 1912 České Budějovice

5.2 Rozbor rodinné, společenské, majetkové a finanční situace židovských rodin**5.2.1 Sedlčany**

V **Kodicilově ulici č. 3** žila nejstarší obyvatelka synagogy Julie Lebenhartová, která měla předchozí bydliště v Třebnici. Jejími rodiči byli Šalamoun Lebnhart a Marie

Goldbergerová. Do Sedlčan se přistěhovala v roce 1905.²¹⁴ Povoláním byla soukromnice.²¹⁵ Svě zařízení pokoje odhadla na 200 K. Julie měla 960 K v hotovosti nebo v měnových fonděch.²¹⁶ Julie Lebenhartová byla svobodná, ale zároveň napsala, že má jednu dceru. Lze tedy předpokládat, že to byla svobodná matka. Julie nastoupila v Praze 4. září 1942 do transportu Bd, který ji odvezl do Terezína. Z Terezína byla převezena transportem Bv 15. října 1942 do Treblinky, kde zemřela.²¹⁷

Další rodinou, která zde bydlela, byla rodina Süssnerova, která pocházela ze Staré Role u Karlových Varů. Celá rodina byla německé národnosti. Otec rodiny Adolf Süssner byl brusič porcelánu v Karlových Varech.²¹⁸ Jaké povolání vykonával po příchodu do Sedlčan, jsem pro nedostatek pramenů nezjistila.²¹⁹ V přihlašovacím listě má Adolf vyplněno, že vyznává židovské náboženství, ale jeho manželka Helena uvedla, že je „árijec“.²²⁰ Adolf domovskou obec opustil 15. srpna 1938, 1. dubna 1939 se přihlásil v Osečanech a od 16. května 1939 bydlel v Sedlčanech u pana Hoffmanna v ulici 28. října. Matka Helena s dcerami Marií a Terezou opustila Karlovy Vary čp. 1018 dne 1. ledna 1939, kde bydlely od r. 1917, do Osečan dorazily 31. března 1939 a od 16. května 1939 bydlely v synagoze v Sedlčanech. Sestry bydlely ještě v Praze na Smíchově, než přišly do Sedlčan. Heleninými rodiči byli Adolf Fischer a Tereza Adlerová. Helena byla žena v domácnosti. Její státní příslušnost byla Československá republika.²²¹ Obě dcery byly svobodné a se přihlásily ke státní příslušnosti Německé Říše.²²² Starší dcera Tereza byla švadlenou. Živnost vykonávala od 30. června 1936 do prosince 1938 na základě živnostenského listu č. 28766 zapsaném v živnostenském rejstříku. Od 8. května 1939 byla dočasně zaměstnána u Otakara Klepetáře. Co přesně u

---

²¹⁴ SOKA Příbram, Okresní úřad Příbram, Policejní evidence obyvatel 1939–1945. Dále jen „Policejní přihláška“. V policejní přihlášce je také uvedené, že zde již bydlela. Přihláška byla vyplněna 5. srpna 1941.

²¹⁵ SOKA Příbram, Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 779, sign. I/10, ka 219-220. Zde jsou uloženy evidenční karty. Dále v poznámkách budu odkazovat na „Evidenční karty“. V evidenční kartě kolonku o zaměstnání nevyplnila, ale v policejní přihlášce ano, tedy jako soukromnice.

²¹⁶ Není uvedeno, zda se jedná o hotovost nebo kapitál v měnových institucích, protože kolonka je pro obě společná a u této sumy nebylo uveden konkrétní původ.

²¹⁷ Miroslav KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha, Židovské oběti nacistických deportací z Čech a Moravy 1941-1945*, II. díl, Praha 1995 s. 893.

²¹⁸ Adolf Süssner *2. listopadu 1886 Stará Role (okr. Karlovy Vary).

²¹⁹ Adolf S. měl pouze přihlašovací list.

²²⁰ Evidenční kartu má jeho manželka a dcery. Všechny se zachovaly, pokud by tedy i Adolf byl původem žid, předpokládám, že by ji měl také. Zachovat se nemusela. Jeho manželka Helena v evidenční kartě za jeho jméno doplnila, že byl tzv. „árijec“. V přihlašovacím listě mohl tedy úředník prostě automaticky i otce označit za žida! Další skutečností je, že žádným transportem neodjel.

²²¹ V policejní přihlášce vyplněné po válce 1. června 1945.

²²² Sestry to takto uvedly v policejních přihláškách, které vyplnily za války, ale v poválečných už napsaly ČSR!

pana Klepetáře vykonávala, není mi zaznamenáno. Otakar Klepetář měl obchod se smíšeným zbožím, peří, a kožešinami, pravděpodobně pomáhala v jeho obchodě. Tereza měla ve svém vlastnictví jeden starý šicí stroj a jedno staré křeslo. Druhá dcera Heleny Marie byla také švadlenou, ale bez živnosti.²²³ Majetek či finance neměla. Sestry Marie a Tereza byly deportovány transportem Bd 4. září 1942 z Prahy do Terezína, kde válku přežily a byly tam osvobozeny.²²⁴ Helena byla deportována transportem AE 8 z Prahy do Terezína 15. března 1945 k „uzavřenému pracovnímu nasazení“.²²⁵ I ona přežila.²²⁶ 1. června 1945 se přihlásili do podnájem k Františkovi Lípovi v Květuši čp. 49, kde Helena již bydlela.²²⁷ Helena se k židovskému náboženství přihlásila, ale její dvě dcery ne, byly „bez vyznání“. 19. srpna 1945 se přestěhovaly zpět do Karlových Varů č. 6.

Dále zde bydlela rodina Weilova z Horního Slavkova. V Horním Slavkově čp. 213 pobývali do 25. listopadu 1938. Klára Weilová, rozená Löwenbeinová se přistěhovala se svými třemi dětmi, Bedřichem, Arnoškou a Martou. V přihlašovacích listech u Okresního úřadu v Sedlčanech mají všichni zaznamenání, že bydleli od 1. dubna 1939 v Osečanech, zároveň uvedli, že jsou německé národnosti. Klára bydlela v synagoze od 16. května 1939.²²⁸ V této době již byla vdovou, jejím manželem byl Jindřich Weil.²²⁹ Klára vlastnila dům v Horním Slavkově, ale neuvedla číslo popisné, vzhledem k tomu, že v přihlašovacím listu všichni uvedli stejné číslo popisné 213 jako předchozí bydliště, tak se bude s největší pravděpodobností jednat o tento dům. Klára zakoupila pozemky za 1894, 10 RM, ale neuvedla katastrální území. Zařízení pokoje označila za „zcela bezcenný“.²³⁰ Klára se svým mužem měla osm dětí: Bedřicha, Frídu provdanou Epsteinovou, Trudu provdanou Schelischanskyovou, Arnošta, Lyu, Olgu, Ernu a Martu. Její syn Bedřich býval obchodníkem a po přestěhování na Sedlčansko se stal nádeníkem ve firmě Prokop.²³¹ Bedřich do Sedlčan přišel 15. května 1939,²³² v této

---

²²³ Marie uvedla v přihlašovacím listě, že je povoláním švadlenou, ale v evidenční kartě, kterou vyplnila o dva měsíce později, už tuto skutečnost neuvádí. Pokud by toto povolání vykonávala jako živnost, jistě by napsala číslo živnostenského listu, stejně jako její sestra Tereza.

²²⁴ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 901.

²²⁵ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl. „Tímto transportem bylo do Terezína zavlčeno k „uzavřenému pracovnímu nasazení“ 122 vězňů“.

²²⁶ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 1314.

²²⁷ Květuš je dnes část obce Chyžky a patřila do tehdejšího soudního okresu Sedlec.

²²⁸ Klára Weilová má svojí evidenční kartu, ale její děti ne, zároveň jí byla vytvořen přihlašovací list, ale policejní přihlášku nemá. V obou pramenech je zaznamenán datum příchodu do Sedlčan.

²²⁹ Další česká forma tohoto jména je Hynek.

²³⁰ Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 779-782, ka 219. Evidenční karta Klára Weilová.

²³¹ Jako obchodník je označen v policejní přihlášce, ale v přihlašovacím listě jako rolník.

době byl svobodný muž. Pouze Bedřich a jeho mladší sestra Arnoštka měli policejní přihlášky, a všichni po příchodu do Osečan vyplnili přihlašovací listy. V policejních přihláškách sourozenci byli označeni v kolonce státní příslušnosti jako bezdomovci. Arnoštka byla také svobodná a byla pomocnicí v domácnosti. Do Sedlčan přišla jako její bratr 15. května 1939.²³³ Poslední člen rodiny, která do města přišla s matkou,²³⁴ byla Marta Weilová. Arnoštka i Marta se později přestěhovaly do Sedlce,²³⁵ kde každá v jiné domácnosti pracovaly jako hospodyně.²³⁶ Bedřich a Klára z Prahy odjeli transportem Bd 4. září 1942 do Terezína, odkud odjeli transportem Bk 8. září 1942 do Malého Trosince kde zemřeli.²³⁷

V **Pražské ulici čp. 4** bydlela rodina Hochmannova v podnájmu u Růženy Kaufmannové. Růžena Kaufmannová byla vdova a teta Berty Hochmannové. Růžena pravděpodobně neměla žádné děti.²³⁸ V čp. 4 bydlela od roku 1908, předtím od svého narození žila v Petrovicích čp. 39. Dům získala 2. ledna 1908 v nabývací hodnotě 16 000 K. Šalamoun Lurie a Kateřina roz. Lurieová byli jejími rodiči. Růžena byla soukromnicí.²³⁹ Byla také majitelkou tohoto domu o hodnotě 65 000 K, na 85 000 K ho odhadla v přihlášce majetku, svůj pozemek č. 484 – role v Petrovicích odhadla na 4 000 K. Role dostala věnem v roce 1891. Zařízení svého pokoje v Sedlčanech odhadla na 1 500 K a šperky měla v hodnotě 36 Kč. Měla cenné papíry a dluhopisy na 1 000 K, v Městské spořitelně v Sedlčanech 50 000 Kč a v Okresní hospodářské záložně 3 000 K. Naopak 1 000 K dlužila ŽNO v Praze do společné sbírky. Růžena zemřela doma 15. září 1941.

---

²³² Z přihlašovacího listu vyplývá, že do Sedlčan přišel 1. srpna 1939, tedy téměř dva měsíce po matčině příchodu. To je v rozporu s datem v policejní přihlášce. Které datum je správné z dostupných pramenů nelze přesně určit.

²³³ V přihlašovacím listu je ale uvedeno jiné datum, a to 31. května 1939, navíc je připsáno, že se přestěhovala do místní synagogy! Taktéž je to uvedeno u její sestry Marty. Což mě vede k úvaze, že tam pravděpodobně byly s matkou i bratrem.

²³⁴ Tedy 16. května 1939.

²³⁵ Arnoštka se přestěhovala 5. června 1939 a Marta 1. srpna 1939. Obě v Sedlci mají evidenční karty. Více L. Kruchňová, *Židovské obyvatelstvo*.

²³⁶ OÚ Sedlčany, inv.č. 779-782. Marta 19. února 1941 opustila trvalé bydliště v Sedlčanech a přestěhovala se do Plzně. K přestěhování získala povolení od úřadu Zentrale für die jüdische Auswanderung Prag s č. 6055.

²³⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 899.

²³⁸ Jednak žádné neuvedla a za další svůj dům odkázala dvěma neteřím a dvěma synovcům.

²³⁹ Uvedeno v policejní přihlášce z 24. července 1941, v evidenční kartě je poličko pro povolání nevyplněno.

Karel Hochmann se svou rodinou do Sedlčan přestěhoval z Petrovic v dubnu 1923. Jeho rodiči byli obchodník z Počepic (čp. 4) Šalamoun Hochmann²⁴⁰ a Růžena Krásová.²⁴¹ Manželkou Karla byla Berta Luriová, se kterou měl tři děti, Marušku, Jiřinku a Bedřicha. Rodiče Berty Luriové byli obchodník Mojžíš Lurie²⁴² a Vilemína Munková.²⁴³ Manželé měli ještě dva syny, Josefa a Bohumila, kteří žili v zahraničí.²⁴⁴ Bohumil byl vystudovaný lékař, který po válce pracoval ve Všeobecné veřejné nemocnici v Pardubicích-Šanově. Karela s rodinou živil obchod se surovými kůžemi a ložním peřím. Živnostenský list mu vydal okresní úřad v Sedlčanech 6. března 1924 pod číslem 14/2-24. Správu nad jeho podnikáním vykonával matrikář ŽNO Sedlčany. Zařízení bytu odhadl na cenu 3 000 K, šperky na 5 370 Kč a automobil Praga Picollo v hodnotě 1 500 K. Karel měl životní pojistku na 67 480 K, 5 kusů stavebních kupónů za 310 K,²⁴⁵ v hotovosti měl 29 250 K, v Hospodářské záložně v Sedlčanech měl uloženo 55, 60 K, v Městské spořitelně v Sedlčanech 1 175, 20 K a v Městské spořitelně v Praze 110, 48 K. Karlovi dlužil František Pilík ze Sedlčan na daních za rok 1940 3 000 K. O Karlově manželce Bertě se moc nedozvíme, neboť v evidenční kartě ani neuvedla povolání. Vzhledem k tomu, že jejich děti měly věk 15, 13 a 10 let, tak předpokládám, že to byla žena v domácnosti a možná pomáhala svému muži v obchodě, jak bývalo zvykem. Jak jsem již výše uvedla, tak děti Jiřinka a Bedřich byly ve věku školních dětí, jejich starší sestra Marie pracovala jako zemědělská dělnice.²⁴⁶ Celá rodina nastoupila v Praze 4. září 1942 do transportu Bd, a pak dále pokračovali 8. září 1942 do Malého Trosince transportem Bk, kde všichni zahynuli.²⁴⁷

Na **Komenského náměstí č. 46** bydlela Růžena Dejmková v bytě č. 4. Jejími rodiči byli Leopold a Kateřina Steinerovi. V červenci 1941 byla vdovou a soukromnicí. Od roku 1908 bydlela v Sedlčanech, její předchozí bydliště bylo v Kosově Hoře. Růžena byla evangelička.²⁴⁸ Měla dvě děti a z nich jedno zemřelo. Růžena nastoupila

---

²⁴⁰ Rodiče Bernard a Marie Hochmanovi.

²⁴¹ Rodiče Jakub a Františka Krásovi.

²⁴² Rodiče Šalamoun Lurie a Kateřina roz. Luriová.

²⁴³ Rodiče Josef Munk a Anna Steinová.

²⁴⁴ Z dostupných informací není jasné, kolik synům bylo let.

²⁴⁵ Nejistý překlad. „5 *Baulose K 310*“. Z uvedeného nevyplývá zda je hodnota 310 pro jeden kupón nebo pro všech pět kusů.

²⁴⁶ Povolání uvedeno v policejní přihlášce Marie Hochmannové z 24. července 1941.

²⁴⁷ M. KÁRNÝ, Tereziánská pamětní kniha, II. díl, s. 890.

²⁴⁸ Jediný dostupný pramen je policejní přihláška a sčítací operát z roku 1930.

v Praze 4. září 1942 do transportu Bd a 15. října 1942 do transportu Bv do Treblinky, kde zemřela.²⁴⁹

Rodina Chobockých bydlela v ulici **Palackého č. 62**. Karel v tomto domě bydlel od narození a vlastnil ho. Byl otcem rodiny, kterou živil jako nezávislý obchodník dle živnostenského listu č. 9479 z 26. července 1924 vydaným Okresním úřadem v Sedlčanech pod registračním číslem 60/9 24. Svůj dům ocenil na 60 000. Dům měl ve sém vlastnictví od roku 1924, a ještě v roce 1940 na něm bylo břemeno ve výši 40 000 K. Svě šperky měl registrované v Národní bance, jejich hodnotu ale nezmínil. Životní pojištění měl u blíže nespecifikované instituce v Praze v hodnotě 10 000 K, cenné papíry v hodnotě 40 500 K, jednu akcii v hodnotě 200 K u Živnostenské záložny v Sedlčanech a jednu akcii v hodnotě 400 K Obchodního družstva v Plzni. Dále měl v hotovosti 2 000 K a měnových institucích 31 626, 85 K. Také měl pohledávky u svých zákazníků ve výši přibližně 60 000 K. Konkrétně to byli: Josef Bulín z Kamenice čp. 30, Antonín Bulín z Kamenice čp. 7, Josef Pšenička z Podhájí čp. 11, Vaniš Vincenc z Bláhovy Lhoty a Anežka Plachá ze Sedlčan čp. 157. Karel dlužil za zboží ve výši 4 703 K a stavebnímu podnikateli Němečkovi 10 000 K. Karlův švagr, bratr a sestra žili v zahraničí. Karlova manželka byla Olga Justizová, se kterou měl děti Rudolfa a Julii. Olga od října 1924 do prosince 1927 žila v Chomutově. Svě zařízení pokoje odhadla na 10 000 K. V měnových institucích měla uloženo 6 101, 10 K. Do zahraničí odjeli její dva švagři a švagrová. Synovi Rudolfovi bylo v roce 1940 deset let a dceři Julii osm let, obě děti tedy navštěvovaly obecnou školu. Celá rodina nastoupila v Praze 4. září 1942 do transportu Bd, a pak dále pokračovali 8. září 1942 do Malého Trosince transportem Bk, kde celá rodina zahynula.²⁵⁰

Na **náměstí Palackého** v bytovém domě **čp. 75** bydlel Zikmund Kaufman s manželkou Blaženou Vaněčkovou, která byla tzv. árijkou.²⁵¹ Děti neměli. Zikmundovi rodiče byli Mořic Kaufman a Anna Steinová. Zikmund se živil jako nezávislý vožka. Svou živnost získal u Okresního úřadu v Sedlčanech pod č. 1887 od roku 1926 pod registračním číslem I/14-1926. Zikmund vlastnil dům čp. 103 v Sedlčanech a poloviny domů čp. 74 a 75, druhou část měl Oto Klepetář a ocenil je na 80 000 K. Zikmund

²⁴⁹ M. KÁRNÝ, Tereziánská pamětní kniha, II. díl, s. 888.

²⁵⁰ M. Kárný, Tereziánská pamětní kniha, II. díl, s. 891.

²⁵¹ Blažena Vaněčková se narodila 22. prosince 1906.

nastoupil v Praze 4. září 1942 do transportu Bd, a 8. září 1942 odjel do Malého Trosince transportem Bk, kde zemřel.²⁵²

Na **Masarykově náměstí v č. 80** žili Heřmanovi. František Heřman v *bytě č. 1* žil od narození a ode dne sňatku 27. března 1921 s Irmou Spitzerovou, tu s ním byla i ona, později k nim přibyla ještě jejich dcera Hana. Leopold Heřman a Ludmila Wurmová byli jeho rodiči. František podnikal se železem na základě živnostenského oprávnění z 6. prosince 1921 č. 17 987 pod registračním číslem 95/a. Byl vlastníkem domu, v němž bydlel s rodinou, ten ocenil na 195 000 K. Dům koupil 13. listopadu 1928 za 60 000 K. Šperky ocenil na 863 K. Co se týče nehmotného majetku měl životní pojistku na 50 000 K, která byla vydaná dne 1. června 1929 a splatná v roce 1949, cenné papíry v hodnotě 108 500 K, ve skladu zboží měl v hotovosti 89 000 K a měnových institucích 118 231 K. Zikmund měl také několik různých pohledávek za zboží ve výši 27 490 K, dále půjčil Vítězslavovi Zajíčkovvi z Humpolce 8 000 K a Filipovi Duchačovi ze Sedlčan 23 114 K se 6 % úrokem. Jeho švagr s rodinou byl v zahraničí, ale jejich přesné místo pobytu Zikmund neznal. Manželka Irma na místě povolání uvedla, že je manželkou, což by se dalo chápat tak, že je to žena v domácnosti. Kdyby měla skutečně nějaké povolání, jistě by jej uvedla. Hodnotu pokojů ocenila na 80 000 K. Jejich dcera Hana studovala průmyslovou školu, a na podzim roku 1941 se provdala za lékaře Karla Poláčka, 13. listopadu se s ním odstěhovala do Kosovy Hory a byla v domácnosti.²⁵³ František Bamber pracoval pro Fr. Heřmana od 15. listopadu 1929 jako obchodní příručí.²⁵⁴ Rodina měla také služebnou od 1. srpna 1930 Marii Podobovou.²⁵⁵ František a Irma nastoupili v Praze 4. září 1942 do transportu Bd, který je odvezl do Terezína. Z Terezína odjeli 15. prosince 1943 transportem Dr do Osvětimi, kde zemřeli.²⁵⁶

Dalším obyvatelem bytu byl svobodný Dr. Jan Friedner,²⁵⁷ který tu byl přechodně v podnájmu u Františka Heřmana od 28. srpna 1942 do 31. srpna 1942. Jeho předchozím bydlištěm byla Praha 13 v čp. 1059, kam se následně opět vrátil. Viktor a

---

²⁵² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 891.

²⁵³ Nepodařilo se mi zjistit, kdy byl sňatek uskutečněn, matriky oddaných se pro toto období nedochovaly, ať se jedná o Sedlčany či Kosovu Horu.

²⁵⁴ František Bamber se narodil 30. prosince 1907, byl to katolík.

²⁵⁵ Marie Podobová byla narozena 14. listopadu 1908 v Komárovicích, okr. Humpolec. Marie byla katoličkou.

²⁵⁶ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 890.

²⁵⁷ Jan Friedner *2. února 1911 Moravská Ostrava.

Josefína Friednerovi byly rodiče Jana.²⁵⁸ Byl zřízencem neznámo kde. Jan v Praze odjel 11. září 1943 transportem Do do Terezína. 28. září 1944 odjel transportem Ek do Osvětimi, kde zahynul.²⁵⁹

V 2. *bytě* bydleli Štarkovi. Hynek Štark zde bydlel od 1. března 1901. Byl vlastníkem obchodu se střížním zbožím. Hynek s manželkou Annou společně vlastnili byt v domě čp. 80 od 15. října 1935 a v evidenční kartě ho ocenili na 50 000 K, ale v přihlášce k pozemkovému majetku na 70 000 K. Zařízení svého pokoje ohodnotil na 5 000 K a šperky na 320 K. V evidenční kartě Hynek vyplnil kolonku č. 17 hodnotou 62 000 K, ale nekonkretizoval, zda se jedná o životní pojistku, akcie, cenné papíry či jiné. Ještě měl jednu akcii u Živnostenské záložny v Sedlčanech v hodnotě 200 K. Akcie koupil 6. března 1936. Stejně tak u částky 254 000 K, jestli jde o hotovost nebo peníze v měnových institucích. Hynkovi pohledávky činily 12 000 K. Hynek se oženil s Annou Popperovou 2. února 1920. S manželem měli dvě děti Helenu a Růženku. Se sestrami žil jejich nevlastní bratr Karel, kterého měl jeho otec z prvního manželství s Olgou Oppenheimerovou.²⁶⁰ Anna byla žena v domácnosti. Dcera Helena byla také v domácnosti, zařízení svého pokoje odhadla na 110 K a měla 52 470, 85 K v hotovosti nebo v nějaké měnové instituci.²⁶¹ Syn Karel byl dělníkem a přistěhoval se z osady Bohy (součástí obce Rohy u Kralovic) 10. listopadu 1941 zpět do otcova domu. Růžena byla učednicí u pana Zidla na Vysokém Chlumci, kde také bydlela v ulici Čelakovského čp. 43/I.²⁶² Domů se vrátila 29. listopadu 1941. Štarková Marie²⁶³ bydlela přechodně několik dní v roce 1942 u Hynka.²⁶⁴ Byla to žena v domácnosti. Rodina Štarkova nastoupila v Praze do transportu Bd 4. září 1942, kterým se dostali do Terezína. Odtud pak 22. října 1942 pokračovali transportem Bx do Treblinky, kde všichni zahynuli.²⁶⁵ Marie Štarková nastoupila do transportu Bf v Praze 8. září 1942, kterým se dostala do Terezína a pak odjela transportem Eo 6. října 1944 do Osvětimi, kde zemřela.

---

²⁵⁸ Rodné jméno matky není v policejní přihlášce zaznamenáno, ta je také jediným dostupným pramenem.

²⁵⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1241. Viz Dr. Hanuš Friedner.

²⁶⁰ Viz policejní přihláška Karla Starka. Karlovi rodiče měli ještě dvě dcery, Irmu Starkovou *1. června 1904 a Elišku Starkovou *17. července 1910. Obě děvčata s otcem a nevlastní matkou žili již v roce 1930, jak jsem zjistila ze sčítacích operátů.

²⁶¹ Helena stejně jako její otec neuvedla, v jaké formě peníze měla.

²⁶² Od kdy se u něj učila nevím, z policejní přihlášky to vyplývá. Nejspíše v roce 1940, protože to jí bylo 15 let.

²⁶³ Marie Štarková, roz. Löwythová *6. října 1903 Police (okr. Horšovský Týn).

²⁶⁴ Marie tu bydlela od 28. srpna 1942 do 31. srpna 1942, kdy se zase zpět vrátila do Prahy 2, Smečkova ulice č. 32.

²⁶⁵ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 897.

Otakar Klepetář s rodinou a tchánem Mořicem Kaufmanem žil v domě **čp. 84 ve Švehlově ulici**. Do tohoto domu se Oto přistěhoval 5. srpna 1923 z Jistebnice, Malého náměstí čp. 84.²⁶⁶ Syn obchodníka z Jistebnice Ludvíka Klepetáře a Julie Sternové. Oto měl obchod se smíšeným zbožím, peřím a kožešinami. Svou živnost vykonával od 31. března 1924, číslo živnostenského listu bylo I3889 od Okresního úřadu v Sedlčanech, který ho měl zanesený pod registračním číslem 27/a-24. Oto vlastnil polovinu domu čp. 84v hodnotě 75 000 K, druhou měla jeho manželka. Na nemovitost byla zatížena doživotním užívacím právem tchána Mořice Kaufmanna. Polovinu dommu získal postupně smlouvou v roce 1928. Dále jednu čtvrtinu domu čp. 74/75 v hodnotě 40 000 K, kterou získal trhovou smlouvou v roce 1919. Měl šperky v hodnotě 1 178 K, pak automobil Praga Piccolo s protektorátní poznávací značkou PA-50099. Auto zakoupil v roce 1933 a v roce 1940 ho ocenil na 6 000 K. Oto měl životní pojistku u pojišťovny Star v Praze ve výši 52 256, ale neznal její pořizovací cenu. Číslo smlouvy bylo II037333. Ota měl jeden podíl v hodnotě 10 000 K u Společnosti pro obchod obilím v Praze, kde jej měl uložený od 8. srpna 1934, kdy jej zakoupil. Další dva podíly v nominální hodnotě 200 K, které vlastnil od 6. listopadu 1935, byly Obchodního družstva v Plzni. Dále měl 253 000 K v hotovosti či v měnové instituci, opět neuvedl konkrétně. Také půjčil peníze pro podporu podnikání, a to 78 150 K. Manželům Vyternovým z Příčovic, Václavovi a Marii, půjčil v roce 1932 3 000 K, které byly úročeny 6 % a dalšími 6 % z prodlení.²⁶⁷ Dále půjčil 4 000 K neznámo komu z Červeného Hrádku se stejnými úroky.²⁶⁸ Takto byly úročeny i další půjčky. Také uzavřel dlužní úpis na 12 275 Kč za odebrané zboží (ke dni 31. prosince 1933) s Tomášem a Marií Hroníkovými dne 23. března 1934.²⁶⁹ Manželé Josef a Marie Pecholtovi si půjčili od Oty 5 000 K podle trhové smlouvy ze dne 8. dubna 1938.²⁷⁰ Oto

---

²⁶⁶ Oto měl domovskou příslušnost od 1. ledna 1910 v Jistebnici a od 23. června 1938 v Sedlčanech.

²⁶⁷ Manželé se zavázali, že zaplatí veškeré vydání spojené se sepsáním dlužního úpisu a pak jeho následného zrušení a výmazu zástavních práv (do výše 300 K). K zajištění půjčky dali do zástavy svůj dům v Příčovicích čp. 46. Do pozemkové knihy dali zapsat zástavní právo pro Otakara Klepetáře a předcházející pohledávku Okresní hospodářské záložny v Sedlčanech ve výši 13 700 K.

²⁶⁸ Jeho pohledávka byla zapsána v pozemkové knize, protože majitel opět ručil nemovitostí. Rozdíl byl ve výši vedlejších nákladů, které měly být do výše 400 K. Dlužní úpis byl vyhotoven JUDr. Zdeňkem Strádalem 21. října 1932.

²⁶⁹ Manželé se zavázali zaplatit 5 % úrok a další 5 % úrok z prodlení, zároveň dali v zástavu svoji usedlost čp. 37 v Příčovicích a pozemky v Dublovicích, pojištění proti požáru do výše 30 000 K a vedlejšími náklady do výše 1 500 K. Manželé byli zastoupeni sedlčanským advokátem JUDr. Zdeňkem Strádalem.

²⁷⁰ Tato suma byla úročena 5 % úrokem a dalšími 6 % úroky z prodlení a závazkem do výše 500 K vedlejších závazků. Do zástavy dali chalupu čp. 5 v Rudolci, role též v Rudolci, role v Doubravici a role, cesty, louky a pastva v Libíni.

uzavřel sňatek s Františkou roz. Kaufmannovou 5. srpna 1923 v sedlčanské synagoze.²⁷¹ Františka byla dcerou obchodníka ze Sedlčan Mořice Kaufmanna a Anny Steinové. Se svou ženou Františkou měli dvě dcery Alžbětu a Dagmaru. Františka měla též jako její manžel stejné podíly na stejných dvou nemovitostech. Polovinu domu čp. 84 v Sedlčanech v hodnotě 75 000 K převedla postupní smlouvou na svého muže dne 20. ledna 1928.²⁷² Dům zdědila po své matce Anně, která jej zakoupila dne 9. prosince 1909 v ceně 40 000 K.²⁷³ Další je jedna čtvrtina domu čp. 74/75 v hodnotě 40 000 K. Pak byla vlastníkem pozemků v Solopyskách u Sedlčan, jejichž tržní hodnota byla 145 000 K. Pozemky koupila od manželů Josefa a Marie Dvořákových v roce 1936.²⁷⁴ Jednalo se o pozemkové parcely s katastrálními čísly 236 role, 350 role, 358 role, 161/1 role. Hodnotu zařízení svého pokoje označila na 12 000 K. V blíže neurčené měnové instituci uložila 730 366 K. Františka měla zúčastnickou knížku u Okresní hospodářské záložny v Sedlčanech o hodnotě 66 K. V roce 1942 jejich dcera Alžběta vyplnila přihlášku, protože dovršila 15 roků, kde bylo, že byla v domácnosti, respektive neměla žádné povolání. Celá rodina Klepetářova nastoupila v Praze 4. září 1942 do transportu Bz do Terezína. Oto pak nastoupil 29. září 1944 do transportu El a manželka s dcerami do transportu En 4. října 1944, které je odvezli do Osvětimi, kde zahynuli.²⁷⁵

S rodinou bydlel otec Františky Mořic Kaufman, který byl vdovec. Mořic zde bydlel do 25. července 1941, kdy se přestěhoval do podnájmu k A. Jirouškovi v Církvičské čp. 305 v Sedlčanech.²⁷⁶ Jeho rodiči byli Adam Kaufman a Alžběta Vajnerová a měl dvě děti.²⁷⁷ Býval to soukromník. Mořic vlastnil dům a pozemek ve

---

²⁷¹ Mě. muzeum Sedlčany, ka D 564, Výtah z matriky sňatků z 15. června 1927, pořízeným Ottou Pickem, správcem matrik. Obřad vykonal rabin Karel Freund z Votic. Svědci byli Mořic Kaufmann a Emil Feder z Radíče. Ohlášky snoubenců proběhly 14. července, 21. července a 28. července 1923.

²⁷² Ludvík Hlinecký, sedlčanský notář, tuto smlouvu sepsal. Dům čp. 84 Františka zdědila po své matce Anně Kaufmannové. Oto Františce zaplatil 10 000 K jako cenu postupní za převedení poloviny nemovitosti.

²⁷³ Anna Kaufmannová † 27. prosince 1927. Pozůstalá rodina, manžel Mořic, dcera Františka Klepetářová a syn Zikmund, se dohodla, že celé její jmění zdědí Františka a přibližném dědickém poměru je vyplatí, tedy otec 1/4 a sourozenci každý po 3/8. Bratra vyplatila 15 000 K a otcí vydala vkladní knížku České eskomptní banky a úvěrového ústavu v Praze, která byla na matčino jméno s obnosem 11 357, 35 K a zároveň mu poskytla doživotní bezplatný byt a výměnek. Tím došlo ke zřízení otcova věcného břemene na nemovitosti čp. 84. Stav majetku, který získala, po odečtení dluhů činil 48 635, 24 K. Zároveň se zavázala zaplatit veškeré poplatky, které budou s dědickým řízením spojeny. Pozůstalost vyřizoval Ludvík Hlinecký, notář v Sedlčanech.

²⁷⁴ Trhová smlouva uložena v Pozůstalosti manžela v Městském muzeu v Sedlčanech.

²⁷⁵ M. Kárný, Tereziňská pamětní kniha, II. díl, s. 892.

²⁷⁶ Mořic má dvě policejní přihlášky vystavené v jeden den (25.7.1941) a rozcházejí se v informaci, odkud a kdy se Mořic přistěhoval k p. Jirouškovi. Jedna uvádí rok 1892 a to z Chyšek, okr. Milevsko (je škrtnuto datum 24.7.1939) a druhá naopak, že 24.7.1939 se tam přistěhoval ze Švehlovi ul. č. 84 v Sedlčanech.

²⁷⁷ Jedno z dětí je Františka Klepetářová, roz. Kaufmanová.

Zberazi, jehož hodnou odhadl na 200 000 K, dále měl za 800 K různé zařízení pokoje a šperky v hodnotě 215 K. Dále měl 210 021 v hotovosti nebo v měnové instituci, což není jasné, protože informaci nevyznačil. U nejmenovaného rolníka měl pohledávku za 72 000 K.²⁷⁸ Mořic zemřel 29. srpna 1942 oběšením v čp. 305.²⁷⁹

V **Nádražní ulici č. 113** bydlel manželský pár Emil a Emilie Oestreicherovi. Emil se přestěhoval do Sedlčan 1. května 1939 z Teplic Šanova a jeho manželka až později 17. či 19. června 1939.²⁸⁰ V přihlašovacích listech oba uvedli svoje zaměstnání, Emil byl obchodníkem a jeho žena soukromnicí, to už ale neuvedli v evidenční kartě, z čehož se dá usuzovat, že v Sedlčanech tyto zaměstnání nevykonávali. Oba v témže prameni uvedli, že jsou židovského vyznání a židovské národnosti.²⁸¹ Emil vlastnil 5 000 K v dluhopisech města Teplice a v hotovosti 2 500 K. Emilie měla v bytě vybavení za 6 000 K. Dále vlastnila 1 500 K v dluhopisech Golskirchner, 300 K akcií Schudemandel, 1 200 K akcií Strum Falsziegel²⁸² a uložila 1 960 K ve Spořitelně v Sedlčanech. Manželé byli bezdětní. Manželé nastoupili v Praze 4. září 1942 do transportu Bd do Terezína, poté 15. října 1942 odjeli transportem Bv do Treblinky, kde zemřeli.²⁸³

Manželé Lebenhartovi a Ludmila Lebenhartová bydleli v **Tyršově ulici čp. 159**. Bohdan s manželkou a její sestrou bydleli v tomto bytě v podnájmu u pana Josefa Mrskoše. Bohdan bydlel ve Znojmě v Wüllersdorferské ulici čp. 23 od 1. září 1931 do 14. října 1938, do Sedlčan přišel 31. prosince 1938. Šalamoun a Marie Lebenhartovi byli Bohdanovi rodiče. Bohdan se živil jako zvěrolékař. Od 1. listopadu 1907 byl městským zvěrolárem v Sudetech.²⁸⁴ Ve Znojmě vlastnil s manželkou na půl dům v hodnotě 220 000 K, bohužel čp. v dostupných pramenech není, ale dá se předpokládat, že se bude jednat o dům čp. 23. Jeho dalším majetkem byla hotovost 6 200 K a

---

²⁷⁸ V kolonce pohledávek je „*Vorderungen bei Bauer(?)*“. Text je napsán na psacím stroji, je možné, že poslední písmeno je „t“ nebo „h“ a nebo je prostě přeškrtnuté. Pokud by bylo škrtnuté, mohlo by se jednat i o příjmení bližší neurčené osoby, která Mořici Kaufmanovi dlužila předmětnou sumu.

²⁷⁹ Uvedeno v policejní přihlášce.

²⁸⁰ Pro tyto manžele jsou k dispozici evidenční karty a přihlašovací listy. V případě Emila se data odchodu (30.4.1939) a příchodu (1.5.1939) shodují. Ovšem jinak to je u jeho manželky. V přihlašovacím listě má, že Teplice Šanov opustila 1.5.1939 a v Sedlčanech byla 17.2.1939, kde zapisovatel udělal chybu přehmátnutím, protože čísla měsíců jsou římským číslováním a místo VI., zapsal II. Naopak v evidenční kartě se shoduje příchod do Sedlčan, ale odchod z Teplic Šanova datovala 19.6.1939.

²⁸¹ Přihlášení se k židovské národnosti je výjimečné, většina se hlásila k protektorátní, jen pouze přistěhovalí z pohraničí k německé!

²⁸² U dluhopisů a akcií si nejsem jistá čtením, text je částečně rozmazán.

²⁸³ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 895.

²⁸⁴ Bohužel se mi nepodařilo všechno z vyplněné rubriky přečíst. Některé části jsem sice přečetla, ale bez ostatních částí nedávaly smysl.

v Městské spořitelně v Sedlčanech uložil 481, 70 K. Gizela ohodnotila vybavení jejich pokoje na 4 000 K. Gizela a její sestra Ludmila se do Sedlčan přistěhovaly 4. března 1939 ze Znojma Wüllersdorferská ulice čp. 23. Sestra Gizeli zde bydlela od 24. února 1936. Hlásila se k říšské státní příslušnosti. Ludmila byla svobodná soukromnice. Rodiče obou sester byli Jakob a Anna Lebenhartovi. Ludmilin jediný majetek bylo zařízení pokoje v hodnotě 500 K. Jejich bratr Rudolf Lebnhart tehdy žil na Kubě v Havaně. Manželé s Ludmilou odjeli z Prahy 4. září 1942 transportem Bd do Terezína, poté 15. října 1942 odjeli transportem Bv do Treblinky, kde zemřeli.²⁸⁵

V dalším domě v **Tyršově ulici čp. 160** bydleli Elišákoví a Josef Katz. Max Elišák zde bydlel se svými dvěma dcerami, Vlastou a Zdeňkou. Maxovi rodiče byli Jakub Elišák a Růžena Natanová. Max byl vdovec po manželce Olze Friedové. Do domu čp. 160 se přistěhoval v srpnu 1921, jeho předchozí bydliště byla v čp. 176 od 10. prosince 1878 do 1889 a čp. 169 od roku 1889 do 1921. Max se živil jako soukromý podnikatel. Dům čp. 160 koupil v roce 1916 za 28 500 K a v roce 1940 dům ocenil na 150 000 K. Dům čp. 169 se zahradou vlastnil s bratrem Josefem od roku 1906, každý z nich jednu polovinu, kterou odhadl na 125 000 K. Další jeho majetek tvořilo vybavení pokojů za 9 000 K, balíček šperků v odhadované ceně 9 832 K, který uložil v Městské spořitelně v Sedlčanech, automobil Tatra 57 s protektorátní SPZ 60451 o hodnotě 12 000 K, dále to byly vojenské a železniční dluhopisy kursovní hodnoty 50 230 K²⁸⁶ a 425 000 K v hotovosti či v měnových institucích.²⁸⁷ Max dlužil část daní a také pražskou náboženskou daň, jejichž výše mu nebyla známá. Jeho dcera Anna s manželem Otou Dušákem a jejich dítětem odcestovali do Palestiny. Sestry se s rodiči přestěhovali ze Sedlčan čp. 169 do tohoto domu v srpnu 1921. Sestry Vlasta a Zdeňka byly v roce 1940 v domácnosti svého otce.²⁸⁸ Obě vlastnily nějaké šperky, z dostupných pramenů není jasné jaké, ale odkazují se na otcovu evidenční kartu, kde pravděpodobně on uvedl hodnotu i za své dcery, protože je společně uložili na jeho účet. Zdeňka měla v hotovosti či v měnové instituci uloženo 21 500 K. Její sestra měla životní pojištění u pojišťovny Fénix, které bylo uzavřeno v roce 1934, splatné bylo v roce 1943 ve výši 7 845 K, a dále měla hotovost či sumu uloženou v měnové instituci ve výši 42 500 K. Otec s dcerami odjeli z Prahy 4. září 1942 transportem Bd do Terezína. Dcery 8. září

²⁸⁵ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 893.

²⁸⁶ Nejistý překlad. „Unifikation über Wehranleihe, Eisenbahnschuld in Baulose, Kurtswert: K 50 230“.

²⁸⁷ Majitel neuvedl tuto informaci.

²⁸⁸ V evidenčních kartách uvedly, že jsou v domácnosti u otce a v policejních přihláškách je jejich povolání hospodyňka.

1942 nastoupily do transportu Bk, který je odvezl do Malého Trosince, kde zahynuly.²⁸⁹ Otec Max pak nastoupil 22. října 1942 do transportu Bx do Treblinky, kde zahynul.²⁹⁰

Z policejní přihlášky se dozvídáme, že se 28. srpna 1942 přistěhoval do Sedlčan Ing. Josef Katz. Josefovi rodiče byli Eduard Katz a Anna Massareková. Jeho manželkou byla Olga Maierová.²⁹¹ Manželé se přistěhovali z Prahy 8, Střeleckého náměstí čp. 746. Josef byl zaměstnanec, jak píše v přihlášce, ale neupřesnil kde.

V **Pražské ulici č. 169** bydlela druhá rodina Elišákových, respektive mladší bratr Maxe Elišáka Josef s rodinou.²⁹² Josef bydlel od 1879–1889 v Sedlčanech čp. 176, od roku 1889 bydlel v čp. 169. Živil se jako nezávislý obchodník. Jeho majetkem byla polovina domu čp. 169 s polovinou zahrady v hodnotě 125 000 K. Dům se zahradnou získali s bratrem Maxem v roce 1906. Vybavení pokojů odhadl na 8 000 K²⁹³ a šperky o hodnotě 8 665 K. K jeho dalšímu majetku patřilo 62 754 K v životní pojistce a cenných papírech, jeden podíl Živnostenské záložny v Sedlčanech v hodnotě 100 K zakoupený v roce 1914 a 284 946 K v hotovosti či měnových institucích.²⁹⁴ Josef se oženil se Selmou Friedovou, se kterou měl syna Františka. Manželka byla ženou v domácnosti. Majetek žádný neměla. Jejich syn František vystudoval práva, ale v roce 1940 musel pracovat jako zemědělský dělník, konkrétně pracoval v osadě Bohy (která je součástí obce Rohy u Kralovic). Ještě 7. října 1938 měl trvalé bydliště v Mostě,²⁹⁵ a od 10. listopadu 1941 bydlel u rodičů.²⁹⁶ Rodiče se synem nastoupili v Praze 4. září 1942 do transportu Bd do Terezína. Následně byli posláni transportem Bk 8. září 1942 do Malého Trosince, kde zemřeli.²⁹⁷

Ema Wolfová bydlela ve **Svatotrojské ulici v čp. 183**. Ema pocházela z Prahy a přistěhovala 17. srpna 1938 do Břekovy Lhoty u Sedlčan, odkud se 10. prosince 1938

²⁸⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 888.

²⁹⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 888.

²⁹¹ Olga Maierová narozená 17. května 1909. V policejní přihlášce jejího manžela bylo její jméno i s daty narození přeškrtnáno. Důvod je mi není jasný, ale předpokládám pravdivost uvedeného.

²⁹² Jména rodičů viz výše.

²⁹³ Vybavení pokojů napsal i za manželku, která ve své evidenční kartě na to odkazuje.

²⁹⁴ V kolonce č. 17, kde židé uváděli svůj další majetek, jako byla životní pojistka, akcie a cenné papíry. Zde Josef škrtnul akcie a ostatní ne, proto se domnívám, že napsaná suma je celková hodnota obojího. V následující kolonce č. 18 měli židé zapsat sumy, které mají v hotovosti a které mají naopak uloženy v měnových institucích, ale ani tady Josef Elišák neupřesnil, v jaké formě peníze měl.

²⁹⁵ Přihlašovací list. SOkA Příbram, Okresní úřad Příbram, Policejní evidence obyvatel 1939-1945.

²⁹⁶ V době od 7.10.1938 do 10. 11.1941 není z dostupných pramenů známo, kde byl. Jeho rodiče v evidenčních kartách vyplněných 24. července 1940 uvádí, že pracoval v osadě Bohy jako dělník, což ve své policejní přihlášce také uvedl, ale není tam od kdy. Lze se tedy domnívat, že v tuto dobu trvale pobýval v osadě Bohy.

²⁹⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 888.

odstěhovala do tohoto domu v Sedlčanech. Živila se jako úřednice ale v roce 1940 pobírala měsíčně invalidní důchod 451 K.²⁹⁸ Žádný majetek nevlastnila. Její mladší bratr Evžen Wolf žil v Americe – Cleveland, stát Ohio.²⁹⁹

Na **Novém městě v čp. 231** bydleli manželé Eduard a Marie³⁰⁰ Blochovi. Rodiče Eduarda byli Mořic Bloch a Tereza Roubíčková. Se svou arijskou manželkou Marií měl tři děti, které v roce 1940 byly dospělé. Od roku 1919 bydlel Eduard v Sedlčanech v čp. 231, od vystěhování dne 14. července 1943 v Heřmaničkách čp. 32 u Rudolfy Kolářové³⁰¹ a znovu od 4. srpna 1945 na Novém Městě čp. 231. Eduard pracoval jako obchodník se smíšeným zbožím, zemědělskými výrobky, peřím a kůžemi na základě živnostenského listu č. 26096/1922 vydaným Okresním úřadem v Sedlčanech pod registračním číslem 52/a ze dne 22. června 1922. Eduard vlastnil dům čp. 231 o hodnotě 60 000 K s plochou 500 m², jehož kupní cena podle tržové smlouvy z 6. února 1919 byla 24 500 K. Jeho vybavení pokoje mělo hodnotu 2 000 K. Eduardův švagr Oto Polák pobýval tou dobou v zahraničí, ale neznámo kde. Mariini rodiče se jmenovali Jan Pára a Tereza Výborná. Eduard v Praze nastoupil 15. března 1945 do transportu AE 8, který ho odvezl do Terezína k „uzavřenému pracovnímu nasazení“, kde byl osvobozen.³⁰² V Terezíně se po dlouhé době shledal se svými dětmi. Dne 29. října 1952 Eduard zemřel v Sedlčanech. Necelý rok po smrti manžela Marie odešla do Sázavy čp. 134 (okr. Kutná Hora).³⁰³

Marie Beranová bydlela v **Palackého ulici čp. 401**. Eduard Bloch a Tereza Poláková byli jejími rodiči. Její manžel Karel Beran byl úředníkem.³⁰⁴ Marie byla ženou v domácnosti. Manželům se narodil jediný syn Karel. Se svým manželem žila v Kolíně n. Labem ve Stitargasse, od 1. srpna 1929 v Táborské ulici č. 401 v Sedlčanech, poté od 19. září 1943 v Kosově Hoře čp. 1, od 24. listopadu 1944 bydlela v Praze 11 čp. 1201, sem se přestěhovala za prací a 3. května 1945 bydlela znovu v Kosově Hoře. V jejím

---

²⁹⁸ Nejisté čtení.

²⁹⁹ Jediný pramen, který nás o jejím pobytu informuje, je evidenční karta s fotografií.

³⁰⁰ Marie Blochová, roz. Párová *21. srpna 1889 Libodřice (okr. Kolín).

³⁰¹ SOkA Příbram, Okresní úřad Příbram, Policejní evidence obyvatel 1939-1945. V policejní přihlášce sepsané dne 14.7.1943 je uvedeno, že se Eduard přestěhoval do Heřmaniček čp. 32, ale z další ze dne 20.8.1945 je jako předchozí bydliště Arnoštovice čp. 32. Je možné, že se přestěhoval, ale je zvláštní, že je to stejné číslo popisné. Rozhodla jsem se uvést Heřmaničky, protože na této přihlášce je i podepsán majitel, předpokládám, že si paní zkontrolovala údaje.

³⁰² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1313.

³⁰³ SOkA Příbram, Okresní úřad Příbram, Policejní evidence obyvatel 1939-1945. K dispozici je pouze policejní přihláška vytvořená po válce. Po válce dům č. 231 vlastnil Ota Bloch z Krásné Hory.

³⁰⁴ Karel Beran *20. července 1909 Sedlčany.

vlastnictví bylo vybavení pokoje v hodnotě 6 000 K, podíl vlastnictví na osobním voze ve výši 2 000 K (protektorátní státní poznávací značka PA-50271), obchodní podíl na domě čp. 438 v Sedlčanech ve výši 25 000 K a s manželem měla na půl dům čp. 401.³⁰⁵ Příbuzný Oto Polák žil v zahraničí neznámo kde, z evidenční karty není jasné, jaký příbuzenský vztah měli. Marie odjela 31. ledna 1945 z Prahy do Terezína transportem AE 1 k „uzavřenému pracovnímu nasazení“, kde byla osvobozena 13. května 1945. Vězněná byla už od 24. listopadu 1944. Její manžel Karel byl také vězněn od 2. ledna 1945 do 13. května 1945.³⁰⁶ Po válce zůstali bez prostředků a nemohli tak uživit svého syna Karla. Proto se rozhodli v listopadu 1945 požádat o jednorázovou výpomoc na nezaopatřené dítě. To potvrdil Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po obětech nacismu, pobočka v Sedlčanech, jejíž byli členy a MNV v Sedlčanech. Karel po válce měl kamenický závod v Sedlčanech a Marie byla nadále v domácnosti a starala se o syna.³⁰⁷

V **Palackého ulici** byl další dům, který obývali židé, byla to rodina Metzgerova v **čp. 43/304**. Gustav Metzger zde žil se svou manželkou Kamilou a dvěma syny, Františkem a Bohumilem a Františkovou manželkou Annou Wienerovou. Hynek a Kateřina Metzgerovi byli rodiče Gustava. Všichni obyvatelé shodně včetně přivdané Anny uvedli své trvalé bydliště Velký Ježov v okrese Tábor.³⁰⁸ Gustav s rodinou bydlel od roku 1912 do 1920 v Zábřehu na Moravě a od 15. ledna 1920 v tomto domě v Sedlčanech. Od 26. října 1940 se Gustav s manželkou Annou přestěhovali do Milevska, do ul. Klášterní čp. 178.³⁰⁹ Gustav byl obchodník a výrobce likérů v Sedlčanech. Živnostenský list mu byl vydán Okresním úřadem v Sedlčanech dne 14. října 1929 s č. 8710-29-15-M-1810. Se svou manželkou společně vlastnili domy čp. 43 a 304, které měly hodnotu 250 000 K bez továrního zařízení, v přihláškách majetku uvedli hodnotu 280 000 K. Manželé domy získali 12. září 1928. Na domech bylo břemeno v hodnotě 150 000 K, to byla pravděpodobně hypotéka manželů. Také se ženou vlastnili šperky v hodnotě 642, 80 K a osobní automobil Tatra 4/12 (protektorátní

---

³⁰⁵ V evidenční kartě tuto skutečnost neuvedla, ale v policejní přihlášce jsou oba manželé podepsaní v řádku majitel domu a za svým podpisem mají doplněno „1/2“.

³⁰⁶ Městské muzeum, D 562.

³⁰⁷ Tamtéž.

³⁰⁸ Tato informace je zapsána v evidenčních kartách, ty jsou pro Gustava, Kamilu, Františka a Annu, Bohumil se zpět k rodičům přistěhoval až v roce 1942, proto kartu zde nemá.

³⁰⁹ OÚ Sedlčany, inv.č. 779-782, ka č. 219. Tuto skutečnost Gustav oznámil okresnímu úřadu v Sedlčanech písemně dne 30. října 1940.

státní poznávací značka č. 60254).³¹⁰ Gustavovým dalším majetkem bylo 20 000 K, které měl v pojišťovně Slavia v Praze, mohlo se jednat o životní pojistku, pak obchodní pohledávky ve výši 56 670 K a v Sudetech měl za pohledávky 32 000. Zároveň z podnikání s manželkou celkem dlužil 185 000 K Okresní hospodářské záložně a za aktuální (běžící) faktury. Manželka Kamila byla také obchodnicí, vedla obchod společně s manželem. Zařízení pokojů, které vlastnila, odhadla na 20 000 K. Druhý syn Gustava a Kamily Bohumil byl svobodný a byl to manipulát,³¹¹ jeho trvalé bydliště bylo u otce a přechodné v Sezimově Ústí čp. 417/a.³¹² Ještě s rodinou bydlel dědeček Bohumila a Františka Mořic Weiner. Mořic žil do roku 1925 v Milevsku, v Klášterní ulici čp. 64 a pak se 15. března 1925 přestěhoval do Sedlčan. Mořic byl nemajetný vdovec a výměnkář u dcery Kamily a jejího manžela. Jeho žena se jmenovala Anna Finková a rodiče Leopold a Loty Weinerovi. Nějaký jeho příbuzný byl v USA.³¹³ Rodiče s mladším synem Bohumilem nastoupili v Praze 4. září 1942 do transportu Bd do Terezína, odkud byli 8. září 1942 posláni transportem Bk do Malého Trosince, kde zahynuli.³¹⁴ Mořic odjel také transportem Bd do Terezína, kde zemřel 28. října 1942 na marasmus.^{315 316}

Prvorozený syn František byl obchodní vedoucí od roku 1930 v podniku svého otce, ale již v létě 1942 pracoval jako dělník.³¹⁷ V Sedlčanech bydlel od roku 1920, ale po roce 1940 se přestěhoval se manželkou do Milevska, do Týnské ulice čp. 65, 29. srpna se znovu objevil u otce a odchází záhy posledního srpna 1942 zpět do Milevska. Sám osobně nic nevlastnil. Jeho švagr, respektive bratr manželky Viktor Wiener bydlel v Bratislavě na Slovensku. Jeho žena Anna byla švadlenou od roku 1935 do 1938 a to v Teplicích-Šanově a také v Praze. Anna vlastnila vybavení pokojů za 10 000 K. Také půjčila firmě Adolf Rindler a syn 26 700 K, které poptávala u svého tchána Gustava. Mladí manželé nastoupili 12. listopadu 1942 do transportu Bz z Tábora

---

³¹⁰ Číslo SPZ napsal v policejní přihlášce bez předcházejících dvou písmen. Vzhledem k tomu, že žil i na Moravě, tak si netroufám odhadovat, zda měl „PA“ či „PB“.

³¹¹ Pravděpodobně tuto funkci vykonával v otcově podniku. To už v policejní přihlášce není.

³¹² Jediný pramen, kde se dozvídáme podrobnější informace, jsou policejní přihlášky, ze kterých vyplývá, že Bohumil často cestoval mezi trvalým a přechodným bydlištěm.

³¹³ Mořic do rubriky „příbuzní v zahraničí“ vyplnil pouze takto: „in Amerika“.

³¹⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 894.

³¹⁵ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 899.

³¹⁶ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

³¹⁷ Tuto informaci poskytly policejní přihlášky.

do Terezína. Z Terezína společně odjeli 23. ledna 1943 transportem Cr do Osvětimi, kde zemřeli.³¹⁸

5.2.2 Kosova Hora

V Kosově Hoře před deportacemi bydleli ještě Eliška Poláčková³¹⁹ a rodina Šmolková, neboť jejich poslední bydliště před deportacemi byla Kosova Hora. Rodinu Šmolkových tvořili Jaroslav Šmolka,³²⁰ Emilie Šmolková,³²¹ Ota Šmolka³²² a Karel Šmolka.³²³ K těmto osobám se ale nedochovaly evidenční karty, pokud byly pořízeny, ani jiné relevantní prameny, proto nevím, kde bydleli.

V Kosově Hoře **čp. 34** bydleli Kaufmannovi. Adolf Kaufmann s manželkou Marií a dcerou Miluškou. Rodiče Adolfa byli Marek a Marie Kaufmannovi. Manželé bydleli od 1. března 1931 do 1. července 1937 ve Struhařově čp. 4 u Benešova a od 1. července 1937 v Kosově Hoře.³²⁴ Adolf byl vyučený obchodník, ale v roce 1940 byl dělníkem. Jeho podnik byl pod správou treuhändera, možná to byl Karel Stern, který má na policejní kartě své razítko.³²⁵ Marie byla v domácnosti. Rodiče Milušky vlastnili pouze vybavení pokoje v hodnotě 2 000 K. Adolfova sestra Anna Kaufmannová a bratr Julius Kaufmann byli v zahraničí.³²⁶ Dcera Miluška se přistěhovala 1. června 1937 ze Struhařova z čp. 4 (okr. Benešov) a byla s maminkou v domácnosti. 2. listopadu 1942 všichni odešli do Tábora, kde o 10 dní později nastoupili do transportu Bz do Terezína.³²⁷ Odtud pak byli přepraveni transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zahynuli.³²⁸

---

³¹⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1006.

³¹⁹ Eliška Poláčková, která odjela transportem se narodila 10. září 1889 dle holocaust.cz. Ale bydliště jsem zjistila pro starší Elišku Poláčkovou *19. dubna 1866 Kosova Hora (dle sčítání lidu 1930), která žila v čp. 120 a měla hostinec. Provdala se v říjnu 1897 a ovdovělá 9. července 1911. Transportem tedy spíše odjela dcera, u níž ale nevím poslední místo bydliště ani osobní stav.

³²⁰ Jaroslav Šmolka *2. srpna 1880.

³²¹ Emilie Šmolková *1. července 1891.

³²² Oto Šmolka *9. srpna 1912.

³²³ Karel Šmolka *19. prosince 1928.

³²⁴ V evidenční kartě Adolfa, kterou vyplnil osobně, je datum příchodu do Kosovy Hory 1.7.1937. Naopak v policejní přihlášce, kterou vyplňoval příslušný úředník na psacím stroji, je 1.6.1937. Právě na psacím stroji mohl úředník udělat chybu.

³²⁵ Policejní přihláška ze srpna 1941. V kolonce podpisu majitele domu je umístěno fialové razítko „*Treuhänder-Zplnomocněný správce*“ a pod tím fialové razítko „*Karel Stern obchod koloniální a [?] Kosova Hora*“.

³²⁶ Adolf nevedl, kde se jeho sourozenci nachází.

³²⁷ Datum odchodu do Tábora je zaznamenán v policejní přihlášce dcery Milušky.

³²⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

Karel Stern s rodinou bydlel v **čp. 40**. Karel se přistěhoval v roce 1913, předtím bydlel v Libáni. Povoláním byl nezávislý obchodník, na základě živnostenského listu vydaného 10. ledna 1922 Okresním úřadem v Sedlčanech s číslem 79/22. Jeho manželka Marie mu v obchodě pomáhala. Manželé vlastnili dům čp. 39, který měl hodnotu 60 000 K. Dům získala Karlova manželka věnem v roce 1925. Vybavení pokojů měl v hodnotě 3 000 K. Dále manželé měli šperky za 450 K. Dalším Karlovým majetkem bylo 8 675 K, které měl uložené v Živnostenské záložně, hotovost ve výši 140 811, 65 K, která se denně měnila dle výnosů z obchodu. U Josefa Kauckého, majitele domu, měl dluhopis na 2 550 K a za nájemné podle nájemní smlouvy nastrádal 100 000 K. Mariina sestra Anna Poláčková, roz. Wienerová žila v USA v Chicagu. Jejich syn pracoval jako pomocník v obchodě a dostával měsíčně 1 000 K.³²⁹ Jiří měl uložených 18 000 K.³³⁰ Marie se synem Jiřím nastoupila v Táboře do transportu Bz do Terezína. Oba pak společně odjeli transportem Cs 26. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřeli.³³¹

V dalším domě **čp. 41** bydleli manželé Klepetářovi, Anna Steindlerová a Irma a Hana Herschmannovi. Vítězslav bydlel od narození v Kosově Hoře čp. 37, ale 1. července 1939 se přestěhoval do Kosovy Hory čp. 41, jehož vlastníkem byl Julius Klepetář. Zikmund a Tereza Klepetářovi byli jeho rodiči. Vítězslav s manželkou konvertovali v roce 1938 k římsko-katolické víře. Byl to soukromník, který vlastnil dům čp. 37 v Kosově Hoře v hodnotě 100 000 K a pozemek v Kosově Hoře o hodnotě 4 000 K³³². Tento dům s katastrálním č. 35 získal od svého otce dne 27. června 1925 v hodnotě 50 000 K. Pozemky tvořila role s kat. č. 326 a 343, které získal 19. července 1938 od bratrů Emila a Julia. Šperky, které měl ve vlastnictví, měly hodnotu 628 K. Dalším jeho majetkem byly cenné papíry, jejichž nominální hodnota byla 100 000 K a reálná hodnota 53 000 K, životní pojištění ve výši 29 430 K, pak jeden podíl u Společnosti pro obchod s obilím, společnost s r. o.³³³ ve výši 10 000 K zakoupený v roce 1934 a u Obchodního družstva Plzeň 2 podíly v celkové výši 400 K zakoupené v roce 1935. Vítězslav měl také obchodní pohledávky ve výši 26 893 K a v Živnostenské záložně v Sedlčanech 22 423 K. Vítězslav měl příbuzného Emila

---

³²⁹ Jiří své povolání nazval „*Commis als Sohn*“.

³³⁰ Weisengeld ?

³³¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

³³² V evidenční kartě není uvedeno, o který pozemek jde, ale pravděpodobně to bude ten, na kterém je dům čp. 37, který vlastní.

³³³ Společnost pro obchod obilím, společnost s r. o., Praha I, Celetná čp. 33.

Klepetáře, který žil od roku 1900 v Záhřebu v Chorvatsku. Jeho manželka Ludmila bydlela od sňatku s Vítězslavem v roce 1912 v čp. 37 a pak se společně odstěhovali do čp. 41. Ludmila pomáhala svému manželovi v soukromých obchodech a zároveň byla v domácnosti. Ludmila vlastnila pouze vybavení pokojů v hodnotě 4 500 K. Její dva bratři žili v zahraničí, neznámo kde. Manželé Klepetářovi odjeli transportem Bz 12. listopadu 1942 do Terezína. Z Terezína pokračovali transportem Dm 6. září 1943 do Osvětimi, kde zahynuli.³³⁴

Anna Steindlerová byla svobodná soukromnice. Anna vlastnila cenné papíry v hodnotě 5 100 K a v Hospodářské záložně v Sedlčanech měla uloženo 15 000 K. Její sestry Amálie Schwarzová, roz. Steindlerová od roku 1907 a Karolína Přenosilová, roz. Steindlerová od 1919 žily v USA. Anna nastoupila v Praze do transportu Bf 8. září 1942 do Terezína a následně 22. září 1942 byla poslána do Malého Trosince, kde zemřela.³³⁵

Dalšími, kdo zde bydlely v podnájmu, byla matka s dcerou, Irma s Hanou Herschmannovou. Irma byla vdova po Františkovi Herschmannovi. Do Kosovy Hory se s dcerou přistěhovaly 23. března 1942 z Benešova, Mračské ulice čp. 266. Irminy rodiče byli Ludvík Lampl a Jindřiška Popperová. Obě dvě byly nemajetné a v domácnosti.³³⁶ Irma s dcerou Hanou nastoupily do transportu Bd v Praze, který směřoval do Terezína, odtud pak pokračovali transportem Bk 8. září 1942 do Malého Trosince, kde zahynuly.³³⁷

Emil Poláček bydlel se svou manželkou Olgou ve svém domě **čp. 45**. Josef a Františka Poláčkovi byli Emilovi rodiče. Olga a Emil spolu měli dva syny, Karla a Julia. Syn Julius studoval Československou akademii obchodní v Praze po jeden rok.³³⁸ Julius emigroval z ČSR 27. listopadu 1939 a bojoval v anglické armádě. Po válce se přestěhoval do Izraele. Karel byl lékařem a válku nepřežil. Měl za ženu Hanu roz. Heřmanovou ze Sedlčan. Hana přežila pochod smrti, onemocněla skvrnitým tyfem a nakonec byla osvobozena v Bergen Belzenu. Během věznění v Terezíně se seznámila s novou přítelkyní Věrou Steinovou z Žatecka. Po válce se provdala za jejího bratra a

---

³³⁴ M. Kárný, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 1004.

³³⁵ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 910.

³³⁶ Pro obě židovky jsou k dispozici policejní přihlášky, ale nejsou evidenční karty.

³³⁷ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 890.

³³⁸ Městské muzeum Sedlčany, D 564, Pozůstalost Emila Poláčka.

společně se přestěhovali do Izraele.³³⁹ Emil Poláček měl obchod se střížním zbožím.³⁴⁰ Svůj dům čp. 45 odhadl na hodnotu 180 000 K, který nabyl 18. července 1921 v hodnotě 200 000 K. K domu s parcelní č. 33 patřila přilehlá zahrada a dvůr s parcelním č. 1120. Své zařízení pokoje Emil ocenil na 6 000 K a šperky na 6 290 K. Společným majetkem manželů bylo 300 000 K, což mohla být životní pojistka, akcie, cenné papíry či jiné, to bohužel Emil přesně neuvedl. 343 505 K měli buď v hotovosti nebo v měnové instituci, opět nespecifikoval.³⁴¹ Manželé nastoupili do transportu Bz v Táboře 12. listopadu 1942, který je odvezl do Terezína. Odtud byli posláni až 12. října 1944 transportem Eq do Osvětimi, kde zahynuli.³⁴²

Další rodina Poláčková bydlela v **čp. 100**. Arnošt bydlel od narození s rodiči, Adolfem a Eliškou Poláčkovými, v čp. 120.³⁴³ Od roku 1935 bydlel v čp. 100. Svým povoláním byl obchodník, na základě živnostenského listu od 24. dubna 1934, vydaným Okresním úřadem v Sedlčanech. Arnošt se svou manželkou vlastnili každý polovinu domu čp. 100 v hodnotě 25 000 K, pole v hodnotě 3 000 K (4 míry), zařízení pokoje za 2 000 K a 14 000 K v hotovosti či v měnové instituci, kterou neuvedli. Manželka Klára bydlela v tomto domě od roku 1936. Jako manželka pomáhala v obchodech manželovi. Manželé měli jediné dítě Alenku. Poláčkovi také nastoupili v Táboře 12. listopadu 1942 do transportu Bz do Terezína. 6. října 1944 pak byli posláni transportem Eo do Osvětimi, kde zahynuli.³⁴⁴

V Kosově Hoře **čp. 103** bydlely v podnájmu u Václava Čermáka sestry Eislerovy.³⁴⁵ Obě byly svobodné ženy v domácnosti. Do Sedlčan se přestěhovaly 24. dubna 1936 z Kosobud čp. 15, kde bydlely v podnájmu u švagra Karla Hniličky. Karel Hnilička si vzal 6. prosince 1925 jejich sestru Bertu.³⁴⁶ Dvojčata, jak zaznamenal do sčítacího archu úředník, byla slabomyslná a obě neuměla číst ani psát. Totéž jim lékař zapsal do ohledacího listu v Terezíně.³⁴⁷ Robert a Františka Eislerovy byli jejich

---

³³⁹ B. MOULÍKOVÁ, *Židé*, s. 21.

³⁴⁰ B. MOULÍKOVÁ, *Dějiny*, s. 49. Dle soupisu židovských podniků ze 7. července 1939.

³⁴¹ Částky vypsaly pouze Emil a jeho manželka v evidenční kartě odkazovala na manželovu kartu.

³⁴² M. Kárný, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 1007.

³⁴³ Eliška Poláčková *19. dubna 1866 Kosova Hora (dle sčítání lidu 1930), která žila v čp. 120 a provozovala hostinec. Provdala se v říjnu 1897 a ovdověla 9. července 1911.

³⁴⁴ M. Kárný, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 1007.

³⁴⁵ Ve sčítání má rodiště ve Vilasově Lhotě.

³⁴⁶ Karel Hnilička *2. srpna 1858, židovského náboženství, a obchodník se smíšeným zbožím, Berta Hniličková, roz. Eislerová *12. prosince 1870 Tisov (okr. Tábor).

³⁴⁷ NA, Židovské matriky, Ohledací list. V ohledacím listě je zapsaná nemoc „idiotství“.

rodiči.³⁴⁸ Sestry 12. listopadu 1942 v Táboře nastoupily do transportu Bz, který je odvezl do Terezína, kde 27. ledna 1943 zemřely stářím, Žofie v půl osmé ráno a o dvě hodiny později její sestra.³⁴⁹

Sourozenci Lovosičtí bydleli od svého narození v domě čp. 115. Jeho majitelkou byla od roku 1924 Emilie Lovosická, která jej zdědila. Dům měl tehdy hodnotu 30 000 K. Sourozenci byli svobodní, jejich rodiči byli Josef a Evženie Lovosický. Osvald byl obchodníkem s lůžkovým peřím a kožešinami. Okresní úřad v Sedlčanech mu vydal 19. dubna 1925 živnostenské oprávnění č. 6390 pod registračním č. 8/a 25. Osvald měl vklady v Živnostenské bance v Praze ve výši 4 656, 15 K, v Živnostenské záložně v Sedlčanech měl uloženo 1 055 K a 16 250 K.³⁵⁰ Ještě měl další majetek v akciích a cenných papírech.³⁵¹ Půjčil dvě sumy peněz s 6 % úrokem svým zákazníkům, a to 285 K Karlu Krafovi a 161, 10 K Janovi a Elišce Dalihovým z Klimětic. Sestra Olga byla v domácnosti, a vlastnila šperky v hodnotě 1 320 K. Jejím dalším majetkem byly vklady v České spořitelně v Praze ve výši 22 514, 25 K, v Záložně v Sedlčanech měla vklad 6 178, 50 K, v Městské spořitelně v Sedlčanech též vklad 256, 15 K a 14 000 pravděpodobně v hotovosti.³⁵² Druhá sestra Emilie měla obchod se smíšeným zbožím. Její živnostenský list byl vydán 28. prosince 1918 s č. 49432 pod registračním č. 17a 1918. Vlastnila dům, v němž se sourozenci bydlela. Tento dům odhadla na hodnotu 60 000 K, v něm bylo její vybavení pokoje v hodnotě 4 000 K. Emilie měla vklady v České spořitelně v Praze 21 733, 95 K, v Hospodářské záložně v Sedlčanech 355, 60 K a 10 000 K.³⁵³ Její zákazníci jí dlužili 12 049 K. Osvald a Emilie odjeli z Tábora do Terezína transportem Bz 12. listopadu 1942.³⁵⁴ Emilie zemřela v Terezíně 15. ledna 1943 na selhání srdce.³⁵⁵ Osvald byl poslán 20. ledna 1943 transportem Cq do Osvětimi, kde zemřel.³⁵⁶

---

³⁴⁸ Julie má pouze policejní přihlášku, proč není evidenční karta, nevím. Proto o ní je mi známo tak málo.

³⁴⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1002.

³⁵⁰ Suma 16 250 K mohl mít v hotovosti, protože v této rubrice uvedl další dvě sumy, které specifikoval, kde jsou uloženy, u této ne. V této rubrice doplňovali hodnoty, které mají v hotovosti a které v měnových institucích.

³⁵¹ Nepodařilo se mi přečíst zkratky u jednotlivých částek, které identifikují o jaký druh majetku jde.

³⁵² Tuto sumu mohla mít v hotovosti, stejně jako její bratr, protože v této rubrice uvedla další tři sumy, které specifikovala, kde jsou uloženy, u této ne.

³⁵³ Tuto sumu mohla mít také v hotovosti jako její sourozenci, protože v této rubrice uvedla další dvě sumy, které specifikovala, kde jsou uloženy, u této ne.

³⁵⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

³⁵⁵ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

³⁵⁶ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

V **čp. 117** bydlely sestry Oppenheimerovy. Sestry bydlely v tomto domě po rodičích od narození. Jejich rodiči byli Josef a Barbora Oppenheimerovi. Dům čp. 117 s katastrálním č. 21 vlastnila starší sestra Pavlína, ohodnotila ho na 25 000 K a měla hypotéku na 3 000 K. Dům získala dědictvím na základě odevzdací listiny ze dne 16. srpna 1911. Obě sestry byly svobodné a pracovaly jako soukromnice. Svoje vybavení pokoje odhadla na 500 K a šperky za 560 K. Dalším majetkem Pavlíny byly 3% státních dluhopisů, které byly náhradou pro válečné dluhopisy, v nominální hodnotě 3 900 K a 3% důchodní unifikace v hodnotě 1 000 K. Dalším jejím majetkem byly dluhopisy u České Union banky v Praze ve výši 13 393 K a v hotovosti měla 350 K. Její sestra Ida vlastnila vybavení pokoje o hodnotě 600 K, vkladní knížku u České Union banky v Praze s uloženou sumou 8 750 K a v hotovosti měla 400 K. Starší bratr sester Julius žil od roku 1908 v USA, ale již několik let tou dobou nebyli v kontaktu.³⁵⁷ Sestry nastoupily v Táboře do transportu Bz do Terezína 12. listopadu 1942. Pavla zemřela 15. prosince 1942³⁵⁸ v Terezíně. Ida zemřela 24. prosince 1942 v Terezíně.³⁵⁹

V **domě čp. 124** bydlely také dvě sestry, Aloisie Rosenzweigová a Klára Steinová. Rodiče sester se jmenovali Zikmund a Loty Steinovi. Obě v domě bydlely od narození. Aloisie byla vdovou po učiteli a pobírala měsíční penzi 673 K. Na vkladní knížce ve spořitelně uložila 6 900 K,³⁶⁰ a vybavení svého pokoje odhadla na 1 000 K. Její sestra Klára byla svobodná soukromnice a majitelka domu, s vybavením pokoje o hodnotě 1 000 K.³⁶¹ Klára měla důchodní unifikaci v nominální hodnotě 1 500 K. Klára nastoupila v Táboře do transportu Bz 12. listopadu 1942, který ji dopravil do Terezína, kde 1. prosince 1942 zemřela na marasmus.³⁶²

Dům **čp. 125** obýval Viktor Heller od svého narození. Viktor byl ženatý s Ludmilou Zvolskou. Max a Emilie Hellerovi byli jeho rodiči. V Kosově Hoře bydlel od svého narození, po zabrání rodinného podniku se musel přestěhovat. Nové bydliště mu od 25. června 1941 poskytl Max Fišl ze Štětovic. Později se přestěhoval do Prahy 5, ulice Elišky Krásnohorské čp. 2 a odtud 13. prosince 1946 zpět do Kosovy

---

³⁵⁷ Sestry uvedly, že mu bylo v roce 1940, kdy vyplňovaly evidenční kartu, osmdesát let. Musel tedy být narozený v roce 1860.

³⁵⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1006.

³⁵⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1006.

³⁶⁰ Aloisie neupřesnila, ve které spořitelně vkladní knížku měla.

³⁶¹ Skutečnost, že byla majitelkou domu, nevedla v evidenční kartě. Tuto informaci lze vyčíst z podpisu majitele domu na její policejní přihlášce.

³⁶² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009. NA, Židovské matriky, Ohledací list.

Hory čp. 125. Dne 30. ledna 1947 se opět přestěhoval do Prahy 5. Viktor byl továrník a obchodní společník firmy Josef Heller a syn, do které byl za okupace dosazen vnucený správce tzv. treuhänder. Podnik se zabýval zpracováním kožešin a usní. V roce 1941 musel pracovat jako lesní dělník. Válečným soudem v Táboře 2. ledna 1909 získal živnostenské osvědčení č. A I-26 a následně pak Okresním úřadem v Sedlčanech 30. srpna 1934 pod č. I-70/34. Viktor byl vlastníkem domu čp. 125 o hodnotě 60 000 K a pozemku o hodnotě 44 000 K, které byly společně používány k podnikání, pro továrnu. Dalším jeho majetkem byly šperky za 730 K, tovární auto bez uvedení hodnoty, životní pojistka o hodnotě 16 520 K a vkladní knížka s 250 000 K. Budova, pozemek fabriky a automobil byl pod vnucenou správou. Jeho bratr František žil v USA.³⁶³

V domě **čp. 129** bydlela rodina Kaufmannova. Otec rodiny Oto zde žil od narození a také byl jeho majitelem. Jeho rodiči byli Jakub Kaufmann a Josefa Kohnová, která s jeho rodinou žila pod jednou střechou. Oto byl zemědělcem a výrobcem dek. Živnost převzal od svého otce Jakuba pod novým přihlášením ze dne 23. dubna 1918 v Táboře pod č. 330/13. Svůj dům ocenil na 80 000 K a pozemek na 70 000 K. Rodinné šperky jeho, manželky a dcery ocenil dohromady na 8 639 K a svůj automobil Marke Ford na 35 000 K. Dalším majetkem Oty bylo 450 079, 50 K v Anglobance v Praze, 140 000 K v Živnobance v Praze, 446 617, 65 K v Městské spořitelně v Sedlčanech, 62 267, 90 K v Městské spořitelně v Praze a 37 098, 45 K v Poštovní spořitelně v Praze. Otova manželka Hermína mu pomáhala v obchodě a v zemědělství. Hermína byla majitelkou 1/3 domu čp. 45 ve Slaném v hodnotě 30 000 K, pozemku v Kosově Hoře o hodnotě 12 000 K a vybavení pokojů za 50 000 K. Tehdy devatenáctiletá dcera Arnoštka po ukončení školy pomáhala otci v obchodě. Arnoštka vlastnila pozemky v Kosově Hoře a Červeném Hrádku o hodnotě 276 000 K, vybavení jednoho pokoje o hodnotě 3 000 K a v Městské spořitelně v Sedlčanech měla uloženo 63 717, 95 K. V domě ještě bydlela maminka Oty Josefa, která byla soukromnicí. Jejimi rodiči byli Šimon a Marie Kohnovi.³⁶⁴ Josefina měla tyto děti Martu provdanou Pollákovou, Otu Kaufmanna, Bělu provdanou Hübschovou, Ludvíka Kaufmanna, Karolinu Voglovou a Adolfa Kaufmanna. Celá rodina včetně babičky nastoupili v Táboře do transportu Bz 12. listopadu 1942 do Terezína.³⁶⁵ Babička Josefa zemřela 4. srpna 1943 v Terezíně na

---

³⁶³ Viktor neuvědl, kde přesně se bratr nachází,

³⁶⁴ NA. Židovské matriky. Ohledací list. V ohledacím listě je jméno matky Františka Kateřina, tedy odlišné od policejní přihlášky, kde je napsána Marie.

³⁶⁵ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

marasmus.³⁶⁶ Hermína také zemřela v Terezíně 10. ledna 1943 na respirační paralýzu. Během svého krátkého pobytu v Terezíně trpěla Hermína hnisavou meningitidou.³⁶⁷ Ota s Arnoštou byli odvezeni 6. září 1943 transportem D1 do Osvětimi, kde zahynuli.³⁶⁸

V domě **čp. 130** bydlela v podnájmu u Oty Kaufmanna Pavla Fischelová, která do Sedlčan přišla z Prahy 5, ze Staré školní ulice čp. 138. V podnájmu byla Pavla od 16. července 1936. Jejími rodiči byli Bernard a Alosie Fischelovi. Byla to svobodná soukromnice, ale kvůli své nemoci přijímala příležitostně nabídky na výpomoc. Pavla měla pouze vybavení pokoje za 2 000 K. 2. listopadu 1942 odešla do Tábora. Pavla také jako její sousedé Kaufmannovi odjela transportem Bz a pak dalším Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zahynula.³⁶⁹

V synagoze **čp. 131** obývali manželé Langbartovi. Mořic bydlel od roku 1900 do 1924 na Chlumu u Sedlčan, jeho žena Františka až od roku 1920. Společně se přestěhovali do Kosovy Hory 15. července 1924. Kateřina a Jakub byli Mořicovi rodiče. Mořic byl zaměstnaný jako kostelník v synagoze v Kosově Hoře, kde jeho plat běžně činil 300 K, ale v roce 1940 dostával pouze 150 K měsíčně. Manželé měli vybavení pokoje, dle jejich názoru staré a každý měl postel, to celé ocenili každý na 1 000 K. Mořic měl životní pojištění u pojišťovny Fénix v hodnotě 5 000 K, dále vklad 37 748, 25 K v Městské záložně v Sedlčanech, v Okresní záložně v Sedlčanech 9 699, 25 K a v hotovosti 1 300 K. Františka měla 47 081,80 K ve spořitelně v Sedlčanech a 1 200 K v hotovosti. Manželé nastoupili v Táboře do transportu Bz 12. listopadu 1942 do Terezína. Mořic zemřel v Terezíně 14. října 1943. Manželka Františka z Terezína odjela dalším transportem Dr. 15. prosince 1943 do Osvětimi, kde také zahynula.³⁷⁰

V Kosově Hoře v **čp. 193** bydlela rodina Hulanova. Otec rodiny Tomáš Hulan³⁷¹ byl katolíkem a za manželku pojal židovku Hildu Sternovou.³⁷² Tento dům vlastnil po rodičích a svou rodinu živil jako truhlář. Tomáš byl činný v protiletecké obraně jako hlídka. Hilda bydlela od roku 1913 do 1934 v domě u rodičů, po svatbě se přestěhovala

---

³⁶⁶ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

³⁶⁷ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

³⁶⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

³⁶⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

³⁷⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

³⁷¹ Tomáš Hulan narozen 28. října 1907 Kosova Hora.

³⁷² Hildu jsem nenašla v Terezínské pamětní knize, takže jako židovka ve smíšeném manželství, nenastoupila ani do transportů k „uzavřenému pracovnímu nasazení“ v roce 1945 ani do jiného.

k manželovi. Hilda byla hospodyní. Matka tří dětí měla podíly na domech čp. 193 a čp. 24 v hodnotě 50 000 K a měla zařízení pokoje za 2 400 K. Manželům se narodily tři děti, Evu, Tomáše a Ludmilu, které byly katolického vyznání. Dcera Eva měla svou policejní přihlášku ze dne 3. července 1948, kde uvedla, že je studentkou a stále bydlela s rodiči na stejné adrese.

Ludvík Kaufmann bydlel v domě **čp. 207**. Do domu se vrátil 30. září 1945 z Kozí ulice čp. 19, Praha 2. Jakub Kaufmann a Josefa Kohnová byli Ludvíkovi rodiče. Jakub Kaufmann vlastnil továrnu na výrobu vaty a prošíváných pokrývek. Byl vlastníkem domu v Kosově Hoře čp. 130, který vlastnil s bratrem Adolfem napůl.³⁷³ Dům ocenil na 60 000 K. Bratři ho získali 7. května 1935 za 22 000 K a o rok později byl úplně přestavěn. Ludvík byl ovdovělý po Karolíně Voglové a živil se jako elektrotechnik.³⁷⁴ Ludvík nastoupil v Praze do transportu Bf 8. září 1942, který ho dovezl do Terezína. Z Terezína pak odjel do Osvětimi transportem Eb 18. května 1944, a byl osvobozen v Blechhammeru. Dne 1. dubna 1947 Ludvík uzavřel adopční smlouvu se svým synovcem Jiřím Gärtnerem,³⁷⁵ který u něho pracoval jako zemědělský správce. Jiří byl plnoletý a svéprávný. Ludvík ho adoptoval, protože neměl vlastní děti, a aby po jeho smrti nabyl dědických práv. Jiří začal od tohoto dne používat jméno Jiří Gärtner-Kaufmann.³⁷⁶ Ludvík zemřel 30. ledna 1962.

5.2.3 Petrovice

V Petrovicích **čp. 7** bydlely děti Luriovy,³⁷⁷ jejichž poručníkem byl Jaroslav Mrvka, zubní technik.³⁷⁸ Rodiče obou dětí byli obchodník Vilém Lurie a Marta Bulová, jejichž sňatek byl vykonán 27. června 1922.³⁷⁹ Rodiče zaměstnávali od 18. listopadu 1930 služebnou Josefu Drastalovou a bydlela u nich od 4. září 1928 učednice Marta

---

³⁷³ Adolf Kaufmann bytem Praha – Vršovice, Ruská tř. 34.

³⁷⁴ Ludvík pravděpodobně již v roce 1940 nebyl ve svém domě, protože zde evidenční kartu nemá, pouze policejní přihlášku.

³⁷⁵ Jiří Gärtner *9. února 1922.

³⁷⁶ SOKA Příbram, Notářství Sedlčany, notářský spis č. j. 9772. Spis sepsal sedlčanský notář Ludvík Kaufmann.

³⁷⁷ J. Doležal, Střípky z mozaiky protektorátní společnosti, Praha 2010, s. 232. Autor chybně píše, že Anna Lurieová měla čtyři děti Pavla, Helenu, Jaroslava a Růženu. Pavel Lurie a Růžena Mrvková byli jejími dětmi, kdežto Jaroslav a Helena byli dětmi jejího bratra Viléma Lurie a Marty Bullové. Viz příloha rodokmen rodiny.

³⁷⁸ Jaroslav Mrvka byl římský katolík a za manželku pojal Růženu Luriovou. Viz Petrovice čp. 65.

³⁷⁹ Vilém Lurie *27. listopadu 1883 Petrovice, obchodník se smíšeným zbožím a majitel hospodářství, manželka Marta *9. července 1894 Trubín (okr. Beroun).

Kroftová.³⁸⁰ Sedmnáctiletá Helena bydlela v tomto domě od svého narození, byla svobodná a byla učednicí v obchodě.³⁸¹ Její majetek byl jeden dům v Počáplích o hodnotě 74 801 K, dále pozemek v Petrovicích za 4 342, 50 K a dům v Petrovicích za 24 439 K.³⁸² Vybavení svých dvou pokojů označila za staré, to celé o hodnotě 500 K. Svoje šperky o hodnotě 397 K měla uložené v Městské spořitelně v Sedlčanech. V Kadani měli společně s bratrem nezaplacené pohledávky ve výši 26 986, 85 K, pak také dlužili Zemědělské záložně a v Kampeličce v Petrovicích 61 858, 40 K, což měl být obchodní dluh. Helenin o tři roky mladší bratr Jaroslav byl student, který se následující rok začal učit na truhláře, později pracoval jako obchodní příručí a také zde bydlel od narození. Jaroslav byl vlastníkem domu čp. 7 o hodnotě 37 318, 50 K, další měl v Kadani v hodnotě 61 000 K a pozemek v Petrovicích, který měl se sestrou na polovinu, hodnota poloviny 4 342, 50 K.³⁸³ Jaroslav měl také dva pokoje, ve kterých bylo staré vybavení v hodnotě 500 K. Měl také pohledávky a dluhy, viz výše. Sourozenci odešli 8. listopadu 1942 do Tábora, odkud byli 12. listopadu 1942 deportováni transportem Bz do Terezína a transportem Dl 6. září 1943 do Osvětimi, kde zahynuli.³⁸⁴

V **čp. 11** bydlela Amálie Katzová a Jiří Rosenberger. Amálie žila v Petrovicích v letech 1882–1903, pak se přestěhovala do Nové Strašecí (okr. Rakovník), kde žila v období 1903–1917, následně žila v Praze 1917–1939 a od 3. července 1939 bydlela v Petrovicích čp. 11. V roce 1930 vlastnil nemovitost Ing. Arnold Elsner z Prahy.³⁸⁵ Karel a Josefa byli jejími rodiči a byla vdovou po Albertu Katzovi. Amálie byla

---

³⁸⁰ Josefa Drastalová *15. srpna 1914 Březí u Kovářova (okr. Milevsko), Marta Kroftová *12. prosince 1913 Lóza (okr. Plzeň), obě byly římsko-katolického vyznání.

³⁸¹ Helena vypisovala dvě policejní přihlášky, v jedné z nich označila své náboženství za římsko-katolické, to ale bylo přeškrtnuto a přepsáno na židovské. Z toho lze usoudit, že přešla na jinou víru. Dost možná i její bratr konvertoval, ale ten nikde nic takového neuvedl. Vzhledem k nastaveným Norimberským zákonům, bylo jasné, že i když by sourozenci přešli k jiné víře, tak byli považováni stejně za Židy.

³⁸² Helena do evidenční karty napsala až příliš přesná čísla o hodnotách domů a pozemku, proto se domnívám, že to mohla být částka opsaná z kupní nebo darovací smlouvy. Navíc neuvedla čp. domů. Vzhledem k tomu, že její bratr zapsal, že vlastní dům čp. 7 a pozemek v Petrovicích, bez označení. Dá se předpokládat, že to pozemek bude myšlen u čp. 7. Hodnoty pozemků, které sourozenci vlastnili v Petrovicích, jsou u obou uvedeny stejně, lze tedy předpokládat, že se jedná o jeden pozemek, kde stojí dům čp. 7. Pozemek pravděpodobně měly rozdělen na dvě poloviny a dům přibližně v poměru 3:2 (větší část vlastnil Jaroslav).

³⁸³ Ve vystavených policejních přihláškách sourozenců je podepsaný majitel domu František Máša. Pravděpodobně v období od 24. července 1940 (datum vystavení evidenční karty) do 1. srpna 1941 (datum vystavení policejní přihlášky) došlo buď k převodu (prodejem či darováním) nebo k odnětí majetku sourozencům.

³⁸⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

³⁸⁵ Ze sčítacích operátů z roku 1930. V tomto roce zde bydleli Hynek a Marie Pánkovi, kteří zde bydleli od roku 1927. Hynek pracoval jako poštovní zřízenec.

soukromnicí a od roku 1917 se starala o domácnost svého bratra. Majetek Amálie tvořil dům v Petrovicích v hodnotě 35 000 K, pozemek v Petrovicích za 25 000 K, vybavení pokojů za 8 000 K a šperky v hodnotě 1 608 K. V České Union bance v Praze uložila 22 000 K a v Živnobance v Praze 53 000 K. V zahraničí byli jejich vzdálení příbuzní, kvůli jejich nepřímému pokrevství zřejmě neuvěděla jejich jména. S manželem Albertem Katzem měla Pavlínu provdanou Rosenbergerovou. Pavla si vzala Ervína Rosenbergera.³⁸⁶ Ervín i Pavla před deportací žili v Petrovích, ale evidenční karty pro ně nejsou.³⁸⁷ Jiřík byl pravděpodobně jejich syn.³⁸⁸ Jiří bydlel v Brně od 19. října 1933 do 2. července 1939, od této doby v Petrovicích. V Brně v Městské spořitelně měl uložených 50 K. Babička s vnukem nastoupili v Táboře 12. listopadu 1942 do transportu Bz. Babička byla poslána 20. ledna 1943 transportem Cq do Osvětimi, kde zahynula.³⁸⁹ Její vnuk pak odjel 6. září 1943 transportem Dm do Osvětimi, kde také zahynul.³⁹⁰

V domě **čp. 12** bydlela Olga Löbnerová se synem Allanem Šimonem. Olga bydlela v Praze od 15. září 1898 do 30. září 1939, od 1. října 1939 bydlela v Petrovicích čp. 12³⁹¹ a od 16. listopadu 1940 v čp. 15.³⁹² Olga byla ženou v domácnosti. Leopold a Josefa Kohutovi byli rodiči Olgy. Její majetek byly šperky v hodnotě 220 K a 600 K v hotovosti nebo v měnové instituci.³⁹³ Leo Löbner byl Olgy manžel, který v době vyplňování přihlášek, pobýval v zahraničí. Leovi rodiče byli Šimon Löbner a Josefa Krásová, ti bydleli v Petrovicích v čp. 43. Lea a Olžin syn Allan žil s rodiči v Praze od svého narození do 30. září 1939 a od 1. října 1939 v Petrovicích. Olga se synem odjeli

---

³⁸⁶ Domnívám se, že dcera Pavla mohla být narozena 3. dubna 1904, její manžel mohl být obchodník Ervín Rosenberg narozený 8. září 1899, oba odjížděli transportem Bz a poslední bydliště měli v Petrovicích. Oba bydleli v Brně, Žábelova čp. 1, což by potvrzovalo původ chlapce. Bohužel jsou to jen domněnky, protože se mi nepodařilo v jiných pramenech si to potvrdit. Tyto informace jsem získala z internetového serveru holocaust.cz.

³⁸⁷ Bohužel nevím, kde přesně bydleli, proto jsem je ani nezařazovala do seznamu židů.

³⁸⁸ Amalie Katzová měla Jiřího zapsaného v policejní přihlášce.

³⁸⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

³⁹⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1008.

³⁹¹ OÚ Sedlčany, inv. č. 779-782, ka č. 219. Četnická stanice v Petrovicích dává na vědomí ve věci přestěhování Okresnímu úřadu v Sedlčanech dne 23. listopadu 1940. Dům čp. 12 vlastnil v roce 1930 František Šácha, dům měl dva byty, které obývali tou dobou rodiny Šáchova s Infeldrovou a Rodova.

³⁹² Dům čp. 15 patřil Leopoldovi Krbecovi, dle podpisu na policejní přihlášce z roku 1941. Dům měl dva byty. Pan Krbec podnikal v zemědělství, v řeznictví a pohostinství – Hostinec Leopolda Krbce. V jeho domě bydleli také učitelé obecní školy v Petrovicích, Jan Pavelka – literární učitel, František Ždichynec a Jan Jaroch – učitel a zastupující ředitel obecní a měšťanské školy v Petrovicích.

³⁹³ Olga nespécifikovala tuto sumu.

také z Tábora do Terezína 12. listopadu 1942 transportem Bz, dále pokračovali až 19. října 1944 transportem Es do Osvětimi, kde zahynuli.³⁹⁴

V domě **čp. 13** bydlel Karel Vodička s rodinou a se svou matkou. Karel v tomto domě bydlel od svého narození s rodiči Emanuelem Vodičkou a Anastázií Bergmannovou.³⁹⁵ Těmto manželům se narodilo deset dětí, z nichž dvě zemřely. Svou rodinu živil z obchodu s nádobím a papírnictvím, a také byl zemědělcem. Jeho měsíční příjem činil 200 K. Svou živnost vykonával od 29. prosince 1937 pod č. I-89/1937, vydaným Okresním úřadem v Sedlčanech, do té doby obchod vedla jeho matka a on jí pomáhal v obchodě jako obchodní příručí. Od 15. prosince 1930 jeho matka zaměstnávala služebnou Bohumilu Novákovou, která musela být po ruce jak v obchodě, tak v hospodářství.³⁹⁶ Ve svém vlastnictví měl jedny stříbrné kapesní hodinky a osobní vozidlo značky Praga Picollo se státní poznávací značkou č. 60256, jehož cenu odhadl na 10 000 K, dále 2 000 K v hotovosti a vklad 800 K neznámo kde. Karel byl vězněn v Pankrácké věznici v Praze od 22. dubna do 25. června 1940.³⁹⁷ Karel v tomto domě bydlel od sňatku 15. prosince 1940 i se svou manželkou Idou, která předtím od narození bydlela v Pleteném Újezdu.³⁹⁸ Manželům se o devět měsíců později narodil syn Oto. V Terezíně se narodilo další dítě, a to dcera Věra, která o dva měsíce později zemřela na slabost srdce, tedy 5. července 1943 v Terezíně. Věra dle úmrtního listu trpěla otravou krve a jejím nahromaděním v pohrudnici a celulitidou v krku.³⁹⁹ Ida byla v domácnosti u rodičů. Vybavení pokojů odhadla na 8 000 K. V hotovosti měla 1 000 K a v měnové instituci 6 400 K.⁴⁰⁰ Karlova matka Anastazie od svého narození bydlela v Kovářově, po sňatku s manželem Emanuelem se v roce 1887 přestěhovala do Petrovic. V roce 1940 již byla vdovou. Jako čtyřiasedmdesátiletá babička žila trvale ve své domácnosti a měla zemědělství, se kterým jí pomáhal její syn Karel. Jejimi rodiči byli Mořic a Marie Bergmanovi. Ve svém vlastnictví měla dům čp. 13, který odhadla na 80 000 K, pole a louku o hodnotě 40 000 K a vybavení pokoje za 3 000 K. Dům byl postaven v roce 1842 potom, co vinnou manželových rodičů, vyhořel. Další finanční majetek, který

---

³⁹⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

³⁹⁵ Sčítací operáty 1930. Emanuel se oženil s Anastázií v květnu 1885. Emanuel †12. října 1903.

³⁹⁶ Bohumila Nováková byla katolička, *24. října 1907 Obděnice.

³⁹⁷ Zmínka o věznění je napsána obyčejnou tužkou na zadní straně mimo předepsané kolonky na jedné ze dvou jeho policejních přihlášek.

³⁹⁸ Ida vyplnila evidenční kartu i po sňatku, dne 17. prosince 1940.

³⁹⁹ NA, Židovské matriky, Ohledací listy – ghetto Terezín.

⁴⁰⁰ Ida Taussigová neuvedla instituci, ve které je uložila.

měla, byla 3 000 K v hotovosti a peněžní vklad 5 000 K.⁴⁰¹ Anastazie byla matkou osmi dětí, z nichž tři žili v USA. Jmenovitě to jsou Oskar Vodička bytem v Praze, Oto Vodička v USA, Karel Vodička Petrovice, Marie Justicová v Táboře, Marta Weinerová v Milevsku, Eliška Fischerová v USA – Chicago, Arnoštka Ginsburgová v USA – Chicago a Hedvika Reinišová v Táboře. Celá Karlova rodina včetně babičky Stázičky opustila dům 8. listopadu 1942, aby nastoupili do transportu Bz v Táboře a ten je odvezl do Terezína. V Terezíně zemřel malý Ota, dne 2. prosince 1942 na selhání srdce a trpěl na kapilární průdušnice.⁴⁰² Babička Stázička zemřela 29. ledna 1943 také v Terezíně na akutní zánět tenkého střeva.⁴⁰³ Karel s manželkou Idou zemřeli v Osvětimi, kam byli odvezeni transportem Dm 6. září 1943.⁴⁰⁴

Manželé Kohnovy bydleli v domě **čp. 18**. Od roku 1878 zde bydleli Friedovi. V roce 1930 zde pobýval již jako vdovec Josef Fried s dcerou Hermínou a jeho sestrou Růženu Fleišmanovou.⁴⁰⁵ Josef Fried byl soukromý zemědělec.⁴⁰⁶ Dům prodal na jaře 1933 jeho dceři Hermíně a jejímu manželovi za 33 000 K. Oto Kohn bydlel od roku 1898-1933 v Přebořicích a od 19. března 1933 v Petrovicích. Otovi rodiče byli Hynek a Růžena Kohnovi. Oto se živil jako malý zemědělec a kožešník, nakupoval surové kůže a lůžkové peří. Svoji živnost vykonával od 5. května 1934 pod živnostenským listem č. I-33/33 od Okresního úřadu v Sedlčanech. S manželkou Hermínou vlastnil zmíněný dům o celkové hodnotě 30 000 K. K domu patřily role a louky v hodnotě 15 000 K.⁴⁰⁷ Každý z manželů měl zařízení pokoje v hodnotě 2 000 K a svůj snubní prsten, Oto měl ještě jedny stříbrné hodinky a 4 000 K v hotovosti. 8. listopadu 1942 manželé odešli do Tábora, odkud 12. listopadu 1942 nastoupili do transportu Bz do Terezína a následně už 20. ledna 1943 byli posláni dalším transportem Cq do Osvětimi, kde zahynuli.⁴⁰⁸

Löbnerovi bydleli v **čp. 43**. Šimon byl vlastníkem domu čp. 43 od roku 1840, ve kterém pobýval od svého narození. Ještě v roce 1930 měl obchod s kůžemi. Dům ocenil

---

⁴⁰¹ Anastazie nekonkretizovala, ve které měnové instituci vklad uložila.

⁴⁰² NA, Židovské matriky, Ohledací listy – ghetto Terezín.

⁴⁰³ NA, Židovské matriky, Ohledací listy – ghetto Terezín.

⁴⁰⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009-1010.

⁴⁰⁵ Josef Fried *15. února 1851 Pořešín (okr. Milevsko), Hermína Friedová *8. listopadu 1896 Petrovice, Růžena Fleišmanová * září 1854, provdaná v roce 1892 a ovdověla v roce 1915. Sčítání obyvatel 1930

⁴⁰⁶ Sčítání obyvatel 1930.

⁴⁰⁷ Každý z manželů uvedl, že má pole a pozemek v hodnotě 15 000 K, ale ne že se jedná o polovinu majetku každého z nich. U domu naopak napsali, že vlastní polovinu, která měla hodnotu 15 000 K. Předpokládám, že hodnota pozemků je celková, tedy 15 000 K.

⁴⁰⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004-1005.

na 30 000 K.⁴⁰⁹ Pozemky měl ve Vilasově Lhotě, a v Petrovicích měl pole, jehož parcelní číslo bylo 485/7, 557, louky s parcelním číslem 483/1/2/3, 488, 556 a pastviny s parcelním číslem 484. Pozemky přibližně ocenil na 39 000 K. Manželé měli dle jejich názoru zařízení pokoje „*téměř bezcenné*“, protože jej používali přes 60 let. Šimon své šperky ocenil na 170 Kč, dále měl hotovost či uloženou měnu v neurčené instituci ve výši 400 K a dlužil 10 958 K Městské záložně v Sedlčanech. Na dům si Šimon vzal hypotéku u Městské spořitelny v Sedlčanech a měl ještě splatit 11 588, 15 K. Jeho syn Leo Löbner pobýval v zahraničí neznámo kde. Šimon se s Josefou oženil 31. května 1881. S manželkou Josefou Krásovou měl ještě tři dcery, Bertu Altmannovou, Otýlii Löbnerovou a Evženie Löbnerovou. Celkem ale měli šest dětí, z nichž jedno zemřelo. Na začátku listopadu 1930 Löbnerovi zaměstnali služebnou Anastázií Třešnickovou.⁴¹⁰ Josefa se starala o domácnost.⁴¹¹ Izrael a Barbora Krásovi byli rodiči Josefy. Josefa žádný majetek nevlastnila. Sestry Evženie a Otýlie byly svobodné, neměly žádný majetek a byly ženami v domácnosti. V tomto domě bydlely s rodiči od svého narození. Šimon zemřel v době mezi červencem 1940 a červnem 1941, protože jeho manželka se označila za vdovu v policejní přihlášce.⁴¹² Matka s dcerami byla evakuována do Tábora dne 8. listopadu 1942, kde společně nastoupily do transportu Bz 12. listopadu 1942, který je odvezl do Terezína. Josefa zemřela v Terezíně již 30. listopadu 1942 na marasmus⁴¹³ a její dcery odjely do Osvětimi transportem Cq 20. ledna 1943, kde také zemřely.⁴¹⁴

V domě **čp. 54** bydleli Kohnovi a Brummlovi. Ludvík Kohn zde bydlel od narození a dům vlastnil. Byl to vdovec po manželce Anně⁴¹⁵ a žil tu se svými dcerami Bertou a Hanou. Sestry měli ještě jednoho sourozence, který ale zemřel. Jeho rodiči byli Josef a Alžběta Kohnovi.⁴¹⁶ S manželkou Annou se oženil 12. února 1912. Sebe a

---

⁴⁰⁹ Šimon zemřel někdy v období 24. červencem 1940 a 30. červnem 1941 a během této doby pravděpodobně daroval dům dcerám Evženie a Otýlii Löbnerovým nebo na ně tzv. přepadl v dědickém řízení. Toto období je dáno daty 23. července 1940, kdy Šimon vyplnil evidenční kartu a datem 1. července 1941, kdy byly vystaveny policejní přihlášky jeho manželce Josefě a dcerám, kde je jako majitel domu podepsaná každá na své samostatně. Pokud by jej měly na půl, předpokládám, že by v kolonce „*Podpis majitele domu*“ měly být obě podepsané, tomu tak ale není. Na obou policejních přihláškách matky jsou podpisy Evženie.

⁴¹⁰ Anastázie Třešnicková *30. července 1887 Klisín (okr. Milevsko).

⁴¹¹ Ve své policejní přihlášce uvedla, že je soukromnicí. Přihláška je ze dne 1. července 1941.

⁴¹² Policejní přihláška ze dne 1. července 1941. Matrika zemřelých je vedena do roku 1937. Přesné datum se mi nepodařilo zjistit.

⁴¹³ NA, Židovské matriky, Ohledací listy – ghetto Terezín.

⁴¹⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

⁴¹⁵ Anna prov. Kohnová * 10. února 1888 Chyšky (okr. Milevsko).

⁴¹⁶ Josef Kohn *prosinec 1846 Řenkov (okr. Milevsko). Od roku 1870 bydlel v Petrovicích čp. 54.-

mladší dceru Hanu živil jako soukromý zemědělec. Ještě v roce 1930 měl řeznictví. Ve svém vlastnictví měl dům, v němž bydlel, který měl hodnotu 69 574 K,⁴¹⁷ pozemky v Petrovicích o hodnotě 55 000 K (pole 3, 0696 ha, louky 1, 7374 ha), které získal v roce 1912 za 6 000 K. Dále měl zařízení pokoje v hodnotě 700 K a šperky za 1 070 K. Ludvík dlužil 5 400 K v Městské spořitelně v Sedlčanech, který byl jeho dědickým podílem po rodičích.⁴¹⁸ Ludvíkova mladší dcera Hana byla žákyní měšťanské školy v Petrovicích.⁴¹⁹ Jaroslav Brumml byl manžel starší dcery Ludvíka Berty. Od malička Jaroslav bydlel v Táboře, Svatošově ulici čp. 27 do 31. července 1939, kdy se s manželkou, dcerou a svojí matkou přestěhoval do Petrovic. Berta s ním v Táboře žila od 1. září 1939. Jaroslav pracoval v zemědělství a byl bez příjmu. S největší pravděpodobností pracoval s tchánem na jeho pozemcích a všichni byli živi z toho, co vypěstovali. Jaroslav a Berta neměli žádný majetek. Oba přešli na evangelickou víru, Jaroslav 1. ledna 1937, Berta 13. července 1938 a jejich dcera Ivanka byla od narození u této víry.⁴²⁰ Berta byla v domácnosti, také bez příjmu. Babička Ivanky Evženie Brummlová byla vdovou po Eduardovi Brummlovi. Babičky rodiče byli Filip a Anna Roubíčkoví. Evženie žila od roku 1900 s manželem v Táboře a 31. července 1939 se se synem a jeho rodinou přestěhovala do Petrovic, kde celé rodině vypomáhala, byla bez příjmů. Svoje zařízení pokoje zhodnotila na 1 000 K a jiného neměla. Evženie měla dvě děti, Jaroslava a Marii Brummlovou, která žila v Benešově u Prahy. Obě rodiny opustili dům a hospodářství 8. listopadu 1942, aby následně 12. listopadu 1942 nastoupili do transportu Bz do Terezína. Babička Evženie zemřela 13. dubna 1944 v Terezíně.⁴²¹ Ludvík s dcerou Hanou odjeli transportem Cq 20. ledna 1943, kde zemřeli.⁴²² Mladá rodina Brummlova byla také odtransportována do Osvětimi, a to transportem Eb 18. května 1944, kde všichni zahynuli.

Rodina Luriových bydlela s mladou rodinou Mrvkových v domě **čp. 65**. Nejstarším obyvatelem byla Anna Lurieová, která byla majitelkou domu po manželovi. Sňatek s Otakarem Lurie uzavřela dne 2. dubna 1914. Od narození bydlela v Petrovicích

---

⁴¹⁷ Odhadnutá hodnota domu je příliš přesná, než aby to byl odhad, proto se domnívám, že tuto sumu opsal z darovací či jiné smlouvy na základě, které dům vlastnil.

⁴¹⁸ „*Kindereerbteile*“, to chápu jako dědický podíl z dluhů po zemřelých rodičích, které měli vůči Městské spořitelně v Sedlčanech.

⁴¹⁹ Když Hana dosáhla 15ti let, byla vyplnit a podepsat policejní přihlášku, kde uvedla, že je „v domácnosti“.

⁴²⁰ Viz její evidenční karta.

⁴²¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1002.

⁴²² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004-1005.

čp. 7 a od 1914 v čp. 65. V roce 1940 bydlela se svými dvěma dětmi, s Pavlem, s Růženou a její rodinou. Anna byla vdovou po manželovi Otakarovi Lurie od 11. listopadu 1922 a byla dcerou obchodníka v Petrovicích Mojžíše Lurie⁴²³ a Vilemíny Munkové.⁴²⁴ Anna se vyučila na německé obchodní škole v Českých Budějovicích.⁴²⁵ V roce 1940 byla ženou v domácnosti, ale jinak měla živnost na výčep lihových nápojů, kterou získala 11. září 1920 s živnostenským listem č. 21962/20, který jí vydal Okresní úřad v Sedlčanech a ještě v roce 1930 obchod se smíšeným zbožím. V polovině listopadu 1929 zaměstnala služebnou Marii Sirotkovou z Týnčan.⁴²⁶ Ve svém vlastnictví měla dům čp. 65 spolu s loukou o výměře 0, 10 ha. Dům ocenila na 40 000 K, louku na 500 K, zařízení pokoje na 3 000 K a šperky za 65 K, které měla uložené v Městské spořitelně v Sedlčanech. Anna měla v pražské pojišťovně Kotva životní pojistku s kapitálem 1 540 K, pojištěnou na 10 000 K a v Městské spořitelně v Sedlčanech 105 K. Karlovi Černovskému z Milevska Anna dlužila 2 600 K a v Agrární bance v Příbrami 1 594, 60 K. Syn Pavel bydlel v tomto domě od malička s rodiči a byl svobodný. Od 15. března 1939 byl obchodníkem se smíšeným zbožím a měl střížní a textilní obchod. Obchod vykonával na základě živnostenského listu č. 10763/39 vydaným Okresním úřadem v Sedlčanech ze dne 15. března 1939. V policejní přihlášce s datem vystavení 1. července 1941 uvedl, že „t[oho] č[asu]“⁴²⁷ vykonával povolání lesního dělníka. Vlastnil osobní automobil značky Praga Picollo, které zhodnotil na 5 000 K (státní poznávací značka PA 60269). V Živnostenské záložně v Sedlčanech měl Pavel uložených 100 K.

Růžena Mrvková byla druhé dítě Anny Luriové. Růžena bydlela s rodiči od narození. Od sňatku 20. dubna 1938 s Jaroslavem Mrvkou,⁴²⁸ ⁴²⁹ bydleli společně v tomto domě. Růžena byla ženou v domácnosti a Jaroslav byl zubní technik. Jaroslav byl římsko-katolického vyznání. Manželé spolu měli dvě děti, Jaroslava a Ivanku, ta se narodila po válce. Růžena neměla žádný majetek. Čtyři měsíce před transportem pracovala v Praze ve fabrice, kde loupala slídu, protože práci odváděla dobře, mohla

---

⁴²³ Mojžíš Lurie *13. března 1856 Petrovice. Rodiče Šalamoun Lurie a Kateřina roz. Lurieová.

⁴²⁴ Rodiče Josef Munk a Anna Steinová.

⁴²⁵ B. Moulíková, Židé, s. 23.

⁴²⁶ Marie Sirotková *25. srpna 1912 Skoupý, římsko-katolického vyznání.

⁴²⁷ PŘ Příbram, evidence obyvatel.

⁴²⁸ Jaroslav Mrvka *28. dubna 1909 Klatovec (okr. Dačice).

⁴²⁹ OÚ Sedlčany, inv.č. 779-782, ka 219. Četnická stanice v Petrovicích předkládá Okresnímu úřadu v Sedlčanech židovské kartotéky ze dne 27. července 1940, kde mimo jiné upozorňuje na židovská smíšená manželství, včetně data sňatku.

přijmout návštěvu svého manžela, která ale trvala deset minut.⁴³⁰ Růžena byla 31. ledna 1945 zavlčena do Terezína k tzv. „uzavřenému pracovnímu nasazení“ transportem AE 1 z Prahy.⁴³¹ Její muž byl internován v Čakovicích, později v Postoloprtech. V Čakovicích mohl být propuštěn pouze v případě, že se nechá rozvést se svou židovskou ženou. On ani ostatní až na jediného na návrh nepřistoupili. Jejich syn Jaroslav odjel s babičkou Mrvkovou na Moravu. Manžel Jaroslav asi měsíc před koncem války utekl, a navštívil Růženu v Terezíně, ta později z Terezína také utekla ukrytá ve voze Červeného kříže. Ten je dopravil do Prahy, kde si opatřila repatriační doklady. Oba se sešli na Moravě.⁴³² Po osvobození se vrátila domů a s manželem a dětmi přesídlila do Sedlčan Masarykovy ulice čp. 4. Růžena byla vlastníkem tohoto domu.⁴³³ Smutný osud naopak potkal Růženinou matku a bratra. Ti opustili dům 8. listopadu 1942 a v Táboře nastoupili do transportu Bz do Terezína, který odjížděl 12. listopadu 1942. Poté oba 20. ledna 1943 odjeli transportem Cq do Osvětimi, kde oba zahynuli.

V domě **čp. 90** bydleli manželé Böhmovi, Oto Böhm a Dr. Cecílie Lipmanová. Oto byl katolík a Cecílie od 25. dubna 1939 také. Oto se živil jako výpomocný učitel. S Cílou se oženil 14. května 1936.⁴³⁴ Cecílie pocházela z Prahy Opatova, Šafaříkovy ulice čp. 1, od 1. května 1938 pobývala v Petrovicích čp. 58 a 23. listopadu 1940 se přestěhovala do čp. 90 v Petrovicích.⁴³⁵ Cecílie byla zubní lékařkou a svou praxi vykonávala u MUDr. Josefa Abrahama v Petrovicích, kde se i stravovala a bydlela, alenpravděpodobně přechodně. Svou živnost musela později ukončit kvůli zákonnému zákazu. Její měsíční plat činil 500 K. Cecílie nastoupila do transportu AE 1 v Praze dne

---

⁴³⁰ B. Moulíková, Židé, s. 24.

⁴³¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1279. Tyto transporty již dál nepokračovaly, všichni byli v květnu osvobozeni.

⁴³² B. Moulíková, Židé, s. 24-25.

⁴³³ Policejní přihláška Jaroslava Mrvky za dne 12. srpna 1946.

⁴³⁴ OÚ Sedlčany, inv.č. 779-782, ka 219. Četnická stanice v Petrovicích předkládá Okresnímu úřadu v Sedlčanech židovské kartotéky ze dne 27. července 1940, kde mimo jiné upozorňuje na židovská smíšená manželství, včetně data sňatku.

⁴³⁵ Úředník na OÚ v Sedlčanech přeškrtnla původní zápis v evidenční kartě v příslušné kolonce, a to, že bydlela od 1. května 1938 v Petrovicích čp. 58 na čp. 90. Zároveň je týmž úředním poznamenáno č.j. 55005 příslušného dopisu, který zaslala Četnická stanice v Petrovicích OÚ v Sedlčanech, v kterémžto označuje změnu bydliště této židovky. Písmo je odlišné od písma Cíly. Zároveň je ve zmíněném listu uvedeno předchozí bydliště v Petrovicích s čp. 56 a v evidenční kartě, vyplněné rukou Cecílie, čp. 58. Domnívám se, že ze strany úředníků došlo k překlepu, a že tedy čp., které uvedla Cecílie sama je správné. Evidenční karta byla vyplněna ve stejném období jako u ostatních židů v Petrovicích, zde konkrétně dne 24. července 1940 a zápis byl doplněn v listopadu.

31. ledna 1945, který ji odvezl do Terezína k tzv. „uzavřenému pracovnímu nasazení“, kde se dožila osvobození.⁴³⁶

5.2.4 Krásná Hora

V Krásné Hoře na náměstí v **čp. 15** žila v roce 1940 rodina Maxe Fürta a Eleonora Porgesová. Maxovi rodiče se jmenovali Adolf a Karolina Fürthovi. Max byl nezávislým obchodníkem. Vlastnil obchod se smíšeným zbožím, obchod s ovocem a zeleninou, obchod s chovným dobyt看em a zemědělskými produkty.⁴³⁷ Max vykonával živnost na základě živnostenského oprávnění č. 17465/1928 a v obchodním rejstříku pod registračním č. I-31/1928. Max byl také činný v protiletecké ochraně jako požárník. Manželé vlastnili tento dům se zahradou, který ocenili na 150 000 K, který koupili za 60 000 K v roce 1927. Následujícího roku ho pro své potřeby celý přestavěli. Na domu bylo v roce 1940 břemeno 76 000 K, pravděpodobně to byla hypotéka. Společné vybavení pokojů odhadli na 3 000 K, dále měl Max automobil.⁴³⁸ Manželé společně dlužili 76 000 K Hospodářské záložně v Sedlčanech. Manželka Františka neuvedla svoje povolání, pravděpodobně byla v domácnosti a zároveň vypomáhala manželovi v obchodě, což usuzují ze společného vlastnictví i dluhů. Manželé měli jediného syna Otu. Celá rodina nastoupila v Táboře do transportu Bz, který je 12. listopadu 1942 odvezl do Terezína. Max byl odvezen transportem Dr 12. prosince 1943 do Osvětimi, kde zemřel.⁴³⁹ Jeho manželka Františka a syn Oto přežili a byli osvobozeni. Oba byli stejným transportem jako Max posláni do Osvětimi, pak se každý dostal ještě do jiného tábora, kde byli osvobozeni. Františka byla osvobozena ve Steinort a Ota v Mauthausenu.⁴⁴⁰ Ota se do Krásné Hory vrátil 23. května 1945 a na podzim 23. září 1946 se přestěhoval do Tylovy ulice čp. 30 v Praze 16.⁴⁴¹ Jeho matka se též vrátila a po válce v roce 1948 ubytovala ve svém domě na krátkou dobu rodinu Krasanovských.

S rodinou v domě bydlela vdova po obchodníkovi Eleonora Porgesová, která měla vybavení pokoje za 2 000 K a 40 000 K buď v hotovosti či v měnové instituci, nekonkretizovala. Josef a Anna Abelesovi byli rodiče Eleonory. Eleonora odjela

---

⁴³⁶ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1273.

⁴³⁷ B. Moulíková, Dějiny, s. 50.

⁴³⁸ Max vlastnil automobil, jak uvedl v policejní přihlášce ze dne 1. srpna 1941, do evidenční karty automobil vůbec nenapsal. Z dostupných pramenů nevyplývá hodnota auta, ani jaké konkrétní auto měl.

⁴³⁹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

⁴⁴⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1011.

⁴⁴¹ Viz policejní přihláška z 23. května 1945.

s Fürthovými transportem Bz do Terezína, kde již 2. prosince 1942 zemřela na akutní zánět tenkého střeva.⁴⁴²

V **čp. 110** bydleli manželé Hechtovi se svými dvěma dětmi. Viktor pocházel z Krašovic, kde bydlel se svými rodiči Bernardem a Julií Hechtovými a do Krásné Hory se přestěhoval v srpnu 1927. Svou rodinu živil jako obchodník se surovými kůžemi a s peřím. Číslo jeho živnostenského listu bylo 18051/1931, které mu vystavil 5. června 1931 okresní úřad v Sedlčanech po registračním číslem I-53/31. Se svou manželkou vlastnil na půl dům čp. 110, který odhadli na celkovou cenu 10 000 K. Karel měl v hotovosti 900 K a dlužil Cyrilovi Mednicovi z Krásné Hory 2 000 K. Viktor zemřel 21. prosince 1942.⁴⁴³ Po smrti manžela byla Anna 30. prosince 1942 vyplnit svou policejní přihlášku. V té se označila za obchodnici, je tedy pravděpodobné, že živnost vedla po svém muži. Anniny rodiče byli Josef a Marie Máchovi. Marie byla katoličkou. Manželé spolu měli dvě děti, Martu a Pavla. Děti Hechtovi do transportu neodešly.⁴⁴⁴

Druhá rodina Hechtových bydlela v **čp. 133**. Bydlela tu Růžena Hechtová se svými šesti dětmi. Růžena byla vdovou po Rudolfovi Hechtovi,⁴⁴⁵ podobným obchodníkovi s peřím. Růžena s Rudolfem uzavřeli sňatek 20. března 1907.⁴⁴⁶ Růženy rodiče byli Žofie a Jakub Kusiovy. Manželka obchodníka byla nemajetná a žila s podporou jejích synů, kteří vykonávali nádenické práce. Růžena měla celkem jedenáct dětí, z nichž dvě zemřeli: Martu, Jarmilu, Josefa, Karla, Jaroslav,⁴⁴⁷ Emila, Ladislava, Miladu a Věru. Marta se v roce 1929 přistěhovala k rodičům do Krašovic čp. 33 z Teplíc-Šanova, kde pracovala jako prodavačka.⁴⁴⁸ Syn Josef byl svobodný a pracoval jako dělník na stavbě okresní silnice (Sedlčany) za 500 K měsíčně. Josef neměl žádný majetek. Jeho mladší bratr Karel byl také svobodný a též pracoval na stavbě okresní silnice (Sedlčany) za 500 K měsíčně. Emil byl obchodní příručí a Ladislav byl dělník. Dále zde od 11. května 1942 bydlela Milada Hechtová, která předtím bydlela u Richarda Mündsteina v Kamýku n. Vltavou (ul. Břehá čp. 97),⁴⁴⁹ kde pracovala jako

---

⁴⁴² V Terezíně se ještě Eleonora potkala se svým bratrem Josef Abelesem. NA Praha, Židovské matriky, Oznámení o úmrtí.

⁴⁴³ Viz policejní přihláška.

⁴⁴⁴ Nenalezení v Terezínské pamětní knize!

⁴⁴⁵ Rudolf Hecht *17. ledna 1881 Dřevníky (okr. Dobříš).

⁴⁴⁶ Sčítání lidu 1930.

⁴⁴⁷ Jaroslav Hecht *28. září 1917 Mitrovce (okr. Mladá Vožice).

⁴⁴⁸ Sčítání lidu 1930. V tomto prameni také Rudolf, Růžena a jejich děti Marta, Jaroslav, Emil, Ladislav, Milada, Věra měli nejprve v národnosti napsáno židovská, to je přeškrtnuto a přepsáno na česká. Dům čp. 33 v Krašovicích vlastnil Bernard Hecht.

⁴⁴⁹ Dům patřil Běle Kuchařové.

pomocnice v domácnosti. Posledním členem rodiny byla nejmladší sestra Věra, která byla s matkou v domácnosti. Všichni společně opustili domov 9. listopadu 1942, aby 12. listopadu 1942 v Táboře nastoupili do transportu Bz do Terezína. Následně 20. ledna 1943 byli všichni kromě Karla zařazeni do transportu Cq do Osvětimi, kde zemřeli.⁴⁵⁰ Karel jako jediný se dožil osvobození v Terezíně.⁴⁵¹

Posledním domem v Krásné Hoře, kde židé za války bydleli, byl dům **čp. 147**, kde byla rodina Krasanovských. Židovkou byla pouze Amálie Krasanovská, která se vdala za Josefa,⁴⁵² který byl pravděpodobně katolíkem či jiného vyznání. Od svého narození bydlela v Krašovicích a po sňatku s Josefem se v prosinci 1929 přestěhovala do Krásné Hory. Svoje náboženské vyznání uvádí jako „*dříve židovského, nyní bez vyznání*“.⁴⁵³ Amálie byla ženou v domácnosti a byla nemajetná. S manželem měla dvě dcerky, Jiřinku a Libušku. Obě dívky byly evangelického vyznání. Od 17. listopadu 1944 s nimi bydlela Josefova příbuzná Barbora Krasanovská, která se přestěhovala z Prahy Holešoviček čp. 97. Barbora byla svobodná a katolického vyznání. Barbora se později zase přestěhovala do Prahy Břevnova, ulice Litvova čp. 462, a to 15. března.⁴⁵⁴ Byt, který rodina obývala, byl v domě pana Ladislava Ondráka. Jiřinka se přestěhovala 19. června 1948 z Prahy II, Dittrichovy ulice čp. 15/330 do domu Františky Fürthové (Krásná Hora, Nám. čp. 15). V této době byla ještě studentkou. Poté 30. srpna 1948 přesídlila do Prahy-Vršovic, tř. Krále Jiřího čp. 28.⁴⁵⁵ Její sestra Libuška byla také studentkou, ale změnila své náboženské vyznání na česko-bratrské. Od 1. července 1947 do 29. srpna 1947 pobývala u Františky Fürthové, pak se vrátila do Prahy II, ulice Dittrichovy čp. 15/330.⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ Amálie nastoupila 4. února 1945 do transportu AE 2 v Praze, který ji odvezl do Terezína k tzv. „*uzavřenému pracovnímu nasazení*“. V Terezíně byla osvobozena.⁴⁵⁸

5.2.5 Kamýk nad Vltavou

---

⁴⁵⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

⁴⁵¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1011.

⁴⁵² Josef Krasanovský *

⁴⁵³ Viz evidenční karta Amálie Krasanovské.

⁴⁵⁴ Rok z dostupných pramenů není možné zjistit a navíc není vzhledem k tématu práce podstatný.

⁴⁵⁵ Viz policejní přihláška Jiřina Krasanovská.

⁴⁵⁶ Viz policejní přihláška Libuše Krasanovská.

⁴⁵⁷ Tyto období uvedené u obou sester, které strávily v Krásné Hoře, odpovídají letním prázdninám. Takže je možné, že po válce k Františce jezdily děvčata na léto.

⁴⁵⁸ M. KÁRNÝ, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1289.

V Kamýku nad Vltavou v **čp. 7** bydlela rodina Klingerových. Emanuel bydlel v domě od svého narození. Emanuel měl obchod se smíšeným zbožím a zemědělskými výrobky, zároveň byl provozním obchodu. Jako provozní obchodu získal 4. ledna 1912 živnostenský list č. 26070, a 21. října 1921 získal živnostenský list č. 24732 pro živnost obchodníka. Emanuel a Hermína vlastnili každý polovinu domů čp. 6 a 7 v Kamýce n. Vltavou, které dohromady odhadli na 35 000 K. Dále pozemky č. 48/1 a 48/2, které k domům patří, jejich hodnota je zahrnuta v hodnotě domů. Zařízení pokoje každý odhadl na 500 K. Emanuel měl šperky v hodnotě 360 K, 90 K v hotovosti a 50 K půjčil paní Marii Wolfové z Luk, okr. Příbram. Emanuel s manželkou dlužili celkem 10 238 K Spořitelně v Příbrami, Františkovi Hulovi, MUDr. S. Kulandovi, daňovému úřadu v Sedlčanech, B. Lengsfeldovi, Henrimu Ravarovi, Antonínu Pilátovi a A Neumannovi.⁴⁵⁹ Manželka Hermína bydlela od narození v Dalekých Dušníkách a 16. července 1908 se přestěhovala k manželovi do Kamýku n. Vltavou. Hermína měla na starosti domácnost. Vlastnila 50 K v hotovosti. Manželé spolu měli tři děti, Viktora, Otu a Karla. S manželi bydlela sestra Emanuela Barbora. Barbora byla svobodná a bydlela v domě také od svého narození. Rodiče Emanuela a Barbory byli Jakub a Alžběta Klingerovi. Alžběta byla soukromnice. Vlastnila zařízení pokoje za 500 K a 100 K v hotovosti. Všichni tři společně v Táboře nastoupili do transportu Bz 12. listopadu 1942, který je odvezl do Terezína. Emanuel zemřel 11. září 1944 v Terezíně, jeho manželka nastoupila do dalšího transportu Et 23. října 1944 do Osvětimi, kde zahynula.⁴⁶⁰ Barboru odvezl transport Dr 15. prosince 1943 do Osvětimi, kde také zahynula.⁴⁶¹

V domě **čp. 29** bydlela rodina Ullmannova. Otec rodiny Max bydlel v tomto domě od narození. Josef Ullmann a Kateřina Kopfsteinová byli Maxovými rodiči. Svým povoláním byl obchodník se smíšeným zbožím a zemědělskými produkty. Živnostenské oprávnění č. 10493 získal 9. října 1913 od Okresního úřadu v Sedlčanech. S manželkou Marií vlastnil dům čp. 29 se zahradou,⁴⁶² který ocenili v celkové hodnotě 100 000 K. Dům manželé koupili od Josefa Ullmanna dne 16. března 1931. Max ještě vlastnil zahradu s kat. č. 30/2 ve vložce č. 26, kterou také koupil od svého otce 10. ledna 1924 za 7 000 K. S koupí těchto pozemků Max získal i pohledávky u Aloise a Marie

---

⁴⁵⁹ Celková částka je špatně čitelná, může se jednat o částku 10 238 K, 16 238 K nebo 12 238 K. Poslední osobu, které dlužil, jsem pro nečitelnost nepřečetla.

⁴⁶⁰ M. KÁRNÝ, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

⁴⁶¹ M. KÁRNÝ, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

⁴⁶² Dům čp. 29 s kat. č. 75, 9 a zahrady s kat. č. 31/1, 31/2 ve vložce č. 98, 60 a pozemku 1128/29.

Mášovými z Řodova čp. 15 ve výši 8 562 K, u Bohdana a Anny Vlkovými z Kamýka nad Vltavou čp. 19 ve výši 11 410 K a u Václava a Antonič Žejdových z Zhoře čp. 38 ve výši 2 250 K. Všechny pohledávky jsou se 6 % úrokem.⁴⁶³ Maxovým majetkem dále byly šperky za 1 800 K, pak 85 050 K,⁴⁶⁴ 3 020 K v hotovosti a 4, 20 K v měnové instituci.⁴⁶⁵ Max také dlužil neznámo komu či neznámé instituci 13 000 K.⁴⁶⁶ Max se aktivně zúčastnil 1. světové války, ze které se vrátil raněný.⁴⁶⁷ Maxova manželka Marie se přistěhovala v roce 1913, její předchozí bydliště bylo v Hříměždicích. Marie vlastnila kromě poloviny domu čp. 29, také 1/4 domu v Hříměždicích o hodnotě 8 500 K.⁴⁶⁸ Své zařízení pokojů Marie odhadla na 4 000 K. Ve vlastnictví Marie bylo též 500 K v nominální hodnotě blíže neurčeného nehmotného majetku.⁴⁶⁹ V pozemkové přihlášce ještě uvedla Manželé spolu měli čtyři děti, Růženu, Otu, Milku a Jiřího. Nejstarší dcera Růžena byla svobodná žena v domácnosti a měla šperky v hodnotě 230 K. Její nehmotný majetek byl v nominální hodnotě 500 K bez konkrétního uvedení, o který jde,⁴⁷⁰ v hotovosti 968 K a v měnové instituci 80 K.⁴⁷¹ Oto byl také svobodný a pracoval jako lesní dělník, který od 6. května 1940 u Antonína Kraibicha v Kamýku n. Vltavou, který mu vyplácel cca 700 K měsíčně. Běžně pracoval s parní pilou na dřevo. Oto vlastnil šperky v hodnotě 430 K a také jako jeho matka a sestra měl blíže neurčený majetek v nominální výši 500 K,⁴⁷² a v hotovosti nebo v měnové instituci měl 14 225, 95 K. Ota odešel 10. října 1941 do Německého Brodu. Dcera Milka se v roce 1940 provdala do Prahy, byla transportována do KT i s manželem a oba přežili.⁴⁷³ Mohu se jen domnívat, že mohla být tou dobou provdána a tedy bydlet v jiném místě. Poslední nejmladší člen rodiny byl Jiří. Jiří byl svobodný a vykonával až v roce 1941 povolání lesního dělníka, pravděpodobně u stejného zaměstnavatele jako

---

⁴⁶³ Uvedeno v přihlášce židovského pozemkového majetku.

⁴⁶⁴ Max v rubrice č. 17 nespécifikoval tuto sumu, zda se jedná o životní pojištění, akcie či cenné papíry.

⁴⁶⁵ Obě částky byly napsány vedle sebe bez specifikace a pouze odděleny lomítkem. Usoudila jsem tedy, že pořadí Max zvolil dle pořadí daném v rubrice.

⁴⁶⁶ Max v rubrice č. 20 vyplnil pouze sumu, kterou dlužil.

⁴⁶⁷ D. Weidenthalerová, *Židovské obce na Sedlčansku (seminární práce)*, 1996.

⁴⁶⁸ Marie neupřesnila čp. domu, který vlastnila.

⁴⁶⁹ Marie v rubrice č. 17 napsala „nom. K 500“, mohlo se tedy jednat o cenné papíry, akcie či jiné ceniny.

⁴⁷⁰ Růžena v rubrice č. 17 napsala totéž, co její matka Marie a neuvádla konkrétní druh majetku.

⁴⁷¹ Růžena v této rubrice č. 18 zapsala dvě sumy, které oddělila lomítkem. Pravděpodobně jejich pořadí zvolila dle předepsaného, tedy hotovost a peníze uložené v měnové instituci. Z toho jsem usoudila, že lomítko odděluje dvě sumy a je zachováno výše zmíněné pořadí.

⁴⁷² Stejně jako matka i jeho sestra nevedli původ nehmotného majetku, viz pozn. č. 115, 114.

⁴⁷³ Milka Ullmannová *1919. D. Weidenthalerová, *Židovské obce*, s. 7. Nezachovaly nebo spíše nebyly vyplněny v tomto okrese jak evidenční karta, tak policejní přihláška.

jeho starší bratr Ota.⁴⁷⁴ Jiří měl nehmotný majetek blíže neurčený v nominální hodnotě 500 K,⁴⁷⁵ v hotovosti 99 K a v měnové instituci 7, 50 K. Nejstarším členem domácnosti byla babička a matka Maxe Kateřina. Kateřina bydlela od svého narození v Třešti u Jihlavy a v roce 1879 se přestěhovala do Kamýka. V roce 1940 byla vdovou. Její majetek podle evidenční karty tvořilo jen vybavení nábytek v hodnotě 500 K. Jejími rodiči byli Jakub a Růžena Kopfsteinovi. S manželem Josefem měla dvě děti, Maxe, se kterým bydlela a Annu Freidovou, která se provdala do Prahy. Kateřina zemřela ještě před deportací 4. prosince 1941.⁴⁷⁶ Manželé Max a Marie spolu s dcerou Růženou a synem Jiřím nastoupili 12. listopadu 1942 do transportu Bz v Táboře, který je odvezl do Terezína. Následně byli všichni deportováni transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřeli.⁴⁷⁷ Ota odjel 13. května 1943 transportem Db z Prahy do Terezína, odkud byl dalším transportem Ev 28. října 1944 deportován do Osvětimi, kde byl osvobozen v pracovním táboře Blechhammer (Auschwitz IV).⁴⁷⁸

V domě **čp. 71** bydlel Rudolf Gottlieb. Max Gottlieb a Růžena Gansová byli Rudolfovi rodiče. Rudolf bydlel v období 11. dubna 1939 – 15. listopadu 1939 v Soběslavi (Na Solinách čp. 290) a pak se přestěhoval do Kamýka. Rudolf byl svobodný a po přestěhování začal pracovat u Cyrila Meduni v Kamýku jako nákupčí a manipulant s ložním peřím, za které měsíčně dostával 1 100 K. V následujícím roce bydlel v podnájmu u Antonie Wolfové v čp. 65 a změnil i zaměstnání, vykonával práci lesního dělníka.⁴⁷⁹ Vlastnil jedny řetízkové hodinky, oceněné na 400 K a měl 800 K v hotovosti. Jeho bratr Alfred Gottlieb žil v Sydney v Australii. Rudolf nastoupil do transportu Bz v Táboře jako ostatní židé z Kamýka, který končil v Terezíně, odtud 28. září 1944 byl deportován transportem Ek do Osvětimi, pak musel být znovu přesunut, protože zemřel v Dachau 5. ledna 1945.⁴⁸⁰

Poslední židé žili v domě **čp. 97** v podnájmu u Běly Kuchařové, a byli to Mündsteinovi. Richard Mündstein bydlel od roku 1935 v Praze 11 (Vinohrady), v ulici Vocelová čp. 10 a od srpna 1937 v Kamýku. Jeho manželka Irma se k němu

---

⁴⁷⁴ Jiří v evidenční kartě rubriku, kde se uvádí povolání, nevyplnil, ale již v červenci 1941 vyplnil policejní přihlášku, kde už uvedl, že pracuje jako lesní dělník.

⁴⁷⁵ Jiří ve stejné rubrice č. 17 jako jeho matka a sourozenci měl stejně vyplněnou sumu, kterou nespécifikoval, viz pozn. č. 117, 115 a 114.

⁴⁷⁶ Poznámka na zadní straně policejní přihlášky Kateřiny.

⁴⁷⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

⁴⁷⁸ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1199.

⁴⁷⁹ Viz policejní přihláška, podepsaná dne 29. července 1941.

⁴⁸⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

přestěhovala po sňatku 10. září 1938, předtím bydlela v rodné Horní Plané. Jáchym a Adéla Mündsteinovi byli rodiči Richarda. Richard živil rodinu jako obchodní cestující a nákupčí surových kůží u Cyrila Meduni od roku 1932 v Kamýku n. Vltavou, měsíčně mu byl vyplacen plat 1 300 K. V následujícím roce už pracoval jako dělník. Richard měl v hotovosti 1 500 K. Jeho bratr Alfred Mündstein pobýval v zahraničí, ale Richardovi nebylo známo kde. Manželka Irma nás ve své evidenční kartě informuje, že rodina měla k dispozici ložnici, obývací pokoj a kuchyň, ale neuvedla hodnotu vybavení pokojů. Irma měla jedny zlaté dámské hodinky a životní pojištění u pojišťovny Star na 10 000 K uzavřené na 15 let. Irma s Richardem žádné děti neměli. Richard měl z předchozího manželství dvě děti, Kateřinu Vojtovou, roz. Mündsteinovou a Kurta. Kurt žil od října 1937 v Praze – Libni, ulici Drahobejlova čp. 1597 a od 24. dubna 1940 u otce v Kamýku. Kurt byl svobodný a byl zemědělským učněm Čenka Trojana v Kamýku. Žádný majetek neměl. Manželé Mündsteinovi nastoupili 12. listopadu 1942 do transportu Bz v Táboře, který dorazil do Terezína. Z Terezína byli přepraveni transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřeli.⁴⁸¹ Kurt zemřel 7. července 1942 v Mauthausenu.⁴⁸²

5.2.6 Radíč

V Radíči v **čp. 48** byla rodina Blochova. Oto byděl od narození do konce roku 1919 v Čelině a od 1. ledna 1920 do 31. prosince 1934 u rodičů v Sedlčanech v čp. 231, pak se s manželkou nastěhoval 1. ledna 1935 do Radíče. V následujícím roce od 26. července bydlela rodina zřejmě přechodně u Otových rodičů v Sedlčanech čp. 231, od 24. července 1943 už bydleli v domě u Anny Hechtové v Krásné Hoře čp. 110 a v roce 1945 dne 21. srpna bydleli znovu v domě po Otových rodičích v Sedlčanech čp. 231. Otovými rodiči byli Eduard Bloch a Tereza Poláková. Oto měl obchod se smíšeným zbožím a zemědělskými produkty. Živnostenský list mu byl vystaven Okresním úřadem v Sedlčanech dne 10. ledna 1935 s č. 467/1935. V Radíči převzal obchod po Fedrových, který ale v lednu 1941 měl nového majitele manžele Ouřecké. Ti je donutili se okamžitě přestěhovat. Zboží museli v krámu zanechat, došlo pouze na jeho sepsání. V roce 1943 už pracoval jako lesní dělník u rodinných známých Bartoňových.⁴⁸³ Po vystěhování v roce 1943 si sehnali bydlení u paní A. Hechtové. Od této doby vykonával Ota zaměstnání lesního dělníka. Později Otovi přišlo oznámení,

⁴⁸¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1006.

⁴⁸² B. Moulíková, Dějiny, s. 59.

⁴⁸³ Policejní přihláška z 24. července 1943.

aby se dostavil na ŽNO v Praze, odkud byl rovnou odvezen do Lípy u Havlíčkova Brodu, kde na statku obstarával prasata.⁴⁸⁴ Oto vlastnil šperky o hodnotě 70 K, 8 000 K v akciích, cenných papírech nebo v životním pojištění⁴⁸⁵ a v hotovosti 4 000 K. Otův strýc Oto Polák žil v zahraničí, ale Otovi místo bydliště bylo neznámé. Manželka Oty Blažena byla katolička, která od roku 1919 nevyznávala žádné vyznání.⁴⁸⁶ Než se přestěhovala s manželem do Radíče, tak bydlela od roku 1916 v Sedlčanech. Svoje vybavení pokoje ocenila na 1 400 K. Blažena byla bez zaměstnání, byla v domácnosti. Rodiče Blaženy byli Jan Horký a Barbora Doubravová. Manželé spolu měli tři děti, Miloše, Slávka a Hanu. Všechny děti byly křtěné, chlapci byli ministranty u sedlčanského děkana Bučila.⁴⁸⁷ Miloš v roce 1944 pracoval v antimonových dolech u Krásné Hory uklízet a řezat dříví, a to ve věku čtrnácti let. Za práci dostával potravinové lístky, kterých bylo málo, protože si je pro sebe bral úředník.⁴⁸⁸ Od 13. září 1945 bydlel v Táboře, ve Wilsonově ulici čp. 759.⁴⁸⁹ Nikdo z rodiny kromě Oty nenastoupil do žádného transportu. Ota byl vězněný v Terezíně od 3. září 1943 do 14. května 1945, kde setkal se svým otcem Eduardem a se sestrami Marií Beranovou ze Sedlčan a paní Malčánkovou z Nového Knína. Ota z Terezína po získání repatriačního lístku utekl a pěšky se dostal do Třebnic, kde přespal u p. Berana a druhý den ráno potkal Rusy, kteří ho odvezli do Krásné Hory k rodině.⁴⁹⁰ V listopadu 1945 žádá o jednorázový příspěvek na své tři děti. Žádost byla potvrzena Svazem osvobozených politických vězňů a pozůstalých po obětech nacismu, jejímž členem také byl a MNV v Sedlčanech.⁴⁹¹

5.2.7 Nalžovice

V Nalžovicích v čp. 40 žili Fišerovi. Rudolf Fišer se do Nalžovic přistěhoval 28. září 1910 z Drážkova čp. 42. Samuel Fišer a Barbora Fišerová byli rodiči Rudolfa. Od září 1910 Rudolf pracoval jako obchodník se smíšeným zbožím a zemědělskými produkty.⁴⁹² Okresní úřad v Sedlčanech Rudolfovi vydal živnostenské oprávnění č. 19848 dne 16. září 1910. Rudolf vlastnil dům čp. 40 a pozemek, který k němu patřil.

⁴⁸⁴ Policejní přihláška z 24. července 1943.

⁴⁸⁵ Nepodařilo se mi přečíst kde měl hodnotu 8 000 K uloženu.

⁴⁸⁶ Je zvláštní, že pokud byla katoličkou, proč měla vyplněnou evidenční kartu, zda to bylo jen z poctivosti, že je manželkou žida. To se můžeme jen domnívat.

⁴⁸⁷ B. Moulíková, Židé na Sedlčansku za 2. světové války (seminární práce), 1992, s. 17.

⁴⁸⁸ B. Moulíková, Židé, s. 19.

⁴⁸⁹ Viz policejní přihláška otce Oty Blocha z 21. srpna 1945.

⁴⁹⁰ B. Moulíková, Židé, s. 19.

⁴⁹¹ Městské muzeum Sedlčany, D 562.

⁴⁹² B. Moulíková, Dějiny, s. 50.

Dům ocenil na 150 000 K a pozemek na 12 000 K. Zařízení pokoje ocenil na 5 000 K. Šperky o hodnotě 500 K Rudolf odevzdal neznámo kam, a jeho dalšími cennostmi byly snubní prsten a příbory. Z nehmotného majetku měl 3. životní pojistku, obchodní pohledávky bez uvedení jejich výše, dále dlužil Hospodářské záložně v Sedlčanech 87 600 K a Juliovi Fišerovi z Plzně 50 000 K. Byl vlastníkem jednoho podílu Družstevního lihovaru Chlum o hodnotě 600 K, zakoupeného 18. února 1915. Manželka Malvína bydlela s rodiči v Senožatech a po provdání 30. října 1911 se přestěhovala k manželovi do Nalžovic. Malvína pomáhala manželovi v obchodě a byla v domácnosti. Malvína vlastnila 1/2 domu čp. 36, 1/2 louky a 1/2 zahrádky, to vše v Nalžovicích a v hodnotě 27 000 K. Jako její manžel měla vybavení pokoje za 5 000 K a šperky za 450 K, které měla také uložené (neznámo kde). Manželé měli tři dcery. Marie a Růžena bylo svobodné a bydlely s rodiči a třetí byla provdána.⁴⁹³ Marie a Růžena pomáhaly otci v obchodě a v domácnosti. Marie měla ve svém vlastnictví jeden prstýnek a jeden pár náušnic. Růžena naopak měla dva prstýnky a jeden pár náušnic. Rodina 23. července 1942 opustila Nalžovice, aby 27. července 1942 nastoupila v Praze do transportu AAU do Terezína. Hned 4. srpna 1942 nastoupili do transportu AAz do Malého Trosince, kde zemřeli.⁴⁹⁴

5.2.8 Štětkovice

Ve Štětkovících v **čp. 1** bydleli Pollákovy. Pollákovy vlastnili zdejší statek, jehož součástí byl pivovar a mlékárna od r. 1881.⁴⁹⁵ Emanuel zde bydlel od narození. Na statku se vyráběl líh, ročně okolo 200 hl lihu a v mlékárně se chladilo mléko, které se vyváželo až do Prahy. Statek Emanuel ocenil na 2 200 000 K, včetně pozemků. V přihlášce židovského pozemkového majetku uvedl hodnotu pozemků 1 950 000 K. Jednalo se o pozemky ve Štětkovících o výměře 179, 20 ha, v Prosenické Lhotě o výměře 18, 88 ha, v Bezmíří o výměře 11, 52 ha a v Minárticích o výměře 9, 52 ha. Roční čistý výnos z těchto pozemků byl 3 105, 11 K. Tyto pozemky vlastnil od roku 1900 a ještě v roce 1940 měl doplatit částku 357 500 K na hypotéce. Výnosnost těchto pozemků činila 3 105, 11 K. Do této sumy pravděpodobně započítal všechny domy, nejen statek čp. 1, které ve vsi vlastnil, jako byla hájovna s čp. 3, dále domy čp. 8, čp. 16, čp. 23, čp. 24, čp. 25 a čp. 26.⁴⁹⁶ Jeho dalším majetkem bylo vybavení pokojů,

⁴⁹³ Jméno třetí dcery mi není známo.

⁴⁹⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 821.

⁴⁹⁵ B. Moulíková, Dějiny, s. 30.

⁴⁹⁶ Sčítání lidu 1930, obec Štětkovice.

kteřé ocenil na 10 000K, zlaté hodinky za 2 840 K, stříbrnou tabatěrku za 135 K a také osobní automobil Škoda o hodnotě 25 000 K. Emanuelovým dalším majetkem byly cenné papíry v hodnotě 220 000 K, v Hospodářské záložně měl uloženo 70 000 K a 560 000 K u Spiritus-Verkaufsvereinigung v Praze.⁴⁹⁷ Emanuel koupil další akcie, a to: 100 ks akcií České průmyslové banky v Praze v hodnotě 200 K, které zakoupil v roce 1925 a byly uloženy v bance v Benešově;⁴⁹⁸ 6 podílů po 1000 K v Družstvu hospodářských lihovarů v Praze v asi z roku 1910, 2 podíly po 1000 K v Družstvu statkářů a nájemců v Praze asi z roku 1924 a jeden podíl za 100 K v Hospodářském družstvu v Sedlčanech zakoupené asi v roce 1924. Emanuel dlužil 35 000 K Hypoteční bance v Praze, 235 000 K v Městské spořitelně v Sedlčanech a Gabriele Pollákové z Přehořova 80 000 K. Jeho manželka se jmenovala Aurelie,⁴⁹⁹ se kterou se oženil 29. října 1927 a žádné děti neměli.⁵⁰⁰ Emanuel od roku 1920 byl bez víry a jeho manželka také.⁵⁰¹ V roce 1930 byly u Emanuela ve službě dvě služebné, Božena Remková a Anna Kadlecová. Emanuel byl transportován 15. března 1945 z Prahy do Terežína k „uzavřenému pracovnímu nasazení“, kde byl také osvobozen.⁵⁰²

V domě **čp. 3** v bytě č. 1 bydleli Fišlovi. Max s rodiči Albertem Fišlem a Marií Rindovou žil od svého narození do roku 1884 v rodné Květuši, další čtyři roky žil ve Zvěstově a od 1. srpna 1888 ve Štětkovících. Max byl soukromý obchodník se zemědělským zbožím. Svou živnost vykonával od 1. dubna 1906 s živnostenským listem č. 37/1906 a registračním č. 468/40. Vybavení pokoje, které vlastnil, ocenil na 400 K. S Emilií uzavřel sňatek 14. dubna 1907, po němž se k němu manželka nastěhovala. Emilie označila svoje povolání jako domácí hospodyně, která měla vybavení pokoje za 1 000 K. Jiné majetky manželé neměli. Emilie porodila Maxovi pět dětí, z nichž tři zemřely. V roce 1940 měli dva syny Richarda a Ervína. Richard byl svobodný a pracoval jako veřejný pouliční dělník pro Pracovní komisi.⁵⁰³ Richard neměl žádný majetek. O Ervínovi bohužel z dostupných pramenů nic nevím, ani to kdy

⁴⁹⁷ Spiritus-Verkaufsvereinigung v Praze je lihové prodejní sdružení zemědělských palíren v Praze.

⁴⁹⁸ Nepřečetla jsem zkratky, které napsal v Přihlášce židovské držby akcií, židovských podílnických práv a účastenství. Dále jsem nepřečetla od jaké společnosti měl 111 akcií v hodnotě 200 K, které zdědil v roce 1926 a byly uloženy v Městské spořitelně v Sedlčanech.

⁴⁹⁹ Aurelie Poláková *20. prosince 1892 Heřmaň (okr. Kamenice n. Lipou), rodné jméno neznám.

⁵⁰⁰ Pro Emanuela Polláka je k dispozici pouze evidenční karta, ve které děti neuvedl.

⁵⁰¹ Sčítání lidu 1930, obec 9.

⁵⁰² M. Kárný, Terežínská pamětní kniha, II. díl, s. 1314.

⁵⁰³ Evidenční karta, rubrika č. : „Handels Komis: Öffentlicher Strasserarbeiter“.

se narodil.⁵⁰⁴ Richard s rodiči byl odvezen transportem Bz 12. listopadu 1942 z Tábora do Terezína. Emilie zemřela 7. března 1943 v Terezíně na marasmus.⁵⁰⁵ Richard odjel z Terezína transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřel.⁵⁰⁶ Jeho otec opustil Terezín později 15. prosince 1943 transportem Dr do Osvětimi, kde také zemřel.⁵⁰⁷

5.2.9 Počepice

V Počepicích v čp. 60 žili tři židé, manželé Sternovi a maminka Nelly Sternové Barbora Gansová. Manželé koupili dům čp. 60 a nastěhovali se sem v roce 1912 z Kestřan u Písku. Nella a Oskar byli sezdáni 29. ledna 1912.⁵⁰⁸ Oskar měl vlastní obchod se smíšeným zbožím. Živnostenské oprávnění č. 10798 získal od Okresního úřadu v Sedlčanech 19. srpna 1912. Manželé dům ocenili na 80 000 K. Oskar dále vlastnil šperky v ceně 280 K. Oskar měl smlouvu na životní pojištění č. 11039903/677 u pojišťovny Star v Praze, další u Assig Generali č. smlouvy 115092, a také u První české vzájemné pojišťovny Praze smlouvu č. 65655.⁵⁰⁹ U všech neznal jejich cenu. Jeho dalším nehmotným majetkem byla hotovost 2 000 K, akcie o hodnotě 210 K (dva podíly u Živnostenské záložny v Sedlčanech o hodnotě 100 K a jeden podíl u Kampličky v Počepicích s hodnotou 10 K, zakoupené v roce 1924) a 6 000 K v uskladněném zboží. Suma 22 440 K byly pohledávky, které Oskar měl u zemědělců. Ani Oskarovi se nevyhnuly obchodní dluhy, které činily 11 236, 65 K a další dluh vůči Městské spořitelně v Sedlčanech 25 000 K. Nella vlastnila 1 000 K.⁵¹⁰ Nella a Oskar spolu měli dvě děti, dceru Markétu (*23. listopadu 1912), která otci ještě v roce 1930 pomáhala v obchodě a syna Františka (*18. července 1917).⁵¹¹ Nelliina matka Barbora se přistěhovala v roce 1922 z Předbořic čp. 36 (okr. Milevsko). Barbora byla vdova a neměla žádný majetek.⁵¹² Barbora měla další dvě dcery Kláru Aschermannovou (*30. května 1890) a Lauru Rochhändlerovou (*13. března 1893), obě zemřely v Osvětimi.⁵¹³ Všichni tři společně opustili domov začátkem listopadu,

⁵⁰⁴ O tom to synovi se manželé zmínili v poslední rubrice Evidenční karty, jinak žádný pramen, který jsem využívala jsem nenašla. Neměl evidenční kartu, ani policejní přihlášku (tu jeho bratr měl, synové u otce napsáni už nebyli), ani není ve Sčítání lidu 1930, ani v Terezínské pamětní knize.

⁵⁰⁵ NA, ohledací list – ghetto Terezín.

⁵⁰⁶ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

⁵⁰⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

⁵⁰⁸ NA, Sčítání lidu 1930.

⁵⁰⁹ Oskar napsal pouze „vzájemná pojišťovna v Praze“, předpokládám, že to byla První česká vzájemná pojišťovna.

⁵¹⁰ Před sumou je pouze jedno slovo, které se mi nepodařilo nepřečíst

⁵¹¹ NA, Sčítání lidu 1930.

⁵¹² Barbory rodiče byli Samuel Stein a Františka Friedmannová. NA, Židovské matriky, Ohledací list.

⁵¹³ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 917, 1008. NA, Židovské matriky, Ohledací list.

aby 12. listopadu 1942 nastoupili do transportu Bz z Tábora do Terezína.⁵¹⁴ Barbora zemřela v Terezíně 1. února 1943 na marasmus, jak je uvedeno v úmrtním listě.⁵¹⁵ Oskar Stern zemřel také v Terezíně dne 30. prosince 1943.⁵¹⁶ Nelly byla 15. května 1944 odvezena transportem Dz do Osvětimi, kde zemřela.⁵¹⁷

5.2.10 Vysoký Chlumec

Na Vysokém Chlumu v **čp. 62** bydleli manželé Elišákové a později Marta Fürthová. Hynek se na Vysoký Chlumec přestěhoval po koupi domu v roce 1880, jeho předchozí bydliště bylo od roku 1872 v Počepicích. Od svého narození do roku 1880 bydlel s rodiči, Markem Elišákem a Marií Adlerovou. Po smrti své manželky se přestěhoval k Zikmundovi Kaufmannovi do Sedlčan (Komenského nám. čp. 75) dne 16. října 1941 do podnájmu. Jeho žena Emilie se k němu přistěhovala po sňatku 6. června 1883, předtím bydlela s rodiči v Kosově Hoře.⁵¹⁸ Spolu měli šest dětí, z nichž čtyři zemřeli. V roce 1930 s nimi bydlel syn Artur, který byl svobodný a neměl obě nohy.⁵¹⁹ Oba společně pak soukromničili. Svůj dům Hynek ocenil na 50 000 K. Dvojdomek zakoupil v roce 1891 pod čp. 62, v roce 1934 byl rozdělen a bylo mu přiděleno druhé čp. 77. Společný „*starý nábytek*“ manželů na 500 K a šperky na 664 K. Hynkův nehmotný majetek činil 6 515 K v nespecifikovaných cenách a 126 500 K v hotovosti či v bance.⁵²⁰ Manželé měli syna Rudolfa, který žil v roce 1940 v Praze 7, Habermannově ulici čp. 9/II. 6. dubna 1941 se Marta Fürthová přistěhovala na Vysoký Chlumec k Elišákovým z Českých Budějovic.⁵²¹ Marta byla svobodná obchodnice. S Hynkem se později také přestěhovala do Sedlčan k Zikmundovi Kaufmannovi, kde byla hospodyně. Její rodiče se jmenovali Adolf Fürth a Karolína Elišáková. Hynek s Martou nastoupili v Praze do transportu Bd 4. září 1942, který je odvezl do Terezína. Marta následně odjela transportem Bk 8. září 1942 do Malého

⁵¹⁴ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1003.

⁵¹⁵ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

⁵¹⁶ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

⁵¹⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

⁵¹⁸ Emilie zemřela někdy mezi 24. července 1940 a 26. červencem 1941. Prvé datum označuje den, kdy odevzdala evidenční kartu na četnickou stanici a druhé datum podepsané na policejní přihlášce jejího muže Hynka, který se již označuje jako vdovec. Matriky zemřelých obsahují zápisy pouze do roku 1937.

⁵¹⁹ Artur Elišák *5. září 1889 Vysoký Chlumec. Sčítání lidu 1930.

⁵²⁰ Hynek do příslušných rubrik zapsal sumy, ale bez přesného popisu, kde a v jaké formě peníze měl.

⁵²¹ Marta se přistěhovala později, její evidenční karta není, ale jsou zachované dvě policejní přihlášky.

Trosince, kde zemřela.⁵²² Hynek odjel transportem Bv 15. října 1942 do Treblinky, kde také zahynul.⁵²³

5.2.11 Bolechovice

V Bolehovicích měli statek s **čp. 1** manželé Mautnerovi. Oskar zde bydlel od narození a jeho manželka od sňatku z 12. prosince 1920 se přestěhovala z Českých Budějovic. Statek měl 193, 3736 ha pozemku. Jednalo se o pozemky v Bolehovicích o výměře 153, 8733 ha s výnosem 2 978, 16 K, ve Vysoké o výměře 36, 0278 ha s výnosem 151, 24 K a ve Velkých Heřmanicích 3, 4725 ha s výnosem 22, 14 K. Pozemek v Bolehovicích získal v roce 1911 s nabývací cenou 291 000 K, pozemek ve Vysoké v roce 1923 s nabývací cenou 64 000 K a ve Velkých Heřmanicích v roce 1936 s nabývací cenou 3 500 K. Oskar byl statkářem a zemědělcem. Na statku měli lihovar a mlékárnu, ze které dodával do Prahy mléko. Zemědělské pozemky statku byly v roce 1940 pod nucenou správou. Manželé v roce 1930 na statku zaměstnávali kuchařku Růženu Melicharovou.⁵²⁴ Oskar měl životní pojištění u pojišťovny Riunione Adriatica di Sicurtà v Praze v nominální hodnotě 190 000 K a cenné papíry nominální hodnoty 3 400 K. Jeho hypotéční dluhy 60 000 K, 40 000 K u pražských společností a dalších 1 800 K neznámo u koho v Bolehovicích.⁵²⁵ Manželka Helena vedla domácnost. Helena ocenila vybavení pokojů na 20 000 K a šperky na 2 896 K. Helena měla životní pojištění u pojišťovny Riunione Adriatica di Sicurtà v Praze v nominální hodnotě 40 000 K.⁵²⁶ Manželé Mautnerovy nastoupili v Táboře do transportu Bz, který je odvezl do Terezína 12. listopadu 1942. Následně oba byli posláni transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zahynuli.⁵²⁷

5.2.12 Bratříkovice

V Bratříkovicích v **čp. 16** v bytě č. 2 bydleli manželé Ledererovy v podnájmu u Aloise Bardy z Křemence. Manželé bydleli od 1. února 1911 do 30. června 1924 v Nechvalicích a poté se přestěhovali do Bratříkovic (od 7. července 1924). Sňatek

---

⁵²² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 889.

⁵²³ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 888.

⁵²⁴ Sčítání lidu 1930.

⁵²⁵ Bohužel se mi nepodařilo přečíst jména institucí, u kterých Oskar uzavřel hypotéční smlouvy a ani u poslední jmenované dlužné částky.

⁵²⁶ U životní pojistky je za sumou napsaný dodatek, který se mi nepodařilo přečíst.

⁵²⁷ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1006.

spolu zavřeli v roce 1880.⁵²⁸ Leopold byl soukromníkem a Žofie pobývala v domácnosti. Majetek žádný neměli a vybavení pokojů označili za staré. Manželům se narodily tři děti, z nichž dvě zemřeli.⁵²⁹ Svoje sourozence přežila Ella Steinreichová, roz. Ledererová. Žofie 16. listopadu 1942 nastoupila v Táboře do transportu Cb do Terezína,⁵³⁰ kde zemřela 28. prosince 1942 na marasmus.⁵³¹

5.2.13 Dobrohošť

V roce 1940 bydlely v podnájmu u Heleny Kaufmannové na zámečku v Dobrohošti **čp. 1** matka s dcerou.⁵³² Helena Kaufmannová žila tou dobou ve Vídni. Byly to Berta Kaufmannová a Bedřiška Glücková. Berta se přistěhovala 26. června 1940 z Prahy, kde bydlela od roku 1937. Berta byla vdova po Ignáci Kaufmannovi. Maminka Bedřišky byla soukromnicí a měla podíl na výdělku ze zásobování, který zajišťoval její syn, ten k tomu měl i povolení. Měsíčně dostávala 1 975 K. Své zařízení pokoje Berta ocenila na 3 000 K. Bertiny dva synové Lev a Ervin Kaufmannovi žili v USA. Dcera Bedřiška žila od roku 1938 do června 1940 v Praze, kdy se přestěhovala na Dobrohošť. Bedřiška byla také vdovou po Gustavu Glückovi a žila s matkou v domácnosti. Do Dobrohošti si přinesla vybavení pokoje v hodnotě 4 600 K a šperky za 200 K.

5.2.14 Drážkov

V osadě Drážkov bydlela v podnájmu obce v domě s **čp. 33** Anna Königová. Anna byla svobodná soukromnice. V Drážkově Anna bydlela od 18. března 1939, předtím bydlela dva měsíce v Příbrami. Jejím jediným majetkem bylo vybavení pokoje v hodnotě 450 K a 200 K v hotovosti. Jejím otcem byl Mořic König a matka Marie Adelsteinová. Anna opustila Drážkov na začátku listopadu 1942, aby 12. listopadu nastoupila v Táboře do transportu Bz, který ji odvezl do Terezína. Odtud byla poslána dalším transportem Cq 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřela.⁵³³

Další obyvatelkou židovského původu, která v obci obývala dům Drážkově, byla Hermína Steindlerová. Byl to dům **čp. 34**. Hermína byla také svobodná obchodnice.

---

⁵²⁸ NA, Sčítání lidu 1930.

⁵²⁹ Syn Oto Lederer zemřel, jméno druhého zemřelého dítěte neznám. Viz evidenční karta.

⁵³⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1015.

⁵³¹ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

⁵³² Sčítání lidu 1930. Zámeček Helena Kaufmannová v r. 1929 zdědila od otce Zikmunda Kaufmana z Nechvalic. Helena v roce 1940 byla v Americe v emigraci. Zámeček vlastnila do 23. 10. 1980, kdy byl zestátněn. František MUSIL, *Kronika do roku 2011. Lovčice. Dobrohošť*, Lovčice 2012, s. 208-211.

⁵³³ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1005.

Od 27. března 1928 byla zmocněna svou sestrou Annou, aby vedla obchod se smíšeným zbožím. Živnost její sestra vykonávala na základě živnostenského listu č. 10862/28, a pak z 20. prosince 1939 pod č. 50288/39. Navíc měla kramářství a prodávala zemědělské produkty.⁵³⁴ Ve svém vlastnictví měla dům čp. 34, který ocenila včetně parcel (č. 142, 203, 204, 205, 1112 a 1113) na 20 000 K. V roce 1923 koupila dům a pozemky zdědila v roce 1933. Vybavení pokoje odhadla na 1 000 K. Hermína uložila ve spořitelně 1 450 K⁵³⁵ a v hotovosti 1 500 K,⁵³⁶ dále půjčila 3 000 K a naopak dlužila za zboží 1 500 K. Hermíniny dvě sestry žily v zahraničí, jejichž místo pobytu jí nebylo známo. Karel Steindler⁵³⁷ a Antonie Švarcová byli Hermíniny rodiče. V roce 1930 Hermína bydlela v tomto domě ještě se svým otcem. Maminka Hermíně zemřela těsně před tím, než mělo proběhnout sčítání obyvatel, 19. května 1930 a její otec 12. února 1933, oba na selhání srdce.⁵³⁸ Hermína nastoupila do transportu Bz z Tábora do Terezína 12. listopadu 1942 a v následujícím roce do dalšího s označením Cq, který ji odvezl 20. ledna 1943 do Osvětimi, kde zemřela.⁵³⁹

5.2.15 Obděnice

V Obděnicích **čp. 38** bydleli sourozenci Sternovi. Zikmund bydlel od roku 1879 do 19. prosince 1893 v Chotčínách (okr. Tábor) a od 20. prosince 1893 v Obděnicích. Zikmund vlastnil obchod se smíšeným zbožím a hostinec. Živnostenské oprávnění na obchod získal 29. března 1927 a na provoz hostince 7. října 1928 od Okresního úřadu v Sedlčanech. Ve svém vlastní měl dům čp. 38 v hodnotě 30 000 K a pozemek k němu patřící v hodnotě 7 000 K. Svůj nábytek měl bezcenný, dlouho užívaný. V peněžním ústavu v Obděnicích Zikmund uložil 18 000 K. Zikmund půjčil peníze Janovi Čihákovi z Ohrady 230 K, p. Pilařovi z Radešice 300 K, Aloisovi Kotalíkovi z Radešice 160 K, Vincenci Novákovi z Obděnic 350 K a p. Švatal ze Žemličkovy Lhoty 240 K. Naopak sám Zikmund dlužil sestře 10 000 K a 4 000 K na daních. Sestra Marie bydlela v Chotčínách od roku 1883 do 19. prosince 1893 a od 20. prosince 1893 u bratra v Obděnicích. Marie se starala o domácnost a pomáhala bratrovi v obchodě i v hostinci. Oba sourozenci byli svobodní. Jediný majetek, který Marie měla, bylo 10 000 K, které půjčila bratrovi. Marie měla dceru, Aloisii Mautnerovou, roz. Sternová. Její dcera byla

---

⁵³⁴ B. Moulíková, Dějiny, s. 50.

⁵³⁵ V této rubrice Hermína pojmenovala spořitelnu jako „*Im sparkassa*“.

⁵³⁶ Pokladnu označila jako „*Hauskassa*“, tedy domácí kasa, tedy vlastní hotovost.

⁵³⁷ Karel Steindler *13.6.1853.

⁵³⁸ NA, Židovské matriky, zemřelý.

⁵³⁹ M. Kárný, Tereziánská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

s největší pravděpodobností nemanželskou. Oba sourozenci nastoupili v Táboře 12. listopadu 1942 do transportu Bz, který je odvedl do Terezína. Zikmund zemřel v Terezíně 30. listopadu 1943.⁵⁴⁰ Jeho sestra zemřela v Osvětimi, kam byla převezena transportem Cq 20. ledna 1943.⁵⁴¹

5.2.16 Rovina

V Rovini v **čp. 39** bydlely sestry Regina Inselová a Františka Podzhradská. Obě sestry byly vdovy. Regina se do Roviny přestěhovala 2. ledna 1895 ze Sedlčan, pravděpodobně tehdy s manželem. Františka až 15. července 1907 z Královy Lhoty u Orlíka n. Vltavou. Rodiče sester byli Hynek a Antonie Ledererovi. Regina byla obchodnicí se zemědělskými produkty. Povolení k podnikání získala 5. března 1897 s č. 4788 od Okresního úřadu v Sedlčanech. Vlastnila tento dům čp. 39 se zahradou o hodnotě 30 000 K a role v Rovini a ve Skuhrově v hodnotě 20 000 K. Vybavení jednoho pokoje a kuchyně ocenila na 2 000 K. Jejím dalším vlastnictvím bylo 2 000 K v hotovosti, 8 000 K v blíže nespecifikované měnové instituci a obchodní pohledávky ve výši 5 000 K, které jí lidé dlužili. Její sestra Františka neměla žádné jmění a živila jí sestra z obchodu. V létě 1941 už asi obchod neprovozovala nebo alespoň ne oficiálně, protože v policejní přihlášce zapsala svoje povolání „v domácnosti“. Sestry společně 12. listopadu 1942 nastoupily v Táboře do transportu Bz, kterým se dostaly do Terezína.⁵⁴² Regina zemřela v Terezíně 7. března 1943 na marasmus.⁵⁴³ Její mladší sestra zemřela o téměř měsíc dříve, 18. února 1943 na marasmus.⁵⁴⁴

5.2.17 Panská Tisovnice

Do Panské Tisovnice **čp. 52** se přistěhoval v roce 1939 Bruno Wiener. Bruno v období od 8. února 1908 po 18. července 1939 pobýval v Teplicích - Šanově a od 23. července 1939 žil a pracoval v Panské Tisovnici. Bruno byl svobodný a nemajetný. Zde pracoval jako zemědělský dělník u Františka Černého za mzdu

---

⁵⁴⁰ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

⁵⁴¹ M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1009.

⁵⁴² M. Kárný, Terezínská pamětní kniha, II. díl, s. 1004.

⁵⁴³ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

⁵⁴⁴ NA, Židovské matriky, Ohledací list.

150 K a od 1. července dostával 200 K.⁵⁴⁵ Bruno nastoupil 4. února 1945 v Praze do transportu AE 2, který ho odvezl do Terezína, kde byl osvobozen.⁵⁴⁶

5.2.18 Třebnice

František Brok se do Třebnice⁵⁴⁷ přestěhoval v roce 1940. František od října 1928 do června 1940 bydlel v Praze 12, ve Skálově ulici čp. 4. Od 19. června 1940 se zdržoval v Třebnici u Sedlčan. U Karla Šembery pracoval jako zemědělský dělník, který dostával mzdu 300 K. František byl nemajetný svobodný muž. Jeho jediným majetkem byl zlatý pečetní prsten. František se později musel odstěhovat zase zpět do Prahy, protože jeho poslední bydliště před deportací byla Praha 12. František nastoupil do transportu AA1 2. července 1942 do Terezína a pak 6. září 1942 transportem D1 do Osvětimi, kde zahynul.^{548 549}

---

⁵⁴⁵ U Fr. Černého pracoval od 23. července 1940.

⁵⁴⁶ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 1294.

⁵⁴⁷ Číslo popisné neznám, protože ho neuvedl v evidenční kartě, která je jediným pramenem k této osobě.

⁵⁴⁸ M. KÁRNÝ, *Terezínská pamětní kniha*, II. díl, s. 691.

⁵⁴⁹ V Osvětimi také zemřeli jeho rodiče, otec Karel Brok (*21. května 1884) transport Dr 15. prosince 1943, matka Eliška Broková (*4. května 1885) transport Dr 15. prosince 1943 a sestra Anna Mandelíková, roz. Broková (*22. února 1920) transport Eb 18. května 1944. Holocaust.cz

6. Navrácení židovského majetku po roce 1945

Po osvobození koncentračních táborů se chtěli židé vrátit domů, to ale nebylo okamžitě možné, muselo se vyčkat na příjezd kompetentních orgánů, což odsouvalo termín návratu. Samotná repatriace probíhala zdlouhavě, a tak se někteří se vydali sami vlastní cestou vstříc novým zítřkům. Repatriaci měl zajišťovat Ústav pro péči o přestěhovalce, který podléhal Repatriačnímu odboru Ministerstva ochrany práce a sociální péče v Praze⁵⁵⁰ V květnu byly zveřejněny seznamy židovských repatriantů a zároveň byla vytvořena Evidenční kancelář československých vojenských příslušníků zahraničních armád židovského původu pod ŽNO v Praze.⁵⁵¹ Navrátilivší měli také nárok na první peněžitou pomoc a jednorázovou podporu, ale jen v případě, že se zaregistrovali a měli československou státní příslušnost. Pro dospělého to bylo 500 Kčs a pro děti a mladistvé do 16 let 100 Kčs. Jednorázová podpora byla udělena na základě vyplněné žádosti a dotazníku. Takovou podporu pak získal pouze ten, který se v důsledku věznění, příkázání na nucenou práci nebo pro nucené změny bydliště dostal do špatné finanční situace a neměl finance na svou obživu, pak mohl dostat 500 až 2000 Kčs podle sociálních potřeb žadatele, podle počtu členů rodiny a dalších skutečností. Tato podpora repatriantů byla ukončena velmi brzy, a to v létě 1945, kdy se měli lidé začít zapojovat do běžného života. Důležité je si uvědomit, že pokud se měli židé kam vrátit, tak museli čekat, až jim stát v restitucích jejich domovy vrátí.⁵⁵² „Židovská reprezentace se snažila neustále poukazovat na známou skutečnost, že Židé, kteří se vraceli z koncentračních táborů, na rozdíl od persekvovaných Čechů, se většinou neshledali se svou rodinou, neměli kde bydlet, prožili větší trauma a také jsou díky společensko-hospodářským změnám hůře pracovní uplatnitelní.“⁵⁵³ Podstatné také bylo, že se židé vraceli bez jakékoli legitimace, v lepším případě měli repatriční doklady či registrační průkazku. Ty, totiž před deportacemi do koncentračních táborů museli odevzdat. Museli se obracet na pražskou židovskou obec, která spravovala matriky, na policejní stanice, aby jim vydaly prozatímní doklady, kterými se mohli

⁵⁵⁰ Radana SUŠILOVÁ, *Židé v poválečném Československu*, FF UK, Diplomová práce, Praha 2011, s. 14, 31.

⁵⁵¹ Tamtéž, s. 40.

⁵⁵² Tamtéž, s. 54. Židé se pak začali obracet na ŽNO v Praze, která se sice snažila pomáhat, ale i jí brzy došly finance, proto se obracela na stát. Další pomocnou organizací byla JOINT (American Jewish Joint Distribution Committee) byla židovská humanitární organizace ve Spojených státech od roku 1914 a World Jewish Congress (WJC) v Ženevě od roku 1936.

⁵⁵³ P. SEDLÁK, *Židé a židovská otázka v českých zemích v letech 1945-1948*, in: Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: řada historická (C), Masarykova univerzita 54, č. 52, Brno 2006, s. 135.

prokazovat. Kvůli tomu musely být duplikáty židovských matriky prohlášeny ministerstvem vnitra v říjnu 1945 za originály, aby mohly být vystavovány opisy rodných listů. Tyto doklady vyžadovaly úřady při žádostech o prohlášení za mrtva, osvědčení o státním občanství a k žádostem o řízení restitucí.⁵⁵⁴

Prohlášení za mrtva je v restitucích klíčový dokument, bez kterého by pozůstali nemohli započít restituční řízení. Prohlášení vydával okresní soud podle posledního místa bydliště na základě podaného návrhu na prohlášení za mrtva nebo návrhu na vedení důkazu smrti. Řízení prohlášení za mrtva trvalo dle zákonné lhůty až dva roky, běžně jeden rok, protože stále existovala možnost, že dotyčný žije. Přípustné byly různé výjimky, kdy se tato doba krátila. Jiný postup se týkal osob, které byly postiženy „*událostí, při níž podle obecné zkušenosti bylo pravděpodobné, že všichni postižení zahynuli*“, příslušníků branné moci, účastníků ozbrojeného odporu osob zavlčených, internovaných, vězněných a vystěhovaných z důvodu okupace, národní, rasové či politické perzekuce, tedy i židovského obyvatelstva. Lhůta mohla být prokrácena až na šest měsíců ode dne posledních zpráv o pohřešovaném, kdy byl ještě na živu. Toto řízení mohlo být zjednodušeno, pokud nějaký svědek prohlásil, že viděl pohřešovaného zemřít nebo v situaci, u které se předpokládalo, že nepřežil. (Viz svědci smrti Jaroslava Lurie Františka Fürthová a Ota Fürth). K samotné žádosti navrhovatele se v takových případech ještě přikládalo potvrzení ministerstva práce a sociálních věcí.⁵⁵⁵ To potvrzovalo deportaci z tak řečených rasových důvodů. Poté soud určil pohřešovanému opatrovníka,⁵⁵⁶ který se ho snažil vypátrat, a vyzval k podání zpráv o pohřešovaném, formou publikování v Úředním listě republiky Československé, na úřední desce soudu a na obecní úřední desce v posledním místě bydliště pohřešovaného. Soud stanovil lhůtu pro oznámení a vyvěšení vyhlášky. Nejvíce žádostí bylo vyřízeno do roku 1948. Soudní prohlášení za mrtva se stalo podkladem pro zápis do matrik zemřelých. Vzhledem

---

⁵⁵⁴ Tamtéž, s. 42-46.

⁵⁵⁵ Mohlo se stát, že žádosti k jednomu pohřešovanému podalo více osob a vzájemně o sobě nevěděly. Proto se mohlo stát, že byla soudem usnesena různá data úmrtí. Roli hrála i různé podoby jmen. Pak muselo proběhnout další řízení.

⁵⁵⁶ Ten prověřoval opisy transportních listin, seznamy popravených, kartotéky repatriantů a další, které byly uloženy na ministerstvu práce a sociálních věcí. Údaje byly postupně aktualizovány pátracím oddělením ministerstva. Díky tomu mohlo řízení proběhnout rychleji. Po roce 1948 přešly do rukou ministerstva vnitra.

k obrovskému množství zemřelých nestíhala Rada židovských náboženských obcí zapisovat a tak dodnes jsou součástí fondu Židovských matrik v NA.⁵⁵⁷

Restituce se řídily prezidentskými dekrety, především se uplatňovaly dekret č. 5/1945 o neplatnosti některých majetkově-právních ujednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, dekret č. 12/45 z 21. června 1945 o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku, dekret č. 108/1945 o konfiskaci nepřátelského majetku a fondech národní obnovy a restituční zákon z roku 1946. Součástí bylo zjišťování podle Sčítání lidu z roku 1930, zda dotyčný uvedl jako svou obcovací řeč německou, v takovém případě bych považován za Němce.⁵⁵⁸ To původně platilo i pro Židy. Žádosti o vyřízení pozůstalostí se řídili zákonnou posloupností pozůstalých, protože žádný ze zemřelých nezanechal poslední vůli. Nikdo nepředpokládal takový konec, jaký válka těmto lidem přinesla.

Židé byli po válce vnímáni československou společností stejně jako před ní, důraz byl kladen na jejich národnostní roli, hospodářské a sociální postavení, které ale doznalo změny v podobě zpolitizování těchto názorů. Kladeny byly otázky ohledně loajality k československému národu před válkou a teď a podílu na osvobození země. V případě podílu na osvobození, bylo poznamenáváno, že židé byli „pouze“ zavření a nijak se aktivně na osvobození nepodílely. Zároveň se nový stát musel vyrovnat s rasovým označováním židů, takže na místo užívání pojmu „Žid“ se napříště užívalo pojmů „osoba židovského původu“ nebo „osoba považované za Žida“. To ovšem přineslo jedno zásadní negativum, a to, že všichni židé automaticky přestali být považováni za oběti nacistické perzekuce. Proto pak nebylo k židům přistupováno jako ke konkrétní skupině obyvatel ČSR, která byla specificky likvidována a měla by být odpovídajícím způsobem rehabilitována!⁵⁵⁹

V následujících podkapitolách se budu věnovat pozůstalostním řízením, které jsem objevila ve Městském muzeu v Sedlčanech v kartonu D 562, který se týká židovského

---

⁵⁵⁷ KUKÁNOVÁ Zlataše – MATUŠÍKOVÁ, Lenka, *Prohlášení za mrtva – úřední potvrzení i pramen ke studiu dějin*, Tereziánské studie a dokumenty 1996, s. 146–251.

⁵⁵⁸ P. SEDLÁK, *Židé*, s. 138. Tzv. němečtí Židé museli k žádostem o navrácení občanství prokázat, že se účastnili boje za osvobození republiky nebo že skutečně trpěli perzekucí. Pozůstalí v řízení restitucí museli dokazovat věrnost republice u zahynuvších příbuzných.

⁵⁵⁹ Takový přístup byl podnícen strachem ze vzednutí antisemitské vlny, pakliže by byla přiznána hromadná zvláštní pomoc. Na druhé straně byl strach ze západních zemí z obvinění z protizidovské politiky.

obyvatelstva. V kartonu jsem našla korespondenci pozůstalých s advokáty, notáři, úřady a ministerstvy, domovské listy, výpisy z matrik, které mi pomohly rekonstruovat příbuzenské vztahy s osobami, které nespádaly pod ŽNO Sedlčany. Dále odevzdací listiny, trhové smlouvy, knihovní návrhy, potvrzení prohlášení za mrtva, soupisy soudního odhadu majetků, usnesení okresních soudů, dlužní úpisy, notářské spisy, různé poznámky rukou psané notáře aj. Vesměs jsou to originály a ne opisy, často jsou stvrzeny podpisy a okolkovány, takže předpokládám, že většina restitucí proběhla úspěšně. Dále považuji za kladné vyřízení restituce v případech, kde se nalézá knihovní návrh na zápis vlastnického práva.⁵⁶⁰ V některých případech se mi zdá agenda téměř ucelená. Jednak proto, že obsahuje korespondenci s pozůstalým židem, kde řeší různé nejasnosti v postupu vůči úřadům a odpůrcům restituce. Také že jsou tam závěrečná rozhodnutí a i smír s podpisy obou stran. Jak jsem výše naznačila agenda je velmi široká, ale ne v každém případě jsou všechny dokumenty. To pochopitelně dokládá i můj následující rozbor. Jedná se o šest pozůstalostí, ve kterých jich ale může být zahrnuto více, protože jeden pozůstalý žádal restituci majetku po více zemřelých příbuzných. V takovém případě by se jednalo o třináct osob (včetně dětí), po kterých pozůstalí žádali navrácení majetku. Poslední se nepřímo týká restitucí, protože vycházím z dopisu Emanuela Polláka, velkostatkáře z Štětčovic, který se jeho prostřednictvím vyjadřuje ke stavu navrácení velkostatku. Ten je uložen v Městském muzeu v Sedlčanech v kartonu D 562. Z přibližného počtu 62 rodin (jako jednu rodinu počítám i dva sourozence žijící v jednom domě společně) a 11 jednotlivců, kteří se nacházeli v roce 1940 v soudním okrese Sedlčany, je přibližně dostupných 10 % restitucí. Je pravděpodobné, že se další nacházejí i jinde. Pátrala jsem v sedlčanském notářství, kde se ale spisy nedochovaly. Tím to bych chtěla obohatit historické bádání o průběhu restitucí na příkladu židů ze Sedlčanska.

6.1 Pozůstalost po Maxovi Fürthovi z Krásné Hory

Pozůstalí: Františka Fürthová,⁵⁶¹ Ota Fürth⁵⁶²

Zesnulý: Max Fürth⁵⁶³

Majetek: dům čp. 15, trafika čp. 121 Krásná Hora

Parcely s katastrálními č.: 18/1, 18/2, 19 ve vložce č. 15

---

⁵⁶⁰ V agendě jsou návrhy na knihovní zápisy, ale potvrzení o knihovním zápisu ne.

⁵⁶¹ Františka Fürthová, roz. Košeráková/Košková *29. října 1907, bytem Krásná Hora čp. 15.

⁵⁶² Ota Fürth *21. července 1929, bytem Krásná Hora čp. 15.

⁵⁶³ Max Fürth *26. března 1899, bytem Krásná Hora čp. 15.

Odůvodnění: Společnosti pro obchod obilím, společnost s r. o.

Františka i Ota přežili KT a vrátili se domů. Bohužel zjistili, že jejich dům byl 2. listopadu 1942 prodán Společnosti pro obchod obilím,⁵⁶⁴ která jej pronajímala. Tím započal „boj“ o znovu získání jejich majetku. Františka oslovila Ludvíka Hlineckého, notáře v Sedlčanech, aby s restitucí majetku pomohl. Jednalo se o dům čp. 15 v Krásné Hoře n. Vltavou se stavební parcelou kat. č. 18/1, trafiku čp. 121 se stavební parcelou kat. č. 18/2 a zahradu s kat. č. 19, to celé ve vložce č. 15. Ota byl v této záležitosti zastoupen kolisním opatrovníkem Aloisem Dolejším, hostinským v Krásné Hoře n. Vltavou čp. 14.

Trhová cena v roce 1942, kdy majetek Fürthových byl odkoupen, činila 88 625 K. Částka byla proplacena následovně: Ing. Dr. Maxovi Gensbauerovi, který provedl odhad nemovitosti částkou 2 191 K, prodejnímu komisaři Erichu Kühnemu částka 1 900 K, za daňové nedoplatky bývalých knihovnických vlastníků⁵⁶⁵ 658, 70 K a 83 875, 30 K byl zbytek trhové ceny. Uznání dědických podílů předcházelo několik kroků. Františka si musela nechat vyžádat domovský list, potvrzení o úmrtí manžela, výpis z pozemkových knih, aby prokázala vlastnictví, potvrzení soudu o opatrovnictví majetku manžela, pokud byla na majetku zrušena práva třetích osob, doložit, že na obnovení netrvají a pokud byla vyplacena náhrada za neplatný převod majetku, tak potvrzení o tom, kde se nalézá. Domovské listy vydávaly MNV územně příslušných obcí. Potvrzení o úmrtí vydávalo Ministerstvo sociální péče, repatriační odbor, právní odd. Ministerstvo jej vydávalo na základě dekretu prezidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 117 Sb., kterým se upravovala ustanovení o prohlášení za mrtvého, jako doklad k návrhu za prohlášení za mrtvého. Navrácení majetku a vytvoření nové trhové smlouvy proběhlo už v roce 1945, které ale bylo ve smyslu prezidentských dekretů neplatné, protože toto rozhodnutí vydalo MNV Krásná Hora ze dne 1. července 1945 s č. j. 1004/45, které tím překročilo své pravomoci. Podle výše zmíněného dekretu, musel prezident vydat další dekret, kterým upravil kroky k převodu majetků na své původní majitele.⁵⁶⁶ Společnost pro obchod obilím nesouhlasila s rozhodnutím MNV Krásná Hora a tím došlo ke zrušení jejich rozhodnutí. Ministerstvo vnitřního obchodu vyjmulu předmětné nemovitosti a pozemky z vlastnictví Společnosti pro obchod obilím a

⁵⁶⁴ Společnost pro obchod obilím, společnost s r. o., se sídlem v Praze, Celetné ul. čp. 33.

⁵⁶⁵ Myšleno manžele Fürthovi.

⁵⁶⁶ Výnos ONV Sedlčany ze dne 26. října 1945, č. j. 18232/45.

restituovalo je původním vlastníkům ke 30. září 1946, a „*to ve stavu, v němž se k tomuto datu nacházejí*“. Polovina vlastnictví Maxe Fürtha dle usnesení Okresního soudu v Sedlčanech ze dne 25. července 1946 přechází do správy na manželku Františku.⁵⁶⁷ Ještě musela Františka Fürthová zaplatit Společnosti pro obchod obilím částku 40 975 K, což byla zbývající hodnota na hypotéce manželů, kterou v době koupi nemovitostí společnost za manžele umořila.⁵⁶⁸ Z toho vyplývá, že Společnost si nechala proplatit částku ve staré měně. Františce byla přiřknuta penze od zaopatřovacího úřadu v listopadu, ale nevím, kterého roku, zda v roce 1946 nebo 1947.⁵⁶⁹

V odevzdací listině od Okresního soudu v Sedlčanech ze 7. prosince 1946 se dozvídáme konečné uplatnění nároků v dědictví po Maxovi Fürthovi. Vše bylo zapsáno do pozemkové knihy až 10. listopadu 1947. Františka získala 1/4 majetku a 3/4 její syn. Celou pozůstalost převzala matka vzhledem k nezletilosti syna. Celá pozůstalost měla hodnotu 91 103 K a nebyly na ni vázány žádné dluhy. Zároveň se zavázala zaplatit případné dluhy, poplatky spojené s projednáváním pozůstalosti i veškeré poplatky dědické a reální a proti tomu, že vyplatí dědický podíl svému synovi ve výši 70 000 K, a to „*na čtvrtletní výpověď oběma stranám volnou*“, nejpozději však při zletilosti syna (pozn. LK do 21. července 1947) nebo pokud by se dříve oženil, zároveň se jeho podíl úročí 4 %. Úroky byly splatné vždy 12. června každého roku. Pokud by jeho matka pravidelně nesplácela, měla platit úroky z prodlení, a to 5 %. „*Ku zajištění dlužného dědického podílu nezl. Otty Fürtha*“, viz výše, a „*částkou 7 000 Kč⁵⁷⁰ dává přejímatelka pozůstalosti do zástavy celý dům čp. 15 v Krásné Hoře nad Vlt. a svoluje ku vkladu práva zástavního.*“⁵⁷¹ Zároveň se oba dědicové zavázali, že dům po celou dobu jejich vlastnictví bude pojištěn proti požáru.⁵⁷² Společnost pro obchod obilím dne 6. listopadu 1947 potvrzuje notáři Ludvíku Hlineckému, že Fr. Fürthová zaplatila jim částku 40 975 K⁵⁷³ a zároveň připomíná, že nezaplatila další podmínku restituce, tedy uvolnění

---

⁵⁶⁷ Městské muzeum Sedlčany, D 564. Výnos Ministerstva vnitřního obchodu ve věci restituce majetků manželů Fürthových ze dne 16. září 1946.

⁵⁶⁸ Manželé měli hypotéku u Okresní hospodářské záložny v Sedlčanech ve filiálce v Krásné Hoře. Společnost pro obchod obilím jej umořila 25. června 1943.

⁵⁶⁹ O penzi se Františka zmínila v dopise notáři ze dne 17. listopadu, bez udání roku.

⁵⁷⁰ Tato suma je maximální hodnota vedlejších závazků, které by Františka měla zaplatit.

⁵⁷¹ Městské muzeum Sedlčany, D 564 Židé.

⁵⁷² Pojištěná hodnota byla vinkulována ve prospěch věřitele.

⁵⁷³ Částka byla uvolněna z vázaného účtu Františky Fürthové u Národní československé banky na vázaný účet Společnosti pro obchod obilím.

soudních depozit ke dni 30. září 1946.⁵⁷⁴ Soudní depozita činila 4 725 K. Uvolnění depozit se Františka bránila a notář Ludvík Hlinecký⁵⁷⁵ se odvolává na dekrety presidenta č. 5 Sb. zákonů a nařízení § 1, odst. 1 a č. 128 Sb. zákonů a nařízení § 6, odst. 3, podle kterých má nárok na vše, protože trhová smlouva uzavřená za okupace je neplatná. Tzn. na všechny nájmy, které vznikly od 2. listopadu 1942, případně od 1. ledna 1943. Nájemné do 30. září 1946 Františka Fürthová vypočítala na celkovou hodnotu 21 322, 50 K,⁵⁷⁶ od toho se odečtou náklady ve výši 6 723, 80 K, výsledná hodnota je 14 598, 70 K.⁵⁷⁷ Ze zprávy berní úřadu v Sedlčanech ze dne 26. března 1947 nicméně vyplývá jiná hodnota nákladů, které zaplatila Společnost pro obchod obilím na daních v období 1943 až do února 1947 sumu 5 236, 80 K, dále Erich Kühne, Praha 1 541 K a Vystěhovalecký fond v Praze 663, 70 K, což je dohromady 7 441, 50 K. Společnost pro obchod obilím dokonce vypsala a vypočítala kolik by měla vyplatit Františce F. po odečtení nákladů od uložených depozit, které přepokládala, že uvolní v jejich prospěch. Suma by činila 236, 36 K.⁵⁷⁸ Z pramenů jsem se už nedozvěděla, zda byla depozita postoupena Společnosti. Protože Společnost byla do vyřešení restituce stále vlastníkem nemovitostí a paní Františka Fürthová již bydlela po návratu z KT v domě, považovala Společnost za morální a normální jí poslat složenku za nájemné. Toto nájemné bylo za období od 1. srpna do konce roku 1945 jí účtováno 625 K.

Dne 10. listopadu 1947 II. odd. Okresního soudu v Sedlčanech byl povolen knihovní zápis na základě těchto listin: odevzdací listině ze dne 7. prosince 1946, výměru ministerstva vnitřního obchodu ze dne 16. září 1946, výměru téhož ministerstva z 15. listopadu 1946, potvrzení Pražské spořitelny ze dne 28. března 1947, potvrzení Živnostenské banky v Praze ze dne 20. října 1947 a potvrzení Zemědělské banky národní podnik v Praze ze dne 28. března 1947, které tvořily přílohy k tomuto povolení.

---

⁵⁷⁴ Vzniklé náklady či výnosy na předmětných nemovitostech vzniklých do 30. září 1946, měly plynout Společnosti pro obchod obilím, a po tomto datu paní Františce Fürthové, jak si nárokovala Společnost. Ale ve Výnosu o restituci Ministerstva vnitřního obchodu ze dne 16. září 1946 zaslanému Františce Fürthové se píše, „Rozhodnutí o vrácení nepřejudikuje event. rozhodnutí o konfiskaci majetku podle zákona č. 112 a 108/45 Sb. Rovněž tak nepřejudikuje toto rozhodnutí případné uplatnění nároků, k nimž při něm nebylo přihlédnuto.“ Na základě sdělení Společnosti pro obchod obilím ze dne 24. dubna 1947 ve věci restituce, mělo být po dohodě s Ministerstvem vnitřního obchodu písemně doručen dodatkový výměr.

⁵⁷⁵ Ludvík Hlinecký *10. ledna 1887, bytem Sedlčany čp. 133.

⁵⁷⁶ Nájemné za rok 1943 bylo 4 450 K, za rok 1944 6 550 K, za rok 1945 6 125 K a za rok 1946 4 197, 50 K. Celkem to je 21 322, 50 K.

⁵⁷⁷ Náklady byly daně ze dne 26. března 1947 5 236, 80 K, pojistky za 3 roky ve výši 987 K, poplatky za kominika za 3 roky ve výši 500 K.

⁵⁷⁸ Dopis Společnosti pro obchod obilím ze dne 19. března 1947. Vypsané jsou zde i jednotlivé nájemné od konkrétních nájemců.

Zároveň musela být vyplněna a zaplácena kolkovaná žádost o knihovní zápis, v tomto případě za 80 Kčs. Můžeme si povšimnout, jaké všechny instituce musela Františka nejen obeslat, ale často osobně navštívit. Za povšimnutí také stojí, jak dlouho trvala jednotlivá vyřízení. Po válce byl nebývalý nápor na všechny státní a soukromé instituce, které přímo či nepřímo souvisely s majetkem, aby vyřídili potřebná potvrzení, které židé po nich žádali k restitucím jejich majetku. Františka o restituci majetku musela také informovat Národní správu majetkových podstat Majetkového úřadu a Vystěhovaleckého fondu v Praze, aby mohly dům vyjmout ze své evidence.

6.2 Pozůstalostní řízení v dědictví otce Zikmunda Kaufmanna vedené Editou Ketnerovou a Vlastou Kabíčkovou-Follprechtovou

6.2.1 Společná pozůstalost po Zikmundovi Kaufmanovi a Otakarovi Klepetářovi

Pozůstalí: Edita Ketnerová, roz. Bayerlová (zástupce Božena Bayerlová), Vlasta Kabíčková-Follprechtová (zástupce advokát JUDr. Rudolf Chudý)

Zůstavitelé: Otakar Klepetář,⁵⁷⁹ Zikmund Kaufman⁵⁸⁰

Majetek: domy čp. 74 a 75 (společný majetek zesnulých), knihovní a neknihovní dluhy, knihovní pohledávky, běžný účet u Živnobanky Benešov (společný majetek zesnulých), uložený nábytek u Fr. Vaněčkové, Eduarda Vaněčky a Miroslavy Kohoutové

Soudní znalci: Josef Vermach (stavební), Karel Soukup (hospodářský)

Parcely s katastrálními č.: 122, 123 ve vložce č. 74

21. listopadu 1949 byl sedlčanským notářem Ludvíkem Hlineckým sepsán zápis o soupisu a odhadu pozůstalostního jmění a zároveň projednání pozůstalosti Zikmunda Kaufmana. Na straně pozůstalých byli dcery nezletilá Edita Bayerlová, provdaná Ketnerová, zastoupenou zákonnou zástupkyní Boženu Bayerlovou⁵⁸¹ a nezletilou Vlastou Kabíčkovou-Follprechtovou.⁵⁸² Vlasta Kabíčková-Follprechtová byla zastoupená advokátem JUDr. Rudolf Chudý v Sedlci dr. Wils. K řízení byli pozváni znalci, jako stavební znalec stavitel v Sedlčanech Josef Vermach, jako znalec hospodářství rolník v Sedlčanech Karel Soukup. Podle rozhodnutí Okresního soudu v Sedlčanech náleží Boženě Bayerlové příjmení Kaufmannová.

---

⁵⁷⁹ Otakar Klepetář *16. ledna 1896, bytem Švehlova ul. čp. 84, Sedlčany.

⁵⁸⁰ Zikmund Kaufman *26. září 1896, bytem Nám. Palackého čp. 75, Sedlčany.

⁵⁸¹ Bydlištěm v Praze.

⁵⁸² Bydlištěm v Uhřici.

Domy čp. 74 a 75 vlastnili Zikmund Kaufman a Otakar Klepetář společně, každý polovinu.⁵⁸³ Domy byly zakoupeny od Oldřicha Plíhala, majitele realit v Sedlčanech a Julie Plíhalové.⁵⁸⁴ Domy se nalézaly v severozápadní části Komenského náměstí, jednopatrové zděné, do dvora vyvýšené, z nichž v jednom byl i krámk, 2 skladiště a garáž. Součástí dvorka byly i tři dřevníky, částečně zděné. Jakou měly domy vnitřní skladbu, se dozvíme z popisu, pohledem osoby, která domy prochází. Na závěr je připojeno ocenění nemovitosti. Zastavěná plocha obou obytných domů byla 360-70 m², a oceněný byl na 800 Kčs/1 m², což činí 288 560 Kčs, plocha garáže s plechovým pokrytím byla 29, 52 m², s oceněním na 200 Kčs/1 m², to činí 5 904 Kčs, plocha další garáže se skladištěm byla 60 m², a oceněn byl na 300 Kčs/1 m², to v součtu je 18 000 Kčs, zastavěná plocha dřevěného dřevníku byla 17,49 m², s cenou 100 K/1 m², to je v součtu 1 749 Kčs, a schodiště ze dvora na odpočívadlo, odpočívadlo a pavlač, pak lávka z přízemí do skladiště byly oceněny dohromady paušálně za 3 000 Kčs. Pozemky kat. č. 122 o výměře 370 m² a stavební parcela s kat. č. 123 o výměře 489 m², obé mají dohromady 859 m² a byly oceněny 40 Kčs/1 m², tedy celkem 34 360 Kčs. Tento nemovitý majetek v úhrnu činil hodnotu 352 642, 20 Kčs. Vzhledem k tomu, že majitelé tyto nemovitosti vlastnili každý polovinu, připadá každému hodnota 176 321, 10 Kčs.

Na domech čp. 74 a 75 (polovina) ve vložce č. 74 a ve vložce č. 103 pozemkové knihy byl *knihovní dluh* zástavní právo a nezletilé Vlasty Kabíčkové ve výši 1 893, 80 Kčs, s útratami 524, 50 Kčs a 1 139, 20 Kčs a právo zástavní pro pohledávku ve výši 3 600 Kčs. *Neknihovní dluhy* u ONV, finančního referátu v Sedlčanech na dědických poplatcích ve výši 25 901, 50 Kčs. Další takovou byla pohledávka nezletilé Edity Kaufmannové, prov. Ketnerové, zastoupené zákonnou zástupkyní Boženou Kaufmannovou (v domácnosti), ve výši 1 800 Kčs, pak pohledávka Boženy Kaufmannové za výživné na dceru ve výši 7 200 Kčs. Také Františka Follprechtová (v domácnosti), také žádala vyplacení za výživné na dceru Vlastu Kabíčkovou-Follprechtovou, tu ale nezařadili, protože to byla pohledávka za výživné již po smrti p. Kaufmanna. Vlasta byla Zikmundova nevlastní dcera a byla uznána Okresním

---

⁵⁸³ Trhová smlouva ze dne 9. února 1929 v Sedlčanech ve výši 138 000 K. U Městské spořitelny v Sedlčanech měli majitelé nedoplatek 9 000 K na této trhové smlouvě, kterou do roka splatili. V trhové smlouvě byla ještě zapsána manželka O. Klepetáře Františka Klepetářová jakožto spolumajitelka. Zikmund vlastnil polovinu nemovitostí čp. 47 a čp. 75 a manželé každý po 1/4. Knihovní návrh podával zástupce stran **JUDr. Bohumil Ročák**, zemský advokát ve věcech trestních v Sedlčanech.

⁵⁸⁴ Plíhalovy domy pronajímali, byly to domy činžovní.

soudem ve Strakonících a Okresním soudem v Sedlčanech. Její zákonná zástupkyně Františka Follprechtová vzala zpět nárok na dům čp. 75. Ladislav Hemzal, odborný rada min. školství v Praze,⁵⁸⁵ byl otcovský opatrovník nezletilé Heleny Hemzalové, podal přihlášku k tomuto dědickému řízení, neboť Helena byla sestřenicí Otakara Klepetáře. Stejně tak učinil JUDr. Zikmund Stein, advokát v Praze. Oba tyto poslední domnělí dědicové byli písemně obesláni, aby své přihlášky stáhli, protože jsou bezpředmětné. Zároveň byli upozorněni, že pokud se nedostaví k projednání pozůstalosti, bude to považováno za to, že je zrušili. Nedostavili se. Došlo tedy k poučení o způsobech a účincích přihlášek, o svolání pozůstalostních věřitelů. Jako dědičky byly uznány jeho dvě nezletilé dcery. Poté byli upozorněni znalci, že jsou vázáni znaleckou přísahou. Následně notář sepsal, že nemovitosti byly změřeny a sepsány.

Knihovní pohledávky měl Zikmund Kaufmann v knihovní vložce č. 3 a 52 katastrálního území v Kamenici na základě dlužního úpisu ze dne 13. června 1933 a odevzdací listiny ze dne 25. listopadu 1943 pohledávka ve výši 10 821 Kčs (včetně úroků).⁵⁸⁶ Na domě čp. 46 v Příčovech s pozemky, na základě dlužního úpisu ze dne 5. srpna 1932 a odevzdací listiny z 25. listopadu 1943 ve výši 3 080 Kčs (i s úroky), na domě čp. 14 v Boru podle rozsudku z 1. února 1934 a odevzdací listiny 25. listopadu 1943 ve výši 2 640 Kčs. Tato pohledávka byla pozůstávána s úroky a to částkou 1 355, 20 Kčs. Celková suma za knihovní pohledávky činila 15 256, 20 Kčs.

Na *běžném účtu* Živnobanky ve filiálce v Benešově měli Zikmund Kaufmann a Otakar Klepetář společný účet, kde měli 5 500 Kčs. Výnos ze správy majetku zůstavitele asi žádný nebyl. V této věci se měl vyjádřit Jaroslav Stejskal (ředitel Okresní spořitelny a záložny v Sedlčanech). Částka nebyla doplněna.

Nároky na vydání nábytku, které Zikmund uschoval v bytech známých v Sedlčanech, měl zůstavitel u Františky Vaněčkové,⁵⁸⁷ u Eduarda Vaněčky⁵⁸⁸ a u Miroslavy Kohoutové.⁵⁸⁹ Nábytek se skládal z tmavočervené ložnice - dvě postele, dvě skříně, dva noční stolky, toalety, jednoho stolu a čtyř židlí o ceně 10 000 Kčs, pánského pokoje – postel, skříň, prádelník, jeden stůl se dvěma žlutými křesly ozdobená černou lištou o ceně 5 000 Kčs, a kuchyně – kredenc, otomanu, stolu a čtyř židlí a

⁵⁸⁵ Ministerstvo školství, Studentská čp. 1, Praha 19.

⁵⁸⁶ Tento zápis byl v této části přeškrtnut, včetně sumární části.

⁵⁸⁷ Soukromnice, Sedlčan čp. 127.

⁵⁸⁸ Zubní technik, Týnec nad Sázavou čp. 174.

⁵⁸⁹ Žena v domácnosti, Most, Palackého tř. 1837/11.

lavičky, koberce a linolea v pokojích a kuchyni o ceně 500 Kčs. Tento nábytek měl hodnotu 20 500 Kčs.

6.2.2 Pozůstalost po Zikmundu Kaufmannovi

Pozůstalí: Edita Ketnerová, roz. Bayerlová (zástupce Božena Bayerlová), Vlasta Kabičková-Follprechtová (zástupce advokát JUDr. Rudolf Chudý)

Zůstavitel: Zikmund Kaufmann

Majetek: dům čp. 103 Sedlčany, polovina usedlost čp. 3 Zberaz s pozemky v Sestrouni a pole s lesy ve Lhotce

Parcely s katastrálními č.: 48, 21/1, 21/2 ve vložce č. 103 (Sedlčany), vložka č. 35 (Sestrouň), 220, 221/1, 221/2 ve vložce č. 159 (Lhotka)

Zikmund Kaufmann vlastnil dům čp. 103, poloviny domů čp. 74 a 75, polovinu usedlosti čp. 3 ve Zberazi a pozemky v Sestrouni a to ve vložce č. 35 pozemkové knihy, dále polovinu lesa s kat. č. 220, pole s kat. č. 221/1 a lesa s kat. č. 221/2 a to celé ve složce č. 159 pozemkové knihy katastrálního území Lhotka. Polovina domů čp. 74 a 75 ve vložce č. 74 pozemkové knihy, dle tržové smlouvy z 9. února 1929, byla odhadnuta na 176 321, 10 Kčs. Dům čp. 103 je umístěn na východní straně města Sedlčan po levé straně potoka Mastníka, pod mostem. Dům je zděný, přízemní, se sedlovou střechou, krytou taškami a půda uzavřena zděnými štíty. Zastavěná plocha obytné části je 135, 45 m² a byl oceněn na 150 Kčs/1 m², to celkem činí hodnotu 20 317, 50 Kčs, zastavěná plocha zděné kolny se sedlovou střechou kryté taškami byla 148, 20 m² a byl oceněn na 20 Kčs/1 m², celkem to je 14 820 Kčs. Další pozemek kat. č. 48 je stavební parcela o výměře 158 m² a byl oceněn na 12 Kčs/1 m², to činí celkem 1 896 Kčs. Dále zahrada s kat. č. 21/1 o výměře 149 m² o ceně 12 Kčs/1 m² a to činí 1 788 Kčs. Poslední pozemek je zahrada s par. č. 21/2 o výměře 58 m², který byl oceněn také na 12 Kčs/1 m², což celkem činí hodnotu 696 Kčs. Celková hodnota nemovitostí čp. 103 byla v tržové smlouvě z 16. října 1925 odhadnuta na 39 517, 50 Kčs. Usedlost ve Zberazi čp. 3 byla odhadnuta na 111 547, 60 Kčs, lesy a pole ve Lhotce na 5 399, 25 Kčs. Součet odhadů všech nemovitostí a pozemků je 332 785, 45 Kčs. Obě dcery dostaly jednu polovinu.

6.2.3 Pozůstalost po Otakarovi Klepetářovi

Pozůstalí: nezjištěno

Zůstavitel: Otakar Klepetář

Majetek: dům čp. 84 Sedlčany

Parcely s katastrálními č.: 129

Pan notář vytýčil slovně další popis místností domu čp. 84 Otakara Klepetáře,⁵⁹⁰ která byla součástí pozůstalosti. Stejně jako u předchozích domů. Na závěr je připojeno ocenění nemovitosti. První část obytného stavení měla plochu 97, 62 m² s cenou 1 000 Kčs/m², což celkem činí 97 620 Kčs, u druhé zadní části zastavěná plocha měla 101, 74 m² s cenou 400 Kčs/m², což celkem činí 40 696 Kčs, zastavěná plocha kamenného schodiště a pavlače měla 15 m o ceně 200 Kčs/m², což činí 6 000 K a zastavěná plocha kolničky měla 6, 6 m² o ceně 100 Kčs/m² a to činí 666 Kčs. Celková cena za tuto nemovitost po součtu 141 982 Kčs. Stavební parcela s parcelním č. 129 byla oceněna 50 Kčs/m², přičemž rozloha tvořila 1 484, 32 m², tedy celková hodnota byla 74 216 Kčs.

Otakar Klepetář podal 8. března 1939 žádost u Amerického generálního konzulátu o přistěhovalecké vízum. Toto bylo prvotní podání, byl tedy zapsán na seznam, až poté co se dostal na řadu, žadatel podával formální žádost o vízum.⁵⁹¹

Ve věci pozůstalosti Otakara Klepetáře jsem se více nedozvěděla, např. jaké dědické podíly a v jaké výši byli komu nakonec přiřknuty. Při dohledávání v Okresním notářství v Sedlčanech jsem číslo notářského spisu našla v podacím deníku, ale bohužel se nedochovalo.

6.3 Pozůstalost po Emilovi Poláčkovi z Kosovy Hory

Pozůstalí: Julius Poláček, Hana Steinová

Zůstavitel: Emil Poláček⁵⁹²

Majetek: dům čp. 45 Kosova Hora, 3 vkladní knížky, majetek v Benešově, Bukovanech a usedlost čp. 9 Takotíně

---

⁵⁹⁰ Ota Klepetář žádal 8. března 1939 na Americkém generálním konzulátu o vízum.

⁵⁹¹ Dle informací na lístku ze žádosti se dočteme, že nejprve žadatel podal tuto přihlášku, aby se dostal na seznam žadatelů. Každý musel ještě dodat doklady o hmotné zaopatření. Pak čekal, až se úředníci dostanou k jeho žádosti, a bude jimi vyzván o vyplnění formální žádosti o vízum. Během této doby byl žadatel povinen hlásit změny bydliště. V každém dopise konzulátu adresovaném, měl žadatel uvádět datum podání žádosti. Zároveň informují, že je zbytečné, aby se dožadoval rychlého vyřízení své žádosti, protože je pořadí dáno. Lístky se musely vyplňovat na stroji, byly perforované a sám žadatel nesměl jednotlivé části oddělovat. Dále měl žadatel, přiložil dvě frankované obálky s připsaným jménem a adresou. Lístky a dotazník měly být řádně, pečlivě a čitelně vyplněny, aby bylo zamezeno průtahům s vyřízením.

⁵⁹² Emil Poláček *1. srpna 1881/31. srpna 1881, bytem Kosova Hora čp. 45.

Parcely s katastrálními č.: 33, 7, 1120 (Kosova Hora) ve vložce č. 45, vložka č. 883 a 631 v Benešově, vložka č. 147 v Bukovanech, 16/1 Takotín

Zmocněnec: František Macháček

Pozůstalost po Emilovi Poláčkovi vyřizoval z pověření sedlčanského soudu Ludvík Hlinecký, notář v Sedlčanech.⁵⁹³ Pozůstalými byli syn Julius Poláček a snacha Hana Steinová. Julius byl vojín u anglické armády (No. N16.817 Bds/M, Palestina-Regiment-Band, Palestina Training Depot, M.E.F.), jehož bydliště v květnu 1952 bylo House Saad el Din Wauchope St. Jerusalem, Izrael. Plnomocníkem obou pozůstalých byl František Macháček, úředník v Praze.⁵⁹⁴ Hana Steinová, dříve Poláčková (bývalá manželka Karla Poláčka) byla v domácnosti v Gav Jam B 37/6 near Haifa, Palestina.⁵⁹⁵ Dalšími pozůstalými by byla manželka Olga Poláčková,⁵⁹⁶ která ale také zemřela v koncentračním táboře a druhý syn MUDr. Karel Poláček, který též zemřel v KT.⁵⁹⁷ Julius opustil ČSR 27. listopadu 1939 a po válce žil v Izraeli.⁵⁹⁸ Hana Steinová, jejíž poslední bydliště bylo v Žatci, Stalinova ul. čp. 311/50, se 16. června 1949 přestěhovala do Izraele.

Pozůstalost po Emilovi Poláčkovi čítala dům čp. 45 v Kosově Hoře se stavební parcelou č. 33 a s pozemky, a to kat. č. 7 role a 1120 role v katastrálním území Kosova Hora ve vložce č. 45. Emil je získal na základě tržové smlouvy ze dne 18. července 1921 v ceně 100 000 K. Dalším jeho majetkem byly vkladní knížky, a to u Státní banky československé v Praze na jméno Marie Kluzáková s obnosem 303, 50 K, a další tamtéž na jméno Emil a Olga Poláčkoví s obnosem 1 108, 50 K a u Městské spořitelny v Sedlčanech (po roce 1945 Okresní spořitelny a záložny v Sedlčanech) na jméno Dvořák s obnosem 9 626, 25 K. Všechny byly vázané na úmrtí zůstavitele, proto jsou zahrnuty do dědického řízení. Poslední jmenovaná propadla státu, protože nebyla včas přihlášená k majetkovým dávkám, jak písemně sdělil peněžní ústav dne 14. prosince 1950. Celkem tedy hodnota vkladních knížek byla 1 412 K. Emil měl ještě další jmění, a to v kat. území Benešov, Bukovany a Takotín, kde nebyly provedeny restituční, proto

⁵⁹³ V protokolu z dědického řízení je datum prohlášení za mrtvého Emila Poláčka 12. dubna 1945.

⁵⁹⁴ Bydlištěm v Praze 2, Koubkova 3. Plná moc od Julia P. ze dne 24. srpna 1949 a plná moc Hany Steinové ze dne 26. března 1952.

⁵⁹⁵ Dokumenty Haně v Izraeli potvrzoval státní notář Rudolf Gottschalk.

⁵⁹⁶ V protokolu z dědického řízení je datum prohlášení za mrtvou Olgy P. 12. dubna 1945.

⁵⁹⁷ V protokolu z dědického řízení je datum prohlášení za mrtvého Karla P. 14. dubna 1945. Kde také uvedeno, že žil v době delace a proto nastal převod jeho dědictví na zmíněné dvě osoby.

⁵⁹⁸ Během svého jednoho studijního roku na Československé akademii obchodní byděl v Praze 12, Dolní Blanická čp. 6.

se projednávání dědického řízení odsunulo až do doby vyjádření soudů ve věci těchto nemovitostí. V Benešově to měly být vložky č. 883 a 631, v Bukovanech vložka č. 147.⁵⁹⁹ V Takotíně se zřejmě mělo jednat o zemědělskou usedlost čp. 9.⁶⁰⁰ Žádné dluhy nebyly a náklady na pohřeb také ne, protože zůstavitel zemřel jako oběť rasové perzekuce v KT. Celá pozůstalost byla přiřknuta pozůstalému synovi Juliovi Poláčkovi, který se zároveň zavázal zaplatit daně, poplatky a další potřebné spojené s tímto dědictvím. Plnomocník ještě na závěr navrhl, aby byly všechny spisy zaslány Finanční prokuratuře do Prahy k nahlédnutí a vyjádření, zda nejsou námitky k projednání, a to vzhledem ke skutečnosti, že dědicové žili v zahraničí. Usnesení státního notářství v Sedlčanech dospělo k zápisu dědictví na Emila Poláčka.⁶⁰¹ Pozůstalostní řízení se projednávalo ještě v roce 1957.

6.4 Pozůstalost po Karlu Poláčkovi

Pozůstalý: Jiří Poláček

Zůstavitel: Karel Poláček

Majetek: nemovitosti ve vložce č. 883 a 1530

Dalším pozůstalostním řízením v rodině Poláckových byla pozůstalost po *Karlu Poláčkovi*, obchodníku v Benešově u Prahy. K tomuto řízení je ve sbírce sedlčanského muzea k dispozici pouze návrh na dědické řízení od pozůstalého JUDr. Jiřího Poláčka, bytem v Českých Budějovicích, Otakarova ulice z 15. června 1949. Jeho dědictví uvádím proto, že byli příbuzensky spjatí, ale jinak patřil pod ŽNO Benešov v okrese Benešov. Jiřího zastupoval JUDr. Vladimír Vodička, advokát v Benešově. Návrh byl podán proti Správě majetkových podstat⁶⁰² u Okresního soudu v Benešově. Jednalo se o nemovitosti zapsané ve vložce č. 883 a 1530 v pozemkové knize kat. území v Benešově. 6. března 1943 byly tyto nemovitosti převedeny na Vystěhovalecký fond pro Čechy a Moravu (Auswanderungsfond für Böhmen und Mähren). Jiří Poláček žádá jejich navrácení. Žádá nejen jmění po Karlovi Poláčkovi, ale i po ostatních spoluvlastnících, po nichž je též dědicem. Jiří byl československým státním občanem a vrátil se jako důstojník zahraniční armády.

---

⁵⁹⁹ Měst. muzeum Sedlčany, D 562. Žádost Státního notářství v Sedlčanech Lidovému soudu v Benešově o knihovní výtah z pozemkové knihy ze dne 22. ledna 1957.

⁶⁰⁰ Měst. muzeum Sedlčany, D 562. Žádost Státního notářství v Sedlčanech Lidovému soudu ve Vlašimi o knihovní výtah z pozemkové knihy ze dne 21. prosince 1956.

⁶⁰¹ Městské muzeum Sedlčany, D 562. Notářské usnesení není datováno ani signováno.

⁶⁰² Tehdejší adresa: Haštalská 20, Praha 1.

6.5 Pozůstalostní řízení vedená Růženou Mrvkovou a bratry Hochmannovými

Růžena Mrvková žádala pozůstalosti po své matce Anně Lurieové, po svých bratrancích Heleně a Jaroslavovy Lurieových, Karlovi Lurie, po Emilovi Allinovi, po Adolfu Šulcovi a jeho dvou dětech Josefovi a Miroslavě. Část z toho si nárokovali bratři Bohumil a Josef Hochmannovi.

6.5.1 Pozůstalost po Anně Lurieové

Pozůstalá: Růžena Mrvková⁶⁰³

Zůstavitel: Anna Lurieová⁶⁰⁴

Majetek: životní pojistka u pojišťovny Kotva

Anna Lurieová měla životní pojistku u pojišťovny Kotva v Praze pojištěnou na 10 000 K v případě úmrtí splatnou ihned a nejpozději 1. července 1947.⁶⁰⁵ Také byla společnost povinna vyplatit k 1. červenci 1945 300 K a k 1. červenci 1946 600 K. Vzhledem k tomu, že Anna byla majitelkou domu v Petrovicích čp. 65 a nebylo jiného zákonného dědice než paní Růženy Mrkové, domnívám se, že museli tedy žádat navrácení i tohoto dědictví, které se v těchto spisech ale neobjevuje.

6.5.2 Pozůstalost po Růženě Kaufmannové

Pozůstalí: Růžena Mrvková, Bohumil a Josef Hochmannovi

Zůstavitel: Růžena Kaufmannová⁶⁰⁶

Majetek: dům čp. 4 Sedlčany

Do restitučního řízení se dostal i dům Růženy Kaufmannové v Sedlčanech, čp. 4. Růžena K. jej rozdělila na čtyři díly, tedy mezi čtyři nové majitele, kterými se stali její neteř Berta Hochmannová (ta s rodinou bydlela v domě její tety před deportací od roku 1923), další neteř Anna Luriová, Karel Lurie,⁶⁰⁷ a synovec Emil Allina. Emil Allina byl

---

⁶⁰³ Růžena Mrvková, roz. Lurieová *1. května 1917, bytem Petrovice čp. 65.

⁶⁰⁴ Anna Lurieová, roz. Lurieová *17. července 1890, bytem Petrovice čp. 65.

⁶⁰⁵ Kotva, Všeobecná pojišťovací akciová společnost ve Vídni, Ředitelství pro Protektorát Čechy a Morava v Praze.

⁶⁰⁶ Růžena Kaufmannová, roz. Lurieová *5. prosince 1867, bytem Pražská ul. čp. 4, Sedlčany.

⁶⁰⁷ Karel Lurie byl pravděpodobně bratrancem Berty Hochmannové a Anny Lurieové, ale v dostupných pramenech to nelze ověřit. O Karlovi jako dědici se dočteme pouze z dopisu Bohumila Hochmanna notáři Hlineckému, kde uvádí jednotlivé dědice. Městské muzeum Sedlčany, D 564. Karel *2. srpna 1899 Tochovice (okr. Blatná), manželka Marta Lustigová *19. dubna 1906, sňatek 2. srpna 1925 Praha Smíchov. Děti Dagmar *15. února 1930, Rudolf 15. května 1934.

obchodník v Tučapech.⁶⁰⁸ Jeho poslední bydliště bylo v Táboře čp. 834. Odešel do transportu v listopadu 1942. Vzhledem k tomu, že všichni dědici zemřeli v KT, stali se následujícími zákonnými dědici Růžena Mrvková (za 1/4 matky Anny Lurieové), Bohumil a Josef Hochmannovi (za 1/4 matky Berty Hochmannové) a zbylé dvě čtvrtiny zřejmě neměli zákonných dědiců, proto Růžena a bratři Hochmannovi žádali převést i zbytek na ně. Zda k tomu došlo, není mi známo. Bohumil H. chtěl, podat návrh na náhradu válečných škod jménem otce ve výši 50 000 K. Rodinné vazby Lurieových jsem zpracovala do přehledného rodokmenu, který je v příloze č. 4.

6.5.3 Pozůstalost po Adolfu Šulcovi, Josefovi Šulcovi a Miroslavě Šulcové

Pozůstalá: Růžena Mrvková

Zůstavitelé: Adolf Šulc, Josef a Miroslava Šulcovi

Adolf Šulc⁶⁰⁹ byl strýc Růženy a Josef⁶¹⁰ s Miroslavou⁶¹¹ Šulcovi byli její bratranec a sestřenice. Z dostupných pramenů jsem se nedozvěděla, o jaké nemovitosti se jedná.

6.5.4 Pozůstalost po Heleně Lurieové a Jaroslavovi Lurie

Pozůstalá: Růžena Mrvková, Bohumil a Josef Hochmannovi

Zůstavitelé: Helena⁶¹² a Jaroslav⁶¹³ Lurieovi

Majetek: dům čp. 7 Petrovice

Parcely s katastrálními č.:41/1 ve vložce č. 148; 420/4, 696/1, 697/1, 699/1 ve vložce č. 169

Znalci: Antonín Jandera (stavební), Josef Mrskoš (zemědělský), Ladislav Konárovský (koloniální)

Odpůrci: František a Anežka Mášovi

Růžena si musela opatřit rodné listy svých příbuzných, aby prokázala příbuznost a tedy nárok na dědictví. Pak jí musel soud prohlásit za zákonného dědice. Okresní soud

⁶⁰⁸ Emil Allina *18. června 1890 v Klučenicích čp. 7, okr. Milevsko, bydliště Tučapy, okr. Tábor, obchodník (rodiče: otec pekař Zikmund Allina (rodiče Mojžíš a Františka Allinovi) a matka Marie Lurieová (rodiče Šalamoun Lurie a Kateřina roz. Lurie).

⁶⁰⁹ Adolf Šulc, * 17. července 1901 Dříteň, řezník, bytem Libív, okr. Hluboká n. Vltavou. Rodiče Alois Šulc a Marie Königová.

⁶¹⁰ Josef Šulc, * 31. května 1930 Dříteň, školák, bytem Libív, okr. Hluboká n. Vltavou. Rodiče řezník Adolf Šulc a Marie Lurieová.

⁶¹¹ Miroslava Šulcová, *24. srpna 1934 Dříteň, školačka, bytem Libív, okr. Hluboká n. Vltavou. Rodiče řezník Adolf Šulc a Marie Lurieová.

⁶¹² Helena Lurieová *24. listopadu 1923, bytem Petrovice čp. 7.

⁶¹³ Jaroslav Lurie *31. března 1926, bytem Petrovice čp. 7.

v Sedlčanech 7. června 1949 Růženu prohlásil dědičkou a dal jí svolení provést restituci pozůstalostního jmění Jaroslava Lurie a Heleny Lurieové. Rodné listy žádala u Rady židovských náboženských obcí v zemích české a moravskoslezské.⁶¹⁴ Manžel Jaroslav Mrvka v pozůstalosti pomáhal a tak žádal svým jménem o vyhotovení rodného listu Karla Lurie.⁶¹⁵ Ten ale nezískal, protože matrika už v roce 1948 nebyla k dispozici, proto mu potvrzení vydalo Ředitelství národní bezpečnosti v Praze. Dále potřebovala domovské listy⁶¹⁶ a prohlášení za mrtvého,⁶¹⁷ tzn. byla-li osoba deportována do KT z tzv. rasových důvodů, či usnesení okresního soudu důkazu smrti.⁶¹⁸ Domovské listy získala u MNV a prohlášení za mrtvého vydával příslušný okresní soud. Ministerstvo sociální péče, odbor repatriační vydával potvrzení o deportaci na východ a domnělé smrti, protože tento úřad měl zprávy, kolik osob transport přežilo. Františka Fürthová a Ota Fürth byli uvedeni jako svědci smrti Jaroslava Lurie. Odpůrci v restituci majetku sourozenců Lurieových (dům čp. 7 v Petrovicích) byli manželé František a Anežka Mášovi, obchodníci v Kamýku n. Vltavou.

Helena v době prodeje byla nezletilá a poručníkem byl Adolf Konarovský. Dědický podíl 1/4 jmění v Petrovicích nebylo zaknihováno, protože na ně byla Oberlandrátem v Táboře uvalena nucená správa, kterou vykonával Dr. Ludvík Musil. Následně byl vydán příkaz na prodej, protože vlastníci byli židé. Prodej vykonal jeho správce. Prodej majetku, který vlastnili nezletilí, byl možný pouze ze závažných důvodů. V tomto případě žádné takové nebyly, ale byl vydán rovnou příkaz k prodeji. Poručnický soud nezkoumal tyto důvody, tak jak by konal, kdyby se tak stalo „v době svobody“. Pozůstalé jmění po Heleně Lurieové bylo spoluvlastnictví domu čp. 7 v Petrovicích s pozemky ve vložce č. 148, živý i mrtvý inventář, benzinové pumpy, zařízení obchodu a skladu koloniálního a železného zboží, náhrada nájemného a ušlého zisku.

---

⁶¹⁴ Rodné listy: Jaroslava Lurie, Emil Allina, Anna Lurieová, Helena Lurieová, Karel Hochmann, Jiřina Hochmannová, Marie Hochmannová, Bedřich Hochmann, Berta Hochmannová, roz. Lurieová

⁶¹⁵ Karel Lurie *2. srpna 1899 Tochovice, okr. Blatná. Od 27. září 1941 byl přihlášen v Praze 1, v Kolkovně čp. 5, odkud byl dne 2. června 1942 transportován pravděpodobně do Terezína. Jeho rodiči byli Alois a Žofie Lurieovi. S manželkou Martou Lustigovou, *19. dubna 1906, uzavřel sňatek dne 2. srpna 1925 na Smíchově. Manželé měli dvě děti Dagmar *15. února 1930 a Rudolfa *15. května 1934.

⁶¹⁶ Domovské listy: Jaroslav Lurie, Emil Allina, Helena Lurieová, Karel Hochmann, Jiřina Hochmannová, Marie Hochmannová, Bedřich Hochmann, Berta Hochmannová (domovské právo rodině Karla Hochmanna bylo uděleno 23. června 1938)

⁶¹⁷ Prohlášení za mrtvého: Emil Lurie, Adolf Šulc s dětmi Josefem a Miroslavou pouze listy pro zahájení řízení o prohlášení za mrtvé, Helena Lurieová.

⁶¹⁸ Usnesení o důkazu smrti Heleny Lurieové a Jaroslava Lurie z Petrovic, protože bylo zjištěno jejich místo úmrtí, kterým byla Osvětim.

Podle odevzdací listiny ze dne 4. dubna 1940 měl celý majetek cenu 205 625, 65 K. Dne 22. března 1941 proběhl soudní odhad všeho jmění náležející k nemovitosti čp. 7. Soudního odhadu se účastnili: Helena a Jaroslav Luriovi, poručník Adolf Konárovský, Dr. Ludvík Musil, soudní znalci Antonín Jandera (pro stavebnosti), stavitel v Krásné Hoře, Josef Mrskoš (pro zemědělství), rolník v Sedlčanech a Ladislav Konárovský (pro obchodní věci), obchodník v Petrovicích. V textu soudního odhadu je také přesný popis umístění místností a k nim připojené informace o podlahách, oknech, dveřích, střeších, zdivu a jiném. Helena s bratrem byli obchodními příručními, a každý byl neknihovním vlastníkem 1/4 domu čp. 7 v Petrovicích s **pozemky**: stavební parcelou kat. č. 41/1, loukou kat. č. 420/4 odhadnutá na 8 554, 20 K, pastvinou kat. č. 696/1 hodnotou na 418, 50 K, role kat. č. 697/1 oceněná na 26 278, 60 K a pastvinou kat. č. 699/1 celkové hodnoty 78, 75 K. Celá hodnota všech pozemků činila **celkem 35 330, 05 K**. Konkrétní sumy jsou uvedeny v *tabulce č. 3*.⁶¹⁹ Pozemky se nacházely přibližně 800 m od hospodářských budov, louka přímo za domem, pole byla zcelena a pastviny u role. Dům se nacházel na jihozápadní straně náměstí v Petrovicích. **Stavebnosti**: Obytné stavení mělo hodnotu 101 612 K, skladiště 6 468 K, druhé skladiště 17 424 K, stodola 30 826, 40 K, třetí skladiště 2 964 K a stáje byly odhadnuty na 7 501, 20 K. Studna s kamenným krytem, ohradní zdi a pilíře, drátěné ploty, železná vrátka a zděný záchod byly oceněny paušálně na 3 500 K. Stavebnosti celkem dle odhadu činily **170 295, 60 K**. Jednotlivé odhady nalezneme v mnou zpracované *tabulce č. 4*.⁶²⁰ Před domem přímo proti vchodu bývala **benzínová pumpa** ve vzdálenosti 3 m od domu. Benzínová pumpa měla pancéřovou nádrž o objemu 2 000 l s povrchovým čerpadlem. Pumpu měli Luriovi od roku 1934. Její odhadní cena byla **12 000 K**, zohledněno bylo její sedmileté opotřebení. **Hospodářství**: živý inventář se sestávala z 1 krávy v odhadní ceně 3 500 K,⁶²¹ 1 telete v odhadní ceně 1 500 K⁶²² a 5 nosných slepic o ceně 150 K. Živý inventář měl tedy celkem cenu 5 150 K. Mrtvý inventář se skládal z 1 nové výfukové řezačky v odhadní ceně 3 000 K, 1 staršího opraveného kravského vozu o ceně 1 200 K, 1 staršího rachadla s opravenými kolečky za 150 K, 2 rádlý o ceně 100 K, 1 železných bran trojdílných o ceně 120 K, dále drobného hospodářského nářadí jako vidlí, podaváku, trojích hrábí, kosy, srpu, trakaře, kolečka na vození hnoje, toto celé v ceně 200 K, 1 elektromotoru HP Kolben Daněk

⁶¹⁹ Tabulka č. 3 je součástí Přílohy č. 2 – Tabulky.

⁶²⁰ Tabulka č. 4 je součástí Přílohy č. 2 – Tabulky.

⁶²¹ Kráva byla 7 let stará a v době soupisu byla 7 měsíců březí, což asi zvyšovalo její cenu.

⁶²² Mladý býk, v době odhadu byl 3/4 roku starý.

s kabelem o ceně 5 000 K, 60 q slámy o ceně 1 800 K,⁶²³ 10 q jetele o ceně 750 K,⁶²⁴ 15 q sena o ceně 975 K.⁶²⁵ Celková cena mrtvého inventáře byla **13 295 K**. Zařízení obchodu a skladu koloniálního a železného zboží bylo oceněno na **21 940 K**. Soupis tohoto zboží je součástí této práce v *příloze č. 5*. Díky tomuto soupisu si můžeme udělat představu o tom, jak obchod vypadal a co nabízel. Nebylo toho málo co do druhů zboží. Pochopitelně z nich vyčteme jednotlivé ceny toho kterého zboží, což je neméně důležité. Po sečtení jednotlivých položek byla trhová cena celého uvedeného jmění 258 010, 65 K.⁶²⁶ Sourozenci zaměstnávali obchodvedoucího pana Františka Barborku, který dostával měsíční plat 400 K a měl k dispozici bezplatný byt a zaopatření. Dále učednici Marii Jiráskovou s nárokem na byt a zaopatření, služebnou Marii Jarolímkovou s nárokem na byt a zaopatření, s měsíčním platem 200 K a nárokem na ošacení a prádlo. Nezletilá Helena byla také učednicí v obchodě, ale bez nároků. Zaměstnanci zůstali na svých místech i po převodu nemovitostí. Veškeré soudní poplatky při odhadu majetku činily 930 K.⁶²⁷ Poručník sourozenců Lurieových se s manželi Mášovými dohodl, že jim ponechají 1 pokoj s kuchyňkou a předsíňkou s ročním nájemným 1 000 K.

Součástí spisu o této pozůstalosti bylo i příkaz Oberlandrátu v Táboře ze dne 18. března 1941 panu JUDr. Ludvíku Musilovi, vrchnímu správci v Nadějkově, aby dům čp. 7 prodal Františkovi Mášovi z Kamýku n. Vltavou. Zároveň byl pan Musil jmenován nuceným správcem nemovitosti a správcem podniku „*Vilém Lurie obchod se smíšeným zbožím*“ dne 18. března 1941. Proto celé výše vyjmenované jmění přešlo na oba manžele Mášovi, kteří jej zakoupili v ceně 258 010, 65 K (trhová smlouva ze dne 22. března 1941).⁶²⁸ Krajský soud v Táboře dne 7. května 1948 schválení této trhové smlouvy Okresním soudem v Sedlčanech zrušil a prohlásil jej za neplatný. Manželé Mášovi rozhodnutí napadli u Zemského soudu v Praze, který toto usnesení

---

⁶²³ 1 q slámy v odhadní ceně 30 Kčs.

⁶²⁴ 1 q jetele v odhadní ceně 75 K.

⁶²⁵ 1 q sena v odhadní ceně 65 K.

⁶²⁶ Pozemky 35 330, 05 K, stavebnosti 170 295, 60 K, benzinová pumpa 12 000 K, živý inventář 5 150 K, mrtvý inventář 13 295 K a sklad zboží včetně zařízení krámu 21 940 K, tedy **celkem 258 010, 65 K**.

⁶²⁷ Konkrétně si odhadci účtoval za ztrátu času, podání posudku a cestovné. Dále jsou započteny kolky, cestovné a dieta na celý den pro soudní komisi (JUDr. Karel Rokyta, okresní soudce Sedlčan a Josef Šolc, zapisovatel).

⁶²⁸ Za prodávající podepsali smlouvu: Karel Tomsen, nucený správce v Zaječicích, Ludvík Musil, nucený správce v Nadějkově a Adolf Konarovský, rolník v Petrovicích čp. 6 a poručník Heleny a Jaroslava Lurieových (Poručníkem v roce 1940 byl Jaroslav Mrvka, jak také sourozenci uvedli v evidenčních kartách a policejních přihláškách.) a na straně kupujících František Máša a Anežka Mášová, obchodníci v Kamýku n. Vltavou čp. 25.

dne 11. června 1948 potvrdil. Růžena Mrvková zaplatila manželům Mášových výdaje, které měli v době držby majetku, Jednalo se o pohledávky Kampeličky, spořitelního a záložního spolku v Petrovicích v celkové hodnotě 59 315, 55 K. Z této sumy zaplatila 2/4, neboť podíl každého ze sourozenců byl 1/4.⁶²⁹ Také manželé zaplatili Heleně Luriové peněžité obnos 16 000 K. Růžena tedy žádala navrácení výše zmíněného v podílu, a pokud něco z inventáře již nemají, tak žádala nahrazení dle „dnešních“ cen a „dnešní“ obecné hodnoty. Náklady řízení měli platit manželé Mášovi. Obě strany museli vše zajistit a vyřídit do 15 dnů pod hrozbou exekuce.

Růžena uznala trhovou smlouvu ze dne 22. března 1941, proto manželé Mášovi zůstali vlastníky výše zmíněných nemovitostí. Naproti tomu manželé Mášovi zaplatili pozůstalost po Heleně Luriové a náhradou za to, že tyto nemovitosti neprošly restitucí. Růžena s manželi Mášovými uzavřela smír soudní cestou 26. srpna 1949 a ten pak byl schválen Osidlovacím úřadem a Fondem národní obnovy. Dále s manželi Mášovými uzavřela dohodu 25. července 1949 v notářství v Sedlčanech. Obě strany se dohodly, že manželé zaplatí 220 000 Kčs. Částku 200 000 Kčs bez úroků měli zaplatit nejpozději do 15. srpna 1949 a zbytek do konce roku 1949, také bez úroků. Manželé se nemohli dožadovat náhrady výdajů, které vznikly během jejich držby, zejména náhradu zaplacené hypotéky nebo náhradu obnosů, které byly zaplacené tržové ceny. Dohoda pak byla sepsána soudem.

Na notářství v Sedlčanech 21. prosince 1949 bylo sepsáno prozatímní vyúčtování tržové ceny pro manžele Mášovi. Mášovi složili 220 000 Kč. Z této částky byly zaplaceny dědické poplatky a výlohy na projednání pozůstalosti ve výši 40 000 Kčs, práce notáře za 17 500 Kčs, pro úřednici u Osidlovacího úřadu – Libuši Zykánovou 500 Kčs, Růženě Mrvkové 20 000 Kčs (vyplaceno již 10. prosince 1949) a 61 000 K v den sepsání, MUDr. Bohumilu Hochmannovi a Josefu Hochmannovi do rukou Anežky Hochmannové 81 000 Kčs.

6.6 Navrácení velkostatku Emanuela Polláka

Emanuelovi Pollákovi⁶³⁰ byl v roce 1943 vyvlastněn statek včetně lihovaru pro účely vojenského cvičiště SS. Statek musel opustit. V roce 1945 byl Emanuel dva měsíce internován v Terezínském ghettu. Po svém návratu z Terezína se nesměl na

⁶²⁹ V pramenech jsem našla list na jméno Heleny, ale z jiných vím, že žádala i o část Jaroslava.

⁶³⁰ Emanuel Pollák *5. května 1885, bytem Štětkovice čp. 1.

statek vrátit, nakonec mu to bylo umožněno. Svůj statek našel v zuboženém stavu. Stav dobytka byl 1 býk, 12 krav, 14 tažných volů, 16 kusů mladého dobytka o průměrné váze 150 kg a jednoho kance, ten mu byl brzy po návratu ukraden. Ještě mu zbylo 8 koní, které byly také ve špatném stavu, a navíc pro ně nebyl žádný podkoní. V roce 1946 chtěl svůj stav dobytka navrátit do původního, ale ustoupil od tohoto záměru. Všichni jeho zaměstnanci odešli před jeho návratem a na statku zůstal pouze jeden starý krmič ve věku 60 let a jedna žena, ti sotva stačili na obstarání zbylého dobytka. Po příchodu německých dělníků v roce 1946 se sice počet pracovních sil navýšil, ale pro obnovu statku chyběly finance. Emanuel získal směneční půjčku 300 000 Kčs se státní zárukou. Z toho 50 000 Kčs použil na doplnění dobytka a 30 000 Kčs musel zaplatit vojenské správě za jemu přidělené reversní koně jako náhrada za koně, které mu okupanti ukradli. Zbytek prý snad použil, zřejmě na chod statku. Dále chtěl Emanuel odstavit telata, ale nemohl, protože jeho krávy z větší části byly jalové a narozená telata nebyla vhodná k chovu, proto je dával na dodávku. V následujícím roce 1947 bylo velké sucho, které znemožňovalo odstavovat telata a sotva stačilo na uživení jeho dobytka a koní. Ten rok byla slabá sklizeň píce a slámy. Ale v nejnужnějších případech vypomohl místním zemědělcům. Emanuel stále nebyl v dobré finanční situaci a slabá sklizeň tomu příliš nepříspěla. V roce 1948 také nenakupoval, protože by musel převzít kontingent prodávajícího, což pro něj bylo nevýhodné. Lihovar od svého návratu na statek vůbec neuvedl v život, protože po stavu v jakém ho přijal, by bylo velmi náročné dát vše do pořádku. Během poválečných let musel i Emanuel Pollák dávat roční kontingent dodávky. S výší, která byla po něm vyžadována, nesouhlasil a tak písemně proti tomu protestoval u MNV. Všechny dodávky však nakonec splnil. Jak Emanuel píše ve svém „protestním“ dopise MNV proti dodávce kontingentu, tak si poválce většina statkářů myslela, že jejich statky budou rozparcelovány, proto neměl ani v úmyslu nakupovat velké množství dobytka nebo zřízení vepřince. Pokud by totiž k tomu došlo, předpokládal, že by hospodařil na třeba na jedné čtvrtině své tehdejší plochy nebo by vůbec nehospodařil. To by jeho finanční situaci vůbec nepomohlo. V roce 1949 měl Emanuel vypůjčeno v hypotékách a směnkách 500 000 Kčs při celkovém stavu živého inventáře 6 koní, 12 krav a 11 tažných volů na 150 ha půdy.⁶³¹ Takto si Emanuel ztěžoval a popsal situaci na statku.

---

⁶³¹ Městské muzeum Sedlčany, D 652 Svaz bojovníků za svobodu Sedlčany. Žádost o odpis dodávkového kontingentu masa z 15. ledna 1949 Mimořádné okresní vyživovací komisi.

7. Exkurz

7.1 Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu (dále jen SOPVP)

V následující kapitole bych chtěla seznámit s činností SOPVP v Sedlčanech. Mým cílem nebylo zmapovat veškeré členy této organizace, ale zjistit, zda se do její činnosti této organizace zapojili místní židé nebo „árijští“ partneři židů (řeceno nacistickou terminologií), popř. kdo byli hlavní členové spolku. Poznatky, které jsem shromáždila, pocházejí především z dokumentů dochovaných v kartonu sign. D 562: Svaz bojovníků za svobodu Sedlčany, který je součástí muzejního archivu Městského muzea v Sedlčanech. Nalezla jsem zde především různá hlášení, oběžníky, seznamy členů, přihlášky, legitimace, stanovy SOPVP Sedlčany i SOPVP z Prahy, knihu zápisů, pokladní knihu příjmů a výdajů a další. Archiválie získalo městské muzeum v roce 2010 z pozůstalosti Ludvíka Hlineckého od jeho syna Oldřicha Hlineckého.⁶³²

SOPVP v Sedlčanech byl založen 5. srpna 1945 a byl odbočkou SOPVP v Praze se sídlem v Sedlčanech. Odbočka mohla být založena v každé obci, ale musela mít alespoň 20 členů a souhlas Ústředního výkonného výboru Svazu. Odbočka musela mít vlastní stanovy, které schvaloval Ústřední výkonný výbor Svazu v Praze. Mezičlánkem byly krajské spolky; pro sedlčanský svaz to byl SOPVP v Táboře. Spolkovou místností se stal Hostinec u Karla IV. v Sedlčanech, kde se konaly pravidelné schůze svazu.

Hlavní činností odbočky bylo podporovat snahy SOPVP v Praze, tedy sdružovat politické vězně z vězení, žalářů, káznic, koncentračních a internačních táborů nacistického Německa, fašistické Itálie a sdružovat pozůstalé po politických obětech nacismu a fašismu. Svaz měl uplatňovat a hájit zájmy těchto osob na veřejnosti, před zákonodárnými a správními orgány a úřady. Měl přispívat k zabezpečení a k ochraně ČSR a k jejímu budování. Dále měl spolupracovat s různými organizacemi a spolky, a to i se zahraničními, a spolupůsobit, aby zákony a nařízení o politických vězních a jejich pozůstalých byly správně plněny a zlepšovány, čímž měl pomáhat členům a jejich rodinám. Měl také rozšiřovat pravdivé informace o zruďných rasových ideologiích nacismu a fašismu, o jejich obětech, a to v tisku i slovem, s čímž souvisely sjezdy, přednášky, výstavy, zájezdy, a publikační činnost Svazu. Také měl pečovat o převzetí

---

⁶³² Ludvík Hlinecký vlastní 1/2 domu Gaertnerových na východní straně náměstí TGM.

pozůstatků politických vězňů, stavět pomníky, památníky a zasazovat pamětní desky.⁶³³ SOPVP včetně místních odboček mohl používat spolkový prapor.

Uvedu několik konkrétních činností, kterým se Svaz věnoval hned po skončení války, jak vyplývá z různých oběžníků. SOPVP spolupracoval s ministerstvy a národním výbory a podílel se na zaopatřovacích akcích pro vdovy, sirotky a invalidy, na různých přidělech aj. Jednotliví členové, kteří dosáhli na různé přiděly, tak díky členství v SOPVP měli přednostní postavení před ostatním obyvatelstvem, neboť se na tom s jednotlivými ministerstvy Ústředí dohodlo. Šlo např. o přiděly na látky, cigarety, med atd. Oběžníky Ústředí informovalo své pobočky v postupech při hledání nezvěstných, při opatrování si dokladů o úmrtí politických vězňů,⁶³⁴ o možnostech bezplatné zdravotní prohlídky, o příspěvcích na náhradu léčení zubů politickým vězňům, příslušníkům jejich rodin a pozůstalým po obětech nacismu, na ošacovací, ubytovací akce a mnohé další.

Dále Svaz vybíral členské příspěvky, přijímal nové členy a vylučoval staré, oznamoval změny členstva svému Ústředí, účastnil se skrze své zástupce schůzí SOPVP v Praze, spravoval jmění a fondy, schvaloval pokladní správy, projednával zprávy revizi účtů, sestavoval rozpočet, přijímal a propouštěl zaměstnance místní odbočky a stanovoval jim platy, byl v kontaktu s okresní a krajskou odbočkou a informoval ji o činnosti a změnách členstva. Ze svého středu volil předsedu, místopředsedu, jednatele, pokladníka, zapisovatele, matrikáře a sociálního referenta. Pokud měla odbočka více než 300 členů, byli navíc voleni referenti hospodářští, právní, kulturní, referenti pro otázky družstevní a živnostenské, referent pro záležitosti zaměstnanecké a referent organizační a propagační. Výbor se musel scházet jednou za 14 dní s výjimkou letních měsíců.

Předsednictvo tvořilo užší výkonný orgán, který byl volen výborem. Schůze se musely konat jednou za týden, jinak na svolání předsedy. Agendu vzniklou z činnosti místní odbočky podepisoval předseda, příp. místopředseda a jednatel, v peněžních záležitostech ještě pokladník. V případě zrušení bylo veškeré jmění převedeno na

---

⁶³³ Toto je pouze výběr ze široké činnosti Svazu, který byl vybrán ze stanov.

⁶³⁴ Odbočka mohla dát potvrzení o úmrtí, které mělo váhu, ale pouze v případě, že byli dva svědci, kteří potvrdili smrt dotyčného. Potvrzení se dalo použít při žádost o vdovské a sirotčí pensijní zaopatřovací požitky a na dalších úřadech, kde není výslovně žádáno soudní potvrzení.

Ústřední Sjezd,⁶³⁵ což se mělo stát na základě usnesení ústředního výkonného výboru a po usnesení valné hromady Místní odbočky, kde musely být přítomny nejméně dvě třetiny členů a také dvě třetiny musely rozpuštění odhlasovat.⁶³⁶

Financování spolku vycházelo ze zápisného, z členských příspěvků, z poplatků ze zapůjčení odznaku, z členské dávky, z výtěžků spolkových hospodářských akcí a jeho činnosti vůbec, dále např. ze sbírek a darů.

Členství se dělilo na čestné nebo činné. Každý člen obdržel legitimaci a odznak za poplatek, při odstoupení obojí vracel SOPVP. Čestné členy volil sjezd. Činnými členy se mohli stát čsl. státní příslušníci věznění ve vězení, žalářích, káznících, koncentračních a internačních táborech nacistického Německa, fašistické Itálie nebo „zpátečnickou“ vládou jiné země z politických důvodů, a pak pozůstalí po těchto obětech. Podmínkou také byla věrnost ČSR a dobré chování ke spoluvězňům po dobu války. Veškeré tyto informace museli budoucí členové vyplnit v přihlášce.

Každá odbočka konala valnou hromadu, kde si zvolila členy valné hromady, výboru a předsednictva. Nejvyšším orgánem místního Svazu byla valná hromada. Vedla se účetní kniha, kterou kontrolovala pražská SOPVP. Valná hromada se oznamovala veřejně v časopise Svazu „Hlas osvobozených“. Jednou za tři měsíce se konaly členské schůze, kde členové spolku projednávali svou činnost a představení oznamovali zprávy nadřízeného orgánu.

Byla vedena členská centrální kartotéka. Každý člen musel vyplnit tři lístky ve třech barvách: zelené s písmenem O byly pro místní odbočky, růžové s trojúhelníkem pro kraje, a žluté s písmenem Ú pro Ústředí. Vyplňovalo se jméno, příjmení, adresa, číslo členského průkazu, vzdělání, současné zaměstnání, osobní stav, počet nezletilých dětí, jména popravných nebo umučených, den zatčení a propuštění, důvod zatčení či práce v ilegální skupině, doba věznění, sociální poměry, vyznamenání, přihláška, ke které odbočce, jakou komisí byl přešetřen,⁶³⁷ členský průkaz byl vydán jako odbočkou,

---

⁶³⁵ Sjezd byl nejvyšším orgánem SOPVP v Praze.

⁶³⁶ Též výběr správních činností SOPVP.

⁶³⁷ Místní, krajská, ústřední přešetřovací komise.

jména rodinných příslušníků,⁶³⁸ výše členského ročního příspěvku, funkce ve SOPVP a veřejné funkce.⁶³⁹

V roce 1945 měl sedlčanský svaz 31 platícího člena. Patřili k nim židé Eduard (č. legitimace 27789) a Ota Bloch (č. leg. 27792), otec se synem, Emanuel Pollák, dále Tomáš Hulan, „árijský“ manžel Hildy Hulanové, roz. Sternové (č. leg. 27779), Ludvík Hlinecký (č. leg. 27775), notář v Sedlčanech a také např. Stanislav Macák, pozdější učitel v Sedlčanech vězněný v Sachsenhausenu.⁶⁴⁰ I když se v knize příjmů a vydání neobjevuje kromě prvního roku jméno Emanuela Polláka, tak jeho členská legitimace s č. 34303 mluví jinak. Řádným členem byl do roku 1948. Poplatky nebyly pevně stanoveny, a tak se pohybovaly od 20 do 50 Kčs. V témže roce 29. listopadu byl založen volný účet u Městské spořitelny v Sedlčanech. V předsednictvu spolku se předsedou stal Ludvík Hlinecký, místopředsedou Gustav Bohatý, jednatelem Václav Hercer, pokladníkem Jaroslav Klouda, zapisovatelem Karel Beran, matrikářem Jaroslav Mrvka a hospodářským referentem Ota Bloch. V témže roce o dva měsíce později nahradil Jaroslava Kloudu ve funkci pokladníka Josef Lohr a jednatelem se nově stal Václav Bréda.

V SOPVP v Sedlčanech se sdružovali členové z obcí Sedlčany, Kosova Hora, Štětkovice, Červený Hrádek, Kňovice, Svatý Jan, Dublovice, Jesenice, Petrovice, Počepice, Vrchotovy Janovice, Doubravice, Bezmíř, Vojkov, Krašovice a Krásná Hora.

V roce 1946 měl spolek celkem 47 členů, z toho 36 mužů a 11 žen.⁶⁴¹ V knize příjmů a vydání se dočteme, že do svazu přistoupili Růžena Mrvková, roz. Lurieová (č. leg. 27780) a její árijský muž Jaroslav (č. leg. 27781), Marie Beranová, roz. Blochová (č. leg. 27791) a její árijský manžel Karel (č. leg. 27797), a také židé z Krásné Hory Františka Fürthová (č. leg. 34293) a její syn Ota (č. leg. 34294). V tomto roce také někteří členové získali za poplatek 20 Kčs členský odznak svazu. V červenci bylo zvoleno nové složení výboru: předsedal Cyril Buzek, místopředsedu vykonával Vojtěch Mrázek, jednatelem byl Stanislav Macák, který v tomto roce byl na vojně, a funkci

---

⁶³⁸ Jména rodičů, dětí a sourozenců.

⁶³⁹ Zda je členem MNV, ZNV aj.

⁶⁴⁰ Jakub DOLEŽAL, *Střípky z mozaiky protektorátní společnosti. Německá okupace a její konec v politickém okrese Sedlčany (1939-1945)*, Praha 2010, edice Podbrdsko, Fontes č. 6, s. 141–151.

⁶⁴¹ Podle sociálního rozvrstvení, které také museli vyplnit, víme, že bylo 7 dělníků, 11 úředníků, 2 svobodná povolání, 9 rolníků, 12 živnostníků, 4 ženy v domácnosti a dvě děti (Jana Rebcová a B. Novotný).

pokladníka vykonával Jiří Loužecký. V srpnu 1946 byly zřízeny tzv. Očistné komise, které měly tři členy a byly ustaveny v každé odbočce v místě ONV.

V roce 1947 členské příspěvky zaplatili manželé Mrvkovi, Ota Bloch, Tomáš Hulan, Růžena a Jaroslav Mrvkovi, Marie a Karel Beranovi, Ota Fürth, Ludvík Kaufmann (č. leg. 76767), který také obdržel legitimaci a doplácel příspěvek ještě za rok 1946. Průběžně byly vydávány legitimace, opět za poplatek 5 Kčs. Legitimace získali Tomáš Hulan a Jaroslav Mrvka. Dne 9. února 1947 proběhla opět nová volba předsednictva. Předsedou zůstal Cyril Buzek, místopředsedou byl zvolen Josef Hruška, jednatelem Jindřich Vyterna, pokladníkem Jiří Loužecký, zapisovatelem Karel Beran, matrikářem Jaroslav Mrvka, právním a kulturním reprezentantem Ludvík Hlinecký, hospodářským reprezentantem Oto Bloch a sociálním reprezentantem Josef Lohr. SOPVP pořádal v tomto roce ples. V roce 1948 členy byli manželé Beranovi, Tomáš Hulan, Ludvík Kaufmann, manželé Mrvkovi, Františka Fürthová a Ota Fürth, Eduard a Ota Bloch, Charlota Gartnerová, Emanuel Pollák. Celkem bylo 43 členů k měsíci březnu.

V lednu 1947 byli vyzváni všichni členové SOPVP, kteří byli vězněni v koncentračním táboře Mauthausen nebo jeho pobočných táborech, aby sepsali výpovědi o zvěrstvech v tomto táboře a jeho pobočných táborech Gusen I, Gusen II, Ebensee, Wiener Neudorf, Hinterbrüll a Pegau, aby měli americké soudy v Dachau dost důkazů k prokázání vinny nacistických zločinců. V příloze této výzvy byla uvedena jména jednotlivých dozorců a členů SS z těchto koncentračních táborů. Sepsané výpovědi se pak zasílaly na komisi pro zjišťování válečných zločinů při SOPV, Praha XII, Italská 36.

Od února 1947 probíhalo prověřování členů místní SOPVP v domě čp. 133 v Sedlčanech. Komise měla pět členů. Předsedou byl Ludvík Hlinecký, zapisovatelem Jiří Loužecký, dalšími členy byli Josef Lohr, Jindřich Vyterna a Josef Čermák. Ota Bloch, Eduard Bloch, Karel Beran a Marie Beranová byli požádáni o doklad o důvodu zatčení a o chování ve vězení s doloženými podpisy tří svědků. Přihláška Růženy Mrvkové, Jaroslava Mrvky a Tomáše Hulana byla přijata a byla jim vydána členská legitimace. V březnu se komise sešla znovu a schválila členství Karlovi Beranovi, Marii Beranové, Otovi Blochovi a Eduardovi Blochovi. V dubnu se sešla komise potřetí. Na ní schválili členství a vydání členských legitimací Františce Fürthové a jejímu synovi

Otovi, který v té době byl učněm jemné mechaniky. V červnu se komise sešla znovu, aby schválila členství a vydání legitimace dalšímu místnímu židovi Ludvíkovi Kaufmannovi. V září prošetřující komise stejně rozhodla v případě přihlášky Emanuela Polláka. V březnu roku 1948 byla schválena přihláška pro Charlotu Gärtnerovou, disponentku ve firmě Jakuba Kaufmanna.

V březnu 1947 byli členové znovu vyzváni, aby se přihlásili ti z nich, kteří byli vězněni v koncentračních táborech Sachsenhausen a Oranienburg. Přípravný výbor „Volného sdružení Sachsenhausen“ sháněl adresy na bývalé vězně. Chystal se uspořádat řádný sjezd na 3. až 4. května 1947, na který chtěl všechny přeživší pozvat. Dne 12. března 1947 byli navrženi vybraní členové SOPVP v Sedlčanech na vyznamenání za politickou a odbojovou činnost. Ani jeden z navržených však nebyl žid vězněný v koncentračním táboře. Mezi navrženými byl také Ludvík Hlinecký, notář v Sedlčanech. Podle zprávy z Ústředí měli být přednostně politici, novináři, členové SNB a veřejní činitelé.

Každý člen SOPVP byl povinen za rok odpracovat 30 hodin pro Republiku jako dar k budování republiky. Členové SOPVP měli jít lidem příkladem a pomáhat obnovit stát a jeho demokratické síly. Ludvík Kaufmann (bytem Kosova Hora čp. 207) si v roce 1948 odpracoval u pana Gartnera 38 hodin na lesních pracích. Oto Bloch v téže roce odpracoval 28,5 hod kácením stromů a úpravou obce u Hospodářské skupiny maloobchodu v likvidaci, která působila pod Okresním národním výborem v Sedlčanech. Eduard Bloch již odpracovávat povinné hodiny nemusel, neboť byl v té době důchodcem, bylo mu 69 let. Stejně tak Františka Fürthová.

Dne 18. ledna 1948 SOPVP pořádala ples v sedlčanské Sokolovně. Členské příspěvky nebyly první rok jednotné. V prvním roce se asi odvíjely od toho, co každý dal, ve druhém se pohybovaly v rozmezí od 120 do 180 Kčs, ve třetím roce byly podobné. V roce 1946 podle stanov měl každý zaplatit 180 Kčs, což se nestalo, a tak ústřední svaz sedlčanskou odbočku upozornil, aby vybírala příspěvky dle stanov.⁶⁴² Ve třetím představovalo nejvyšší příspěvek 500 Kčs od MVDr. Karla Houdka, zvěrolékaře v Sedlčanech. V účetní knize spolku jsou záznamy o příspěvcích zmatečné. Jednou je poctivě nadepsáno, že se jedná o příspěvek, v jiném případě je tento údaj v závorce za jménem a jindy je částka bez popisu, pouze se jménem přispěvatele. Členové také byli

---

⁶⁴² Pražský svaz sídlil v Praze 2, Havlíčkova ul. čp. 22.

povinni odebírat a zakoupit časopis „Hlas osvobozených“ a ročenku „*pokud jeho poměry to dovolí*“. Ročenka stála 65 Kčs.

V roce 1948 měla místní odbočka Svazu 43 členů. Předsedou výboru byl zvolen Ludvík Hlinecký, notář v Sedlčanech, místopředsedou František Kotápiš, penzista v Sedlčanech a Josef Lohr, také penzista v Sedlčanech, jednatelem František Brzák, úředník v Sedlčanech, a pokladníkem Josef Jirásek, poštovní úředník v Sedlčanech. Na jaře 1948 byly sloučeny organizace SOPVP, Svaz národní revoluce, Svaz partyzánů a Obec československých legionářů v jednotný Svaz bojovníků za svobodu (SPS). SPS vydávalo „Organisační věstník“. Dne 20. prosince 1949 bere na vědomí Bezpečnostní referát ONV v Sedlčanech ukončení činnosti SOPVP a oznamuje výmaz ze spolkového katastru předsedovi Ludvíkovi Hlineckému.

Dne 23. října 1949 se ustavil Svaz československo – sovětského přátelství v Krásné Hoře nad Vltavou, jehož členem byl Josef Krasanovský z Krásné Hory, který měl na manželku židovku Amálii Krasanovskou, roz. Hechtovou. Celkem osm židů bylo členy Svazu a s nimi tři katoličtí partneři. Všichni židé pocházeli ze smíšených manželství, až na Františku Fürthovou. Část z nich získala i konkrétní funkce. Z předložených archiválií vychází, že i Svaz se snažil svým židovským členům pomáhat. Například při získání příspěvků na děti, které žádali Karel a Marie Beranovi nebo Ota Bloch.⁶⁴³ Archiválie jsem rozhodně nevytěžila beze zbytku, ještě mnohé je možné o této organizaci sepsat.

---

⁶⁴³ Zmínila jsem již v kapitole o Rozboru rodin.

8. Závěr

Cílem této práce bylo získat obraz židovské komunity v soudním okrese Sedlčany v období Protektorátu Čechy a Morava. Na základě shromážděných pramenů podat hospodářský a sociální přehled této minority. Tomuto tématu jsem se již věnovala ve své bakalářské práci.⁶⁴⁴ Už tehdy jsem se potýkala s nedostatkem odborné i regionální literatury, která by se zabývala židovskou minoritou na malých územích. Bohužel ani po třech letech se v tomto ohledu příliš nezměnilo. Výzkum v regionech je teprve na začátku, zatímco bádání o židovské komunitě v Praze a jejich postavení v Čechách již přineslo řadu pozoruhodných zjištění a výsledků. Totéž bylo konstatováno několika přednášejícími na workshopu „Stopy židovských dějin a holocaustu v archivech České republiky“, konaném ve dnech 29. až 31. března 2015. Proto jsem aplikovala své dosavadní poznatky a postupy i v navazující magisterské práci. I pro ŽNO v Sedlčanech byl mezníkem rok 1940 a k danému období jsem tudíž využila mnohé prameny, již jednou použité v případě bakalářské práce. Stěžejním pramenem se staly evidenční židovské karty, které poskytují víceméně komplexní informace o daném jedinci. K nim patří: datum narození, bydliště, náboženství, zaměstnání, informace o případném movitém i nemovitém majetku, o dlužích, ale i rodinných příbuzných, kteří aktuálně pobývali v zahraničí. Získané informace jsem komparovala s policejními přihláškami, které byly vedeny od roku 1939 do 1945 a zaznamenávají tak i přeživší židy, kteří se vrátili z koncentračních táborů. Dalším důležitým srovnávacím pramenem byly přihlášky židovského pozemkového majetku a židovských akcií, podílnických práv a účastenství, které podrobněji doplnily získané informace z evidenčních karet. Především šlo o údaje velikostí pozemků, jejich bonitu, data nákupu či převodu a také o evidenci jednotlivých pozemkových parcel. V případě druhé přihlášky to byly údaje o všech akciích a investičních podílech v různých společnostech. Sčítání lidu z roku 1930 také potvrzovalo již známé údaje, zároveň doplnilo informace o pomocném personálu (zaměstnaných dělnících, kuchařkách a služebných, kteří byli ubytováni v domě zaměstnavatele). Při porovnávání údajů u ŽNO v Prčici jsem se setkala s rozdílnými údaji v datech narození totožných osob, ne jinak tomu bylo v případě ŽNO v Sedlčanech, možná byl dokonce tento jev častější. Musela jsem tedy ještě porovnávat s internetovým portálem *holocaust.cz*. Tentokrát jsem i

---

⁶⁴⁴ Lucie KRUCHŇOVÁ, *Židovské obyvatelstvo soudního okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*, FF JCU, Bakalářská práce, 2014.

v několika případech využila židovské matriky uložené v Národním archivu, které jsou zpřístupněny na webové stránce *badatelna.eu*. Využila jsem i Terezínské pamětní knihy, ve kterých jsem zjišťovala data úmrtí. Podrobně jsem použité prameny rozebrala v úvodu práce. Z výše uvedeného je zřejmé, že komparace jednotlivých dat byla nutná a splnila své účely.

První kapitola je věnována stručným dějinám židů v českých zemích, a to od prvních zmínek o jejich přibližné identifikaci (z doby, kdy tu pravděpodobně nebyli ještě usídleni) až do období druhé světové války. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava bylo české obyvatelstvo nabádáno k akceptování politiky nacionálního socialismu, jehož nedílnou programovou součástí byl antisemitismus. Na stručné dějiny židů v Čechách navazují stručné dějiny vybraných obcí, které spadaly pod ŽNO v Sedlčanech. Těmi jsou obce Sedlčany, Kosova Hora, Petrovice, Kamýk nad Vltavou, Drážkov a Třebnice.

Další kapitola je zaměřena na protiprávní zásahy do hospodářského života židů za protektorátu, které připouštěla tehdejší (protektorátní) legislativa. Její první část je zaměřena na výklad tehdy platných norem, které omezovaly židům manipulaci s jejich majetkem. Normy jsou rozděleny do čtyř časových období, které ilustrují postup jednotlivých úřadů v nakládání s nemovitým i movitým majetkem židovské minority. Na to navazují části o funkci treuhänderů a ústředny pro židovské vystěhovalce, které sehrálo důležitou roli v hospodářských restrikcích vůči židům. Z nařízení je zvlášť vyčleněna daňová povinnost. V další části je pojednáno o konfiskacích životních pojistek, které jsou doplněny údaji o životních pojistkách židů ŽNO v Sedlčanech. S kapitolou pak úzce souvisí tzv. arizace, která se stala hlavním nástrojem pro vyřazování židů z veřejného, a především hospodářského života. Závěrem této kapitoly připomínám proplácení životních pojistek po změně režimu v roce 1989, jako jistou formu dodatečného odškodnění obětí šoa.

V následující kapitole je pak nastíněno sociální postavení židů v soudním okrese Sedlčany. Jedním z podstatných pramenů, které jsem využívala, bylo sčítání lidu z roku 1930, a proto jsem využila dílčí statistiky věnující se zmíněnému okresu a také charakteristice jednotlivých povolání, které byly účelově definované pro toto sčítání. Z těchto údajů vznikla jedna podkapitola. Další podkapitola je věnována charakteristice jimi vybraných profesí, ve kterých v průběhu času židé vynikali. Následuje schéma, ve

kterém jsou rozdělena povolání do sociálních tříd a vrstev, na jejichž základě je pak sestavena sociální struktura ŽNO v Sedlčanech. Součástí této kapitoly je také věková struktura židů v ŽNO v Sedlčanech, která je zpracována pro pět větších obcí a soubor ostatních malých vesnic. Důležitou závěrečnou podkapitolou je srovnání ŽNO v Sedlčanech s ŽNO v Prčici. Polovina židů ze ŽNO v Sedlčanech byla ekonomicky aktivní. Ve druhé polovině ekonomicky pasivních židů jsou zařazeni pouze ti, kteří neuvedli povolání a ženy v domácnosti, které tento status přímo uvedly. Ze srovnání vyplývá, že židé obou židovských náboženských obcí nejčastěji vykonávali povolání - obchodník a soukromník. Nižší četnost byla u pomocníků v obchodě, zemědělců, svobodných povolání a dělníků. Ostatní profese byly zastoupeny řídce, po dvou či jednom jedinci. V ŽNO v Prčici trvale žilo v roce 1940 více starších osob ve věku nad 50 let (z hlediska procentního vyjádření poměru). Naopak více jedinců ve věku do 30 let žilo v uvedeném roce v ŽNO v Sedlčanech. Počet ekonomicky aktivních jedinců ve věku mezi 31 až 50 lety byl v obou židovských náboženských obcích v procentním vyjádřeném poměru rovnocenný. Ženy v obou ŽNO převyšovaly muže početním zastoupením asi o 8 %. Má zjištění doplňují přiložené grafy a tabulky.

Stěžejní částí práce je sestavený přehled židovské populace v ŽNO v Sedlčanech k roku 1940. Ten je navíc doplněn o děti narozené po roce 1940. Přehled je sestaven podle jednotlivých obcí se zohledněným počtem žijících židů v daném roce 1940. V rámci těchto obcí jsou rodiny rozděleny podle svých bydlišť. Jednotlivci pak podle rodinné hierarchie. V přehledu jsou postíženi i „árijští“ partneři, kteří jsou graficky označeni (kurzívou). Po něm následuje rozbor židovských rodin především z majetkového a finančního pohledu. Součástí jsou údaje o rodinných vazbách. Za nejdůležitější přílohu považuji fotografie některých umučených židů ze ŽNO v Sedlčanech, které byly získány z židovských evidenčních karet.⁶⁴⁵

Poslední kapitolou je soubor židovských pozůstalostí, které byly velmi cenným doplňkem k získaným rámcovým informacím. Nejenže díky nim bylo možné nahlédnout do složitého procesu pozůstalostních řízení po roce 1945, ale zároveň detailně ukazuje majetek některých jednotlivců. V jednom případě dokonce nahlédneme do inventáře zboží obchodu se smíšeným zbožím z počátku čtyřicátých let. Z těchto dat lze vyčíst podrobnější obraz majetnosti některých jednotlivců.

---

⁶⁴⁵ SOKA Příbram, Okresní úřad v Sedlčanech 1855–1945, inv. č. 779, sign. I/10, kart. 219-220.

Do exkurzu jsem zařadila Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu, neboť se částečně podílel na pozůstalostních řízeních. Svaz sdružoval politické vězně a pozůstalé po obětech nacismu a fašismu. Každý kdo chtěl do svazu vstoupit, vyplnil přihlášku, v níž uváděl, zda byl vězněn, kde a proč nebo zda je pozůstalým. Do místní odbočky svazu v Sedlčanech vstoupila většina přeživších židů ze soudního okresu Sedlčany.

Závěrem mohu konstatovat, že židé v soudním okrese Sedlčany v drtivé většině patřili mezi střední třídu, jen menší část do nižší třídy a pouze dva jedince je možné zařadit do vyšší třídy. Do vyšší třídy byli zařazeni jediní dva velkostatkáři s velikostí pozemků nad 100 ha, kterými byli Emanuel Pollák ze Štětkovic a Oskar Mautner z Bolechovic. Většina židovských obyvatel soudního okresu Sedlčany byly vlastníky nemovitostí a pozemků, část měla i akcie, cenné papíry nebo životní pojištění. Zdejší židé si také zakládali své osobní účty, na které ukládaly našetřené finance. Obchodníci často půjčovali lidem na úrok. Objevují se také zmínky o příbuzných v zahraničí, kteří často pobývali v Americe, ale i o některých příbuzných v Austrálii nebo na Kubě. V roce 1940 žilo v ŽNO v Sedlčanech sto sedmdesát osm osob židovského původu, jak je vymezily tzv. norimberské zákony z roku 1935.

Seznam použitých pramenů, literatury a internetové zdroje

Prameny nevydané:

- Městské muzeum Sedlčany, sign. D 562, Svaz bojovníků za svobodu Sedlčany.
- Městské muzeum Sedlčany, sign. D 564 Židé.
- Národní archiv Praha (dále NA), Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/222, kart. 5541. (Bratříkovice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/101, kart. 5537. (Bolechovice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/033, kart. 5537. (Drážkov, Svatý Jan)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/421, kart. 5546. (Dobrohošť)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/040, kart. 5536. (Krásná Hora nad Vltavou)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/030, kart. 5535. (Kosova Hora)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/110, kart. 5538. (Kamýk nad Vltavou)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/141-150, kart. 5538. (Křepenice, Krašovice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/203, kart. 5540. (Nalžovice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/231-235, kart. 5541. (Obděnice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/216-264, kart. 5542. (Petrovice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/271-274, kart. 5542. (Počepice)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/321-330, kart. 5543. (Radíč, Rovina)
- NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/340, kart. 5543-44. (Sedlčany)

NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/381-384, kart. 5545. (Štětkovice)

NA, Státní statistický úřad I. – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha, sign. 347/071-073, kart. 5536. (Vysoký Chlumeč)

NA, Židovské matriky, knihy - ŽNO Sedlčany, inv. č. 1852. (na badatelna.eu)

NA, Židovské matriky, knihy - ŽNO Sedlčany, inv. č. 1853. (na badatelna.eu)

NA, Židovské matriky, spisy, ghetto Terezín, Ohledací listy, inv. č. 2956. (na holocaust.cz).

Státní okresní archiv (dále SOkA) Benešov, Okresní úřad Benešov, Židovské evidenční karty (neinventarizováno, bez inv. č.).

SOkA Benešov, Okresní úřad Benešov, ka 365 (spolky náboženské, školské).

SOkA Benešov, Okresní úřad Benešov, inv. č. 661, sign. 5/4, ka 273.

SOkA Benešov, Okresní úřad Benešov, inv. č. 806, sign. VII/25, ka 409.

SOkA Příbram, Okresní úřad Příbram, Policejní evidence obyvatel 1939-1945.

SOkA Příbram, Notářství Sedlčany, rejstřík jednacích 1946.

SOkA Příbram, Notářství Sedlčany, rejstřík jednacích 1947.

SOkA Příbram, Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 779, sign. I/10, ka 219-220.

SOkA Příbram, Okresní úřad Sedlčany, inv. č. 848, sign. VI/2a, ka 257.

SOkA Příbram, Presidiální spisy Okresního úřadu v Sedlčanech 1919-1939, inv. č. 376, kart. 32.

SOkA Příbram, Presidiální spisy Okresního úřadu v Sedlčanech 1939-1945, inv. č. 34, kart. 33.

SOkA Příbram, Katastrální mapa č. 167, Petrovice.

SOkA Příbram, Katastrální mapa č. 98, Krásná Hora nad Vltavou.

Vládní nařízení 72/1939 Sb. ze dne 2. března 1939 o kárných pracovních táborech.

Literatura:

Amtliches deutsches Ortsbuch für das Protektorat Böhmen und Mähren, Prag 1940.

DOLEŽAL, Jakub, *Střípky z mozaiky protektorátní společnosti. Německá okupace a její konec v politickém okrese Sedlčany (1939–1945)*, Příbram 2010.

EHL, Petr, *Příběh jedné synagogy*, Podbrdsko 19, Příbram 2012, s. 300–307.

EHL, Petr, *Historie kosohorské synagogy*, Podbrdsko 21, Příbram 2014, 214–216.

EHL, Petr – PAŘÍK, Arno – FIEDLER, Jiří, *Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy*, Praha 1991.

- FEDOROVÍČ, Tomáš, *Židovské evidenční karty – opomíjený pramen k historii perzekuce židovského obyvatelstva*, Terezínské listy 36, Praha 2008, s. 140–162.
- HABART, Čeněk, *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života lidu*, 4. díl, Sedlčany 1994.
- HÁJKOVÁ, Alena, *Vznik a složení kartotéky židovských osob z let nacistické okupace*, Terezínské studie a dokumenty 2000, s. 347–354.
- HÁJKOVÁ, Alena, *Evidence protektorátního židovského obyvatelstva*, Terezínské studie a dokumenty 1997, s. 45–54.
- JANČÍK, Drahomír - KUBŮ, Eduard, „*Arizace“ a arizátoři. Drobný a střední židovský majetek v úvěrech Kreditanstalt der Deutschen (1939-45)*, Praha 2005.
- JANČÍK, Drahomír - KUBŮ, Eduard - KUKLÍK, Jan - MILOTOVÁ, Jaroslava - NOVOTNÝ, Jiří - ŠOUŠA, Jiří, *Židovské zlato, ostatní drahé kovy, drahé kameny a předměty z nich v českých zemích 1939-1945. Protiprávní zásahy do majetkových práv, jejich rozsah a následné osudy tohoto majetku*, Praha 2001.
- JANDOVÁ, Marcela, *Sledování postavení židovského obyvatelstva s konkrétním příkladem obce Kosova Hora*, FF UK, Diplomová práce, Praha 1995.
- JANOTOVÁ MAŠKOVÁ Šárka, *Proměny agrární krajiny mikroregionu Sedlčanska v letech 1850–1943*, FF UK, diplomová práce, Praha 2012.
- JELÍNEK, Tomáš – SOUKUPOVÁ, Blanka, *Bílá místa ve výzkumu holocaustu*, Praha 2014.
- JELÍNEK, Tomáš, *Pojišťovny ve službách hákové kříže. Prosazování německých zájmů v protektorátním pojišťovnictví, arizace pojistek a mezinárodní odškodňování*, Praha 2015.
- KÁRNÝ, Miroslav, *Konečné řešení. Genocida českých židů v německé protektorátní politice*, Praha 1991.
- KÁRNÝ, Miroslav, ed. a kol, *Terezínská pamětní kniha: židovské oběti nacistických deportací z Čech a Moravy 1941-1945*, I. díl, Praha 1995.
- KÁRNÝ, Miroslav, ed. a kol, *Terezínská pamětní kniha: židovské oběti nacistických deportací z Čech a Moravy 1941-1945*, II. díl, Praha 1995.
- KIEVAL Hillel J., *Země mezi. Češi, moravští a slovenští Židé*, in: Natalia BERGEROVÁ (ed.), *Na křižovatce kultur. Historie československých Židů*, Praha 1992.

- KRUCHŇOVÁ, Lucie, *Židovské obyvatelstvo soudního okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*, FF JCU, Bakalářská práce, 2014.
- KŘEŠŤAN, Jiří a kolektiv, *Židovské spolky v českých zemích v letech 1918 – 1948*, Praha 2001.
- KUKÁNOVÁ Zlataše – MATUŠÍKOVÁ, Lenka, *Prohlášení za mrtva – úřední potvrzení i pramen ke studiu dějin*, Tereziánské studie a dokumenty 1996, s. 146–251.
- LÖBNER, Leo, *Dějiny Židů v Petrovicích u Sedlčan*, in: Hugo Gold (ed.), *Die Juden und Judengemeinden Böhmens in Vergangenheit und Gegenwart*, Brno–Praha 1934, s. 477.
- MARVAN, Miroslav a CHALOUPECKÝ, Josef, *Dějiny pojišťovnictví v Československu*, 2. díl (1918-1945), Bratislava 1993.
- MACHAČOVÁ, Jana – MATĚJČEK, Jiří, *Sociální pozice národnostních menšin v českých zemích 1918–1938*, Opava 1999.
- MATĚJČEK, Jiří, *Ke studiu středních vrstev společnosti českých zemí v devatenáctém a dvacátém století: početnost úřednictva v období 1871-1938*, Slezský sborník = Acta Silesiaca. Čtvrtletník pro vědy o společnosti 100, č. 1, 2002, s. 1-10.
- MATĚJČEK, Jiří, *Střední vrstvy v českých zemích – tradice a dlouhodobý vývoj vlastností*, Slezský sborník = Acta Silesiaca. Čtvrtletník pro vědy o společnosti 100, č. 4, 2002, 241–250.
- MILOTOVÁ, Jaroslava, *K historii Neurathova nařízení o židovském majetku*, Tereziánské studie a dokumenty 2002, s. 63–94.
- MILOTOVÁ, Jaroslava, *Ústředna pro židovské vystěhovalectví v Praze. Geneze a činnost do počátku roku 1940*, Tereziánské studie a dokumenty, Praha 1997, s. 10–29.
- MOULÍKOVÁ, Blanka, *Dějiny Židů na Sedlčansku v letech 1918–1945*, FF UK, Diplomová práce, Praha 1996.
- MOULÍKOVÁ, Blanka, *Židé na Sedlčansku za druhé světové války*, Seminární práce, Praha 1992.
- MOULIS, Miloslav – SEYČEK, Evžen, *Průvodce po nacistických koncentračních táborech*, Praha 1998.
- MUSIL, František, *Kronika do roku 2011. Lovčice. Dobrohošť*, Lovčice 2012.
- PÁV, Jiří – PROCHÁZKA, Lubomír, *Sedlčansko*, Praha-Litomyšl 2010.
- PĚKNÝ, Tomáš, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 2001.
- PETRŮV, Helena, *Zákonné bezpráví. Židé v Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 2011.

- POLÁK-ROKYCANA, Jaroslav, *Dějiny Židů v Kosově Hoře a v Sedlčanech*, in: Hugo Gold (ed.), *Die Juden und Judengemeinden Böhmens in Vergangenheit und Gegenwart*, Brno–Praha 1934, s. 6–10.
- PRŮCHA, Václav a kolektiv, *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992*, I. díl období 1918–1945, Doplněk, Brno 2004.
- Statistický lexikon obcí v zemi České. Úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař.*, Praha 1934.
- RÁKOSNÍK, Jakub – TOMEŠ, Igor a kol., *Sociální stát v Československu. Právně-institucionální vývoj v letech 1918–1992*, Praha 2012.
- ROZKOŠNÁ, Blanka – JAKUBEC, Pavel, *Židovské památky Čech. Historie a památky židovského osídlení Čech*, Brno 2004.
- SEKLÁK, Petr, *Židé v českých zemích v letech 1945–1949*, Tereziánské studie a dokumenty, Praha 2008, s. 13–45.
- SEDLÁK, Petr, *Židé a židovská otázka v českých zemích v letech 1945–1948*, in: Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, řada historická (C), Masarykova univerzita 54, č. 52, Brno 2006, s. 133–148.
- SEDLÁKOVÁ, Monika, *Pracovně výchovné tábory*, in: Museli pracovat pro Říši. Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války. Sborník ze semináře konaného ve Státním ústředním archivu v Praze dne 2. dubna 2004, Praha 2004, s. 138–147.
- SEDLÁKOVÁ, Monika, *Úloha tzv. Einsatzstabů při zcizování židovského majetku*, Tereziánské studie a dokumenty, Praha 2003, s. 263–288.
- SEDLÁKOVÁ, Monika, *Arizace potravinářských podniků a obchodů v Protektorátu Čechy a Morava*, *Židé v Čechách*, Praha 2007, s. 60–70.
- SUŠILOVÁ Radana, *Židé v poválečném Československu*, FF UK, Diplomová práce, Praha 2011.
- VOBECKÁ, Jana, *Populační vývoj Židů v Čechách v 19. a první třetině 20. století. Společenské a hospodářské souvislosti*, Studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, Praha 2007.
- VONDROVÁ, Marcela, *Židovská škola v Kosově Hoře (1846–1900). Profil venkovské židovské komunity v 2. pol. 19. stol.*, FF MU, Bakalářská práce, 1999.
- WEIDENTHALEROVÁ, Dita, *Židovské obce na Sedlčansku*, seminární práce, 1996.

Internetové zdroje

[www.badatelna.eu /fond/1073](http://www.badatelna.eu/fond/1073)

(odkaz na Národní archiv, kde jsou uloženy Židovské matriky), 15. 5. 2017

[www.holocaust.cz /cz/main](http://www.holocaust.cz/cz/main)

(odkaz na internetový vzdělávací portál o historickém tématu holocaustu, provozován Institutem Tereziánské iniciativy ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze), 20. 6. 2017

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Mapy

Mapa č. 1 – Politický okres Sedlčany

Mapa č. 2 – Sedlčany – katastrální mapa z roku 1941

Mapa č. 3 – Kosova Hora – katastrální mapa z roku 1940

Mapa č. 4 – Petrovice – císařský otisk z roku 1839

Příloha č. 2 – Tabulky

Tabulka č. 1 – Životní pojištění některých příslušníků ŽNO v Sedlčanech

Tabulka č. 2 – Přehled osob a jejich povolání

Tabulka č. 3 – Výčet pozemků k nemovitosti čp. 7 v Petrovicích

Tabulka č. 4 – Výčet staveb k nemovitosti čp. 7 v Petrovicích

Příloha č. 3 – Grafy

Graf č. 1 – Zastoupení žen v jednotlivých věkových skupinách

Graf č. 2 – Zastoupení mužů v jednotlivých věkových skupinách

Graf č. 3 – Věkové kategorie – Sedlčany

Graf č. 4 – Věkové kategorie – Kosova Hora

Graf č. 5 – Věkové kategorie – Petrovice

Graf č. 6 – Věkové kategorie – Krásná Hora

Graf č. 7 – Věkové kategorie – Kamýk nad Vltavou

Graf č. 8 – Věkové kategorie – Ostatní obce

Graf č. 9 – Četnost jednotlivých povolání

Příloha č. 4 – Rodokmen rodiny Lurieových z Petrovic

Příloha č. 5 – Inventární seznam zboží obchodu rodiny Lurieových

Příloha č. 6 – Abecedně řazené fotografie umučených židů

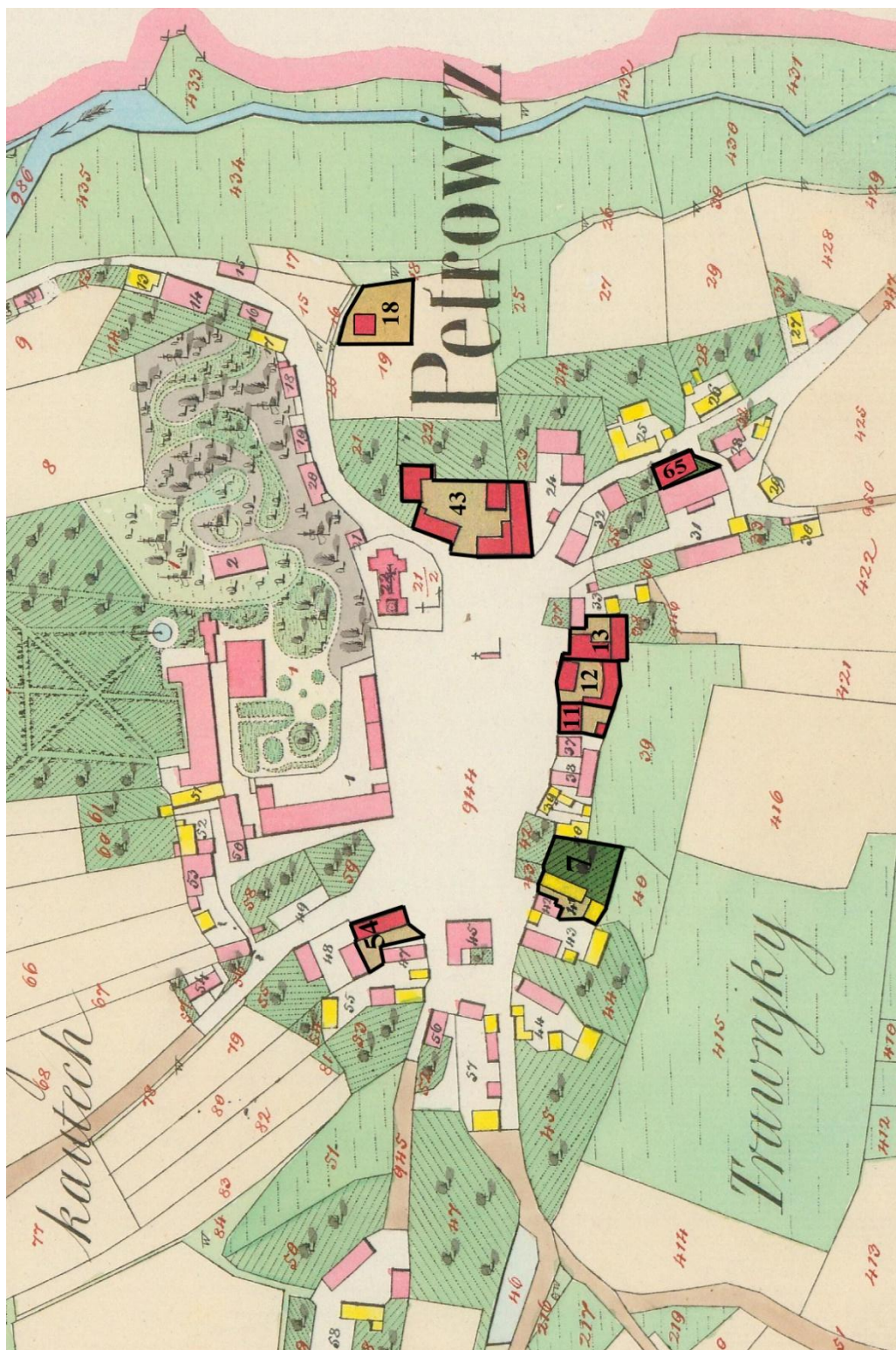

Mapa č. 3 – Kosova Hora - katastrální mapa z roku 1940

Mapa č. 4 – Petrovice – císařský otisk z roku 1839

Tabulka č. 1 – Životní pojištění některých příslušníků ŽNO v Sedlčanech

Jméno	Pojišťovna	Hodnota	Povolání
Karel Hochmann	-	67 480 K	obchodník se surovými kůžemi a ložním peřím
Karel Chobocký	-	10 000 K	obchodník se smíšeným zbožím a zeměděl. výrobky
František Heřman	-	50 000 K	obchodník - železářství
Otakar Klepetář	Star	52 256 K	obchodník se smíšeným zbožím, zeměděl. výrobky, peřím a kožešinami
Vlasta Elišáková	Fénix	7 845 K	v domácnosti
Vítězslav Klepetář	-	29 430 K	soukromník
Viktor Heller	-	16 520 K	obchodní společník
Anna Lurieová	Kotva	10 000 K	živnost na výčep lihových nápojů, obchod se smíšeným zbožím
Irma Mündsteinová	Star	10 000 K	-
Oskar Stern	Star	-	obchodník se smíšeným zbožím a zeměděl. výrobky
	Assig Generali	-	
	První česká vzájemná pojišťovna	-	
Oskar Mautner	Riunione Adriatica di Sicurtà, Star Praha	190 000 K	statkář - zemědělec
Helena Mautnerová	Riunione Adriatica di Sicurtà	40 000 K	v domácnosti
Mořic Langbart	Fénix	5 000 K	kostelník v synagoze
Gustav Metzger	Slavia	20 000 K	obchodník a výrobce likérů, pražírna žitné kávy a zemědělské výrobky
Celkem pojištěný kapitál		508 531 K	

Tabulka č. 2 – přehled osob a jejich povolání

Sedlčany					
Jméno	Příjmení	Věk	Povolání	Plat	Rok narození
Mořic	Weiner	84	0		1856
Julie	Lebenhartová	80	0		1860
Emil	Oestreicher	76	0		1864
Růžena	Kaufmannová, roz. Lurieová	73	0		1867
Mořic	Kaufmann	72	0		1868
Hynek	Štark	70	0		1870
Max	Elišák	69	soukromník	-	1871
Bohdan	Lebenhart	68	zvěrolékař		1872
Růžena	Dejmková, roz. Steinerová	65	soukromnice	-	1875
Gizela	Lebenhartová, roz. Lebenhartová	65	0		1875
Klára	Weilová, roz. Löwenbeinová	65	0		1875
Ludmila	Lebenhartová	64	0		1876
Eduard	Bloch	61	obchodník		1879
Josef	Elišák	61	soukromník	-	1879
Gustav	Metzger	60	obchodník	-	1880
Karel	Hochmann	58	obchodník	-	1882
František	Heřman	57	obchodník	-	1883
Selma	Elišáková, roz. Friedová	55	v domácnosti	-	1885
Helena	Süssnerová, roz. Fischerová	55	v domácnosti	-	1885
Anna	Štarková, roz. Popperová	55	v domácnosti	-	1885
Karel	Chobocký	54	obchodník	-	1886
Emma	Wolfová	53	úřednice	451 K	1887
Berta	Hochmannová, roz. Lurieová	52	0		1888
Kamila	Metzgerová, roz. Weinerová	52	obchodnice	-	1888
Irma	Heřmanová, roz. Spitzerová	48	v domácnosti	-	1892
Emilie	Oestreicherová, Lebenhartová roz.	47	0		1893
Bedřich	Weil	45	nádeník	-	1895
Zikmund	Kaufmann	44	nezávislý vozka	-	1896
Otakar	Klepetář	44	obchodník	-	1896
Olga	Chobocká, roz. Justigová	39	0		1901
Františka	Klepetářová, roz. Kaufmannová	39	0		1901
Josef	Katz	35	0		1905
Zdeňka	Elišáková	32	v domácnosti	-	1908
Marie	Beranová, roz. Blochová	31	v domácnosti		1909
Tereza	Süssnerová	28	dámská švadlena	-	1912
František	Metzger	27	obchodní jednatel	-	1913
Karel	Stark	27	dělník	-	1913
Marie	Süssnerová	27	švadlena	-	1913

František	Elišák	26	právník	-	1914
Helena	Štarková	24	v domácnosti	-	1916
Vlasta	Elišáková	23	v domácnosti	-	1917
Anna	Metzgerová, roz. Wienerová	20	švadlena	-	1920
Bohumil	Metzger	19	manipulant	-	1921
Marie	Hochmannová	15	zemědělská dělnice	-	1925
Růžena	Starková	15	učednice	-	1925
Jiřina	Hochmannová	13			1927
Eliška	Klepetářová	13			1927
Bedřich	Hochmann	10			1930
Rudolf	Chobocký	10			1930
Julie	Chobocká	8			1932
Dagmar	Klepetářová	6			1934
Kosova Hora					
Aloisie	Rosenzweigová, roz. Steinová	88	v penzi	673 K	1852
Josefa	Kaufmannová, roz. Kohnová	86	soukromnice	-	1854
Klára	Steinová	83	0		1857
Mořic	Langbart	73	kostelník	150 K	1867
Pavčina	Oppenheimerová	72	soukromnice	-	1868
Julie	Eislerová	70	v domácnosti	-	1870
Žofie	Eislerová	70	v domácnosti		1870
Ida	Oppenheimerová	66	soukromnice	-	1874
Oto	Poláček	63	lékař		1877
Františka	Langbartová, roz. Karpelesová	63	v domácnosti	-	1877
Vítězslav	Klepetář	60	soukromník	-	1880
Karel	Stern	59	obchodník	-	1881
Emil	Poláček	59	bývalý obchodník	-	1881
Oto	Kaufmann	56	zemědělec	-	1884
Adolf	Kaufmann	52	obchodník	-	1888
Olga	Lovosická	52	v domácnosti	-	1888
Pavla	Fischelová	52	0	-	1888
Ludvík	Kaufmann	51	elektrotechnik		1889
Marie	Sternová, roz. Weinerová	49	pomocnice obchodě v	-	1891
Ludmila	Klepetářová, roz. Kaufmannová	49	soukromnice	-	1891
Irma	Herschmannová, roz. Lamplová	49	v domácnosti	-	1891
Olga	Poláčková, roz. Santlová	49	0		1891
Emilie	Lovosická	49	obchodnice	-	1891
Anna	Steindlerová	47	soukromnice	-	1893
Hermína	Kaufmannová, roz. Becková	47	pomocnice obchodě v	-	1893
Osvald	Lovosický	43	obchodník	-	1897
Viktor	Heller	41	obchodník	-	1899

Arnošt	Poláček	40	obchodník	-	1900
Marie	Kaufmannová, roz. Katzová	37	v domácnosti	-	1903
Klára	Poláčková, roz. Kreutnerová	37	pomocnice obchodě v	-	1903
Hilda	Hulanová, roz. Sternová	28	hospodyně	-	1912
Jiří	Stern	20	pomocník v obchodě	1 000 K	1920
Arnoštka	Kaufmannová	19	pomocnice obchodě v	-	1921
Hana	Poláčková, roz. Heřmanová	18	v domácnosti		1922
Hana	Herschmannová	16	v domácnosti	-	1924
Miluše	Kaufmannová	14	v domácnosti		1926
Eva	Hulanová	7			1933
Tomáš	Hulan	5			1935
Alenka	Poláčková	3			1937
Ludmila	Hulanová	-4			1944
Petrovice					
Šimon	Löbner	91	0		1849
Josefa	Löbnerová, roz. Krásová	85	v domácnosti	-	1855
Anastazie	Vodičková, roz. Bergmannová	74	zemědělec	300 K	1866
Evženie	Brummlová, roz. Roubíčková	64	v domácnosti	bez příjmu	1876
Ludvík	Kohn	62	zemědělec	-	1878
Amalie	Katzová, roz. Elsnerová	58	v domácnosti	-	1882
Otýlie	Löbnerová	54	v domácnosti	-	1886
Evženie	Löbnerová	51	v domácnosti	-	1889
Anna	Lurieová, roz. Lurieová	50	obchodnice	-	1890
Hermína	Kohnová, roz. Friedová	44	zemědělec	-	1896
Olga	Löbnerová, roz. Kohútová	42	v domácnosti	-	1898
Otto	Kohn	42	obchodník	-	1898
Karel	Vodička	41	obchodník	200 K	1899
Jaroslav	Brummml	31	zemědělec	bez příjmu	1909
Cecilie	Böhmová, roz. Lipmanová	31	lékařka	500 K	1909
Ida	Vodičková, roz. Taussigová	25	v domácnosti	-	1915
Pavel	Lurie	25	obchodník	-	1915
Růžena	Mrvková, roz. Lurieová	23	v domácnosti	-	1917
Berta	Brummlová, roz. Kohnová	20	v domácnosti	bez příjmu	1920
Helena	Lurieová	17	učednice	-	1923
Jaroslav	Lurie	14	žák	-	1926
Hana	Kohnová	13	žákyně	-	1927
Jiří	Rosenberger	7	žák	-	1933
Allan Šimon	Löbner	4	0		1936
Ivanka	Brummlová	2	0		1938
Jaroslav	Mrvka	1	0		1939

Karel	Vodička	-1	0		1941
Věra	Vodičková	-3	0		1943
Ivana	Mrvková	-6	0		1946
Krásná Hora					
Eleonora Sára	Porgesová, roz. Abelesová	75	0		1865
Růžena	Hechtová, roz. Kussiová	59	0		1881
Viktor	Hecht	50	obchodník	-	1890
Amálie	Krasanovská, roz. Hechtová	43	v domácnosti	-	1897
Max	Fürth	41	obchodník	-	1899
Františka	Fürthová, roz. Košeráková	33	0		1907
Josef	Hecht	28	dělník	500 K	1912
Karel	Hecht	24	dělník	500 K	1916
Emil	Hecht	21	pomocník v obchodě	-	1919
Ladislav	Hecht	20	dělník	-	1920
Milada	Hechtová	17	švadlena	-	1923
Věra	Hechtová	14	v domácnosti	-	1926
Ota	Fürth	11	0		1929
Jiřinka	Krasanovská	10	0		1930
Libuška	Krasanovská	9	0		1931
Marta	Hechtová	8	0		1932
Pavel	Hecht	0	0		1940
Kamýk nad Vltavou					
Kateřina	Ullmannová, roz. Kopfsteinová	90	0		1850
Barbora	Klingerová	74	0		1866
Emanuel	Klinger	68	obchodník	-	1872
Max	Ullmann	59	obchodník	-	1881
Hermína	Klingerová, roz. Glüčková	57	v domácnosti	-	1883
Richard	Mündstein	55	pomocník v obchodě	1 300 K	1885
Marie	Ullmannová, roz. Pisingerová	44	0		1896
Rudolf	Gottlieb	44	pomocník v obchodě	1 100 K	1896
Irma	Mündsteinová, roz. Herlingerová	43	0		1897
Kurt	Mündstein	27	učeň	-	1913
Růžena	Ullmannová	25	v domácnosti	-	1915
Otto	Ullmann	23	dělník	700 K	1917
Jiří	Ullmann	17	0		1923
Ostatní menší obce					
Leopold	Lederer	90	0		1850
Berta	Kaufmannová, roz. Bergerová	86	soukromnice	1975 K	1854
Žofie	Ledererová, roz. Kaufmannová	85	v domácnosti	-	1855

Františka	Podzahradská, roz. Ledererová	84	0		1856
Barbora	Gansová, roz. Steinová	82	0		1858
Regina	Inselová, roz. Ledererová	82	obchodnice	-	1858
Hynek	Elišák	80	soukromník	-	1860
Emilie	Elišáková, roz. Fürtová	80	soukromnice	-	1860
Zikmund	Stern	67	obchodník	-	1873
Emilie	Fišlová, roz. Voglová	64	hospodyně	-	1876
Oskar	Mautner	61	statkář - zemědělec	-	1879
Max	Fišl	60	obchodník	-	1880
Rudolf	Fišer	59	obchodník	-	1881
Friederika	Glücková, roz. Kaufmannová	59	v domácnosti		1881
Marie	Sternová	58	v domácnosti	-	1882
Anna	Königová	56	0		1884
Emanuel	Pollák	55	statkář - zemědělec	-	1885
Hermína	Steindlerová	55	obchodnice	-	1885
Nella	Sternová, roz. Gansová	53	0		1887
Malvína	Fišerová, roz. Herrmannová	52	v domácnosti	bez příjmu	1888
Oskar	Stern	52	obchodník	-	1888
Marta	Fürthová	46	obchodnice	-	1894
Helena	Mautnerová, roz. Medlová	39	v domácnosti	-	1901
Otto	Bloch	33	obchodník		1907
Bruno	Wiener	32	zemědělský dělník	150 K	1908
František	Brok	28	zemědělský dělník	300 K	1912
Richard	Fišl	23	veřejné práce	-	1917
Marie	Fišerová	21	v domácnosti	-	1919
Růžena	Fišerová	19	v domácnosti	-	1921
Miloš	Bloch	10	0		1930
Slavomír	Bloch	9	0		1931
Hana	Blochová	2			1938

Tabulka č. 3 – Výčet pozemků k nemovitosti čp. 7 v Petrovicích

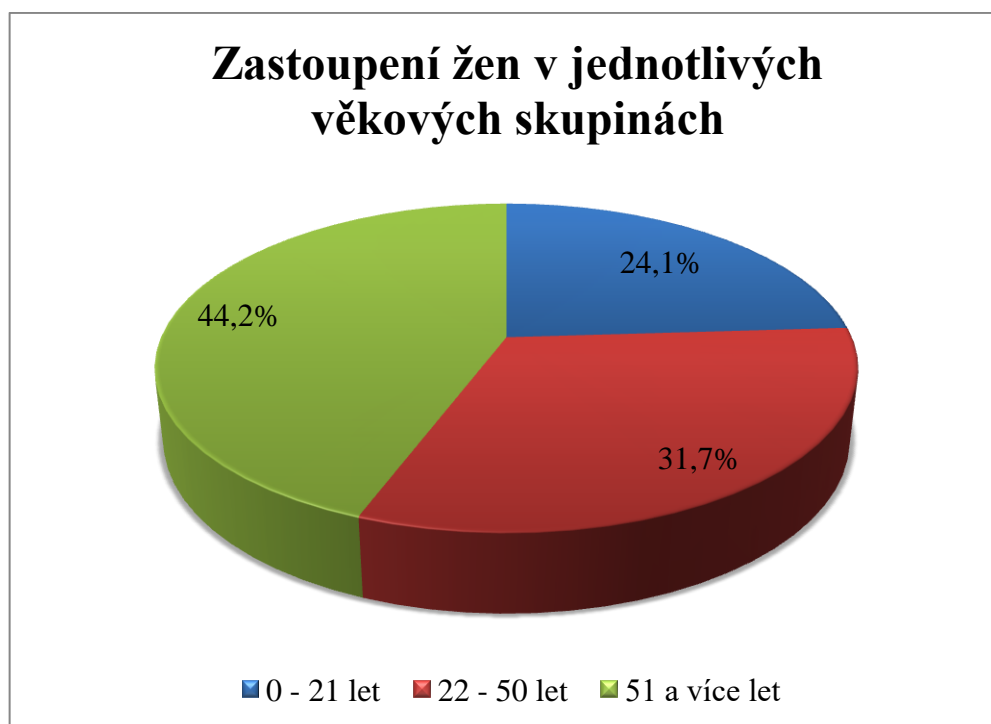
Kat. č.	Druh pozemku	Plocha	Výnos	Cena za 1 m²	Celková cena
420/4	louka (2. třída)	29 a	8,31 K	1,60 K	4 640,00 K
	louka (3. třída)	18 a 53 m	4,03 K	1,40 K	2 594,20 K
	louka (4. třída)	8 a 37 m	0,90 K	1,20 K	1 320,00 K
696/1	pastvina (4. třída)	8 a 37 m ²	0,09 K	0,50 K	418,50 K
697/1	role (5. třída)	52a 60 m ²	5,03 K	1,30 K	6 838,00 K
	role (6. třída)	91 a 88 m ²	5,27 K	1,20 K	11 025,60 K
	role (7. třída)	93 a 50 m ²	3,74 K	0,90 K	8 415,00 K
699/1	pastvina (4. třída)	2a 25 m ²	0,03 K	0,35 K	78,75 K
Suma					35 330,05 K

Tabulka č. 4 – Výčet staveb k nemovitosti čp. 7 v Petrovicích

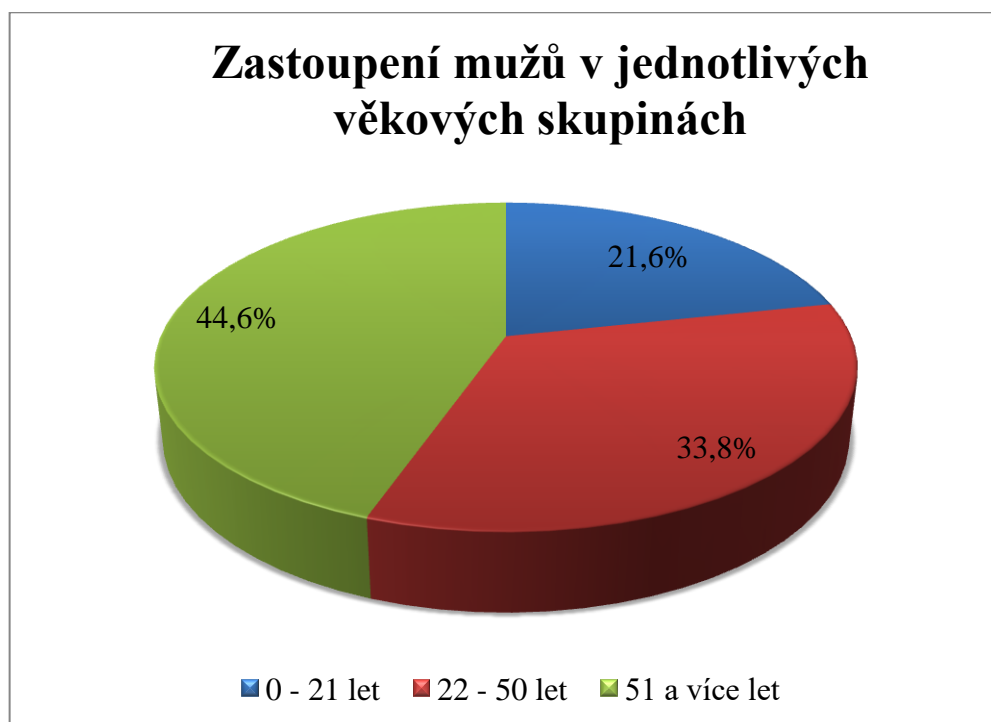
Druh	Plocha	Cena za 1 m²	Celková ceny
Obytné stavení	290,32 m ²	350 K	101 612,00 K
1. skladiště	32,34 m ²	200 K	6 468,00 K
2. skladiště	79,20 m ²	220 K	17 424,00 K
3. skladiště	14,82 m ²	200 K	2 964,00 K
Stodola	140,12 m ²	220 K	30 826,40 K
Stáje	53,58 m ²	140 K	7 501,20 K
Drobné stavby			3 500,00 K
Suma			170 295,60 K

Příloha č. 3 - Grafy

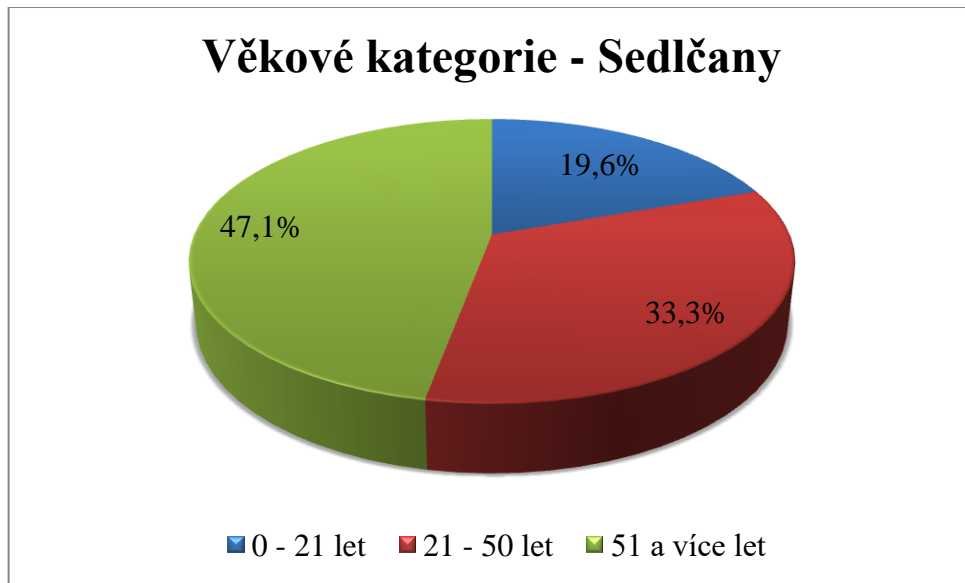
Graf č. 1

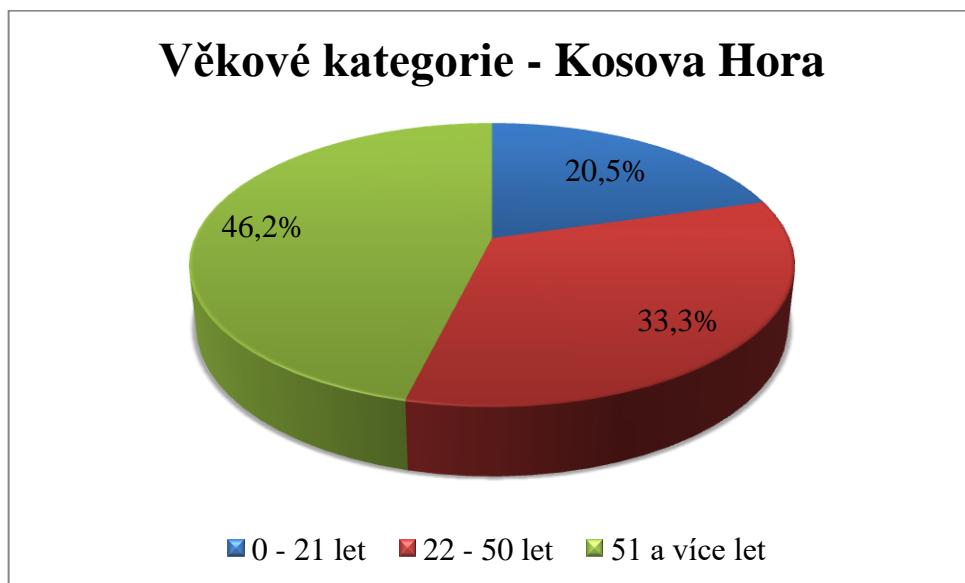
Graf č. 2

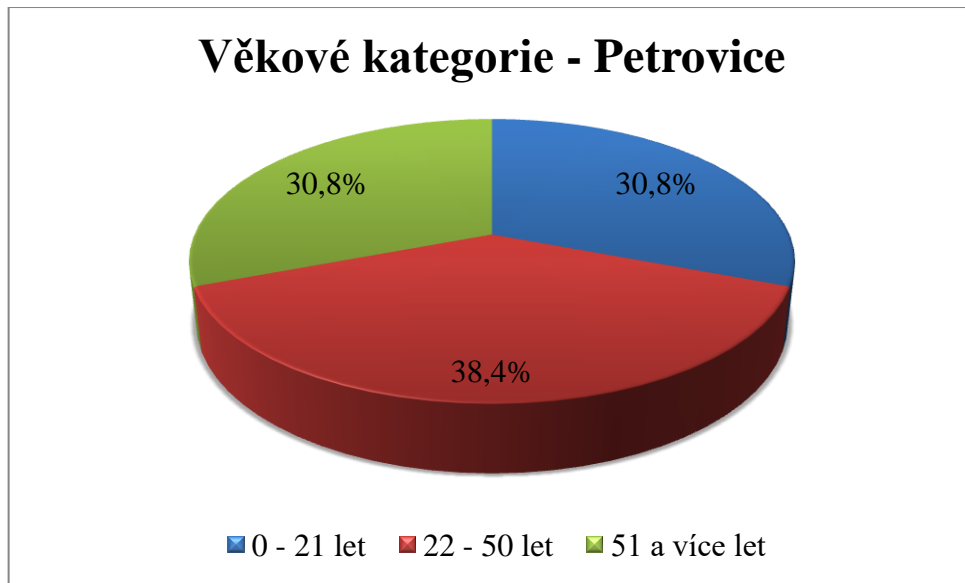
Graf č. 3

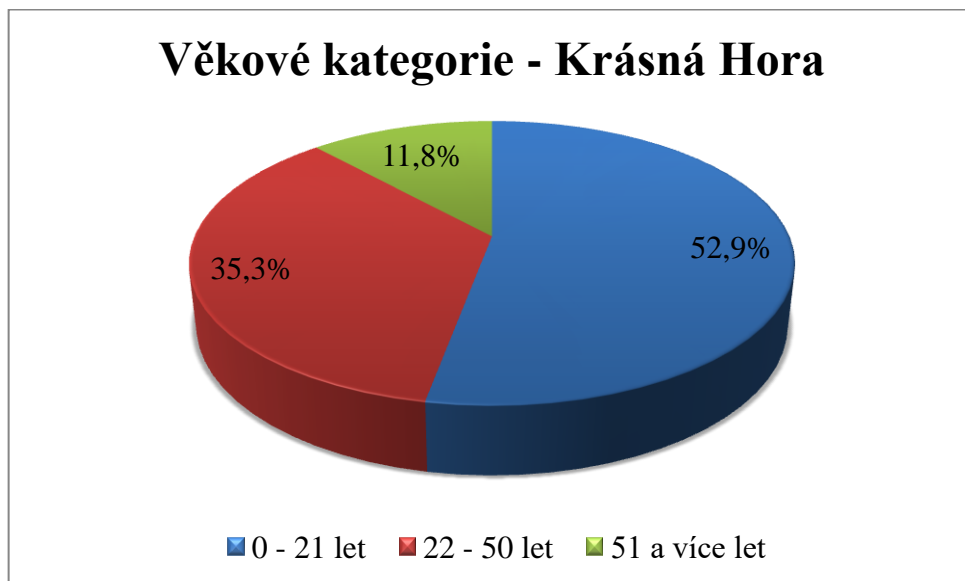
Graf č. 4

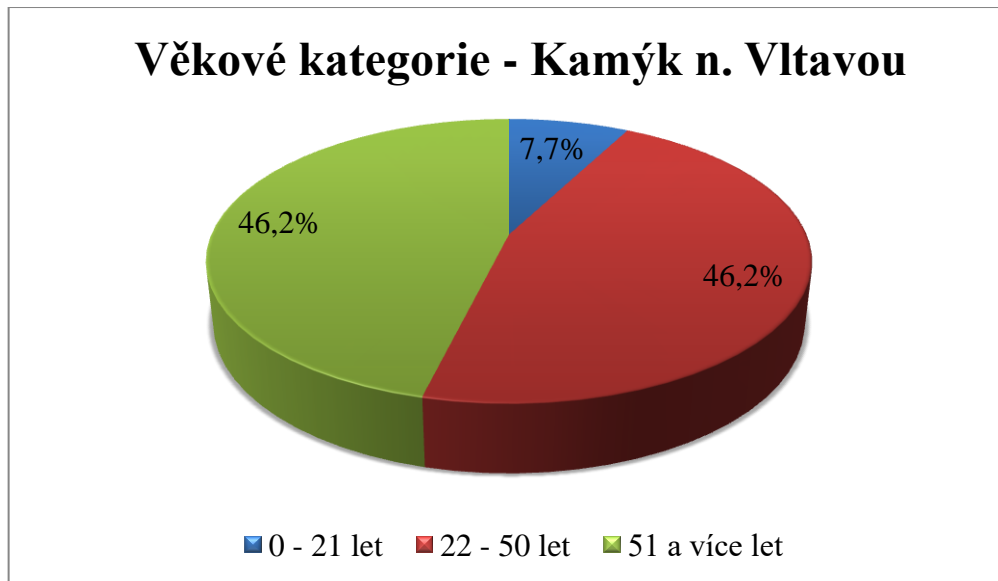
Graf č. 5

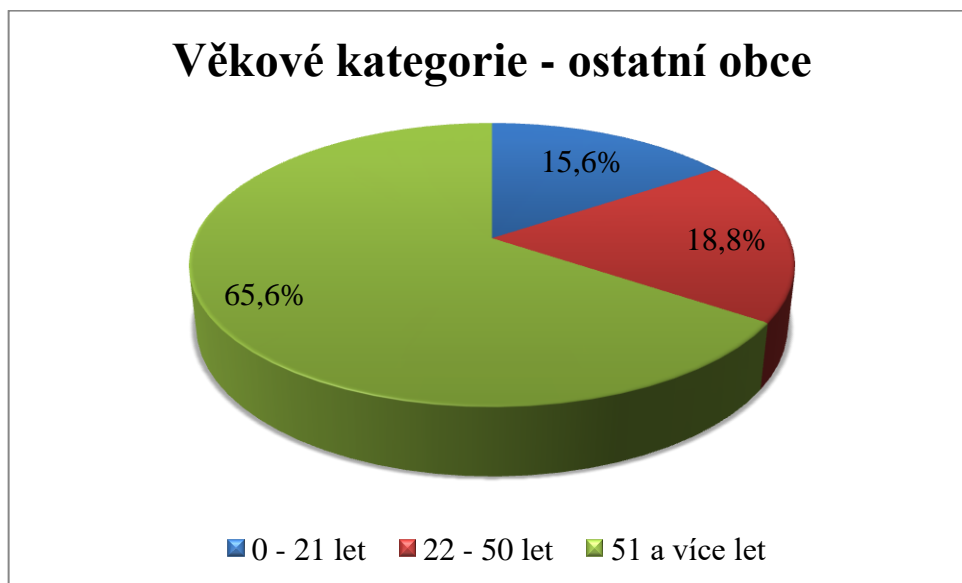
Graf č. 6

Graf č. 7

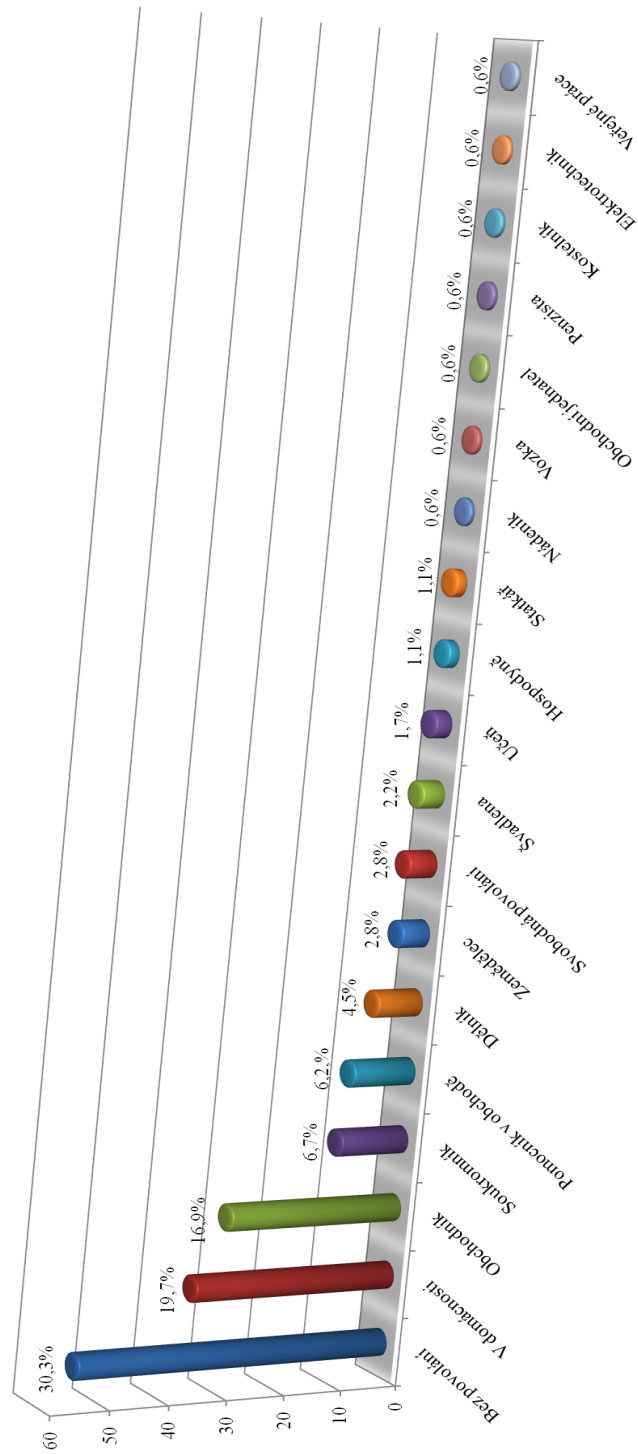
Graf č. 8

Graf č. 9

Četnost jednotlivých povolání

Příloha č. 5 – Inventář Luriovi

Inventární seznam zboží
v obchodě nezl. Heleny a Jaroslava Lurieových
v Petrovicích čp. 7
ku dni 22. března 1941.

Zboží
-----

množství :	druh:	Cena K :	Úhrnem K :

99	sáčeků bílých	4	396.--
14	sáčeků barevných	3	42.--
50 kusů	papír do kredence	20 hal.	10.--
14 kg	hnědého balicího papíru	po K 2.50	35.--
4.5 kg	imitace b.	6	27.--
5.5 kg	bal. patent. 15/18	3	16.50
1.5 kg	pergamen. papíru	6	9.--
32.5 kg	sody práškové	2	65.--
73 kg	sůl bílá	2	146.--
21 kg	žito mleté	4	84.--
74 kg	mouka pšeničná 812	3.30	244.20
61 kg	mouky ječné	3.50	213.50
49 kusů	lahví od octa	2.50	122.50
14 kusů	cylindrů různých	80 hal.	11.20
13 kusů	per kultivátorových	16	208.--
30 kusů	lahví 1-2 litrových	1.-	30.--
7 kg	okru	3.-	21.--
26 kg	červeně rud.	3.-	78.--

1.758 40

Zboží

množství :	druh :	cena K :	Úhrnem K :
18 kg	zeleně chrom.	5.--	90.--
10 kg	modř.do vápna	6.--	60.--
5 kg	hněď	4.--	20.--
2.5 kg	pícní vápno	1.--	2.50
1 kg	černě do vápna	3.--	3.--
4 kg	červeně do vápna	3.--	12.--
5 kg	hlinka rudá	1.--	5.--
18 kg	hřebíků	6.--	114.--
1 kus	pila s obloukem 80cm	16.-	16.--
1 kus	"- 90 cm	17.-	17.--
1 kus	"- 110 cm	18.-	18.--
12 kusů	kolen ku kamnům	2.--	24.--
1.10 kg	sklaňice modrá		6.60
40 dkg	umbraum	4.--	1.60
80 dkg	minium	10.--	8.--
2.5 kg	síra mletá		5.--
2.30 kg	červeně pomp.	3.--	6.90
1.80 kg	hořká sůl	1.80	3+20
95 dkg	síra v roubíku		3.--
2.25 kg	šedivka	5.-	6.20.-
2 kg	křída plavená	1.--	2.--
4 kusy	špalíky k vozu	1.50	6.--
3 kusy	valchy	3.--	9.--
5 sáčků	zbytky semen	-	10.--
3 role	papír.krep.		3.--

2.209.90
2210.60

Z b o ž í

množství :	druh:	Cena K :	Úhrnem K:
4 kg	olej BB	6.-	24.--
15 kusů	plech olej.	7.-	105.--
3.80 kg	lysol	5.-	19.--
17.50 kg	Brandýs.cikorka	6.-	105.--
53.25 kg	různé cikorky	6.-	319.--
12 kusů	zrcadla malá	1.50	18.--
130 prášků	Koruna	-.30	39.--
72 kusů prášků	Dortin	-.20	14.40
99	prášků Pravá ruka	0.70	64.40
38 prášků	vanil.cukr	0.50	19.--
70 kusů	Pečevín	0.20	14.--
17 kusů	perník, prášku	0.40	5.10
62 kusů	-"	1.20	49.60
416 "	matek	5 hal	20.80
58 "	"	50 hal.	23.80
17 "	"	30 hal.	5.10
57 "	"	40 hal.	22.80
31 "	"	50 hal.	15.50
57 "	"	30 hal.	17.10
17 "	"	50 hal.	8.50
38 "	"	30 hal.	11.40
93 "	"	60 hal.	55.80
20 "	"	60 hal.	12.--
71 "	"	50 hal.	30.50
42 "	"	60 hal.	25.20

3258.90

Z b o ž í

množství :	druh:	Cena K:	Úhrnem K :
26 kusů	matek	50 hal.	13.--
56 "	"	50 hal.	28.--
36 "	"	50 hal.	18.--
52 "	"	30 hal.	15.60
51 "	"	30 hal.	15.30
21 "	"	30 hal.	6.30
65 "	"	30 hal.	19.50
150 "	"	40 hal.	60.--
66 "	"	50 hal.	33.--
100 "	"	30 hal.	30.--
80 "	"	50 hal.	40.--
90 "	"	30 hal.	27.--
73 "	"	40 hal.	29.20
200 "	"	10 hal.	20.--
41 "	"	50 hal.	20.50.
58 "	"	15 hal.	8.70
14 "	"	30 hal.	4.20
-	podložky k šroubům	-	15.--
1 kg	lavičáky kov.		6.--
2/250	matky šroub. 5/16, 7/16	50.--	100.--
270 kusů	ozuby č.3	20 hal.	54.--
90 "	" 4	-	27.--
5.20 kg	matky velké	-	26.--
66 kusů	šrouby 3/8-80	70 hal.	46.--
55 "	" 7/16-40	40 hal.	22.--

3934.20

Z b o ž í

množství:	druh :	Cena K:	Úhrnem K:
56 kusů	šrouby 3/8 - 70	60 hal.	33.60
24 "	" 1/2 - 90	80 hal.	19.20
52 "	" 1/4 - 40	40 hal.	20.80
104 "	" 7/16 - 60	60 hal.	62.60
29 "	" - - 80	70 hal.	21.--
104 "	Brunín	10 hal.	10.--
40 "	ozubů č.3	20 hal.	10.--
33 "	ocel.šrouby 5 cm	70 hal.	23.10
35 "	"--	40 hal.	14.--
12.35 kg	kovaných hřebíků	6.--	74.--
14.5 kg	matek bez závitů vel.	4.--	58.--
355 kusů	"--	20 hal.	71.--
12.5 kg.	matek se závitem	5.--	62.50
255 kusů	matek	10 hal.	25.50
217 kusů	"	10 hal.	21.70
220 "	"	15 hal.	33.--
10. "	"	50 hal.	5.--
2 věšáky		1.50	3.--
1	lihovařič	-	7.--
8 kusů	struhadel	1.60	12.80
4 "	sběračky	2.50	10.--
1 "	forma cukr.	5.--	5.--
2 "	sítka	2.50	5.--

8939.20

4542.00

Z b o ž í

množství:	druh :	Cena K ;	Úhrnem
10 kg	šrouby směs	4.--	40.--
3 bedny	brousky	-	100.--
8 kusů	dvířka komín	10.--	80.--
4 "	dvířka do kamen	12	48 .--
17 kusů	zednických lžic	8.--	136.--
4 kusy	vidle	9.--	36.--
3 "	palice 2 kg	25.--	75.--
2 "	kladívka	5.--	10.--
5 "	náhubky	2.-	10.--
3 bedny	železa	-	50.--
1 kus	hmoždíř	-	10.--
10 "	řetězy	12.--	120.--
10 "	"	12.--	120.--
3 "	náprstníky	6.--	18.--
4 "	lopat.motyky	9.--	36.--
-	zastrč.komín roury	-	10.--
1 pár	panty kříž.	-	10.--
82 kg	rošty kanál.	2.50	205.--
5.5 kg	lixtin.kolena	4.-	22.--
4 kusy	lopaty	7.-	28.--
3 páry	zástrček	15.-	45.--
4 kusy	"	8.-	32.--
1 kus	krumpáč	15.-	15.-

1803

Z b o ž í

množství :	druh :	Cena K :	Úhrnem K:
15 m	drátěné pletivo	5.--	75.--
10 kusů	podpínek	4.--	40.--
40 kg	zelí	2.40	96.--
10 kusů/70 kg/plechů k rachadlům		4.20	280.--
10 kusů/ " / plechů k náhr.		5.60	392.--
15 kg	plechu	5.--	75.--
280 kusů	modř	-	300.--
100	barev velikonočních	25 hal.	25.--
25 kusů	formiček	20 hal.	5.--
5	kolekcí vánočních	8.--	40.--
1/4 kg	fenikl	16.--	4.--
76 kusů	knotů k zapalovačům	70 hal.	60.80
46 kusů	bičů	1.50	69.--
496 kusů	koření na l.- K	80 hal.	394.50
46 "	paprika	80 hal.	35.20
93 "	špiček dýmkových	60 hal.	50.80
80 "	- " -	20 hal.	16.--
21 "	kartáček drátěných	2.--	42.--
27 "	svíčky	1.--	27.--
65 "	baterie Ø m	1.50	97.80
9 balíků	malých zápalek	2.80	25.80
8 balíků	náhraž. čaje	1.50	12.--
-	troubele	-	40.--
70 kusů	závlaček vel.	30 hal.	21.--

8026 90

Z b o ž í

množství:	druh :	Cena K :	Úhrnem K:
90 dkg	cvočky	-	5.--
10 kusů	závěsy	1.50	15.--
1.40 kg	svočky	10.--	14.--
7 balíčků	štiftle	2.--	14.--
2 kg	drobných hřebíčků	6.--	12.--
48 párů	špičky pod boty	50 hal.	24.--
100 kusů	nýty velké	6 hal.	6.--
45 "	"	6 hal.	2.70
60 "	"	6 hal.	3.60
-	cvočky různé	-	5.--
1 krabička	"	-	8.--
2 "	texle	15.--	30.--
1 "	nýty	-	3.--
15 kusů	pípy dřevěné	4.--	60.--
3.20 kg	krupice pšen.		11.50
3.25 kg	hrách		9.80
38 kg	cukr homolový	6.60	250.80
19.70 kg	cukr, moučkový		130.--
9.50 kg	cukr krystal.		58.--
33 kg	kroupy velké		135.30
-.60 kg	káva pražená		32.40
1 vazák			40.--
1 kus	vazák /a		50.--

8.974.00

Z b o ž í

množství :	druh:	Cena K :	Úhrnem K:
14 kusů	koňských postraňků	12.--	168.--
3 kusy	ruční pilky	15.--	45.--
5 "	pily 100 cm	12.--	60.--
14 "	" 90 cm	10.--	140.--
5 "	" 80 cm	9.--	45.--
1 "	" 70 cm	7.--	7.--
3 "	" truhlářské	4.--	12.--
8 "	kastrolků	5.--	40.--
8 "	hrnce 3/4 L	7.--	56.--
4 kg	pokliček	20.--	80.--
6 kusů	talířků	3.--	18.--
6 "	misek	4.--	24.--
1 "	konev kropící	-	20.--
1 "	pažák na 30 l	-	50.--
12 "	vosk na řemeny	10.--	120.--
23 svazky	špejle	80 hal.	18.40
7 kusů	hlavy k hrábřím	3.--	21.--
96 balíčků	písek na nádobí	1.10	105.60
5 "	mýdlový prášek	2.--	10.--
74 "	Armin	1.--	74.--
96 "	Ex	80 hal.	76.80
48 "	Jasol	2.40	11.50
90 dkg	škrobu pšeničnéno	8.--	7.20

10.155.50

Z b o ž í

množství :	druh:	Cena K :	Úhrnem .K:
105 kusů	škrobu v sáčkách	90 hal.	94.50
3 kusy	olejničky	6.--	18.--
9 krabiček	cvočky	4.--	36.--
1 litr	oleje	-	14.--
9 kusů	dršláků	8.--	72.--
1 kus	dršlák	10.--	10.--
1 kus	lopatka na směti	6.--	6.--
-	zámky skříňové	-	12.--
19 kusů	pilníky ploché	5.--	95.--
7 kusů	podkováků	14.--	98.--
1.25	ječmen	6.40	8.--
59 kusů	Dormila 1/6	1.40	82.60
6 kusů	prášek pro vepře	2.50	15.--
-	karabinky a různé	-	10.--
11 kusů	zámky dveřní	8.--	88.--
-	nýty	-	5.--
90 kusů	Dortin	30 hal.	27.--
2 kusy	lampy vozové	15.--	30.--
-	papíry a obálky	-	30.--
18 krabiček	knůtků	50 hal.	9.--
-	kafr	-	20.--
20 kusů	kanánky	2.--	40.--
-	knoty	-	25.--
30 kg	přípatky	2.--	60.--

1106460

Z b o ž í

množství :	druh :	Cena K :	Úhrnem K:
5 kg	lavičáky	5.--	25.--
-	spojky řetězové	-	15.--
50 kg	soda krystalnáhr.	3.--	150.--
6 kg	aluminia	3.--	18.--
10 litrů	octa	3.--	3.--
11 kusů	spirál porů	4.--	44.--
1 "	spirál por malý	2.--	2.--
-	špičky cigaret.	-	15.--
2 "	železa hoblík	17.--	34.--
5 "	hřebelce	5.--	25.--
4 "	" I a	4.--	16.--
744 kusů	pohlednic	30 hal.	22.30
237 "	"	30 hal.	-
79 "	klíčů obyč.	70 hal.	55.30
12 "	klíčů alumin.	70 hal.	8.40
12 "	klíčů různých	20 hal.	4.60
-	skobky špendlíky	-	7.--
32 "	skoby ku žlabům	1.50	48.--
1 "	mincíř	-	10.--
11 kusů	Obé	1.40	15.40
4 kusy	dětský zásyp	2.--	8.--
13 "	bednář, vrtáků	2.-	26.--
-	háčky	-	15.--

11.068.00

11.028.60

Z b o ž í

množství:	druh :	Cena K :	Úhrnem K:
3 kusy	ondulovačky	1.50	4.50
-	šroubky do železa	-	90.--
-	--	-	80.--
9 krabišek	štěpařský vosk	1.50	13.80
1 "	Juchtin	2.--	2.--
23 "	vaselina	1.20	27.60
4 kusy	lampy	5.--	20.--
8 "	zrcadel	2.--	16.--
7 "	"	1.50	10.50
-	šroubky	-	9.--
30 kg	olej strojní	3.--	90.--
60 kg	dehet	2.-	160.--
120 kg	karbolin	2.-	240.--
60 kg	mazadlona vozy	5.-	300.--
5 kg	strojní olej	3.-	15.--
30 kusů	řetězy	12.--	360.--
5 kg	čpavek	1.--	5.--
104 kusů	cyлиндry č.3	70 hal.	72.80
2 tucty	" č.8	90 hal.	21.60
50 kg	hlinka malířská	1.--	50.--
140 kg	ok ru	3.--	420.---
30 kg	šedá barva	4.--	120.--
20 kg	běloba zinková	5.--	100.--

13.85640

Z b o ž í

množství : : druh : : Cena K : : Úhrnem K :

množství	druh	Cena K	Úhrnem K
50 kg	souda práš.	2.--	100.--
55 kg	sádra	80 hal.	44.--
5 kg	hnědá	4.--	20.--
16 kusů	korbelíků	1.--	16.--
6 "	srpů malých	7.--	42.--
8 "	srpů velkých	8.--	64.--
22 "	košťat březových	3.--	66.--
20 "	plechovek na oleje	5.--	100.--
2 "	skleněné bání	15.--	30.--
50 "	lahví 1 - 2 L	1.--	50.--
4 kusy	zrcadla obyčejná	10.--	40.--
2 m ²	sklo tabulové	20.--	40.--
4	sudy	50.--	200.--
40	lopat	8.--	320.--
12 kusů	42 kg tálů plot.	2.50	105.--
68 kg	podkov	2.--	136.--
70 kg	litinová kola	3.80	26.60
3 1/2 svazku	rákosu	-	35.--
15 kg	brus	-	50.--
23 kusů	košíky na brambory	6.--	138.--
100 kusů	lahví 1 L	1.75	175.--
50 "	" 1/2 L	1.25	62.50
31 metrů	skl.	1.50	46.50

15.463.00
15.803.-

Z b o ž í

množství:	druh :	Cena K :	Úhrnem K :
13/100 balíčků	kamínky	8.--	104.--
20	"	70 hal.	14.--
	kolečka do zapalovačů	-	5.--
11 kusů	pilníky trojhranné	3.--	33.--
300 ks	cvočky sedlářské	-	15.--
13 ks	štítky	70 hal.	9.10
19 ks.	sponky do vlasů	-	7.60
	kroužky, náprstky	-	10.--
6 kg	klouzek	2.--	12.--
	knáflíčky	-	9.--
	" perleťové	-	14.--
	jenhly	-	3.--
4 kusy	pazdra na baterie kulat.vel.	8.--	32.--
2 "	" malé	4.--	8.--
5 "	" čtyřhranné	7.--	35.--
3 "	" kulaté velké	7.--	21.--
4 kusy	vidličky	2.--	8.--
2 "	dláta	10.--	20.--
	Úhrnem		16.576.--
	k tomu zásoba benzínu v nádrži 1.030 L po K		
	3.80.....		3.914.--
C e l k e m zboží za			20.490.--

Příloha č. 6 – Abecedně řazené fotografie umučených židů

Beranová Marie

Bloch Eduard

Bloch Oto

Blochová Blažena

Böhmová Cíla

Brok František

Brumml Jaroslav

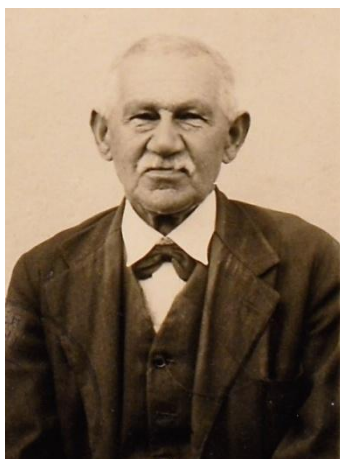
Brummlová Berta

Brummlová Evženie

Brummlová Ivanka

Elišák Hynek

Elišák Josef

Elišák Max

Elišáková Emílie

Elišáková Selma

Elišáková Vlasta

Elišáková Zdeňka

Fišl Max

Fišl Richard

Fišlová Emílie

Fišlová Pavla

Fišer Rudolf

Fišerová Malvína

Fišerová Marie

Fišerová Růžena

Fürth Max

Fürthová Františka

Gansová Barbora

Glücková Jindřiška

Gottlieb Rudolf

Hechtová Růžena

Hecht Josef

Hecht Karel

Hecht Viktor

Heller Viktor

Heřman František

Heřmanová Irma

Hochmann Karel

Hochmannová Berta

Hulanová Hilda

Chobocká Olga

Chobocký Karel

Inselová Regina

Katzová Amálie

Kaufmann Adolf

Kaufmann Mořic

Kaufmann Oto

Kaufmann Zikmund

Kaufmannová Berta

Kaufmannová Erna

Kaufmannová Hermína

Kaufmannová Josefa

Kaufmannová Marie

Kaufmannová Růžena

Klepetář Oto

Klepetář Vítězslav

Klepetářová Františka

Klepetářová Ludmila

Klinger Emanuel

Klingerová Barbora

Klingerová Hermína

Kohn Ludvík

Kohn Oto

Kohnová Hana

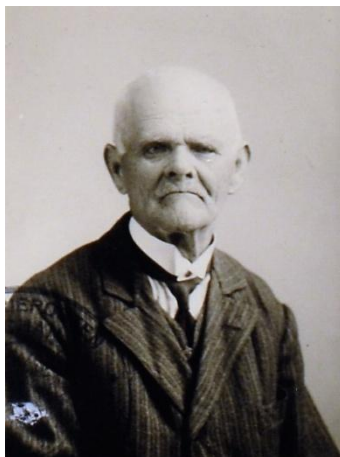
Kohnová Hermína

Königová Anna

Krasanovská Amálie

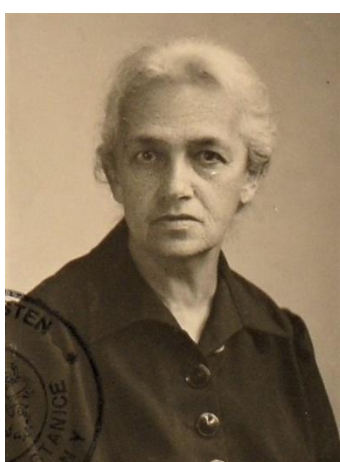
Langbart Mořic

Langbartová Františka

Lebenhart Bohdan

Lebenhartová Gizela

Lebenhartová Julie

Lebenhartová Ludmila

Lederer Leopold

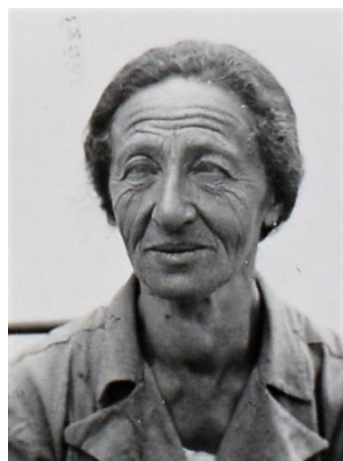
Ledererová Sofie

Löbner Allan

Löbner Šimon

Löbnerová Evženie

Löbnerová Josefa

Löbnerová Olga

Löbnerová Otýlie

Lovosická Emílie

Lovosická Olga

Lovosický Osvald

Lurie Jaroslav

Lurie Pavel

Lurieová Anna

Lurieová Helena

Mautner Oskar

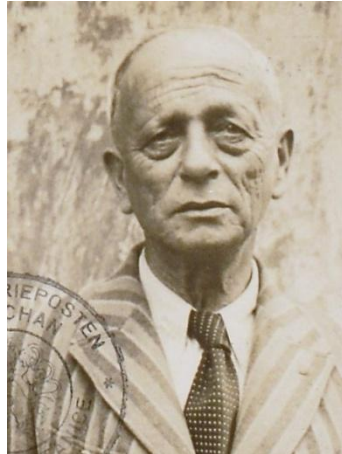

Mautnerová Helena

Metzger František

Metzger Gustav

Metzgerová Anna

Metzgerová Kamila

Mrvková Růžena

Mündstein Kurt

Mündstein Richard

Mündsteinová Irma

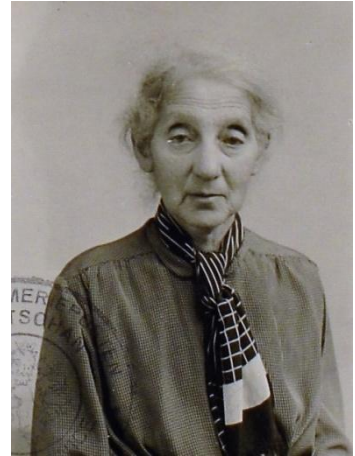
Oestreicher Emil

Oestreicherová Emílie

Oppenheimerová Ida

Oppenheimerová Pavlína

Podzahradská Františka

Poláček Arnošt

Poláček Emil

Poláčková Klára

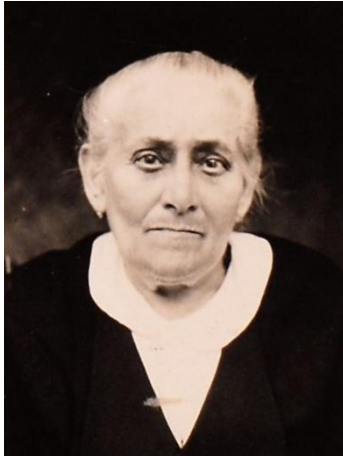

Poláčková Olga

Pollák Emanuel

Porgesová Eleonora

Rosenberger Jiří

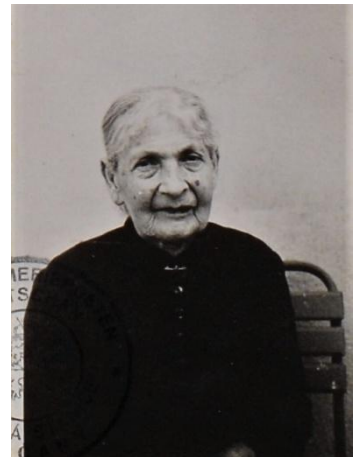
Rosenzweigová Luisa

Steindlerová Anna

Steindlerová Hermína

Steinová Klára

Stern Jiří

Stern Karel

Stern Oskar

Stern Zikmund

Sternová Marie

Sternová Marie

Sternová Nella

Süssnerová Helena

Süssnerová Marie

Süssnerová Tereza

Štark Hynek

Štarková Anna

Štarková Helena

Ullmann Jiří

Ullmann Max

Ullmann Oto

Ullmannová Kateřina

Ullmannová Marie

Ullmannová Růžena

Vodička Karel

Vodičková Anastázie

Vodičková Ida

Weil František

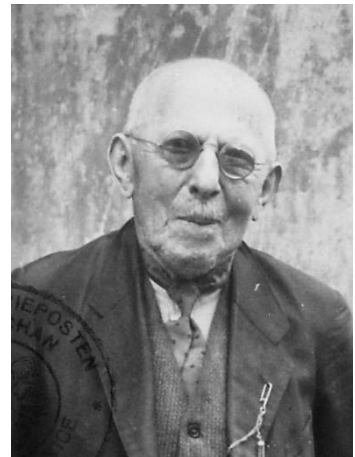
Weilová Erna

Weilová Klára

Weilová Marta

Weiner Mořic

Wiener Bruno

Wolfová Emma